

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till godkännande av avtalet mellan Finland och Norge om fisket i Tana älvs vattendrag och till lagar om sättande i kraft och tillämpning av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen och ändring av lagen om fiske

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner avtalet mellan Finland och Norge om fisket i Tana älvs vattendrag och den fiskestadga som utgör en väsentlig del av avtalet. Det nya avtalet ersätter den överenskommelse om fiske som ingicks mellan länderna år 1989.

Syftet med avtalet är att främja ett hållbart nyttjande och förvaltningen av fiskbestånden i Tana älvs vattendrag baserat på bästa tillgängliga kunskap. Vid skydd, förvaltning och nyttjande av fiskbestånden ska hänsyn tas till alla berörda fiskeintressen, och särskilt till fiske som baserar sig på lokala kulturtraditioner.

Avtalet ger en ram för reglering av ett hållbart fiske vad gäller laxbestånden i Tana älvs vattendrag samt metoder för återupplivande av dem till en nivå som uppfyller målen för lekande bestånd. Förvaltningen och regleringen av laxbestånden grundar sig på Nordatlantiska laxorganisationen NASCO:s rekommendationer och tillämpning av försiktighetsprincipen, varför de överensstämmer med målen för Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik. Avtalet ålägger staterna att utarbeta en gemensam förvaltningsplan för laxbestånden som ska vara utgångspunkten för regleringen av laxfisket. Avtalet intensifierar samarbetet mellan länderna vad gäller uppföljning av laxbeståndens tillstånd, forskning och bekämpning av fisksjukdomar samt förenhetlig insamlingen av fångstuppgifter.

En väsentlig del av avtalet utgörs av den fiskestadga som uppdateras regelbundet. Fiskestadgan innehåller bestämmelser bland annat om fisketillstånd och tillståndskvoter, tillåtna fångstredskap, fisketider, fredningsdagar, områden där fiske är förbjudet, fångstredskapens tekniska egenskaper, registreringen av båtar samt på förhand överenskomna åtgärder för att minska fisket när laxbeståndens utveckling väsentligt avviker från förvaltningsmålen för dem.

Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter det att avtalsparterna har meddelat varandra på diplomatisk väg att de krav som i enlighet med statsförfattningen ställs för att avtalet ska kunna träda i kraft har uppfyllts.

I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft och tillämpning av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen samt ett förslag till lag om ändring av lagen om fiske. De föreslagna lagarna avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av statsrådet. Målet är att avtalet ska träda i kraft före ingången av fiskesäsongen 2017.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE	4
2.1 Fiskerättigheter i Tana älv.....	4
2.2 Överenskommelsen mellan Republiken Finland och Konungariket Norge angående gemensam fiskeristadga för Tana älvs fiskeområde och tillämpningen av den.....	6
2.3 Fiskelagen och regleringen avseende sidovattendragen till Tana älvs vattendrag.....	7
2.4 Fiskeersättningslagen för Tana älv	8
2.5 Utvecklingen för laxbestånden och fisket i Tana älv	9
Allmänt.....	9
Laxfångsternas storlek och variation.....	10
Fångstmetoder och deras utveckling.....	10
Laxfiske i havet.....	13
Laxparasiten och bekämpningen av den	14
Laxbeståndens status och övervakningen av dem.....	15
2.6 Internationell utveckling.....	17
FN:s havsrättskonvention och avtalet om fiskbestånd	17
Konventionen om biologisk mångfald	18
Konventionen om bevarande av Nordatlantens laxbestånd.....	19
Överenskommelsen mellan Finland och Norge angående en finsk-norsk gränsvattendragskommission	20
Multilaterala människorättskonventioner.....	20
Europeiska unionens lagstiftning	23
2.7 Bedömning av nuläget	24
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	26
3.1 Målsättningar	26
3.2 De viktigaste förslagen.....	27
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	28
4.1 Konsekvenser för miljön.....	28
4.2 Samhälleliga konsekvenser.....	29
Konsekvenser för samerna och den övriga lokalbefolkningen.....	29
Konsekvenser för regionutvecklingen.....	30
4.3 Ekonomiska konsekvenser.....	31
4.4 Konsekvenser för myndigheterna	33
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	33
5.1 Förhandlingsprocessen.....	33
5.2 Förhandlingarnas förlopp.....	35
5.3 Nyttjande av forskningsrön i förhandlingarna	36
5.4 Utlåtanden.....	37
DETALJMOTIVERING	41
1 AVTALETS INNEHÅLL OCH FÖRHÅLLANDE TILL LAGSTIFTNINGEN I FINLAND	41
1 kap. Syfte och tillämpningsområde	41
2 kap. Reglering av fisket	43
3 kap. Organisering av fisket.....	45
4 kap. Övervakning, forskning, fångstrapportering och fångststatistik.....	46

RP 239/2016 rd

5 kap.	Skydd av fiskbestånd	47
6 kap.	Slutbestämmelser	48
Bilaga 2	Fiskestadga för Tana älvs vattendrag	49
1 kap.	Allmänna bestämmelser	49
2 kap.	Fiskevårdsavgifter och fisketillstånd	50
3 kap.	Fångstredskap, fiskesäsong och fisketider	52
4 kap.	Tekniska bestämmelser om fiskeredskap	59
5 kap.	Bestämmelser om fångsten	61
6 kap.	Skydd mot biologisk påverkan	62
7 kap.	Åtgärder om vilka överenskommits på förhand	63
8 kap.	Övriga bestämmelser	65
2	MOTIVERING AV LAGFÖRSLAGEN	66
2.1	Lag om sättande i kraft och tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet med Norge om fisket i Tana älvs vattendrag	66
2.2	Lag om ändring av lagen om fiske	76
3	IKRAFTTRÄDANDE	77
4	BEHOV AV RIKSDAGENS SAMTYCKE SAMT BEHANDLINGSORDNING	77
4.1	Behov av riksdagens samtycke	77
4.2	Behandlingsordningen	81
	LAGFÖRSLAG	90
	1. Lag om sättande i kraft och tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet med Norge om fisket i Tana älvs vattendrag	90
	2. Lag om ändring av lagen om fiske	96
	FÖRDRAGSTEXT	99
	BILAGA	149
	PARALLELLEXT	149
	2. Lag om ändring av lagen om fiske	149

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Tana älv är en av Europas främsta laxälvar för Atlantlax (*Salmo salar*). Som gränsälvar mellan Finland och Norge räknas även Skietshamjokka älv och Enare älv som är biflöden till Tana älv. Tillsammans bildar dessa tre älvar Tana älvs vattendrag. Älvarna mäter tillsammans ca 330 kilometer varav 270 löper längs gränsen. I Tana älvs vattendrag kan laxen vandra på en sträcka på ca 1 200 kilometer.

Ca två tredjedelar av Tana älvs vattendrag ligger på norska sidan av gränsen. På finska sidan är vattenområdet beläget i kommunerna Enare och Utsjoki, i samernas hembygdsområde. Sex-tio kilometer av Tana älvs nedre lopp ligger helt och hållet på norska sidan där älven utmynnar i Ishavet via Tanafjorden.

Den gemensamma regleringen mellan Finland och Norge avseende laxfisket går långt tillbaka i tiden. Eftersom Tana älv löper längs gränsen mellan bägge länder och älvens avrinningsområde ligger på norska sidan har det varit nödvändigt att samarbeta för att reglera fisket. Samarbetet har dessutom varit till fördel för Finland, som i stor utsträckning är beroende av Norge när det gäller fisket i Tana älv. Den första fiskestadgan antogs 1873 som ”Kejsarliga senatens för Finland beslut angående finsk stadga för fiskets idkande i Tanaälvs fiskeriområde”. I avtalet ingick bestämmelser om årsfredning och veckofredning, förbjuden fångst, maskvidd i fångstredskap, minsta tillåtna mått för fångad lax, fiske i fiskled, begränsning av fiske med pata och s.k. tillstånd för mete. Sedan dess har avtal slutits 1920, 1938, 1953, 1960, 1972 (vilket sågs över 1979 och 1982) och 1989.

2 Nuläge

2.1 Fiskerättigheter i Tana älv

Rätt att fiska i Tana älv har i enlighet med grundregeln i 5 § i lagen om fiske (379/2015) vattenområdets ägare; man kan också ha fiskerätt på grundval av urminnes hävd eller på grundval av fiskeförmåner erkända i anläggningshandlingarna för en lägenhet, dvs fiskeförmåner enligt särskilda grunder såsom avses i 6 § i lagen om fiske.

Lägenheterna i Tanadalen har anlagts i samband med storskiften, som nybygghemman och kronoskogstorp, på grundval av jordanskaffningslagen (396/1945) och lagen om inlösen av vissa legoområden i landskommunerna (361/1958), i enlighet med lagen om renskötellägenheter (590/1969) och på grundval av naturnäringslagen (610/1984). Vid vattenomkretsrågången bildades fyra vattenrättsliga byar och ett område med statlig mark i Utsjoki. Dessutom finns det sex vattenrättsliga byar i området för Tana älvs vattendrag som tillhör Enare kommun. Delägarlägenheterna har andel i byns gemensamma vatten i enlighet med de andelar som i en början beräknats utifrån mantalstalen. Flera lägenheter fick dessutom egna vattenområden vid vattenomkretsrågången.

Ett särdrag för området är det stora antalet fiskeförmåner enligt särskilda grunder som tillkom kronans nybygghemman i samband med anläggningssyner och anläggningsbeslut. Med fiskeförmåner enligt särskilda grunder avses sådana i 2 § 1 punkten i fastighetsbildningslagen (554/1995) avsedda gemensamma eller enskilda särskilda förmåner som hör till en fastighet och berättigar fastighetens ägare att, annat än på grundval av ägande av eller delägarskap i vattenområde, fiska på ett vattenområde i en annans ägo eller använda en fristående fiskeplats, såsom en lax- eller sikpata eller en med dem jämförbar plats för fiskpata, en plats för driv-

fiske, en nätplats eller någon annan med dessa jämförlig del av ett vattendrag som används för fiske.

Enligt jordabalken av 1734 (JB 1734, 15:1 §) är det fråga om urminnes hävd när man har besittit en fast egendom eller rättighet i så lång tid att ”ingen minnes, eller af sanna sago wet, huru hans förfäder, eller fångamän först thertil komne äro”. I Tanadalen ligger en stor del av platserna för fiskpata, nätfiske, fiske med drivnät och notfiske i ett område i den egna vattenrättsliga byn (samfälligheten) där urminnes hävd inte gäller för delägare i byn inom byns gränser. Avseende dessa fattades ett principbeslut vid fastighetsförrättningarna enligt vilket platser för fiskpata baserade på anläggningshandlingar eller på urminnes hävd likväl fastställs och införs i fastighetsregistret. Nätfiske, drivfiske och notfiske har däremot ansetts vara tillåtet för delägarna i ett samfällt vattenområde i hela byområdet, enligt var och ens andel. Jorddomstolen ansåg dock att även platser för nätfiske, drivfiske och notfiske kan utgöra särskilda förmåner för samfällighetshus i samfällighetens område och förrättningen skickades tillbaka på ny behandling och utredning. Av förrättningarna av särskilda fiskeplatser har endast besluten om ställen för fiskpata i den förrättning som utfördes i Vetsikko delägarlag vunnit laga kraft enligt jorddomstolens beslut av den 3 oktober 2014. I fråga om platser för nätfiske, drivfiske och notfiske skickades förrättningen på ny behandling.

I ett fall som behandlats av högsta domstolen (HD:2003:130) utredde man om i Utsjoki kunde fastställa särskild rätt till fiske med drag samt spö och lockbete i statens vattenområden i Tana älv och dess biflöden som en rättighet som hör till fastigheten och bygger på urminnes hävd. I ärendet hade man utrett att ägarna till de hus som tillhör fastigheterna och andra lokalinvånare i flera generationer hade fiskat med spö och lockbete samt med drag på statens vattenområden. Fisket i fråga hade försiggått på stora, delvis varierande områden. Flera husägare och andra lokalinvånare hade fiskat på samma områden. Fisket har inte varit direkt beroende av markägande, utan fiske med dessa fiskemetoder har uppfattats som tillåtet för alla lokalinvånare. Följaktligen har det fiske som avses i talan inte vad gäller hur den genererats eller till dess innehåll kunnat anses vara ett sådant typiskt fiske med speciell fiskerätt som har att göra med nyttjandet av fastigheten så att det på grundval av urminnes hävd blivit en tillhörande rättighet. Det var fråga om en rätt att utöva fiske av ovannämnda slag på statens vattenområden som av tradition tillhörde lokalinvånare och som sedermera har tryggats i 12 § lagen om fiske från 1982 (1212/1997) och i 10 § i den nuvarande lagen om fiske. På dessa grunder ansåg Högsta domstolen inte att fiske med drag samt spö och lockbete kan bekräftas vara en rättighet som hör till fastigheten enligt 4 § 2 mom. i lagen om råskillnad i vatten.

I Utsjoki kommun finns fyra delägarlag (Nuorgam, Veahčaknjárga, Utsjoki kyrkby och Outakoski) som omfattar totalt 1 649 delägarlägenheter (källa: VFFI:s arbetsrapporter 7/2012, s. 11). Ca 65 procent av lägenheterna (1 070 lägenheter) ligger vid huvudfåran Tana älv, 21 procent längs Utsjoki, 11 procent längs Enare älv i Utsjoki och 3 procent vid Pulmankijärvi. Enare kommun har sex små delägarlag bestående av enskilda lägenheter, totalt ca 160 avstyckade lägenheter. I Utsjoki kommun finns dessutom 420 lägenheter som inte har någon fastighetsbaserad fiskerätt.

I Utsjoki kommun äger invånarna i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag ca 580 delägarlägenheter och utsocknes människor ca 770 lägenheter. Av lägenheterna längs älvstränderna äger odelade dödsbon ca 30 procent av andelarna. Utsocknes människor som förvärvat sin fastighet på annat sätt än genom arv äger ett stort antal lägenheter (29 procent) men deras andel av delägarandelarna och fiskerätterna är endast ca 9 procent.

Systemet för fiskerättigheter i Norge är avsevärt annorlunda än det i Finland. Fiskerätten i Tana älv grundar sig på den nyligen reviderade lagen om fiskerätt i Tana älvs vattendrag (Lov om fiskeretten i Tanavassdraget, Tanaloven, LOV-2014-06-20-51). Före det gällde en lag stif-

tad 1888, med i huvudsak likalydande innehåll, som i stort sett utgör grunden för den praxis som följs bl.a. i fördraget. Syftet med Tanalagen är att säkra lokalbefolkningens fiskerättigheter på grundval av lag, bruk i urminnes tider och lokal sedvana. Fiskerätten på norska sidan av Tana älv är alltså inte baserad på ägorätt över ett vattenområde. Den norska delen av Tana älv ägs av norska staten. I Finland är nästan 70 procent av Tana älvs vattendrag i privat ägo och fiskerätten är i regel baserad på ägande av vattenområde.

Den bredaste fiskerätten, som ger rätt att fiska med alla fiskemetoder som är tillåtna i Tana älvs vattendrag, fastställs i § 4. i Tanalagen. Denna rätt har den lägenhetsägare som bor på sin lägenhet och som producerar minst 2 000 kg hö eller motsvarande mängd annat grovfoder om året och vars lägenhet ligger nära älven, mindre än två kilometer från älvbädden. Enligt § 5. har de personer som bor i Tana eller Kárášjohka kommuner rätt att fiska med spö från land och båt mot utlösning av fiskekort till lågt pris. Med stöd av lagen har årligen drygt 220 fiske-tillstånd som berättigar till användning av traditionella fångstredskap och cirka 1 200 tillstånd som berättigar till spöfiske lösts i Norge. Utövare av renskötsel som inte bor i dessa områden har samma rätt. Ministeriet kan ge föreskrifter om tillgång för andra personer till Tana älv för att fiska. Fisket organiseras av den lokala förvaltningen i Tana, Tanavassdragets fiskeförvaltning, som omfattas av Forskrift om lokal förvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget, Finnmark. Föreskriften trädde i kraft den 4 februari 2011.

2.2 Överenskommelsen mellan Republiken Finland och Konungariket Norge angående gemensam fiskeristadga för Tana älvs fiskeområde och tillämpningen av den

Den nuvarande överenskommelsen om fiske har införts med en lag stiftad i grundlagsordning om godkännande av vissa bestämmelser i överenskommelsen med Norge angående gemensam fiskeristadga för Tana älvs fiskeriområde och den därtill anslutna fiskeristadgan (1198/1989). Överenskommelsen 1989 med Norge angående en fiskeristadga för Tana älvs fiskeområde och den därtill anslutna fiskeristadgan (FördrS 94/1989) trädde i kraft den 1 januari 1990.

Enligt artikel 1 i överenskommelsen är syftet med överenskommelsen att skydda och upprätthålla de naturliga bestånden av anadroma laxfiskar och insjöfisk så att naturens mångförgighet och produktion bibehålls. Enligt förarbetena för ikraftsättandet av överenskommelsen (UtUB nr 30/1989 rd s. 2,) är syftet med den att trygga ortsbornas näring från laxfisket och att en skälig del av laxen ska kunna reserveras för sportfiske.

Enligt artikel 2 i överenskommelsen ska i Norge och Finland utfärdas en fiskestadga för Tana älvs fiskeområde. Fiskestadgan ska gälla i tre år åt gången. Fiskestadgan för Tana älvs vattendrag tillämpas i de finska delarna av Tana älv, Enare älv och Skietshamjokka älv till de delar dessa utgör riksgräns. I Norge omfattar Tana älvs fiskeområde även älvens nedre lopp, från och med mynningen.

Enligt artikel 5 ska envar som önskar fiska vid riksgränsen lösa fiskekort innan fisket vidtager. Fiskekortet berättigar till fiske även inom den andra statens område, med spö eller lockbete. Intäkterna av fiskekortet fördelas jämnt mellan de båda staterna och ska i första hand användas för tillsynen av fisket samt för åtgärder för främjande av fiskebestånden. Närmare bestämmelser om fiskekort ges i fiskestadgan. Tana fiskekommission har kommit med betänkanden enligt vilka föreskriften avseende användning av intäkterna från försäljningen av fiskekort inte förpliktar enskilda vattenägare.

Enligt artikel 6 förbinder sig de fördragsslutande parterna att fastställa särskilda stadganden och vidta åtgärder för främjande av fiskbestånden. Föreskrifter som ges för sidovattendrag kan inte innehålla bestämmelser som är lindrigare med hänsyn till fredning, minsta storlek på fisk och användning av redskap än det som fastställs i fiskestadgan.

Enligt artikel 7 i överenskommelsen kan Länsstyrelsen i Lappland (idag närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, nedan *NTM-centralen i Lappland*) och Fylkesmannen i Finnmark fatta beslut i samråd med varandra om fisket för personer bosatta utanför området i fråga om priserna för tillstånd för fritidsfiske, fisketider och -områden, antal båtar och bosättningsort för den som ror. Artiklarna 8–12 innehåller föreskrifter om samarbete i fråga om forskning, statistik över fångster och förebyggande av fisksjukdomar.

Bestämmelserna i den till överenskommelsen anslutna fiskestadgan innehåller själva regleringen av fisket. Den väsentliga paragrafen med hänsyn till tillämpningen av överenskommelsen och utövandet av fiskerättigheter är 2 §, som i praktiken definierar olika typer av fiskekort och priserna för dessa. Enligt paragrafen i fråga omfattar fisket i Tana fyra olika grupper: 1) Innehavare av fiskerätt som är fast bosatta i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag; 2) Innehavare av fiskerätt som är bosatta utanför området och som har fått sin rätt i arv; 3) Fast bosatta i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag men som inte har fiskerätt baserad på landägo; 4) Innehavare av fiskerätt som är bosatta utanför området samt personer som inte har någon fiskerätt.

Fiskerättigheterna i Tana begränsas med andra ord enligt hemortsprincipen. I överenskommelsen från 1979 inskränktes rätten att använda traditionella fångstredskap till innehavare av fiskerätt som var orsbo. Denna regel konstaterades emellertid vara orimlig och för att lindra den tilläts fiske med traditionella fångstredskap 1982 för utsocknes människor som hade fått sin fiskerätt i direkt arv från en orsbo. Hemortsprincipen är främmande och problematisk med hänsyn till Finlands fastighetsrättsliga system och grundlagen.

I det nuvarande avtalet befinner sig alltså de som tillhör den första av de ovan nämnda grupperna i bästa ställning. Fiskekortet är billigast för dem (5 euro per kalenderår) och de får använda alla fångstredskap som tilläts i fiskestadgan, inklusive traditionella fångstredskap som är mycket effektiva. De får dessutom använda egen båt när de fiskar.

Huruvida innehavare av fiskerätt som inte är fast bosatta i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag kan utnyttja sin fiskerätt beror på om fiskerätten har erhållits genom arv eller på annat sätt, t.ex. genom köp. Den som har fått sin rätt genom arv har rätt att använda traditionella fångstredskap samt egen båt, och för dem kostar fiskekortet 5 euro per kalenderår. För andra utsocknes innehavare av fiskerätt saknar fiskerätten i Tana älv i praktiken innehåll, då de endast får fiska med spö och lockbete, för vilka priset för ett dygnsfiskekort är samma som för vilken annan utsocknes fiskare som helst, dvs. 25 euro per dygn för fiske från strand och 40 euro per dygn för fiske från båt. De har inte rätt att använda egen båt för fisket.

Förutom bestämmelser om fiskekort innehåller fiskestadgan bestämmelser om tillåtna fångstredskap, års- och veckofredning, tillåtna och förbjudna områden för spöfiske, begränsningar i fråga om antalet fångstredskap och tekniska egenskaper och hur de ska anges.

2.3 Fiskelagen och regleringen avseende sidovattendragen till Tana älvs vattendrag

När den nuvarande överenskommelsen trädde i kraft gällde 1951 års fiskelag (503/1951) i de tre nordligaste kommunerna. Övergångsbestämmelsen i 129 § 4 mom. i 1982 års fiskelag (286/1982) upphävdes 1997 varefter 1982 års lag gäller även i Utsjoki, Enontekis och Enare kommuner. Fiskelagen som trädde i kraft 2016 (379/2015) tillämpas i hela riket med undantag av Åland.

Enligt 3 § 1 mom. i fiskelagen tillämpas lagen om inte något annat följer av en överenskommelse med en främmande stat. I 2 mom. fastställs att bestämmelserna i fiskelagen och i förordningar som utfärdats med stöd av den ska tillämpas också på vattendrag vid riksgränsen,

om inte något annat har föreskrivits utgående från en överenskommelse med en främmande stat. Detta innebär att bland annat kriterierna för fiskerättigheter följer fiskelagen. I gränsälvarna tillämpas likaså bestämmelserna i fiskelagen om fisketillsyn, fiskeförseelser, fiskeriområden och skyldighet att betala fiskevårdsavgift. I den utsträckning som regleringen i fördraget är heltäckande tillämpas i regel bestämmelserna i detta.

Enligt artikel 6 i den nuvarande överenskommelsen förbinder sig de fördragsslutande parterna att fastställa särskilda stadganden och vidta åtgärder för främjande av fiskbestånden. Bestämelsen genomfördes i Finland med förordningen om fiskeristadga för sidovattendragen inom Tana älvs fiskeområde (405/1990) som utfärdades med stöd av 49 § i 1951 års fiskelag. Denna bestämmelse är fortfarande i kraft med anledning av övergångsbestämmelsen i 133 § i fiskelagen. Sidovattenstadgan är innehållsmässigt snävare än den fiskestadga som tillämpas i gränsälven; den innehåller bland annat inga bestämmelser om fiskekort eller skillnader i användningen av fiskerättigheter enligt hemort. Sidovattenstadgan är dock till stora delar likalydande som fiskestadgan för huvudfåran.

2.4 Fiskeersättningslagen för Tana älv

Då den nuvarande fiskestadgan för Tana älv behandlades i riksdagen yttrade sig grundlagsutskottet i frågan om ersättningar för de inskränkningar som överenskommelsen medför. Enligt utskottet var det viktigt att det utreds noggrant i vilken mån inskränkningarna i fiskestadgan försvårar försörjningen för lokalbefolkningen. Enligt utskottet bör förluster ersättas i skälighetsgrad och även andra som är berättigade till fiske bör få sin situation ordnad så att den är rimlig.

Två år efter grundlagsutskottets yttrande stiftades lagen om ersättning av förluster på grund av vissa bestämmelser i överenskommelsen angående fiskeristadgan för Tana älv och i den därtill anslutna fiskeristadgan (501/1991), nedan *fiskeersättningslagen för Tana älv*. I 1 § i lagen föreskrivs följande: Hindrar en bestämmelse i överenskommelsen med Norge angående gemensam fiskeristadga för Tana älvs fiskeområde av 1989 (FördrS 94/89) eller i den därtill anslutna fiskeristadgan en innehavare av fiskerätt att utnyttja sin fiskerätt eller inskränker den avsevärt möjligheterna att utnyttja rätten, betalas till fiskerättsinnehavaren full ersättning för denna förlust. Detta gäller även förluster som beror på tidigare fiskeristadgor (från och med 1972).

Ersättningen betalas ur statens medel och frågor som gäller skyldighet att betala ersättning och ersättningens belopp avgörs vid en förrättning, på vilken tillämpas vad som stadgas om inlösningsförrättning i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977). Ersättningsskyldigheten begränsas med en precisering i 3 mom. enligt vilken ersättning inte betalas för inskränkningar som gäller fångstredskaps konstruktion, användningstid eller användningssätt, om fiskerättsinnehavaren trots inskränkningen kan eller har kunnat använda sin egendom på normalt, skäligt och förnuftigt sätt. I praktiken innebär detta att inskränkningar som inte medför ersättningsskyldighet enligt den allmänna fiskelagstiftningen inte heller ger rätt till ersättning i Tana älv.

Ersättningsförrättningen baserad på fiskeersättningslagen för Tana älv har fördröjts på grund av oklarheter i ägande- och nyttjanderättigheterna i vattendraget. Äganderätten i Tana älvs vattendrag har avgjorts genom s.k. vattenomkretsrågångar där man har utrett vilka områden som hör till vilken by och vilka områden som tillhör staten. Då ersättningslagen trädde i kraft visste man inte vilka hus som på grundval av urminnes hävd hade särskilda förmåner i vattenområden som ägs av en annan. I Utsjoki kan gemensamma eller enskilda särskilda förmåner också vara på den egna samfällighetens område. Hur de särskilda förmånerna fastställdes vid rågångsförrättningen fördelas mellan lägenheterna anlagda genom klyvning och avstyckning har utretts efter vattenomkretsrågången. De två första förrättningarna har fått förhandsbeslut

av högsta domstolen, och därefter har de övriga förrättningarna kunnat genomföras enligt samma principer. Ett beslut med laga kraft finns endast för Veahčaknjárga och det avser särskilda förmåner inom den egna samfälligheten när det gäller fiske med pata. Jorddomstolen skickade beslutet tillbaka för ny behandling den 3 oktober 2014 i fråga om de delar som gäller platser för nätfiske, drivfiske och notfiske. Högsta domstolen nekade besvärstillstånd den 26 maj 2015. Ansökan om upphävning av förrättningen har lämnats hos högsta domstolen så att ärendet kan behandlas på nytt för alla lägenheter och inte bara för dem som har överklagat beslutet. Ett upphävningsbeslut har inte ännu fått. I andra samfälligheter förrättas inga fler fastighetsbestämningar avseende särskilda förmåner inom den egna samfälligheten, men på grund av besvär behandlas de fortfarande i domstol.

Statens revisionsverk och justitiekanslern i statsrådet har båda yttrat sig om fördröjningarna i ersättningsförrättningarna. Enligt revisionsverket är det både med hänsyn till medborgarnas rättsskydd och mot bakgrund av statens betalningsskyldighet orimligt att man inte har kunnat behandla ersättningsärendena på hela den tid som lagen har varit i kraft, över 20 år. I ett avgörande av den 7 oktober 2014 anser likaså justitiekanslern att situationen är juridiskt ohållbar då man beaktar den grundläggande rättighet som var och en har enligt 21 § i grundlagen att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av den myndighet som är behörig enligt lag.

2.5 Utvecklingen för laxbestånden och fisket i Tana älv

Allmänt

Tana älv har flera biflöden som laxen vandrar upp i. Globalt sett utgör Tana älvs vattendrag en oerhört värdefull och unik helhet med utmärkt ekologisk status. Tana älv är ett av få stora vattendrag där människans inverkan på laxbeståndet, fisket undantaget, är ytterst liten eller helt obefintlig. Vattendraget har det största beståndet av vild Atlantlax i världen. Beståndet omfattar differentierade populationer i de olika biflödena. De årliga älvfångsterna varierar mellan 70 och 250 ton, vilket i genomsnitt motsvarar 30 000–50 000 fångade fiskar om året. På senaste tid har laxfångsterna legat klart under de genomsnittliga fångstmängderna.

Laxbeståndet i Tana älvs vattendrag omfattar minst 30 differentierade populationer med livscyklar av mycket olika karaktär. Populationernas särdrag har utretts på 2010-talet, då genetiska undersökningsmetoder blev allmänt tillgängliga. Havsåldern för de laxar som vandrar upp i älven för att leka är 1–5 år, och därtill påträffas laxar som återvänder för att leka. I flera biflöden förekommer det dessutom separat lekande stammar som har påvisats ha en mycket annorlunda arvs massa (Arbetsgruppen för laxövervakning och laxforskning i Tana älvs vattendrag 2015). Fångstprover insamlade under olika årtionden visar att de genetiska egenskaperna för laxstammarna i biflödena har stabiliserats och hållits oförändrade mycket länge. Endast i det övre loppet av Utsjoki har man observerat en klar strukturell förändring i laxstammen, vilket kan bero på att laxar med många havsår har fiskats mycket intensivt i området. Ett ytterligare särdrag för laxstammarna i de olika biflödena är att då lektiden börjar vandrar olika stammar och olika åldersgrupper upp i huvudfåran vid olika tidpunkter varje år.

Laxfisket i alla delar av huvudfåran Tana älv ett blandat fiske där man fångar fisk från flera olika stammar, dvs. både från stammen i Tana älv och från de differentierade stammarna i biflödena. Forskning visar att fångstgraden för älvfiske kan vara över 60 procent. Då man lägger till havsfisket kan den verkliga fiskedödligheten för vissa laxstammar i Tana älv vara så hög som 90 procent.

Laxfångsternas storlek och variation

Laxfångsterna och laxbeståndets status har följts sedan början av 1970-talet. Under perioden 1972–2013 varierade de årliga laxfångsterna i vattendraget mellan 63 och 250 ton, och den genomsnittliga fångsten var 130 ton. Den totala antalet laxar som fångas i hela Tana älvs vattendrag varierar i allmänhet mellan 30 000 och 50 000. Under toppfångstår har man fångat över 60 000 fiskar och under knaprare år omkring 15 000. Största delen av laxfångsten fångas i Tana älv. Fångsten i biflödena utgör högst ca en femtedel av den totala fångsten.

Det verkar som om variationerna i den totala laxfångsten i Tana älvs vattendrag går i perioder: de största fångsterna kommer med 8–9 års mellanrum. Längden på detta årsintervall motsvarar ungefär generationsintervallet mellan leklaxhonor i vattendraget. Till exempel var fångsterna goda i början av 1990-talet och följande gång i början av 2000-talet. Något som väcker oro är att det under de senaste åren verkar ha skett förändringar i denna periodvisa variation. De goda fångsterna i början av 2000-talet följdes inte av goda fångster under åren 2006–2008. Det intensiva fisket av Tanalax i kustområdet och i hela Tana älvs vattendrag i början av 2000-talet har sannolikt utarmat lekbestånden för mycket. Den genomsnittliga laxfångsten i Tana älv har legat under långtidsmedelvärdet under de senaste tio åren, både i fråga om antalet fångade laxar och mätt i fångstsvikt. Mot bakgrund av variationerna i den totala fångsten över längre tid blev fångsterna mellan 2009 och 2011 mycket mindre än förväntat.

Fångstmetoder och deras utveckling

De främsta fångstmetoderna är alltjämt spöfiske samt fiske med för området traditionella fiskeredskap såsom pata, laxnät och drivnät. Fiske med lockbete har likaså långa anor i området. Under fiskesäsongen 2015 uppgick laxfångsten i Tana till 78,1 ton. Detta är 37 procent mindre än medelfångsten för 40 årsperioden mellan 1975 och 2014 (125 ton). Av laxfångsten i Tana älvs vattendrag fångades 43,1 ton (55 procent) i Finland, en femtedel mindre än den statistikförda medelfångsten under perioden i fråga (1975–2014). På finska sidan av Tana älv finns inga kommersiella fiskare såsom de definieras i lagen om fiske.

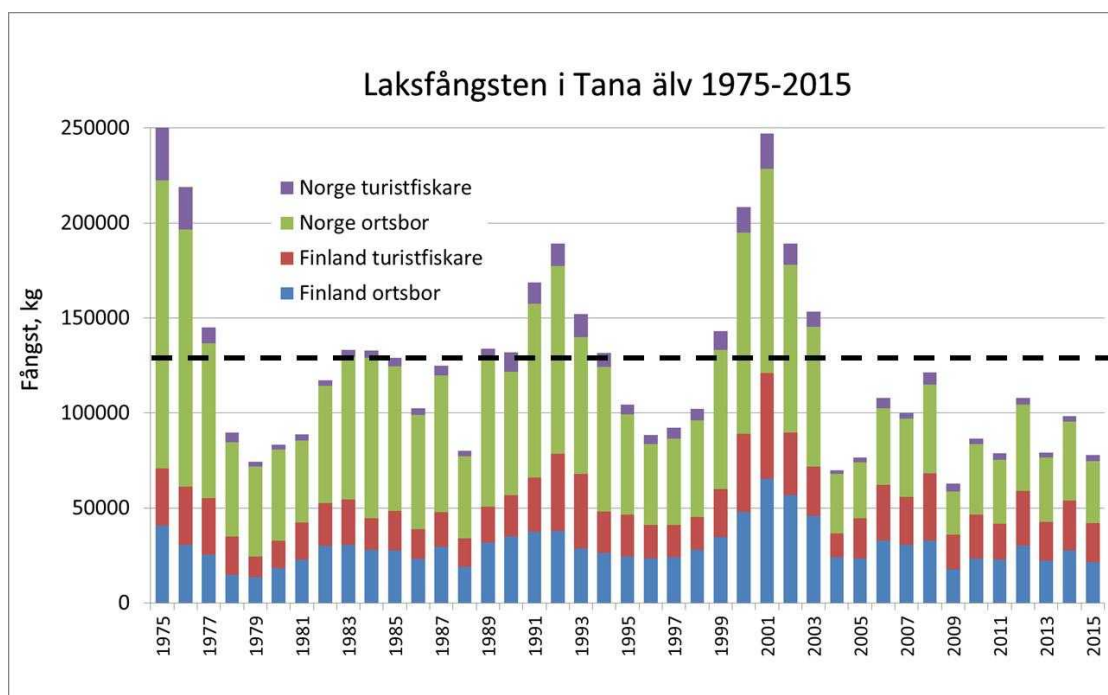

Bild 1. Av laxfångsten på finska sidan av Tana älvs vattendrag fångades 21,7 ton (59 procent) av orsbor, inbegripet de som fått sin fiskerätt i arv, 20,2 ton (47 procent) av turistfiskare och ca 1 ton (3 procent) av övriga grupper av fiskare som fiskade i biflödena.

I Finland och Norge avviker laxfångsterna med olika fiskemetoder från varandra. Av laxfångsten i hela Tana älvs vattendrag fångades 22,9 ton (29 procent) genom traditionellt nätfiske i Norge och 11,7 ton (15 procent) med samma metod i Finland. Med spöfiske fångades 12 ton lax (16 procent) i Norge och 31,4 ton (40 procent) i Finland (källa: Naturresursinstitutet, statistik över fångster i Tana älv och Neidenälven 2015). För att begränsa den tekniska utvecklingen för fångstredskapen har toppfångstmängder fastställts i fiskestadgan.

Även om den totala fångsten varierar från år till år beroende på fiskeförhållanden och de naturliga variationerna i laxstammarna är variationen i fråga om hur fångsten fördelas enligt olika fångstredskap avsevärt mindre. Den stora årliga variationen i drivnätsfångsten återspeglar rätt långt variationerna i miljöförhållandena från år till år, främst i fråga om islossning, flöde och vattenstånd, vilka i praktiken avgör hur lång säsongen blir för drivfisket.

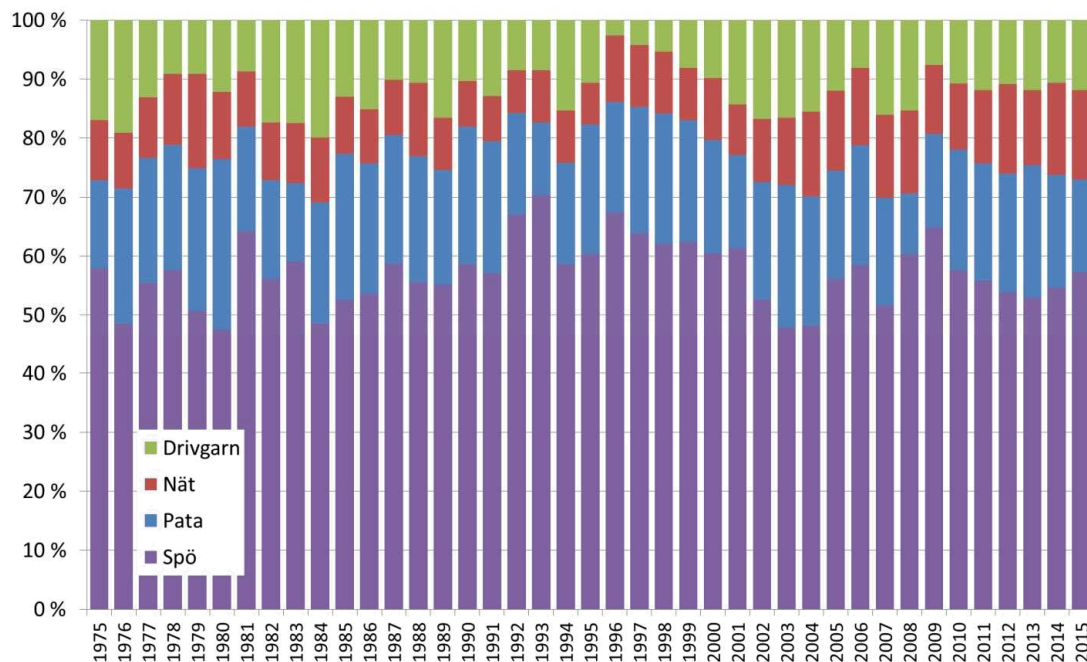

Bild 2. Procentandel av laxfångstens totala vikt enligt fångstredskap i Norge och Finland. På bilden har fångsten med pata och med nät i Finland slagits ihop till fångst med nät 1975–1979.

Fångsterna med traditionella fångstredskap har gått ner över en längre period. Rapporterna visar att 1986 användes 697 nät och pator i hela Tana älvs vattendrag, men bara 222 år 2010. Även om det har skett en kraftig nedgång i antalet fångstredskap återspeglas denna förändring inte lika tydligt i fångstandelarna för de olika redskapen.

Tana besöks av 6 000–8 000 turistfiskare varje år. Under säsongen samlar dessa ca 33 000 fiskedygn totalt. Över en längre period sett har mängden turistfiskare stabiliserats och antalet fiskedygn per fiskare har ökat något. Variationen i antalet fiskedygn till följd av bättre och sämre laxsomrar har minskat under 2000-talet. På motsvarande sätt har Finlands andel av laxfångsten i hela vattendraget stigit och är idag över 50 procent. Intäkterna från fisketillstånd, som fördelas jämnt mellan Finland och Norge och idag uppgår till ca en miljon euro om året, härstammar till 90 procent från Finland. Turistfiskarna i Tana som kommer från andra länder än Finland är få till antalet. Bestämmelsen i den gällande fiskestadgan om att finländare och norrmän ska lösa fisketillstånd i sina egna länder är en faktor som bidrar till den stora skillnaden i antalet turistfiskare i bägge länder.

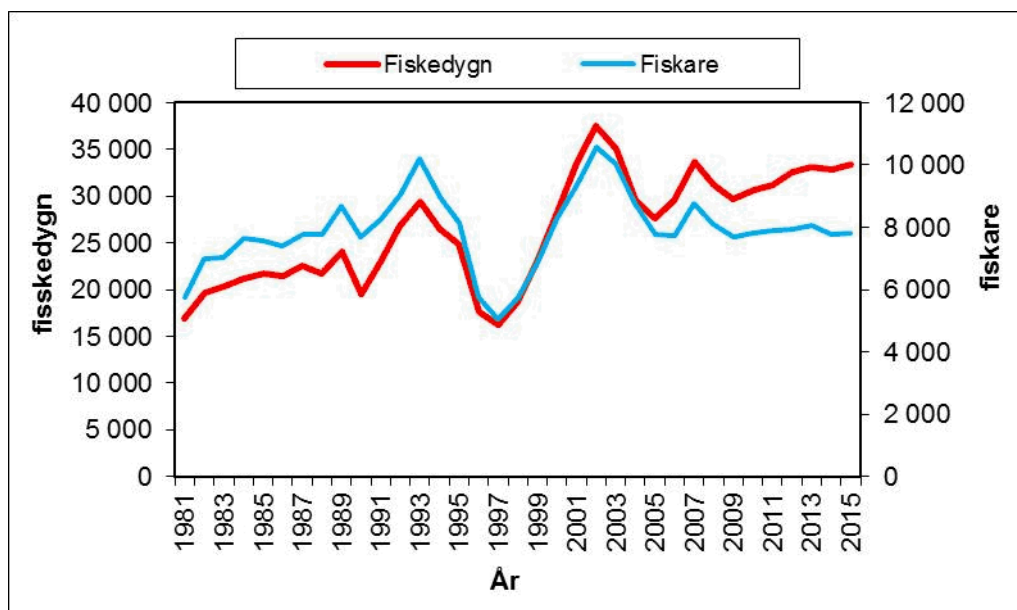

Bild 3. Antal turistfiskare i Tana-Enare älvar samt antal fiskedygn på Finska sidan 1981–2011

Laxfiske i havet

Tanalax fångas även i havet, vid norska kusten i norr. Havsfisket vid norska och ryska kusten har tidigare gett årliga laxfångster på upp till 700 ton, men i och med den reglering som införts på senare år har fångsterna minskat till rejält under 200 ton. Baserat på tidigare undersökningar med fiskmärkning uppskattades så mycket som en tredjedel av fångsten i kustfisket utgöra Tanalax. I en genetisk undersökning utförd under de senaste åren uppgavs laxfångsterna i kustfisket enligt stam. Undersökningen gav vid handen att ca 15–17 procent av laxen från Tana älv fångas vid kusten (Svenning m.fl. 2014). Fångsterna i kustfisket har tidigare uppskattats vara ungefär lika stora som fångsterna i Tana älv.

Ur ett längre tidsperspektiv har laxfisket i Atlanten och vid norska kusten begränsats med hjälp av olika föreskrifter. Den främsta av dessa är förbudet av fiske på öppet hav som ingår i konventionen för Organisationen för bevarande av laxbestånden i Nordatlanten (NASCO) och som infördes 1983–1985. De främsta ändringarna av betydelse för konventionen, som har varit i kraft sedan 1991, är förbudet av fiske med drivnät i Norges territorialvatten 1989 och de förkortade brukstiderna för kroknät och kilnot. Dessutom förbjöds laxfiske med drag på havet 2002 och monofila material förbjöds i alla fångstredskap för laxfiske 1991.

Sedan drivnät förbjöds är kilnot och kroknät de främsta fångstredskapen som används för laxfiske vid kusten. Fångsttiderna för dessa fångstredskap har varierat från år till år. De senaste förändringarna i fråga om kustfisket i Norge har skett i de östligaste delarna av Varangfjorden. Där har fisketiderna för fiske med kroknät och kilnot förkortats 2016 för att beakta fisket i de ryska laxbestånden.

Laxfångsten vid norska kusten minskade påtagligt vid övergången till 1990-talet, då förbudet av fiske med drivnät började gälla. Förbudet av drivfiske till havs och den minskade fiskedöd-

ligheten tros ha medverkat till den ökade andelen lax som återvänder för att leka efter en andra havsvandring i den totala laxfångsten i Tana älv.

Lax som fångas som bifångst vid havsfiske är en annan fråga som då och då har diskuterats offentligt. I Nordatlanten har saken utretts bl.a. i undersökningen SALSEA samordnad av NASCO. Syftet med undersökningen var att ta fram mer information om tidig dödlighet för Atlantlax i havsstadiet. Allmänt sett har överlevnadsgraden för laxsmolt som lämnar älven och ger sig ut i Atlanten försämrats. Resultaten pekar på eventuella förändringar i det marina ekosystemet till följd av klimatförändringarna. Förändringarna är klart större i laxbestånd söder om Tana älv, bl.a. vid Brittiska öarna. I en statusrapport om laxen i Tana älv (Tenojoen lohikantojen tila) bedöms hotet av klimatförändringarna för närvarande vara litet, men i framtiden anses de vara en ganska stor riskfaktor.

I detta sammanhang har man också utrett vilken betydelse sidofångster i havsfiske har för laxdödligheten, och frågan har då och då tagits upp i arbetsgruppen ICES som utger årliga statusrapporter om laxbestånden i Nordatlanten samt vid NASCO:s årsmöte. Inga rapporter tyder på att mängderna lax som fångas som bifångst vid annat fiske är stora. I närheten av bl.a. Norges nordliga kust pågår ett aktivt fiske av t.ex. mackrill och räkor, och i detta fiske förekommer tidvis uppgifter om lax som fångats som bifångst. Det finns ingen aktiv strävan efter att fånga lax på detta sätt, och de höga fångstkostnaderna gör det knappast lönsamt.

Tills vidare är slutsatsen att bifångsten i samband med havsfiske har bara en liten betydelse. Bifångstfrågan följs dock och nya metoder för övervakning av bifångster och bedömning av deras betydelse utvecklas bl.a. inom NASCO.

Laxparasiten och bekämpningen av den

Arbetet med att bekämpa laxparasiten *Gyrodactylus salaris* är mycket viktigt för att säkra kontinuiteten för laxfisket i Tana älv. Parasiten lever på laxens hud och är mycket vanlig i bestånden av Östersjölax, som har anpassat sig till parasiten. Den påträffas i stora mängder bl.a. i Torne älv och Muonio älv. Laxbestånden i Atlanten har däremot inte anpassat sig till parasiten och om parasiten sprids till laxälvarna på Atlantsidan dödar den älvungarna så att hela stammen utplånas.

Finska livsmedelssäkerhetsverket Evira har utarbetat beredskapsplaner för Tana älv och Neidenälven och kommit med rapporten ”Teno- ja Näätämöjokien suojelu *Gyrodactylus salaris* -loiselta” (skydd av Tana älv och Neidenälven mot parasiten *Gyrodactylus salaris*) <https://www.evira.fi/tietoa-evirasta/julkaisut/elaimet/julkaisusarjat/teno--ja-naatamojokien-suojelu-gyrodactylus-salaris-loiselta/>. Enligt rapporten kan beredskapsplaneringen inte ha målet att frigöra Tana älv eller Neidenälven från laxparasit om smittan sprids dit, så förebyggande åtgärder är mycket viktiga när det gäller att skydda laxstammarna i Tana älv och Neidenälven.

Bestämmelser om skyddet av fiskbestånden i de vattendrag som utmynnar i Nordatlanten mot parasiten *Gyrodactylus salaris* ges i jord- och skogsbruksministeriets förordning 1376/2004. Förordningen omfattar restriktioner i användningen av betesfisk, rensning av fisk samt restriktioner som gäller fiskeredskap och båtar. Fiskeredskap och båtar ska vara desinficerade eller helt torra. Förordningen har kompletterats beträffande fiskodling genom jord- och skogsbruksministeriets förordning (839/2010). För att bekämpa parasiten har NTM-centralen i Lappland inrättat ett nätverk av desinficeringsstationer i kommunerna Enare och Utsjoki och ser dessutom till att informera om hur parasiten bekämpas och om spridningsrisken, bland annat på infotavlor som placerats längs huvudvägarna.

Laxbeståndens status och övervakningen av dem

Tillståndet för laxbestånden i Tana älv har övervakats regelbundet genom olika metoder sedan början av 1970-talet. Den årliga standardövervakningen omfattar fångststatistik, insamling av fångstprover för olika fångstredskap och smoltundersökningar med hjälp av elfiske. Utöver detta har man följt mängden uppvandrande lax och nervandrande smolt med hjälp av videofilm i Utsjoki älv och Laksjoki samt räknat mängden lekfisk i de mindre biflödena, bl.a. Ylä-Pulmankijoki å, Akujoki och Nilijoki samt i Våljuhka och Baisjohka. Räkning med hjälp av ekolod har använts 2010 och 2012 i Kárašjohka älv. I ett projekt som genomfördes 2016 samlades ekolodsdata från Vetsijoki å.

Åbo universitet och Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet har haft forskningsprojekt där man har utrett den genetiska koden för laxen i Tana älv. De stora framstegen inom genetisk forskning på 2000-talet har gjort det möjligt att utreda laxstammarnas gener bakåt i tiden från gamla fjällprover. Forskningen har haft stor betydelse internationellt och tack vare den har det klarats att de olika stammarna har differentierat sig från varandra. En jämförelse av gamla fångstprover avslöjade att populationen av stor lax i övre loppet av Utsjoki älv har försvunnit efter 1970-talet, möjligtvis till följd av kraftigt fiske.

Den genetiska forskningen i Tana älv kompletteras av projektet KOLARCTIC Salmon där man har undersökt laxstammarna i Nordatlanten, laxfisket vid Norges norra kust och vid ryska kusten samt hur stor del av fångsten som består av laxstammar från olika älvar. I projektet utreddes den genetiska koden för laxstammarna i Nordnorge och Ryssland och fördelningen av kustfångsten mellan stammarna 2012–2014. Resultaten har gjort det möjligt att uppskatta hur stor andel som laxen från olika älvar utgör av hela laxfångsten vid Norges kust. Enligt detta utgör Tanalaxen en mindre andel av den totala laxfångsten än vad man tidigare trodde.

Genom att kombinera genetisk data med övervakningsdata om fångstprover och fångsttidpunkter har man kunnat utröna att olika laxstammar vandrar uppströms i Tana älvs huvudfåra enligt samma rytm år efter år. På samma sätt följer lax av olika storlekar en viss rytm i sin lekvandring. Stora laxar som har tillbringat flera år på havsvandring vandrar upp i älven tidigt, och det gör också leklax som återvänder efter en andra havsvandring. Fiskar som har gjort en havsvandring på bara ett år (tiddi) är sist med att återvända till älven. Dessa iakttagelser har stor betydelse, eftersom de å ena sidan ger en förklaring på det försämrade tillståndet för vissa laxstammar och å andra sidan ger möjlighet att definiera fångstbegränsningarna mer precist. Genom att kombinera forskningsdata har det varit möjligt att bedöma hur kraftigt laxstammarna i Tana älv fiskas och hur fiske som sker i flera angränsande områden efter varandra påverkar laxstammarna totalt sett.

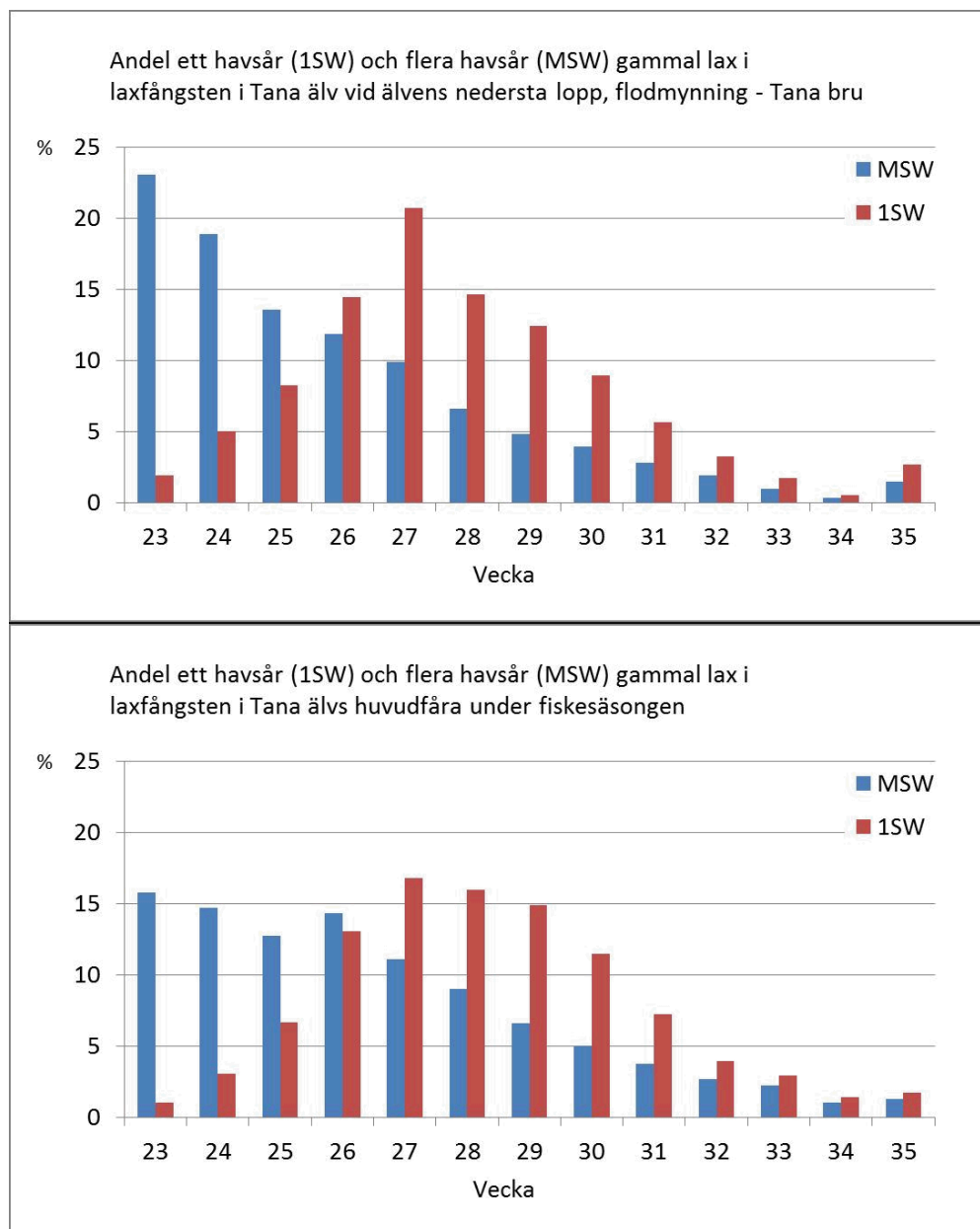

Bild 4. Andel ett havsår (1SW) och flera havsår (MSW) gammal lax i laxfångsten i Tana älv vid älvens nedersta lopp, vilket beskriver tidpunkten för laxens uppvandring, samt i hela huvudfåran, där resultatet förutom av uppvandringstiden påverkas tydligt av fisket i hela älvsområdet, bl.a. av spöfiske som idkas av turister. Bilden är tagen ur Naturresursinstitutets arkiv från 2000-talet.

Finland och Norge har inrättat en forskargrupp för laxforskningen i Tana älv. Gruppens uppgifter fastställs i en anteckning om överenskommelse. Forskargruppen har sammanställt statusrapporter om laxstammarna i Tana älv baserat på forskning i bägge länder. Under 2014 har

gruppen även fastställt lekbeståndsmål som i praktiken gäller hela Tana älv. Under den tid förhandlingarna om fiskestadgan har pågått har gruppen publicerat följande statusrapporter för laxstammarna i Tana älv 2012, 2014 och 2015. I rapporten 2015 beskrivs bl.a. fiskedödligheten stam för stam i olika delar av stammens vandringsområde samt uppskattade återhämtningstider för varje stam utifrån olika åtgärder för lindring av fiskedödligheten av varierande omfattning.

Enligt en rekommendation från Internationella havsforskningsrådet ICES bör laxfisket i Nordostatlanten regleras med hjälp av skyddsgränser som fastställs enligt älv och stam (t.ex. lekbeståndsmål). Under 2014 fastställdes lekbeståndsmål för i praktiken hela Tana älv, inbegripet biflödena på finska sidan (Falkegård m.fl. 2014). Därmed har grunden lagts för vård och övervakning av de olika laxstammarna i Tana älv, och systemet är på väg att köras igång på operativ nivå.

Mot bakgrund av de uppsatta lekbeståndsmålen finns det laxpopulationer i Tana älvs vattendrag som bedöms ligga avsevärt under målet. Särskilt oroväckande är situationen för biflödena Kárášjohka älv och Iešjohka älv i älvens källområde, och delvis även för Enare älv. Under lekvandringen utsätts laxstammarna i dessa älvar för ett kraftigt fiske kumulativt sett. Enligt preliminära uppskattningar kan fångsteffektiviteten uppgå till så mycket som 80–90 procent om man beaktar fisket ända från norska kusten fram till de förökningsområden som finns i biflödena i älvens källområde. Enligt dagens uppgifter uppfylls lekbeståndsmålen inte heller i alla biflöden som är mindre än dessa. En delorsak till detta kan dock vara att övervakningsinformationen är varken komplett eller säker, vilket gör det svårt att bedöma om lekbeståndsmålen uppfylls eller inte.

2.6 Internationell utveckling

FN:s havsrättskonvention och avtalet om fiskbestånd

FN:s havsrättskonvention (FördrS 50/1996) blev klar 1982. Finland ratificerade konventionen 1996 och Europeiska gemenskaperna gjorde det 1998. I havsrättskonventionen fastställs centrala principer och bestämmelser om nyttjande av haven och havsbotten. Enligt artikel 61 i konventionen ska kuststaten fastställa den tillåtna fångstmängden av de levande tillgångarna i sin ekonomiska zon. Kuststaten ska, med beaktande av bästa tillgängliga vetenskapliga fakta, genom lämpliga åtgärder för bevarande och förvaltning säkerställa att de levande tillgångarnas fortbestånd i den ekonomiska zonen inte äventyras genom överexploatering. Kuststaten och behöriga internationella organisationer ska på lämpligt sätt samarbeta för detta ändamål.

Kuststater ska bibehålla bestånd av fångade arter på, eller återställa dem till, nivåer som kan ge största konstanta avkastning (kallas även för maximalt hållbart uttag, eng. Maximum Sustainable Yield, MSY) med avseende på miljöfaktorer och ekonomiska faktorer av betydelse, bland annat de kustfiskande samhällenas ekonomiska behov och utvecklingsländernas särskilda krav. Kuststaten ska kuststaten främja målet om ett optimalt nyttjande av de levande tillgångarna i den ekonomiska zonen.

Artikel 66 i konventionen handlar om anadroma bestånd, dvs. fiskbestånd som förökar sig i floder eller sjöar och som vandrar till havet för att äta upp sig. I artikeln fastställs *principen om lekstat* enligt vilken stater från vars floder anadroma bestånd härrör ska ha det främsta intresset av och huvudansvaret för sådana bestånd. Dessa stater ska säkerställa att bestånden bevaras genom att införa lämpliga åtgärder för reglering av fisket i alla vattenområden innanför dess ekonomiska zon och i andra länders vattenområden. Staten kan, efter samråd med övriga stater som fiskar dessa bestånd, fastställa den totala tillåtna fångstmängden för bestånd som härrör från dess floder.

Vad beträffar fiske av anadroma bestånd utanför den ekonomiska zonens yttre gränser, ska berörda stater upprätthålla samråd i syfte att komma överens om villkor och bestämmelser för sådant fiske med vederbörlig hänsyn till kraven på bevarande och ursprungsstatens behov vad avser dessa bestånd.

FN:s avtal om genomförande av de bestämmelser i FN:s havsrättskonvention av den 10 december 1982 som rör bevarande och förvaltning av gränsöverskridande och långvandrande fiskbestånd (FördrS 81/2003), dvs. FN:s avtal om fiskbestånd, färdigställdes 1995. Finland och de Europeiska gemenskaperna ratificerade avtalet samtidigt 2003.

FN:s avtal om fiskbestånd fastställer principer för bevarande och förvaltning av gränsöverskridande och långvandrande fiskbestånd och bekräftar att dessa åtgärder ska genomföras i enlighet med försiktighetsansatsen och bästa tillgängliga vetenskapliga fakta. I avtalet utvecklas bestämmelserna i havsrättskonventionen i fråga om mellanstatligt samarbete för bevarande av fiskbestånden i ekonomiska zoner och på öppet hav. Avtalet definierar även ramarna för samarbetet.

Konventionen om biologisk mångfald

Konventionen om biologisk mångfald antagen i Rio de Janeiro, hädanefter *biodiversitetskonventionen*, har målet att främja bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald, dvs. av djur- och växtarter och deras gener. I Finland trädde konventionen i kraft den 25 oktober 1994 (FördrS 78/1994).

Med biologisk mångfald avses variationsrikedomen bland levande organismer i alla ekosystem eller ekologiska komplex i vilka dessa organismer ingår. Detta innefattar genetisk mångfald inom arter, mångfald mellan arter och mångfald av ekosystem. Med hållbart nyttjande avses nyttjande av komponenter av biologisk mångfald på ett sätt och i en utsträckning som inte leder till långsiktig minskning av biologisk mångfald.

Enligt integrationsprincipen i artikel 7 ska den biologiska mångfalden skyddas i all verksamhet som påverkar miljön, dvs. inte enbart genom naturvårdsåtgärder i egentlig mening. Enligt detta måste biodiversitetskonventionen beaktas också i fiskeregleringen.

Enligt artikel 8 i biodiversitetskonventionen ska staterna bl.a. reglera naturresurser av vikt för bevarandet av biologisk mångfald. Artikel 8 underpunkt j och artikel 10 underpunkt c handlar om traditionell kunskap. De fördragsslutande parterna ska, med förbehåll för sin nationella lagstiftning, respektera, bevara och bibehålla kunskaper, innovationer och sedvänjor hos ursprungliga och lokala samhällen med traditionella livssätt som är relevanta för bevarandet och det hållbara nyttjandet av biologisk mångfald, och främja en bredare tillämpning av dessa, med godkännande och deltagande av innehavarna av sådana kunskaper, innovationer och sedvänjor, samt främja rättvis fördelning av nyttan som uppkommer vid utnyttjandet av dem.

I biodiversitetskonventionen ingår Nagoyaprotokollet från 2010 om tillträde till och rimlig och rättvis fördelning av vinster från utnyttjande av genetiska resurser. Syftet med Nagoyaprotokollet är att främja samarbete genom att skapa en enhetlig internationell regleringsgrund för tillträde till genetiska resurser och till den traditionella kunskap som urfolk besitter om resurserna samt för fördelning av den nytta som uppstår vid användning av dem. Protokollet trädde i kraft globalt i oktober 2014. I Finland har riksdagen godkänt de bestämmelser i protokollet som hör till området för lagstiftningen samt antagit lagen om genomförande av Nagoyaprotokollet till konventionen om biologisk mångfald (394/2016). Dessa träder i kraft vid en tidpunkt som fastställs av statsrådet genom förordning.

Konventionen om bevarande av Nordatlantens laxbestånd

De länder som fiskar Atlantlax kommer överens om fisket och om övervakningen av laxen i Organisationen för bevarande av laxbestånden i Nordatlanten (NASCO) Organisationen inrättades 1984 och Finland är medlem sedan början. NASCO:s medlemmar omfattas av Konvention om bevarande av Nordatlantens laxbestånd (FördrS 32/1984), hädanefter konventionen, som gäller havsfiske. Genom konventionen har man i Nordatlanten så gott som stoppat laxfisket i öppet hav sedan 1980-talet, med undantag av fiske för hushållsbehov i Grönlands vatten. NASCO har kommit med rekommendationer (riktlinjer) avseende förvaltning av laxbestånden, iståndsättande av laxens levnadsområden och hoten mot laxbestånden. Riktlinjerna styr medlemmarnas verksamhet men är inte juridiskt bindande i sig själva.

I förvaltningen av laxbestånd har man internationellt övergått till ett system med förvaltningsmål vilket bl.a. definieras i NASCO:s rekommendationer. Detta betyder att produktiviteten för ett laxbestånd utvärderas mot bakgrund av lekbeståndsmål, och utifrån detta uppställs förvaltningsmål. Fisket organiseras så att målen kan uppnås. Förvaltningssättet baserat på lekbeståndsmål tillämpas i allmän omfattning i flera länder, bl.a. Irland, Storbritannien och Norge. Även laxbestånden i Östersjön och fiskekvoterna som fastställs med hänsyn därtill utvärderas med liknande metoder, med mål för smoltproduktion.

Målen definieras på liknande sätt i flera olika sammanhang. I NASCO kallas målet i fråga om laxbeståndets status för skyddsgräns (Conservation Limit, CL), och det motsvarar det mål som EU ställt upp för den gemensamma fiskepolitiken. Enligt detta mål ska yngelproduktionen vara minst 75 procent av potentialen. Skyddskommissionen för Östersjön HELCOM har satt upp ett ambitiösare produktionsmål; i Östersjön är målet 80 procent av den potentiella smoltproduktionen. Samma mål sätts upp i Finlands lax- och havsöringsstrategi för Östersjöområdet 2020 och i Sveriges laxstrategi.

Förutom grundfördraget har medlemmarna i NASCO åtagit sig att följa och tillämpa försiktighetsprincipen i fråga om skydd, förvaltning och nyttjande av lax. För att främja detta mål har NASCO antagit resolutioner, avtal och riktlinjer. De allmänna målen som organisationen arbetar för kan summeras i tre punkter: att organisera laxfisket, att återställa och vårda laxens livsmiljö och att kontrollera vattenodling av lax. I Tana älv är arbetet med att organisera laxfisket av stor betydelse och målet där är att främja mångfald och stora populationer i laxstammarna och att bibehålla samtliga laxstammar ovanför deras skyddsnivåer. NASCO har dessutom kommit med rekommendationer till sina medlemmar om hur förvaltningen av laxstammarna bör organiseras. Medlemsländerna rapporterar varje år till NASCO om sitt förvaltningsarbete och om laxstammarnas status, baserat på genomförandepplaner som tas fram för detta ändamål.

Internationella havsforskningsrådet ICES övervakar tillståndet för Atlantlaxen och ger ut statusrapporter för laxstammarna. På det stora hela är tillståndet för laxstammarna i Nordatlanten dåligt. Detta gäller särskilt laxstammarna i Nordamerika och Sydeuropa. I Nordostatlanten, som i sin norra del omfattar Tana älv, är tillståndet för laxstammarna något bättre.

EU medverkar i NASCO inom ramen för den gemensamma fiskeripolitikens yttre dimension som genomförs i de olika regionala fiskerierorganisationerna. Unionen följer rådets slutsatser av den 19 mars 2012 om kommissionens meddelande om den gemensamma fiskeripolitikens internationella dimension och arbetar enligt samma mål som i anslutning till den gemensamma fiskeripolitiken, i synnerhet i fråga om försiktighetsprincipen.

Överenskommelsen mellan Finland och Norge angående en finsk-norsk gränsvattendragskommission

Syftet med överenskommelsen mellan Finland och Norge angående en finsk-norsk gränsvattendragskommission (FördrS 32/1981) är att bevara de unika naturförhållandena vid gränsvattendragen och i deras omgivning samt att trygga de båda fördragsslutande parternas och i synnerhet gränsbefolkningens intressen i frågor rörande nyttjandet av gränsvattendragen. Överenskommelsen trädde i kraft den 1 maj 1981.

Enligt överenskommelsen tillsätter staterna en gemensam gränsvattendragskommission, vars uppgifter är att göra framställningar och ta initiativ samt att avge utlåtanden i ärenden som rör skötseln av gränsvattendragen mellan Finland och Norge, övervakning och kontroll av deras skick och vattnets beskaffenhet, fiskeförhållanden, förhindrande av nedsmutsning av vattnet, byggande i och reglering av gränsvattendrag samt i andra ärenden vars verkningar visar sig i gränsvattendrag.

De fördragsslutande parternas vederbörande myndigheter ska underrätta gränsvattendragskommissionen om sina planer, då dessa i väsentlig mån rör eller tangerar gränsvattendrag eller då verkningarna av deras genomförande på sagda sätt skulle visa sig i gränsvattendrag.

Multilaterala människorättskonventioner

Av de människorättskonventioner som är rättsligt bindande för Finland är FN-konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (FördrS 7 och 8/1976), hädanefter *MP-konventionen*, central för urfolks rättigheter. I artikel 27 tryggas rätten för personer som tillhör etniska, religiösa eller språkliga minoriteter att i gemenskap med andra medlemmar av sin grupp ha sitt eget kulturliv, bekänna sig till och utöva sin egen religion och använda sitt eget språk.

Denna rätt ska skyddas mot kränkningar från såväl staten som från enskilda personer och grupper. Även om artikeln avser individens rättigheter har man särskilt när det gäller ursprungsfolk ansett att begreppet kulturliv innefattar en livsstil i anslutning till utnyttjande av naturtillgångar och bl.a. traditionella näringar som fiske. Det kan krävas positiv särbehandling för att rätten ska tillgodoses.

Enligt FN:s kommitté för mänskliga rättigheter som övervakar MP-konventionen kan positiv särbehandling behövas för att trygga identiteten för en minoritet samt rätten för dem som tillhör minoriteten att utöva och utveckla sin kultur och sitt språk. I praktiken tolkar människorättskommittén urfolkens rättigheter mot bakgrund av åtnjutandet av kollektiva rättigheter. Tolkningspraxis för konventionen är att urfolks kultur uppfattas i bred bemärkelse och omfattar bl.a. traditionella näringar, t.ex. samernas traditionella fiskemetoder. I fallet *Ilmari Länsman och andra v Finland* (511/1992) fastställer kommittén i motiveringen att artikel 27 i MP-konventionen inte enbart skyddar urfolkens traditionella näringar, utan skyddet gäller även om näringarna utövas med moderna metoder.

Positiv särbehandling för skydd av en minoritets kultur är acceptabelt så länge det inte leder till diskriminering inom gruppen, mellan olika minoriteter eller i förhållande till den övriga befolkningen. Positiv särbehandling av ett urfolk ska inte ses som diskriminerande mot den övriga befolkningen om syftet med åtgärderna är att korrigera förhållanden som hindrar rättigheterna enligt artikel 27 från att tillgodoses eller gör det svårare att få dem tillgodosedda, och om de bygger på rimliga och objektiva kriterier.

I fallet *Apirana Mahuika et al. v Nya Zeeland* behandlar människorättskommittén ett fall som gäller maoriurfolkets fiskerättigheter. Människorättskommittén fann att MP-konventionen inte hade kränkts och lyfte fram olika frågor i sitt avgörande. Nya Zeelands beslut om fiskekvoter föregicks av en grundlig och invecklad förhandlingsprocess där staten förde omfattande diskussioner med olika maoristammar med målet att hitta en lösning som så många stammar som möjligt kan godkänna. Maoriernas åsikter påverkade det slutliga beslutet, enligt vilket maorierna får en klart större andel av den kommersiella fiskekvoten än vad deras andel av befolkningen skulle föranleda, och som ser till att kulturellt viktiga fiskemetoder bevaras. Människorättskommittén konstaterade att skyddet av kultur i MP-konventionen omfattar både urminnes fiskemetoder och anpassningar av dem till nya förhållanden med hjälp av modern teknik, om folkets kultur fortsätter att vara uppbyggt kring fisket.

FN:s deklaration om ursprungsfolkens rättigheter. Förenta nationernas generalförsamling antog deklarationen om ursprungsfolkens rättigheter i september 2007. Deklarationen är inte juridiskt bindande och innehåller inga nya rättigheter. Den återspeglar dock utvecklingen för folkrätten och staternas engagemang med att främja urfolkens rättigheter. I deklarationen understryks att ursprungsfolk har rätt till sin egen kultur, sina traditioner och sin historia och till respekt för sina egna visioner, och deras rätt till självbestämmande erkänns.

Genom urfolksdeklarationen har begreppet frivilligt och välinformerat förhandssamtycke (*free, prior and informed consent*) etablerats inom folkrätten. I deklarationen härrör detta begrepp från ursprungsfolkens självbestämmanderätt. Enligt artikel 19 i deklarationen ska staterna samråda och samarbeta i ärligt uppsåt med de berörda ursprungsfolken via deras egna företrädande institutioner för att på förhand inhämta deras fria och välinformerade samtycke innan de fattar beslut om och genomför lagstiftnings- eller förvaltningsåtgärder som kan få följder för dessa folk.

För att säkra att förhandssamtycket är välinformerat bör företrädare för urfolk få all information som är relevant i ärendet och tillräckligt med tid bör reserveras åt att överväga och behandla informationen. Informationen bör ges på ett språk som urfolket har lätt att förstå. Urfolk har dessutom rätt att få information från oberoende källor till stöd för sina beslut. Samtycket förutsätter att urfolket får tillfälle att ställa sig för eller mot den fråga i vilken samtycket tillfrågas. Tillfället att uttrycka samtycke bör ses som ett förfarande.

Begreppet frivilligt och välinformerat samtycke tolkas inte som en vetorätt för urfolken, utan det är främst ett sätt att säkerställa att urfolk deltar i sådana beslut som har direkta konsekvenser för deras ställning och rättigheter. 9 § i sametingslagen (974/1995) föreskriver en förhandlingsplikt för myndigheter gentemot sametinget. För att fullgöra förhandlingsplikten ska den behöriga myndigheten bereda sametinget tillfälle att bli hört och förhandla om saken.

Enligt artikel 36 i deklarationen har ursprungsfolk, särskilt ursprungsfolk som uppdelats av landsgränser, rätt att upprätthålla och utveckla samband, kontakter, relationer och samarbete över gränserna, inbegripet religiös, kulturell, politisk, ekonomisk och social verksamhet, både med individer inom samma folk och med andra folk. Stater ska underlätta utövandet av denna rätt och säkerställa att den tillgodoses genom samråd och samarbete med ursprungsfolken.

Urfolkets rätt att upprätthålla och utveckla sitt eget språk och sin egen kultur kan skyddas genom ett så kallat förbud mot försvagande av urfolkets kultur, som kan anses uttrycka i synnerhet de rättigheter som erkänns i artikel 25 och 26 i urfolksdeklarationen. Numera ingår förbudet mot försvagande av samekulturen i vattenlagen (587/2011), gruvlagen (621/2011) och miljöskyddslagen (527/2014).

Internationella arbetsorganisationens (ILO) *konvention om ursprungsfolk och stamfolk* (nr 169) antogs vid Internationella arbetskonferensen 1989. Konventionen trädde i kraft 1990. Av de nordiska länderna har Norge och Danmark ratificerat konventionen. Finland har inte ratificerat den, men en proposition om godkännande av konventionen överlämnad av Alexander Stubbs regering (RP 264/2014 rd) är under behandling i riksdagen. Konventionen fastställer internationella miniminormer angående ursprungsfolk och stamfolk. Del II innehåller bestämmelser om ursprungsfolks landrättigheter. Parterna ska skydda ursprungsfolks rättigheter till naturtillgångarna i sina länder. Folken har rätt att medverka i nyttjande, administrering och förvaltning av naturtillgångarna.

Av Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna (FördrS 18/1990, i ändrad version FördrS 63/1999) är särskilt artikel 1 i första tilläggsprotokollet av betydelse för godkännandet och genomförandet av Tana älvs fiskestadga. Enligt nämnda artikel ska varje fysisk och juridisk person ha rätt till respekt för sin egendom. Ingen får berövas sin egendom annat än i det allmännas intresse och under de förutsättningar som anges i lag och i folkrättens allmänna grundsatser. Enligt artikelns andra moment inskränker ovanstående bestämmelser dock inte en stats rätt att genomföra sådan lagstiftning som staten finner nödvändig för att reglera nyttjandet av egendom i överensstämmelse med det allmännas intresse eller för att säkerställa betalning av skatter eller andra pålagor eller av böter och viten. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna som är tillsynsorgan för människorättskonventionen har i sin tolkningspraxis ansett att staternas prövningsmarginal är som störst i fråga om på vilka grunder en begränsning av förmögenhetsförhållanden är godtagbar. Sådana grunder kan ha samband med skyddande eller begränsande av både enskilda och allmänna intressen, till exempel rättsgott baserat på de grundläggande fri- och rättigheterna.

Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (nedan *Europadomstolen*) har behandlat ett individuellt klagomål (fallet *Taivalaho v. Finland*), där det var fråga om fiskebegränsningarna i fiskeavtalet för Tana älv i förhållande till konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna antagen av Europarådet. I klagomålet påstods fiskeavtalet bryta mot rättigheterna en utsocknes ägare av ett vattenområde i Tana älv har att njuta av sin egendom i fred och bestämmelserna i fiskeavtalet påstods vara diskriminerande när det gäller friheten att välja bosättningsort. Europadomstolen bedömde att det inte rådde några tvivel om lagligheten i statens inblandning i fiskerätten och att begränsningarna var förenliga med det allmänna intresset, det vill säga att skydda och bevara laxbestånden, samt med att lokalbefolkningen utövar laxfiske som levebröd (livelihood). Statens åtgärder var också proportionella eftersom den som sökt ändring fortfarande hade möjlighet att fiska genom att lösa ett fisketillstånd som var dyrare än lokalbefolkningens. Europadomstolen påpekade dessutom att den som sökte ändring hade varit medveten om begränsningarna av fiskerätten när personen köpte fastigheterna i området. Enligt Europadomstolen fanns det en vettig och objektiv orsak till att utsocknes och boende i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag behandlades olika vad fisketillståndsavgifter och fiskemetoder beträffar och att principen om rättvisa hade iakttagits. Således fann domstolen ingen överträdelse av artikel 1 i det första tilläggsprotokollet till avtalet, varken ensam eller tillsammans med artikel 14 i avtalet. Enligt detta var klagomålet uppenbart ogrundat och måste avslås med stöd av artikel 35.3 och 35.4 i avtalet. Europadomstolen beslöt den 12 december 2006 att klagomålet inte tas upp för prövning. Ett annat klagomål om fiskebegränsningarna i fiskeavtalet för Tana älv togs inte heller upp för prövning i kommissionen för mänskliga rättigheter i början av 1990-talet (*Porsanger et al v. Finland*).

Enligt artikel 6.1 i europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna ska var och en vid prövningen av hans civila rättigheter och skyldigheter vara berättigad till en rättvis och offentlig rättegång inom skäligen tid och inför en oavhängig och opartisk domstol som upprättats enligt lag. Under 2000-talet har Europadomstolen behandlat några fall som handlar om begränsningar av fiskerätten (Posti och Rahko 24.9.2002, Stark 9.10.2007 och Alatulkkila

28.7.2005). I fallen i fråga var det fråga om rätten att överklaga fiskebegränsningar som fastställts för ett begränsat område och som ansågs kränka de privata rättigheter som avses i artikeln. Europadomstolen ansåg att artikeln förutsätter att sakinnehållet i en allmän förordning, ett beslut eller någon annan åtgärd ska kunna göras stridigt i en domstol, om normbeslutet i fråga, trots att det inte formellt riktats mot någon bestämd fysisk eller juridisk person, i huvudsak inverkar på en persons eller en i liknande ställning varande persongrupps allmänna rättigheter eller skyldigheter, antingen på grund av vissa drag som är utmärkande för dem eller på grund av deras faktiska situation, som skiljer dem från alla andra personer.

Enligt artikel 14 i Europakonventionen ska åtnjutandet av de fri- och rättigheter säkerställas utan diskriminering på någon grund av exempelvis tillhörighet till nationell minoritet.

Europeiska unionens lagstiftning

Avdelning XX i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF) innehåller artiklar om miljö. EU:s miljöpolitik syftar bland annat till ett genomtänkt och förnuftigt nyttjande av naturresurser. Miljöpolitiken grundar sig på försiktighetsprincipen.

Avdelning III i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF) innehåller unionens gemensamma fiskeripolitik som är EU:s förvaltningsinstrument för fiske och vattenbruk. Eftersom fisk utgör en naturresurs i rörelse betraktas den som en gemensam egendom som ska nyttjas i enlighet med gemensamma regler. Syftet med reglerna är att säkerställa ett hållbart och ansvarsfullt nyttjande av fiskbestånden. Hörnstenarna i unionens gemensamma fiskeripolitik är fri tillgång till fiskevatten och en relativt stabil kvotfördelning.

Den gemensamma fiskeripolitiken omfattas av Europeiska unionens exklusiva befogenhet i den utsträckning det är fråga om bevarande av havets biologiska resurser (EUF artikel 3). Exklusiv befogenhet betyder att endast unionen får anta lagstiftning och rättsligt bindande akter. Medlemsstaterna får göra detta endast efter bemyndigande från unionen eller för att genomföra unionens akter (EUF artikel 2). Enligt artikel 4 i EUF ska unionen och medlemsstaterna ha delad befogenhet i fråga om fiskeri, med undantag av bevarandet av havets biologiska resurser.

Grundförordningen om den gemensamma fiskeripolitiken reviderades 2013. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 om den gemensamma fiskeripolitiken (nedan *GFP-förordningen*) började tillämpas vid ingången av 2014. I artikel 1 i GFP-förordningen föreskrivs det att den gemensamma fiskeripolitiken ska omfatta bevarande av marina biologiska resurser och förvaltning av fiskeri och flottor som nyttjar sådana resurser samt i samband med marknadsåtgärder och ekonomiska åtgärder till stöd för genomförandet av den gemensamma fiskeripolitikens mål limniska biologiska resurser, vattenbruk och beredning och marknadsföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter.

När GFP-förordningen förnyades gav Europeiska byrån för rättsligt samarbete ett utlåtande om tillämpningsområdet för den gemensamma fiskeripolitiken och i synnerhet om definitionen av begreppet ”marina levande tillgångar”. Enligt byrån omfattar definitionen inte anadroma och katadroma arter under den del av deras livscykel som inte äger rum i havet. Termen ska tolkas så att den enbart avser marina levande tillgångar. Som slutsats konstaterade byrån att genomförandet av beståndsbevarande åtgärder som tillämpas på den limniska delen av anadroma och katadroma arters livscykel hör till de delade befogenheterna i enlighet med artikel 4.2 d i EUF. Om unionens lagstiftare vill genomföra beståndsbevarande åtgärder i det skedet av livscykeln kan det göras under förutsättning att subsidiaritetsprincipen iakttas och att syftet med åtgärden är att uppnå ett eller flera av den gemensamma fiskeripolitikens mål. De nordatlantiska laxstammar som fortplantar sig i Tana älv är anadroma arter. Än så länge har

Europeiska unionen inte genomfört några åtgärder i limniska områden i medlemsstaterna, i praktiken i floder och älvar, så medlemsstaterna har befogenhet att genomföra nödvändiga beståndsbevarande åtgärder på sitt område med de förbehåll som nämns ovan och som beskrivs närmare nedan.

Utöver grundförordningen har EU-föreskrifter om den gemensamma fiskeripolitiken getts i förordningarna om fisketillsyn, fiskefartyg, informationsinsamling, marknadsordning och om havs- och fiskerifonden. Den gemensamma fiskeripolitiken omfattar även politiken för yttre förbindelser inom fiskerisektorn samt de överenskommelser om fiskeri som Europeiska unionen har med tredjeländer. Som en del av den gemensamma fiskeripolitiken fastställer Europeiska unionen årligen största tillåtna fångster för vissa fiskbestånd om vilkas användning medlemsstaterna beslutar nationellt. Genom kvoterna begränsar man fångsterna för de fiskare som bedriver kommersiellt fiske till havs.

I grundförordningen ges medlemsstaterna befogenhet att genomföra åtgärder som uppfyller vissa krav och som i första hand berör det egna fisket. En medlemsstat får vidta icke-diskriminerande åtgärder för bevarande och förvaltning av fiskbestånden och för att minimera fiskets inverkan på bevarandet av de marina ekosystemen inom en gräns på tolv sjömil från dess baslinjer, förutsatt att unionen inte har antagit åtgärder för bevarande och förvaltning särskilt för detta område eller för ingripande i ett problem som medlemsstaten har upptäckt. Medlemsstatens åtgärder ska vara förenliga med unionens mål och minst lika strikta som åtgärderna enligt unionslagstiftningen. Om de åtgärder som en medlemsstat avser att anta sannolikt kan påverka andra medlemsstaters fiskefartyg får åtgärderna inte antas förrän efter att det har hållits samråd om utkastet till åtgärderna tillsammans med de berörda medlemsstaterna, kommissionen och de berörda rådgivande nämnderna.

Kommissionen har alltid möjligheten att be en medlemsstat ändra eller upphäva en åtgärd som medlemsstaten har genomfört, om kommissionen anser att åtgärden inte uppfyller de krav som föreskrivits i förordningen. En medlemsstat har också befogenhet att vidta sådana nationella åtgärder för bevarande av fiskbestånd som gäller endast medlemsstatens egna fiskefartyg på unionens vatten. Åtgärderna ska vara förenliga med målen för den gemensamma fiskeripolitiken och minst lika strikta som åtgärderna enligt unionslagstiftningen.

Målet för den gemensamma fiskeripolitiken är att långsiktigt trygga den miljömässiga, ekonomiska och sociala hållbarheten inom fiskeri och vattenbruk, att uppnå ekonomiska, sociala och sysselsättningsmässiga fördelar och att främja livsmedelsförsörjningen. Målet är dessutom att återuppliva och upprätthålla fiskbestånd på nivåer som överskrider det som krävs för att ge maximalt hållbart uttag (MSY, Maximum Sustainable Yield). Detta ska genomföras genom att sänka fiskedödligheten till en nivå som överensstämmer med det maximala hållbara uttaget senast 2020. I den gemensamma fiskeripolitiken tillämpas dessutom försiktighets- och ekosystemansatser.

Som medlem i NASCO förutsätter EU alltså att fisket i Tana älv regleras så att målen i regleringen överensstämmer med målen i unionens gemensamma fiskeripolitik.

2.7 Bedömning av nuläget

Det nuvarande fiskeavtalet för Tana älv gjordes 1989 och trädde i kraft den 1 januari 1990. Efter det har såväl nationell som internationell lagstiftning samt de behöriga myndigheterna i området förändrats. Även sätten att sköta laxbestånden har utvecklats avsevärt. Det har kommit ny och betydligt exaktare information om laxbestånden i Tana älv och deras tillstånd. Avtalet har däremot inte setts över sedan det trädde i kraft så att det skulle motsvara de föränd-

RP 239/2016 rd

rade förhållandena. Endast villkoren och priserna för fisketurismen har ändrats genom förhandlingar mellan NTM-centralen i Lappland och fylkesmannen i Finnmark.

Den nya lagen om fiske (379/2015) trädde i kraft i Finland 2016. Den tar bättre hänsyn till de krav som vandringsfiskars rörelsemönster och naturliga livscykel ställer på regleringen av fisket i övergripande mening. Enligt 52 § i lagen om fiske ska statsrådet och jord- och skogsbruksministeriet för bevarande av naturens mångfald för sin del sörja för ett hållbart nyttjande och hållbar förvaltning av fiskresurserna.

Finland och Norge blev medlemmar i Europeiska ekonomiska samarbetet 1994 och Finland blev EU-medlem 1995, vilket bl.a. innebär att länderna också måste verkställa gemenskapslagstiftningen. Utgångspunkten för den gemensamma fiskeripolitiken är att man ska fiska ur fiskbestånd som överskrider MSY, dvs. måttet för maximalt hållbart uttag. Detta innebär att man ska sträva efter att fiska så att fiskens framtida fortplantning och avkastningsförmåga inte äventyras med anledning av överfiske av moderfiskbeståndet.

I och med den nya grundlagen (1999/731) råder en förbehållsam attityd till användningen av undantagsförfaranden. Ett undantagsförfarande kan endast tillgripas i mycket exceptionella fall och av tvingande skäl (RP 1/1998 rd, s. 125, GrUB 10/1998 rd s. 22–23, RP 60/2010 rd, GrUB 9/2010). Den nuvarande ikraftträdandelagen för fiskeavtalet för Tana älv (1197/1989) stiftades i grundlagsordning. Enligt riksdagens grundlagsutskotts bedömning (GrUU 13/1989 rd) påverkades lagstiftningsordningsfrågan av de ytterligare begränsningarna av fiskemetoder för de som bor på orten och har rätt att fiska och de ökade möjligheterna till fritidsfiske i Tana älv för utsocknes personer, som tillsammans väsentligt försämrade ortsbornas möjligheter att försörja sig på laxfiske. Dessutom bedömde riksdagens grundlagsutskott att begränsningarna i fiskestadgan som helhet ledde till att möjligheterna för boende utanför älvdalarna vid Tana älvs vattendrag, som i sig haft rätt att fiska, att utnyttja sin fiskerätt som tryggas i 6 § i regeringsformen på ett normalt, skäligt och förnuftigt sätt försvårades eller rentav förhindrades. För dessa innehavare ledde avtalet om Tana älv och den tillhörande fiskestadgan till att innehavet är irrelevant. Grundlagsutskottet ansåg även att den allmänna möjligheten enligt avtalet att fiska med spö och lockbete i Tana älvs fiskeriområde stred mot egendomsskyddet. I samband med att lagförslaget behandlades ansåg grundlagsutskottet även att det var viktigt att utreda i vilken utsträckning begränsningarna av fiskestadgan försvårar lokalbefolkningens försörjningsmöjligheter. Förlusterna skulle ersättas på rimligt sätt. Situationen för som andra som har rätt att fiska skulle också ordnas på rimligt sätt.

För ersättande av förluster stiftades fiskeersättningslagen för Tana älv och med stöd av den utfärdades ett förrättningsförordnande för inlösningsförrättningen för fastställande av ersättningar rörande lagens målområde i sin helhet. På grund av förrättningens omfattning beslöt man dock utföra förrättningen som delförrättningar samfällighet för samfällighet. Att utföra och slutföra ersättningsförrättningarna förutsätter på grund av ändringssökanden dock att beslut om oavslutade fastighetsbestämningar avseende fiskerättigheter enligt särskilda grunder vinner laga kraft i fullföljdsdomstolarna. Situationen för andra som har rätt att fiska bör ordnas på rimligt sätt, vilket förutsätter att i synnerhet innehavare av fiskerätt bosatta utanför älvdalarna vid Tana älv får det bättre. I nuläget behandlas de likadant som vem som helst som bor utanför älvdalarna och inte innehar fiskerätt. För dessa innehavare har det nuvarande avtalet om Tana älv och den tillhörande fiskestadgan lett till att innehavet är irrelevant.

De finländska myndigheter som nämns i det nuvarande avtalet har omvandlats till andra eller upphört att existera. De uppgifter som avtalet omfattar verkställs för närvarande av NTM-centralen i Lappland. Hänsyn till hemvistprincipen har belastat NTM-centralen i Lappland i verkställighetsarbetet, men tillämpningen av principen har skapat en rättspraxis som minskat arbetsbördan på detta område.

Rekommendationerna angående förvaltningen av laxbestånden har utvecklats under det nuvarande avtalet. Internationellt har förvaltningen av laxbestånd övergått till en målinriktad och flexibel reglering. Detta betyder att man fastställer produktionsmöjligheterna för laxstammarna i varje älv, sätter upp ett tillräckligt antal moderfiskar som mål och anpassar fiskeföreskrifterna till dessa mål, med tillbörlig hänsyn till naturlig variation. Andra mål som gäller internationellt är att försiktighetsprincipen ska iakttas samt att i förväg överenskomna regleringsåtgärder ska vidtas som beredskap för händelsen att laxbeståndens tillstånd försämras. Det nuvarande fiskeavtalet för Tana älv är uppbyggt så att det inte tillåter flexibilitet och beredskap, med undantag av regleringen av fisketurism enligt artikel 7. Denna möjlighet till flexibilitet kan inte anses tillräcklig när det gäller förvaltningen av laxbestånden, i synnerhet eftersom olika fiskemetoder är inriktade på olika laxbestånd eller åldersgrupper.

Det finns nya metoder övervakning av laxbestånden. I Tana älv övervakas laxbestånden mångfacetterat genom att data från olika övervakningsmetoder kombineras. Den genetiska forskningen av laxbestånden i Tana älv är mycket betydande. Utgående från den vet man att det finns flera differentierade laxstammar i älven vars tillstånd och vandringstid avviker från varandra. De olika fiskemetoderna nyttjar inte dessa laxstammar jämnt, utan det är de stora individerna som vandrar upp i älven i början av fiskesäsongen som fiskas mest intensivt. Att samla data om fångsterna, vilket ingår i dagens övervakningsarbete, kräver förhållandevis mycket resurser, eftersom man måste få tillräckligt övergripande uppgifter om olika typer av fiske från alla fiskargrupper.

Det finns erfarenheter av ett målinriktat och flexibelt regleringssätt från Torne älv, där man har lyckats uppnå en hållbar nivå för laxbeståndet genom att reglera fisket i Östersjön, vid finska kusten och i älvarna. I Torne älv har vattendragets kapacitet att producera lax ökat i märkbart större utsträckning än vad som beräknats på förhand tack vare åtgärder för att öka antalet moderfiskar, en sänkt fångstkotov för kommersiellt fiske, begränsningar av fisket längs finska kusten i början av fiskesäsongen och en fångstkotov per fiskare i älven. I Torne älv har förvaltningen och övervakningen av laxbeståndet integrerats med övervakningen och förvaltningen av laxbeståndet i hela Östersjön.

Nyttjandet av laxbestånden har utvecklats åt olika håll i Finland och Norge. Fisketurismens betydelse har ökat i Finland, men i Norge är den av mycket ringa betydelse. Denna diskrepans har gjort det svårare att sätta upp gemensamma mål för nyttjandet av laxbestånden. Bestämelsen i det nuvarande avtalet om att finländare och norrmän måste skaffa fisketillstånd i sitt eget land har gett utvecklingen större fart, eftersom kundkretsen för fisketurismen i Tana älv är betydligt större i Finland. En utjämning av diskrepansen skulle möjliggöra en mer balanserad utveckling av fisket i Tana älv framöver.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättningar

När de förhandlingar som ledde till avtalet som föreslås för godkännande inleddes, var det allmänna målet att trygga mångfald och produktivitet i de anadroma fiskbestånden (lax, havsöring och havröding) i Tana älv i enlighet med principen om hållbar utveckling och försiktighetsprincipen och att ordna fisket så att älvens produktionskapacitet kan nyttjas fullt ut. När det handlar om att bevara och nyttja fiskeresurserna måste särskild hänsyn tas till lokalsamhällets och lokalbefolkningens intressen.

Därtill har avtalet som mål att modernisera fiskeavtalet så att det motsvarar moderna förvaltningsprinciper, i synnerhet de rekommendationer om laxfiske som NASCO godkänt, vilka även motsvarar kraven i Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik. Detta innebär att

avtalet ska göras mer flexibelt så att det går att reagera på förändringar i fiskbeståndet genom att reglera fisket på ett lämpligare sätt i enlighet med försiktighetsprincipen. För kunna göra arbete flexibelt måste även forsknings-, övervaknings- och förvaltningssamarbetet mellan länderna utvecklas. Avtalet måste även ses över mot bakgrund av de ändringar som skett i fiskeriförvaltningen och kraven i Finlands nuvarande grundlag i fråga om skyddet av olika grundläggande fri- och rättigheter och samordningen av dem måste beaktas så att bestämmelserna i det nya avtalet stämmer överens med grundlagen.

Under förhandlingarna inkom ny information om laxstammarnas tillstånd. Enligt de nya uppgifterna är tillståndet dåligt för flera av laxstammarna i Tana älv, och de uppnår inte de lekbeståndsmål som allmänt används som indikatorer för hållbart fiske. Målet är att genom den fiskereglering som ingår i avtalet återuppliva laxbeståndet så att lekbeståndsmålen uppnås och bibehålls.

Samordning av olika fiskemetoder och en skäligen balans mellan bägge länder samt mellan olika sätt att nyttja laxbestånden sattes också upp som mål. I avtalet eftersträvas en samordning av fiskemöjligheterna så att de förutom målet att förbättra laxbeståndens tillstånd beaktar behovet att bevara den lokala samiska fiskekulturen, fisketurismens möjligheter till fortsatt verksamhet och målet att ge innehavare av fiskerätt som bor utanför Tana älvs avrinningsområde en bättre ställning.

3.2 De viktigaste förslagen

Den väsentligaste omarbetningen av avtalet gäller ökad planmässighet och flexibel användning och förvaltning av bestånden av vandringsfisk i Tana älv. Förvaltningen av laxbestånden är i fortsättningen knuten till tillståndet för bestånden av vandringsfisk. Målet i den förvaltningsplan som ska göras upp i enlighet med det nya fiskeavtalet är att trygga laxbeståndens biologiska mångfald och ett hållbart nyttjande av bestånden. I fortsättningen ställs förvaltningsåtgärderna upp mot målet att laxbeståndens tillstånd ska bli hållbart, och det är möjligt att ändra dem om det är nödvändigt för att trygga ett gott tillstånd för fiskbestånden eller om beståndets tillstånd är sådant att det tillåter ändringar. Fiskeavtalet innehåller bestämmelser om hur parterna bedömer behovet av att tillämpa fiskebestämmelserna. Man har även förberett sig på förvaltningsåtgärderna genom att i förväg avtala vilka åtgärder som ska tillämpas på specifika laxstammar om stammarna försvagas mer än de vad som definierats.

Genom den fiskereglering som ingår i avtalet försöker man förbättra laxbeståndens tillstånd i Tana älv så att förvaltningsmål som visar på ett bra tillstånd i huvudsak uppnås över två laxgenerationer. I praktiken innebär detta en tidsperiod på drygt tio år. En förutsättning för att tillståndet ska bli bättre är att fiskedödligheten som drabbar laxar reduceras med 30 procent jämfört med i dag. Reduceringen av fiskedödligheten ska i synnerhet gälla början av fiskesäsongen då den effektivt kan förbättra de svaga laxstammarnas tillstånd. Fisketurismen begränsas också för att åtgärda situationen.

En betydande insats för att sammanjämka de olika intressena är att ändra försäljningen av ländernas gemensamma turistfisketillstånd så att det fastställs en totalkvot för antalet fisketillstånd och att tillstånden fördelas jämnt mellan länderna. I fråga om antalet fisketillstånd har behovet av att reducera fiskedödligheten beaktats genom att antalet fisketillstånd till salu har sänkts med tonvikt på början av fiskesäsongen och tillstånden har delats ut för försäljning delområdesvis. Hemvistprincipen finns kvar i fiskeavtalet för att bevara den lokala laxfiskekulturen och rikta in skyddsåtgärderna för laxbestånden på lämpligt sätt. Därtill har en del av Finlands turismtillstånd anvisats för förbättring av den ställning utsocknes innehavare av fiskerätt har.

Vidare ingår det bestämmelser i fiskeavtalet som ökar planmässigheten i förvaltningen och nyttjandet av fiskbestånden i Tana och gör dem mer helhetsinriktade. I förvaltningen av laxbestånden beaktas även Tana älvs nedre lopp som tillhör Norge och där fiskebestämmelserna inte kan vara lindrigare än för gränsälvssträckningen. Regleringen av fisket vid Norges kust är numera också bunden till fiskeavtalet så att Norge måste be Finland yttra sig om reglering av laxfisket vid kusten. Länderna förbinder sig vid att reglera fisket i Tanas sidovattendrag på grundval av skydd och ett hållbart nyttjande av fiskbestånden. Regleringen av sidovattendragen kan anpassas enligt tillståndet för laxbestånden i dem. För närvarande varierar laxbeståndens tillstånd i de olika biflödena avsevärt.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Konsekvenser för miljön

Miljökonsekvenserna för det nya fiskeavtalet för Tana älv är klart positiva. Syftet med regleringen av fisket av lax och annan anadrom vandringsfisk är att säkerställa att dessa arter fiskas hållbart och att förbättra yngelproduktionen. Regleringsåtgärderna i fiskestadgan, som är en väsentlig del av avtalet, har planerats i avsikt att antalet moderfiskar ska öka och yngelproduktionen förbättras, särskilt i de laxstammar vars tillstånd för närvarande är svagt. Målet med åtgärderna är att bevara laxstammarnas mångfald. Fiskebestämmelserna har riktats in på specifika laxstammar och målet med dem är även att motverka selektivt fiske genom att minska andelen stora laxar i fångsten. När tillståndet för de försvagade fiskbestånden har förbättrats kan man lätta på begränsningarna.

Ett mål med avtalet är också att förvaltningen av bestånden av vandringsfisk ska vara baserad på fakta. I det föreslagna fiskeregleringssystemet tas fiskens naturliga livscykel och variationerna i den i bättre beaktande än i det nuvarande systemet.

Tillståndet för bestånden av vandringsfisk varierar av naturliga orsaker och därtill kan det försämrats på grund av andra förändringar som påverkar laxens livsmiljö i Tana Älv, till exempel klimatförändringarna, fisksjukdomar eller konsekvenserna av ökad laxodling. Eftersom det sannolikt kommer att förekomma variation även i framtiden är det viktigt att avtalet möjliggör snabba och effektiva förändringar i hur vandringsfiskresurserna nyttjas. Ett viktigt medel i detta avseende är tillämpningen av artikel 6 och 7 i avtalet.

Det finns positiva erfarenheter av effekten av regleringsåtgärder för fisket som syftar till ett ökat antal moderfiskar och ökad yngelproduktion, till exempel i Torne älv, där man genom åtgärder som genomförts till havs, vid kusten och i älven har förbättrat laxbeståndets tillstånd från en mycket dålig nivå till en nivå som uppnår hållbarhetsmålen. I Torne älv har förbättringen tagit en tid som motsvarar flera laxgenerationer.

Laxparasiten *Gyrodactylus salaris*, som förekommer i laxstammar som vandrar ner i Östersjön, utgör en risk för laxbestånden i Tana. Jord- och skogsbruksministeriets förordning (1376/2004) innehåller bekämpningsåtgärder och begränsningar för att skydda fiskbestånden i Tana älv och andra vattendrag som utmynnar i Nordatlanten från parasiten *Gyrodactylus salaris*. Förordningen omfattar restriktioner i användningen av betesfisk, rensning av fisk samt restriktioner som gäller fiskeredskap och båtar. Fiskeredskap och båtar ska vara desinficerade eller helt torra. Förordningen har kompletterats beträffande fiskodling genom jord- och skogsbruksministeriets förordning (839/2010). För att bekämpa parasiten har NTM-centralen i Lappland inrättat ett nätverk av desinficeringsstationer i kommunerna Enare och Utsjoki och ser dessutom till att informera om hur parasiten bekämpas och om spridningsrisken, bland annat på infotavlor som placerats längs huvudvägarna.

I det nya fiskeavtalet har bestämmelserna om fisksjukdomar, fiskparasiter och utplantering av fisk preciserats så att de är förenliga med bekämpningen av i synnerhet parasiten *Gyrodactylus salaris* och kompletterar jord- och skogsbruksministeriets förordningar i ett bredare område. Enligt den nya fiskestadgan kan även de som innehar fiskerätt och inte är stadigvarande bosatta inom Tana älvs avrinningsområde skaffa högst en båt. I nuläget har flera av dessa fastigheter skaffat sig tillgång till en fiskebåt som ägs lokalt. Det är dock alltså så att fiske i Tana älv är tillåtet endast med båtar som hör till Tanas båtregister och nya båtar ska registreras innan de används för fiske. För båtar som flyttas till Tana älvs vattendrag gäller de parasitbekämpande åtgärder som fastställts i förordningen. Medel kan avsättas för att informera nya användare om hur laxparasiten bekämpas. Större möjligheter att registrera båtar innebär således ingen märkbar förändring i hotbilden för *Gyrodactylus salaris*. Fisketurister besöker vanligtvis inte mer än en laxälv under samma fiskeresor. Enligt en undersökning hade bara drygt två procent av de laxfiskare som fiskat i Tana och Torne älv fiskat i båda älvarna under samma år.

4.2 Samhälleliga konsekvenser

Konsekvenser för samerna och den övriga lokalbefolkningen

Naturnäringarna har stor betydelse för samekulturen och kan inte värderas i pengar. Den kulturella betydelsen är större än den direkta ekonomiska och sysselsättningsmässiga betydelsen. Till naturnäringarna har det hört att en person kan ha flera inkomstkällor. Den laxlokala fiskare fiskar har stor ekonomisk betydelse för hushållen i området. De lokala fiskarna fiskar för tillfället cirka hälften av laxfångsten på finska sidan av Tana älv, vilket 2015 var cirka 21 500 kilo. Värdet på fångsten med ett genomsnittligt kilopris på 15 euro var cirka 324 000 euro. Tana älvs vattendrag med sitt traditionella laxfiske är ett livsvillkor för att den älvsamiska kulturen i Utsjoki ska bevaras och utvecklas. Det är viktigt att föra vidare den traditionella kunskapen om fiskekulturen för att förutsättningarna för att utöva kulturen ska bevaras.

17 § 3 mom. i grundlagen innehåller den statsförfattningsrättsliga grunden för samernas ställning. Enligt bestämmelsen har samerna såsom urfolk rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur. Grundlagsbestämmelsen skyddar samernas kulturform, vilket omfattar traditionella näringar såsom renskötsel, fiske och jakt. Laxfisket i Tana älv är starkt knutet till den samiska kulturen. Till fiskekulturen hör traditionella fiskemetoder såsom fiske med pata, fiske med laxnät och fiske med drivnät. Även spöfiske och den därmed sammanhängande fisketurismen är en del av den samiska fiskekulturen. Ett hållbart nyttjande av laxbestånden är en viktig förutsättning för att samernas möjlighet att utöva sin fiskekultur ska bevaras. En grundförutsättning för fiskekulturen att hållbara förvaltningsmål fastställs för laxbestånden och att fisket anpassas för att uppnå dessa mål.

Tana älvs vattendrag är beläget i kommunerna Utsjoki och Enare, vilket enligt definitionen i 4 § i sametingslagen (974/1995) är samernas hembygdsområde. Utsjoki är den enda kommunen i Finland med samisk majoritet. Fiskeavtalets officiella avtalsspråk är finska och norska, men i enlighet med 8 och 9 § i samiska språklagen (1086/2003) har avtalet även översatts till nordsamiska.

Samernas grundlagsenliga rätt till kulturell autonomi innebär inte obegränsad rätt att fatta beslut om traditionell näringsverksamhet. Lokala invånare har traditionellt också kunnat bedriva renskötsel, jakt och fiske på samma grunder som samerna. Av denna anledning inskränks rätten att använda de mycket effektiva traditionella fiskemetoderna och den bredare rätten att registrera fiskebåtar som används för fisketurism i det nya avtalet, på samma sätt som enligt tidigare praxis, till att omfatta bara de innehavare av fiskerätt som bor i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag.

Jämfört med det nuvarande avtalet ändras möjligheterna att använda fiskerätten och fiskebåtar så att även ägare som bor utanför älvdalarna vid Tana älv ska ha rätt på grundval av sin fiskerätt och enligt de förutsättningar som fastställs i ikraftträdandelagen att skaffa fisketillstånd från den så kallade ägarkvoten samt möjlighet att registrera en fiskebåt. Syftet med detta är att ge dem som bor utanför älvdalarna vid Tana älv en bättre ställning så att kärnan i egendoms-skyddet som skyddar deras fiskerätt förblir intakt samtidigt som lokalbefolkningen får möjlighet att bedriva traditionellt fiske som hör till samekulturen. De fiskare som med stöd av det nuvarande fiskeavtalet har fått fiskerätt i direkt arv från en fiskare bosatt i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag innebär ändringen att möjligheten att använda traditionella fångstredskap försvinner, vilket minskar dessa personers möjligheter att utöva samekulturen.

För att förbättra laxbeståndens tillstånd och uppnå målsättningen hållbart fiske krävs en betydande ökning av fiskebegränsningarna i början av fiskesäsongen. Detta förutsätter ytterligare begränsningar av användningen av traditionella fiskeredskap, med vilka en betydande del av fångsten ur de svagaste laxbestånden fångas. En reducering av fisketiderna minskar möjligheterna att bedriva traditionellt fiske. Begränsningarna har emellertid planerats så att fiskesäsongen i Tana älv förblir sammanhängande. Användningstiden för olika fiskeredskap har fastställts med beaktande av sättet på vilket de används. Därför är fångsttiden varje vecka fortsättningsvis tre dygn lång för fiske med pata, som kräver mycket förberedelser och reparationer. Den två dygn långa veckofångsttiden i början av fiskesäsongen gäller fiske med drivnät. Under denna säsong har de som har rätt att använda traditionella fiskeredskap också möjlighet att använda pata eller nät.

De som är stadigvarande bosatta i älvdalarna vid Tana älv behåller möjligheten till säsongskort för handredskapsfiske oberoende av om de innehar fiskerätt. Det är även meningen att priset på säsongskortet ska sänkas för personer under 18 år. Detta tryggar fiskemöjligheterna för samer och andra lokalinvånare som inte äger mark samt ungas möjligheter att delta i fisket samt den förmedling av traditionell kunskap och kultur som hör ihop med det.

Konsekvenser för regionutvecklingen

Fisketurismen i Tana älv är av mycket stor betydelse för Utsjoki kommun. I en nyligen utkommen utredning har man med hjälp av statistik om turismens konsekvenser för den regionala ekonomin uppskattat den sammanlagda volymen av turistbranschen i Utsjoki till cirka 7 miljoner euro (cirka 20 procent av omsättningen för branscherna i hela kommunen). Laxfiskets andel av denna uppskattning kan inte urskiljas direkt, men mätt i antalet övernattningsdygn koncentreras turistsäsongen i Utsjoki till sommarmånaderna. I en annan undersökning uppskattas omsättningen för turismen i Utsjoki uppgå till 3 miljoner euro.

Visionen för Utsjoki 2020 enligt kommunens utvecklingsplan är att familjeföretagsbaserade turistnäringar utgör en central grundpelare för kommunens utveckling (utvecklingsplan för Tanadalen 2004). Laxfisket i Tana älv är för närvarande en mycket betydande faktor för turismen i Utsjoki kommun. I laxfisketurismen har man identifierat både svagheter och hot, bl.a. den korta turistsäsongen och det försvagade laxbeståndet, och styrkor och möjligheter, såsom kompetensen inom laxturism och att kommunen förnyas sig som äkta samekommun och som ett framåtskridande resmål som specialiserar sig på natur- och fisketurism.

Det nya fiskeavtalet medför ändringar i hur fisketurismen arrangeras idag. Antalet fisketillstånd till salu i Finland minskar kraftigt jämfört med nuläget, eftersom antalet turistfisketillstånd minskar med ungefär en tredjedel och den sammanlagda kvoten delas jämnt med Norge. För tillfället säljs över 90 procent av alla fisketillstånd i Finland. Å andra sidan gör avtalet det möjligt för finländska turister att skaffa fisketillstånd i Norge. Därtill reserveras högst en tred-

jedel av Finlands kvot för fisketurismen för innehavare av fiskerätt bosatta utanför Tana älvs avrinningsområde, som även i nuläget fiskat med fisketillstånd som är avsedda för turister.

Den nya situationen kräver olika lösningar från turistföretagarnas sida, bland annat att verksamheten görs mångsidigare. Lösningar för att utveckla turismen enligt utvecklingsplanen för Utsjoki kommun är att utveckla turismen året runt, att ha regionalt samarbete med de norska kommunerna Tana och Karasjok och att ha en nätverksbaserad näringsverksamhet, exempelvis i andelslagsform, som är knuten till samisk kultur och miljövården. Fiske i fjällsjöarna är också en möjlighet att bana nya vägar för turismen.

Om de företagare som verkar inom fisketurismen inte beaktar förändringarna i omvärlden är det uppenbart att förutsättningarna för näringsverksamhet som bygger på stora mängder fisketurister försvåras. Förändringarna gäller i synnerhet sådana logitjänster där kvaliteten på login inte motsvarar efterfrågan.

De begränsningar avseende boningsort som ingår i fiskeavtalet främjar kopplingarna mellan fisketurism och den samisk kultur. Även utvecklingsplanen för Utsjoki kommun siktar på turism baserad på småföretag och på turisttjänster som bygger på natur, kultur och lokala styrkor. Begränsningarna avseende boningsort kan å andra sidan hämma utvecklingen för turismen och göra det svårare för nya aktörer som satsar på turism att etablera sig i området.

Intresset för Tana älv som fiskeresmål påverkas också av fiskemöjligheterna i andra laxälvar. Den mest betydande konkurrenten är Torne älv, där regleringsåtgärder som bidragit till att förbättra laxbeståndet har ökat resmållets dragningskraft.

4.3 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har ekonomiska konsekvenser. Praxis ändras i fråga om prissättningen av fisketillstånd, vilket påverkar kundmängderna och återspeglas därigenom på fisketurismföretagens verksamhet vilket kan ha konsekvenser för tillståndsinkomsterna. Försäljningen av fisketillstånd, fisketillsynen, bekämpningen av parasiten *Gyrodactylus salaris* samt övervakningen av laxbestånden i Tana älv, vilket Finland ska sköta enligt de nuvarande reglerna, ska också ordnas baserat på det nya fiskeavtalet.

Den nya fisketillståndskvoten som gäller andra än de som är fast bosatta i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag minskar kraftigt antalet fisketillstånd som är till salu i Finland. Dessutom är högst en tredjedel av Finlands kvot för fisketurism allokerad till innehavare av fiskerätt som bor utanför Tana älvs avrinningsområde. Denna grupp av fiskare har även i nuläget tvingats använda turistfisketillstånd för att fiska, och därför är det svårt att uppskatta hur situationen förändras jämfört med nuvarande praxis. Samtidigt är det möjligt för finländska fiskare att köpa turistfisketillstånd i Norge. Kvoteringen av fisketillstånden veckovis och områdesvis gör utbudet av fisketillstånd mindre flexibelt. De områdesvisa och veckovisa tillståndsmängderna utgår dock från motsvarande information om försäljningen av fisketillstånd på 2010-talet, och där har man liksom i annat fiske minskat antalet fisketillstånd med tonvikt på början av fiske-säsongen. Här har man strävat efter att utbudet ska motsvara den tidigare efterfrågan på fisketillstånd. Konsekvenserna av ändringarna i fisketillståndssystemet för företagarna är svår att bedöma exakt, men det är klart att minskningen av fisketrycket, vilket även genomförts för det övriga fisket, inverkar på antalet fiskare och leder till färre kunder.

I nuläget har priserna på fisketillstånd som hör samman med fiskeavtalet fastställts i fiskestadgan och ändringar i prissättningen av turistfisketillstånd är bundna till levnadskostnadsindex. År 2016 var priserna på fisketillstånd följande:

RP 239/2016 rd

Fiskare bosatta inom Tana älvs avrinningsområde oberoende av innehav av fiskerätt samt innehavare av fiskerätt som fått fiskerätt som direkt arv och inte bor i Tana älvs avrinningsområde, 5 euro/år. För fisketurister var priserna på fisketillstånd för Tana älv och Enare älv följande:

1. I Enare älv från Matinköngäs uppströms (inklusive Matinköngäs) och i Skietsshamjokka: fiske från båt och från stranden 10 euro/dygn
2. I Tana älv och Enare älv (från Matinköngäs nedströms): från båt och strand 40 euro/dygn.
3. I Tana älv och Enare älv (från Matinköngäs nedströms): enbart från strand 25 euro/dygn.
4. Fisketillstånd för make/maka (make/maka till person som löst fisketillstånd som nämns i punkterna 1–3 kan delta i fisket) 5 euro/dygn.
5. Ungdomskort för personer under 18 år 5 euro/vecka.

Priset på fisketillståndet för boende inom Tana älvs avrinningsområde som inte är innehavare av fiskerätt är väldigt lågt med tanke på att det är fråga om ett säsongskort. År 2014 inflöt bruttointkomster på 1,01 miljoner euro för Finland och Norges gemensamma fisketillstånd, varav cirka 3 000 euro kom från tillstånd för fiskare bosatta inom Tana älvs avrinningsområde. Mer än 97 procent av fisketillstånden har sålts i Finland. Inkomsterna från fisketillstånden har delats jämnt mellan Finland och Norge. Från andelen som tillfaller Finland har arvodet för försäljning av tillstånd dragits av (71 000 euro). Den nettoandel Finland fått har fördelats i enlighet med delbetänkande II från Tana fiskenämnd så att innehavarna av fiskerätt fått 313 761 euro och staten 120 811 euro.

Enligt det nya fiskeavtalet fattar båda länderna beslut om prissättningen av fisketillstånden efter samråd med grannlandet. Besluten om prissättning inverkar på intäkterna från fisketillstånden. Jämfört med prisnivån för laxälvorna i Finnmark har tillstånden för fiske från strand i Tana ansetts förmånliga. Den nya marknadssituationen ger möjligheter att prissätta tillstånden i enlighet med efterfrågan och besluten om prissättning har stor inverkan på intäkterna från fisketillstånden. Prissättningen för det allmänna fisketillståndet för lokala fiskare samt för spöfisketillstånd för lokala fiskare bör eftersträva bättre kostnadsmotsvarighet än i nuläget.

Verkställighetsuppdragen i anknytning till det nya fiskeavtalet förändras jämfört med nuläget. Verkställighetsansvaret fastställs i ikraftträdandelagen. Liksom i nuläget ska försäljning av fisketillstånd, fisketillsyn samt övervakning av laxbeståndens tillstånd ordnas i Tana. Åtgärderna för att bekämpa parasiten *Gyrodactylus salaris* ingår också delvis i genomförandet av avtalet. Det faktum att typen av fisketillstånd är bunden till att man är bosatt i Tana älvs avrinningsområde ställer krav på besluten om dessa fisketillstånd. I detta förändras situationen inte från den nuvarande. Försäljningssystemet för kvoterade fisketillstånd måste utvecklas, men det är möjligt att genomföra ändringar inom ramen för det nuvarande försäljningssystemet. Besparingar kan också åstadkommas genom elektronisk försäljning av fisketillstånd och en sammankoppling av tillståndsförsäljning med fångstrapportering. Enligt det nya avtalet ska båda länderna fortsättningsvis se till att en tillräcklig fisketillsyn ordnas. Beträffande fisketillsynen möjliggör artikel 11 i det nya avtalet att verksamheten utvecklas och blir mer målinriktad med hjälp av en plan för fisketillsyn. Utöver de behöriga myndigheterna kan även de fiskeövervakare som avses i lagen om fiske övervaka att fiskestadgan följs, vilket möjliggör en mer effektiv och ändamålsenlig verksamhet än i nuläget.

Det nya fiskeavtalet förutsätter att parterna samarbetar inom övervakning och forskning. Jämfört med nuläget medför övervakningen av laxbeståndens tillstånd högre kostnader. Verksam-

hetskostnaderna för den gemensamma övervakningen har uppskattats till 595 000 euro per år, varav Finlands andel skulle vara högst 300 000 euro. Därtill förutsätter övervakningen investeringar i form av anskaffningar av utrustning för 280 000 euro med cirka tio års mellanrum. I nuläget är kostnaderna för övervakning av laxbestånden vid Naturresursinstitutet cirka 300 000 euro per år, varav en del täcks med projektfinansiering.

Informationen om laxfångstens genetiska avvikelser som användes när den regleringslösning för fisket som skrevs in i fiskestadgan gjordes upp byggde på projektfinansiering, liksom räkningen av antalet vandringsfiskar. Den obligatoriska anmälningen av fångststoppgifter minskar å sin sida kostnaderna för fångststatistiken eftersom man kan slopa omfattande fiskeenkäter. Som helhet kan man uppskatta att kostnaderna för övervakning av fisket ökar i och med det nya avtalet eftersom en del av de undersökningar som i nuläget genomförs med projektfinansiering måste bli mer permanenta. Tillägg till den permanenta uppföljningen som behövs av andra orsaker, såsom uppföljningen med ekolod i Tana älvs huvudfåra, kan höja kostnaderna om det inte går att ersätta åtgärderna i uppföljningsprogrammet med tilläggsuppföljning. Finland måste bidra till utvärderingen av tillståndet hos laxbestånden i Tana bland annat på grund av de riktlinjer som överenskommit inom ramen för NASCO.

4.4 Konsekvenser för myndigheterna

Fiskeavtalet ändrar myndigheternas ansvar. Jord- och skogsbruksministeriet ansvarar enligt det nya avtalet för bedömningen av fiskeavtalets ändringsbehov tillsammans med norska staten. I och med ändringarna kommer samarbetet med Norge att bli mer regelbundet. En liknande bedömning genomförs redan nu med Sverige i anknytning till gränsälvsavtalet mellan Finland och Sverige om Torne älv.

Den regionala fiskeriförvaltningen får färre uppgifter. När fiskeområdena inleder sitt arbete överförs försäljnings- och tillsynsuppgifterna för fisketillstånden från NTM-centralen i Lappland till fiskeområdet som verkar vid Tana älv. Även förhandlingarna om turistfisketillstånd enligt artikel 7 i det nuvarande avtalet utelämnas.

Relevant för myndighetsverksamheten är även att den nya fiskestadgan innehåller vissa i förväg avtalade åtgärder utgör en beredskap för händelsen att enskilda laxstammar försvagas märkbart. Om detta sker mot alla förväntningar träder de i förväg överenskomna fiskeregleringsåtgärderna i kraft, utan någon separat förhandlingsprocess som sannolikt skulle ta tid och kräva resurser.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Förhandlingsprocessen

Förhandlingarna om att förnya det nuvarande fiskeavtalet om Tana älv inleddes 1998 med en not som Finland skickade. Förhandlingarna gällde då både Tana älv och Neijdenälven och förhandlingsdelegationen leddes av utrikesministeriet. Den första förhandlingsdelegationen bestod av medlemmar från utrikesministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, miljöministeriet, TE-centralen i Lappland, kommunerna Utsjoki och Enare, sametinget samt skolternas byastämma. Därtill utnämndes en rad sakkunniga till delegationen. Delägarlagen i Utsjoki klagade på utnämmandet av delegationen eftersom ingen representant från Utsjoki fiskeområde hade utsetts till den. Justitiekanslern ansåg dock inte att det fanns något att anmärka på utnämmandet av delegationen.

De viktigaste skälen till förhandlingsinitiativet var att havsodling av lax skulle inledas i Tanafjorden i Norge samt en rättsprocess i Finland som hade att göra med fiskerätten för ut-

socknes innehavare av fiskerätt. De allmänna målen med förhandlingarna var att vid millennieskiftet intensifiera skyddet och underhållet av de naturliga bestånden av anadroma laxfiskar (lax, havsöring och havsröding) samt insjöfisk för att bevara naturens mångfald och produktivitet. När det gäller fisket var ett mål att fisket i större utsträckning och på ett mer mångfacetterat sätt ska främja utvecklingen av näringslivet i älvdalarna. Ett annat mål var att fisket även i fortsättningen ska ordnas i överensstämmelse med principen om hållbart nyttjande.

Under förhandlingarna uppnåddes samförstånd om relativt många delar av innehållet i fiskeavtalet och den därtill hörande fiskestadgan. Tre öppna frågor kvarstod: fiskerätten i Finland för utsocknes innehavare av fiskerätt, fiskodlingen i fjordarna samt desinficeringen av fiskeredskap. För dessa frågor eftersträvades en helhetslösning. Till slut blev det emellertid ett uppehåll i förhandlingarna 2001. En delorsak var att flera av de personer som utsetts till förhandlingsdelegationen övergick till andra uppgifter och en del av de målsättningar som var viktiga för Finland realiserades på andra sätt. Norge utsåg Tanafjorden till nationell laxfjord där laxodling inte är tillåten och beträffande utsocknes fiskares fiskerätt kom man fram till ett beslut enligt vilket saken kunde skötas i enlighet med det gällande avtalet. Avbrottet i förhandlingarna påverkades också av att man från lokalt håll hade motsatt sig nästan alla formuleringar i bestämmelserna om fiskebegränsningar i avtalet.

Norge tog initiativ till att de oavslutade förhandlingarna skulle fortsätta 2010. Initiativet motiverades speciellt av det dåliga tillståndet för vissa av laxstammarna i Tanas biflöden och de åtstramningar i fiskeregleringen som behövs för att åtgärda det, behovet att modernisera fiskeavtalet från 1989 så att det bättre motsvarar moderna principer för förvaltning av laxbestånd, NASCO:s rekommendationer om hur fiske ska ordnas samt de ändringar som skedde i den norska lokalförvaltningen av laxfisket i Tana. Finland svarade på förhandlingsinitiativet genom ett brev av minister Anttila (av den 30 juni 2010). Finland ansåg det viktigt att man i avtalsförhandlingarna utgår från en heltäckande och övergripande granskning av de faktorer som påverkar laxbeståndet och fisket. Finland föreslog att man skulle försöka återuppta förhandlingarna hösten 2011 och att förberedelser skulle inledas före det, bland annat att lämpliga moderna regleringsprinciper som uppfyller NASCO:s rekommendationer skulle kartläggas.

Som ett led i förberedelserna inför avtalsförhandlingarna ordnades ett diskussionstillfälle i Utsjoki den 1 september 2010 om förnyelsen av fiskeavtalet för Tana älv, där man behandlade Norges förhandlingsinitiativ och Finlands svar, NASCO:s verksamhet och målsättningar samt tillståndet för laxbestånden i Tana och principen om hållbart fiske inom laxfisket. Innan den egentliga förhandlingsdelegationen tillsattes kartlade jord- och skogsbruksministeriet förnyelsebehoven i fråga om det gällande fiskeavtalet och fiskeristadgan för Tana älv samt fiskeristadgan för sidovattendragen inom Tana älvs fiskeområde. I augusti 2011 hölls det inledande förhandlingar med sametinget om fiskeavtalet för Tana älv och de stundande avtalsförhandlingarna.

Eftersom de tidigare förhandlingsdelegationerna hade upplösts utsåg båda länderna nya delegationer för förhandlingarna. Man försökte uppnå en liknande struktur på delegationerna i båda länderna. Statsrådet utsåg delegationen, vars ordförande och vice ordförande utnämndes från jord- och skogsbruksministeriet och medlemmarna från utrikesministeriet, NTM-centralen i Lappland, sametinget, delägarlagen för Utsjokis gemensamma vattendrag (2 st.) samt Saamelaismatkailu ja -yrittäjät ry. De lokala aktörerna fick en starkare ställning jämfört med den tidigare förhandlingsdelegationen.

Jord- och skogsbruksministeriet gavs rätten att utse sakkunniga till delegationen. Ministeriet utsåg sakkunniga från Forststyrelsen, Naturresursinstitutet, Centralförbundet för Fiskerihushållning, Finlands fritidsfiskares centralorganisation, Utsjoki kommun och Utsjoki delägarlag (2 st.). För delegationens möten var praxis att delegationens medlemmar samt deras supplean-

ter och delegationens permanenta sakkunniga kallades till mötena för Finlands delegation. Undantaget var mötena mellan ländernas delegationer och de interna förhandlingar som Finlands delegation höll i samband med dem. I dem deltog bara den egentliga representant som utsetts till delegationen eller dennes suppleant samt på förhand överenskomna medlemmar i delegationens sekretariat eller medlemmar som fungerade som assistenter.

Förutom mötena för Finlands delegation bestod arbetet i samband med fiskeavtalsförhandlingarna av förberedande arbete vid jord- och skogsbruksministeriet och NTM-centralen i Lapp-land samt av beredning av ärenden mellan de ansvariga ministerierna i Finland och Norge.

Finlands delegation höll sammanlagt 28 möten.

Finlands och Norges delegationer höll sju gemensamma förhandlingar. I Finland ordnades fyra öppna informationsmöten om förhandlingssituationen. Den sista förhandlingen mellan ländernas delegationer hölls den 19–20 maj 2016 i Svanhövud i Norge, där det dock inte uppnåddes samförstånd. Ett godtagbart avgörande uppnåddes emellan delegationernas presidium i juni 2016. Finlands delegations ståndpunkt uppkom genom röstning. Avtalstexten paraferades den 29 juni 2016 och på nytt den 31 augusti 2016 efter teknisk granskning.

5.2 Förhandlingarnas förlopp

Förhandlingarna inleddes 2012 genom att en gemensam förhandlingsagenda gjordes upp, gemensamma förfaringsätt avtalades samt information om laxbeståndens tillstånd i Tana älv togs fram.

I följande skede av förhandlingarna kartlades fiskeregleringsalternativen och förslag om regleringsprinciper och riktlinjer för fisket togs fram. Behovet av en återupplivningsplan framkom därför att behovet av att åtgärda laxbeståndens tillstånd ansågs vara så stort att det måste indelas i perioder på längre sikt. Förslagen jämfördes i Ivalo i december 2012, vid det andra mötet delegationerna emellan.

Efter mötet i Ivalo övergick man till att utvärdera lämpliga metoder för att genomföra reduktionen av fiskedödligheten. Man utvärderade fisketider, fångstkvoter och tillståndskvoter enligt typ av fiskeredskap och utgående från begränsningarna under en fiskesäsong, en vecka eller ett dygn. Dessutom introducerade Norge frednings- och begränsningsområden som möjliga metoder. För varje alternativ analyserades de biologiska konsekvenserna, hur effektiva de var, de ekonomiska och kulturella konsekvenserna samt konsekvenserna för den nationella eller regionala ekonomin. Även de praktiska tillämpningsmöjligheterna utvärderades.

I slutskedet av utvärderingsprocessen presenterade medlemmarna och de permanenta sakkunniga i Finlands delegation bl.a. sin uppskattning av de olika regleringsmetodernas godtagbarhet och önskvärdhet genom att rösta grönt, gult eller rött. Synpunkterna på de olika regleringsmetodernas godtagbarhet avvek från varandra. Problemet var att de regleringsmetoder som fick stort stöd, såsom att förkorta fiskesäsongen från slutet, inte skulle ha uppnått en tillräcklig regleringseffekt. Att reglera fångstkvoterna för en specifik dag ansågs verkningslöst. De möjliga regleringsmetoder som valdes ut för vidare granskning var tidsreglering och en kombination av andra åtgärder, vilket närmast innebar en ökad reglering av fisket i början av fiskesäsongen och en reglering som bygger på fångstkvotering, vilket skulle kräva betydande ändringar i fiskeförvaltningen.

Under våren 2014 utbytte länderna förslag på hur fisket ska regleras. Det fanns påtagliga skillnader mellan förslagen, då Finland ansåg att en minskning på cirka 30 procent var tillräcklig och utgångspunkten i Norges regleringsförslag var att fiskedödligheten skulle minska

med hälften. Skillnaderna i synsätt beträffande hur kraftig fiskeregleringen skulle vara och hur den skulle genomföras framkom mycket tydligt vid det möte som hölls mellan delegationerna i Kirkenes våren 2014. Där kungjorde Norge att man börjar bereda en uppsägning av fiskeavtalet och en övergång till nationell reglering, om Norges krav på fiskereglering som siktar på 50 procents fiskedödlighet inte godkänns.

Efter det fick man tillgång till noggrannare uppgifter om tillståndet hos de olika laxbestånden i Tana älv och de uppskattade målen för lekbestånden i varje laxbestånd och reduceringen av fiskedödligheten som behövs för att åtgärda laxbeståndens tillstånd preciserades till 30 procent och återupplivningstiden inriktades på två laxgenerationer, det vill säga drygt tio år. Målsättningen med fiskeregleringen och riktlinjerna för en motsvarande minskning i antalet turistfisketillstånd och hur de ska fördelas länderna emellan drogs upp vid ett möte mellan länderna i Enare i oktober 2014.

Det praktiska genomförandet av fiskeregleringen underhandlades i Karasjok i december 2014, där samförstånd om tillståndspraxisen för fisketurismen inte uppnåddes. Förhandlingarna om regleringsmetoden för fisket kunde inte heller slutföras. Vid mötet i Karasjok framtogs ändå det första konkreta heltäckande förslaget för varje fiskeredskap på hur den fastställda reduceringen av fiskedödligheten kan uppnås. Eftersom de utdragna förhandlingarna ledde till att ikraftträdandet av avtalet sköts upp åtminstone till 2016, höll Norge ett förhandlingsuppehåll våren 2015 och beredde enligt egen uppgift en övergång till nationell reglering.

Det egentliga utkastet till avtalstext gjordes upp sommaren 2015. Förhandlingarna återupptogs hösten 2015 i Rovaniemi, där samförstånd uppnåddes om en regleringslösning med vilken en reduktion på 30 procent av fiskedödligheten kunde uppnås. Finlands och Norges gemensamma forskargrupp analyserade konsekvenserna av förslaget till regleringslösning mot bakgrund av målet. Förhandlingsresultatet uppnåddes till stor del genom diskussioner mellan lokala representanter från Finlands och Norges förhandlingsdelegationer. Det var enbart detaljerna om användningen av laxnät och dygnstiderna för fisketuristers strandfiske som man tvingades låta delegationernas ordförande avgöra. Avgörandet om fiskeregleringen fick politiskt stöd från båda ländernas ministerier i december 2015.

Fiskestadgan som är en väsentlig del av fiskeavtalet kunde inte undertecknas förrän riktlinjerna för fiskeregleringsavgörandet hade tagit form i tillräckligt stor utsträckning. Avtalsutkastet behandlades under hösten 2015 och utkastet till fiskestadga gjordes upp våren 2016. Den sista öppna frågan i förhandlingarna var Finlands fråga om nyttjande av fiskerätt för andra än stadigvarande bosatta i älvdalarna vid Tana älv, som måste avgöras i samband med att fiskestadgan gjordes upp så att den uppfyller kraven i Finlands grundlag i enlighet med förhandlingsmålet som sattes upp 2012. Fiskerätten för så kallade utsocknes innehavare av fiskerätt kan inte omintetgöras som i det nuvarande avtalet. Det enda alternativ som kvarstår för denna grupp är att reservera en egen tillståndskvot av kvoten för turistfisketillstånd. Det var meningen att fiskeavtalet och stadgan skulle ha finslipats i Svanhövud i Norge i maj 2016, där utkastet till avtalet och stadgan samt frågor som ännu inte avgjorts i fråga om nyttjandet av fiskerätter behandlades.

Totalt sett var förhandlingarna mycket utmanande och det var svårt att hitta gemensamma synsätt, då avgörandena måste sammanjämka båda ländernas olika fiskerättssystem, som redovisas i avsnitt 2.2, de statsförfattningsrättsliga specialvillkoren och flera fiskargruppers divergerande intressen. Av dessa anledningar tog det flera år att få fram ett avtal och uppnå samförstånd.

5.3 Nyttjande av forskningsrön i förhandlingarna

Förberedelserna inför förhandlingarna om fiskeavtalet omfattade en sammanställning av forskningsrön om laxbestånden i Tana älv och ett intensivare laxforsknings-samarbete mellan Finland och Norge. Länderna hade sedan 2006 haft en inofficiell övervaknings- och forskningsgrupp för laxbestånden i Tana älv som hade berett övervaknings- och forskningsprogrammet för laxbestånden i Tana älv. Rapporten blev klar 2008 och i den föreslogs att en permanent övervaknings- och forskningsgrupp skulle inrättas. Arbetsgruppen gjordes officiell genom ett samförståndsprotokoll länderna emellan i februari 2010. Arbetsgruppen har till uppgift att övervaka laxbeståndens tillstånd, utvärdera förvaltningen av dem utgående från NASCO:s rekommendationer, kombinera lokal och traditionell kunskap med bedömningarna av laxbeståndens tillstånd, bedöma brister i övervakningen och forskningen samt svara på specifika frågor som ställts till arbetsgruppen. Samarbete med lokala grupper och distribution av vetenskaplig information till allmänheten har också hört till arbetet.

Arbetsgruppen har publicerat rapporter om tillståndet för laxbestånden i Tana och därtill tagit fram bedömningar om hur mycket olika laxstammar fiskas samt om vilken inverkan olika fiskeregleringslösningar har på återbyggandet av laxbeståndens tillstånd, till stöd för förhandlingarna om fiskeavtalet. Forskargruppen har dessutom tagit fram en databas som kombinerar uppgifter om genetik, fångstprover och fångstuppgifter samt beräkningsmodeller och som har kunnat användas för att preliminärt utvärdera fiskeregleringsalternativen även under förhandlingarna.

Vid sidan om utvärderingsprocessen kartlade ländernas gemensamma forskningsgrupp olika laxstammars tillstånd och den reglering som behövs för att förbättra det och reducera fiske-dödligheten. Dit hörde även en bedömning av hur lång tidsperiod återupplivningsåtgärderna borde planeras för. Arbetet med att dimensionera återupplivningsplanen inleddes under en workshop i Tromsø i mars 2013. Beredningen av återupplivningsplanen bestod av en granskning av laxbeståndens mortalitet, en bedömning av vilken effekt olika stora minskningar av fiskedödligheten skulle ha för återupplivningen av laxbeståndet och hur lång tid återupplivningen tar samt en precisering av de uppskattningarna i fråga om lekbeståndsmålen beräknade med parametrar för olika laxstammar.

5.4 Utlåtanden

Till slut uppnåddes samförstånd i ordförandepresidiet i juni 2016 och avtalet paraferades den 29 juni 2016. Därefter inleddes samråd i fråga om undertecknandet av avtalet och behovet av riksdagens godkännande. 41 samrådsparter yttrade sig om propositionen. Yttranden kom från utrikesministeriet, justitieministeriet, miljöministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, NTM-centralen i Lappland, Naturresursinstitutet, Gränsbevakningsväsendet, polisinspektionen i Lappland, Forststyrelsen, sametinget, kommunerna Utsjoki och Enare, Lapplands förbund, styrelserepresentanter för delägarlagen i Nuorgam, Outakoski, Utsjoki kyrkby och Veahčaknjárga, Iivana delägarlag, styrelsen för Utsjoki fiskeområde, Enare fiskeområde, Tenon kiinteistönomistajat ry, WWF, Finlands Naturskyddsförbund, Centralförbundet för Fiskerihushållning, Lapin kalatalouskeskus, Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation rf, Lapin vapaa-ajankalastajat ry, FöretagsFinland, Tenonlaakson yrittäjät ry, Alakönkään perhokalastajat ry, Saamen luonnonystävä ry, Vesa Länsman, Pekka Pyrhönen, Pentti Morottaja, Juha Heinänen, Antti Tossavainen, Niilo Aikio, Heikki Hirvonen, Aslak Holmberg, Arvi Hagelin, Nilla Guttorm och kollektivet för de samiska föreningarna.

Utrikesministeriet, justitieministeriet, miljöministeriet, inrikesministeriet, NTM-centralen i Lappland, Naturresursinstitutet, Forststyrelsen, Gränsbevakningsväsendet, Enare kommun, Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation, Lapin vapaa-ajankalastajat ry, Finlands Naturskyddsförbund och WWF ställde sig för att avtalet undertecknas. De instanser som understödde att avtalet undertecknas ansåg att avtalet är viktigt för att skydda laxbestånden och för

att tillståndet för bestånden ska uppnå en hållbar nivå, och ansåg att avtalet var en acceptabel kompromiss mellan flera intressegrupper i den aktuella förhandlingssituationen. Finansministeriet hade inget att anmärka på avtalet.

De instanser som representerade innehavarna av fiskerätt (delägarlagen, Utsjoki fiskeområde, Tenon kiinteistönömistajat ry, Centralförbundet för Fiskerihushållning, Lapin kalatalouskeskus, flera privatpersoner), Utsjoki kommun, sametinget, Lapplands förbund samt företagarrepresentanterna motsatte sig att avtalet undertecknas. Enligt yttrandena från dem som motsatte sig avtalet ansågs avtalet begränsa egendomsskyddet och skyddet av samekulturen i strid med grundlagen. Därtill ansågs avtalet ha mycket skadliga konsekvenser för näringslivet i Tanadalen, eftersom antalet turistfisketillstånd som kan säljas i Finland skulle minska väsentligt jämfört med nuläget. I de åsikter som motsatte sig ett undertecknande av avtalet tog man även upp behovet av att införa ekolod i övervakningen av laxbestånden.

Man fäste även uppmärksamhet vid att avtalstexten skulle ha möjliggjort en lindrigare reglering i det nedre loppet av Tana älv som tillhör Norge än i gränsälvsområdet, vilket inte var utgångspunkten i ländernas gemensamma uppskattningar när fiskeregleringslösningen togs fram. Efter remissbehandlingen preciserades artikel 3.1 i avtalstexten av delegationernas ordförande för att motsvara syftet med förhandlingarna så att en lindrigare fiskereglering i Tana älvs nedre lopp jämfört med gränsälvsdelen inte är möjligt.

Utifrån yttrandena och språkgranskningen gjordes mindre ändringar i avtalet, vilket ledde till att avtalstexten paraferades igen den 31 augusti 2016. Därtill översattes avtalet till nordsamiska efter remissbehandlingen, Republikens president beviljade befogenheter att underteckna avtalet den 30 september 2016, och avtalet undertecknades samma dag i Helsingfors. Samma instanser som gav utlåtanden om undertecknandet av avtalet ombads ge utlåtanden om avtalet och ikraftträdandelagen. Jord- och skogsbruksministeriet ordnade ett diskussionsmöte om regeringens utkast till proposition den 5 oktober 2016 i Rovaniemi dit delägarlagen, fiskeorganisationerna och Tenon kiinteistönömistajat ry bjöds in. Det var även möjligt att delta i mötet från Utsjoki med hjälp av en distansförbindelse. Vid diskussionsmötet kritiserades avtalet och förslaget till ikraftträdandelag kraftigt ur många synvinklar, och informationen om laxbeståndens tillstånd som ligger bakom begränsningarna ifrågasattes. Regeringens utkast till proposition skickades den 4 oktober 2016 även till rådet för bedömning av lagstiftningen vid statsrådets kansli, som inte tog upp propositionen för behandling.

Förhandlingar i enlighet med 9 § i sametingslagen om avtalet och utkastet till ikraftträdandelag hölls den 5 oktober 2016 och den 14 oktober 2016. Sametinget ansåg att förfarandet vid förhandlingarna stred mot 9 § i ovan nämnda lag, eftersom förhandlingarna hölls först efter att avtalet undertecknats. Sametinget ansåg att regeringens proposition om avtalet inte borde överlämnas till riksdagen för behandling, eftersom avtalsbestämmelserna innehåller stora brister och fel beträffande samernas rättigheter som inte kan åtgärdas genom bestämmelser i ikraftträdandelagen. Enligt sametinget borde förhandlingarna om fiskeavtalet börja om från början med lokala innehavare av fiskerätt, sametinget och motsvarande grupper i Norge som förhandlingspart.

Sametinget konstaterade att förslaget var bristfälligt vad gäller uppskattningen av de juridiska och ekonomiska konsekvenserna. I synnerhet de faktiska konsekvenserna av fiskebegränsningarna för förutsättningarna att utöva samekulturen samt genomförande av internationella människorättsskyldigheter borde ha utvärderats fullt ut. I förhandlingarna tog sametinget särskilt upp de minskade fiskemöjligheterna för personer som hade fått sin fiskerätt i arv och de konsekvenser det har för förutsättningarna att utöva samekulturen och överföra traditionell kunskap från en generation till en annan. Som partiell lösning lade sametinget fram ett förslag om en komplettering av 9 § i förslaget till ikraftträdandelag så att stadigvarande boende även

skulle omfatta fiskerätt som erhållits i arv av en person som varit stadigvarande bosatt i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag eller dennes arvtagare. Enligt jord- och skogsbruksministeriets bedömning skulle förslaget dock strida mot 2 och 4 § i fiskeavtalets fiskestadga och eventuellt även med jämlikhetsbestämmelsen i grundlagen.

Under förhandlingarna framkom den traditionella kunskapens betydelse för regleringen av fisket och uppgörandet av förvaltningsplanen. Sametinget föreslog att en person som representerar traditionell lokalkunskap skulle utses som Finlands andra representant i ländernas gemensamma övervaknings- och forskningsgrupp. Sametinget ansåg att den föreslagna lokala övervakningsgruppen var överflödigt och föreslog att en lokalförvaltning skulle etableras i Tana. Dessutom föreslog sametinget att pristaket på turistfisketillstånd skulle höjas eller slopas helt, att det skulle bli förbjudet att föra med sig fiskebåtar till Tana älvs vattendrag, att fiskeersättningslagen för Tana älv skulle förbli i kraft, att en fond skulle etableras för att återuppliva den samiska fiskekulturen samt andra utförliga anmärkningar om motiveringarna och de föreslagna bestämmelserna.

Det inkom 28 yttranden. Yttranden kom från utrikesministeriet, justitieministeriet, miljöministeriet, inrikesministeriet, kommunikationsministeriet, finansministeriet, NTM-centralen i Lappland, Naturresursinstitutet, Gränsbevakningsväsendet, Forststyrelsen, Lantmäteriverket, Diskrimineringsombudsmannen, sametinget, kommunerna Utsjoki och Enare, styrelserepresentanter för delägarlagen i Nuorgam, Outakoski, Utsjoki kyrkby och Veahčaknjárga, Iivana delägarlag, Tenon kiinteistönomistajat ry, Finlands Naturskyddsförbund, Centralförbundet för Fiskerihushållning, Lapin kalatalouskeskus, Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation rf, Lapin vapaa-ajankalastajat ry, Maija Länsman och Eero Niemelä, Pentti Morottaja, Juha Heinänen, Niilo Aikio, Arvi Hagelin, Nilla Guttorm och Ursula Waltari.

En stor del av yttrandena upprepade ställningstagandet för eller emot undertecknande av avtalet i den tidigare remissbehandlingen. Därtill gav en del yttranden kommentarer om paragraferna i ikraftträdandelagen. I det gemensamma yttrandet från Utsjoki kommun och delägarlagen i Nuorgam, Outakoski, Utsjoki kyrkby och Veahčaknjárga samt i sametingets yttrande ansåg man att ikraftträdandelagen inte åtgärdar bristerna i fiskeavtalet och man konstaterade att regeringens proposition inte borde överlämnas till riksdagen för behandling, utan avtalsförhandlingarna borde börja om från början med lokala instanser och sametinget. Det motiverades med att de fiskebegränsningar som ingår i propositionen kränker skyddet av den samiska kulturen, egendomsskyddet och jämlikheten samt flera avtal om urfolkens rättigheter. Dessutom krävde man i yttrandena att motiveringarna i regeringens proposition skulle preciseras bland annat vad beträffar uppfyllandet av villkoren för att få begränsa de grundläggande fri- och rättigheterna och laxfiskets betydelse för samekulturen. Beträffande ikraftträdandelagen föreslog man i ovan nämnda yttranden från sametinget samt Utsjoki kommun och delägarlagen att en förvaltning bestående av lokala delägarlag ska etableras för att sköta de uppgifter fiskeområdet får samt för att ersätta fiskeavtalets lokala övervakningsgrupp i 13 § i ikraftträdandelagen. Beträffande prissättningen av fisketillstånd föreslogs en sänkning av priserna för allmänt fisketillstånd för lokala fiskare och spöfisketillstånd för lokala fiskare samt en höjning av priserna för tillstånd avsedda för fisketurism. Antalet tillstånd reserverade för innehavare bosatta utanför området ansågs för stort och den ägarandel som förutsätts för att använda dem ansågs för låg.

Enligt yttrandet från Tenon kiinteistönomistajat ry får de utsocknes innehavarna en för svag ställning i det nya avtalet, och motiveringarna för begränsningar enligt boningsort är inte tillräckliga. I yttrandet kritiserar fisketillståndskvoten för utsocknes innehavare och det användningssätt som föreslagits för det och man anser att det inte är en tillräcklig förbättring av innehavarnas ställning vad egendomsskyddet beträffar. I yttrandet anser man att målsättningen att förbättra utsocknes innehavares ställning skapar en atmosfär av olikvärdighet och förstör sam-

hällsstrukturen i Utsjoki. I yttrandet anses upphävandet av fiskeersättningslagen för Tana älv problematiskt för utsocknes innehavare av fiskerätt, eftersom de har ansetts hårdast drabbade av begränsningen av fisket. I yttrandet kräver man att avtalet och ikraftträdandelagen förkastas och att en ny beredning inleds från en grund som respekterar Finlands rättsprincip.

I yttrandena fästes även uppmärksamhet vid antalet samägda fastigheter på det område som påverkas av avtalet och tillämpningen av avtalet för att avgöra sådana fastigheters fiskerättigheter i praktiken, till exempel fiskerättigheterna för ett odelat dödsbo eller för en fastighet där en del av ägarna bor på orten och en del någon annanstans. Anmärkningarna gällde försäljningen av fisketillstånd och registreringen av båtar. I yttrandena framkom dessutom olika synpunkter på definitionen av stadigvarande boende. Förslaget som varit på remiss ansågs vara i rätt riktning, men man föreslog att vistelsens längd skulle förkortas. I yttrandet från Lantmäteriverket föreslogs preciseringar av anhängigheten av förrättningarna enligt fiskeersättningslagen för Tana älv och man preciserade möjligheterna att använda det andels- och mantalstal som beskriver antalet fiskerätter en fastighet har i nyttjandet av fiskerätt och möjligheterna att registrera en båt. Justitieministeriet påpekade att motiveringarna borde kompletteras och förtydligas vad beträffar fiskebegränsningarna och de generella villkoren för att få begränsa de grundläggande fri- och rättigheterna. Enligt yttrandet borde beträffande urfolkens rättigheter uppmärksamhet fästas vid samernas delaktighet i beslutsfattandet och deras rätt att bli hörda. Enligt justitieministeriets yttrande kan även tryggheten av fiskbeståndens livskraftighet komma att kräva att även användningen av traditionella fångstredskap begränsas, som avtalet föreslår. I utlåtandet från utrikesministeriet föreslogs författningstekniska mindre ändringar i ikraftträdandelagen och i förslagets kläm.

Utgående från yttrandena kompletterades och justerades motiveringstexterna. Utgående från responsen från yttrandena ändrades 6 § i förslaget till ikraftträdandelaag så att Naturresursinstitutet ansvarar för beredningen av ländernas gemensamma förvaltningsplan för Finlands del. I övergångsbestämmelsen lade man till rättigheten för fiskeområden enligt den upphävda lagen om fiske att delta i beredningen av förvaltningsplanen fram till 2018. 9 § om stadigvarande boende preciserades så att det bättre motsvarar nuvarande praxis vid NTM-centralen i Lappland genom att förutsätta att hemortskravet uppfylls redan i slutet av året som föregår fiskesäsongen, och genom att förkorta den faktiska tiden som stadigvarande boende från de nio månader som varit på remiss till sju månader. 10 § om prissättningen av fisketillstånd ändrades enligt sametingets förslag så att prisintervallet höjdes och en lägre tillståndsavgift för minderåriga föreslogs. I 15 § om båtregistrering lades ett förbud till mot att använda en båt som är registrerad i fiskebåtsregistret för Tana älvs vattendrag utanför Tana älvs vattendrag, detta för att hindra parasiten *Gyrodactylus salaris*. Därtill preciserades 18 § om ikraftträdandet på det sätt som utrikesministeriet föreslagit, övergångsbestämmelsen om fiskeersättningslagen för Tana älv som ska upphävas och det föreslagna tillägget i 4 § i lagen om fiske preciserades.

DETALJMOTIVERING

1 Avtalets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland

Inledning. Parterna i fiskeavtalet för Tana älv, republiken Finlands regering och konungariket Norges regering, önskar ersätta det gällande fiskeavtalet länderna emellan med ett nytt avtal. Parterna framhäver sitt ansvar i förhållande till internationella konventioner och behovet av att skydda och säkerställa fiskbestånden i Tana älvs vattendrag genom en ändamålsenlig reglering av fisket baserat på försiktighetsprincipen.

Parterna erkänner betydelsen av naturens mångfald och av ett hållbart nyttjande av naturresurserna. Parterna erkänner samernas rättigheter som urfolk och lokalbefolkningens rättigheter, och den betydelse naturresurserna har för samerna som urfolk för bevarandet av deras kultur, samt de rättigheter som andra innehavare av fiskerätt har. Parterna understryker betydelsen av informationsutbyte och samarbete i användningen och förvaltningen av gemensamma naturresurser, och betonar att lokala innehavare av fiskerätt och andra lokala aktörer ska ha omfattande möjligheter att påverka denna förvaltning.

Därtill beaktar parterna artikel 66 i Förenta nationernas havsrättskonvention av den 10 december 1982, konventionen om biologisk mångfald av den 22 maj 1992 och konventionen om bevarande av Nordatlantens laxbestånd av den 2 mars 1982 och de riktlinjer för förvaltning av laxfiske som antagits med stöd av den, artikel 27 i internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter samt Förenta nationernas deklaration om ursprungsfolkens rättigheter av den 13 september 2007.

1 kap. Syfte och tillämpningsområde

Artikel 1. Syfte. Avtalets syfte är att bidra till att fiskbestånden i Tana älvs vattendrag förvaltas på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hänseende hållbart sätt. Nyttjandet och förvaltningen av fiskbestånden bör baseras på bästa tillgängliga kunskap, inklusive traditionell kunskap. Nyttjandet av vattendragets kapacitet för laxproduktion som nämns i artikeln innebär att man kan fiska i laxbestånden och på så sätt dra nytta av dem som laxfångst eller via därmed sammanhängande tjänster. Fisket bör dimensioneras så att det är hållbart och inte försämrar möjligheterna till fångst de kommande åren. Tryggandet av fiskbeståndens mångfald syftar i synnerhet till att bevara de nedärvda egenskaperna hos de trettio genetiskt olika laxstammarna som förökar sig i Tana älv så att fisket inte ändrar deras nedärvda egenskaper exempelvis genom att enbart stora fiskar väljs ut.

Enligt 1.2 ska alla berörda fiskeintressen och särskilt det fiske som baserar sig på lokala kulturtraditioner beaktas vid skydd, förvaltning och nyttjande av fiskbestånden. I praktiken bör detta tolkas så att man i regleringen av fisket bör sträva efter att samordna norska och finländska fiskares intressen, fisketraditioner och -metoder, som till vissa delar kan avvika från varandra, samt sträva efter att behandla bland annat de innehavare av fiskerätt som bor på olika ställen längs älven jämlikt samt beakta olika sätt att nyttja laxbeståndet, såsom traditionellt fiske och turistnäringar som bygger på laxfiske.

Enligt 1.3 är förvaltningsplanen utgångspunkten för regleringen av laxfisket. Planen ska bygga på den bästa tillgängliga kunskapen om fiskbeståndens storlek, sammansättning och förväntade utveckling, samt på tillämpandet av försiktighetsprincipen. Syftet med förvaltningsplanen är att fisket regleras baserat på kunskap, och att regleringen är långsiktig och lämplig för förhållandena för Tana älvs laxbestånd. Innehållet i förvaltningsplanen definieras närmare i arti-

kel 4 i avtalet. Enligt 1.4 ska regleringen genomföras så att förvaltningsmålen för de enskilda laxbestånden uppnås och upprätthålls på lång sikt i enlighet med förvaltningsplanen.

Artikel 2. Geografiskt tillämpningsområde. Artikel 2 definierar avtalets geografiska tillämpningsområde. Fiskestadgan som utgör bilaga till avtalet tillämpas på de delar av Tana älv, Enare älv och Kietsimäjoki där riksgränssträckningen mellan Finland och Norge går, det vill säga ländernas gemensamma gränsälvsträckning. Gränsälvsträckningen är också det huvudsakliga tillämpningsområdet för det egentliga avtalet.

Vissa bestämmelser i avtalet tillämpas dock på ett vidare område än gränsälvsträckningen eller på den laxförande sträckningen i Tana älvs vattendrag. Artikel 3.1 om sidovattendrag, nedre norska delen av Tana älv och sjöområdena i Finnmark, artikel 4 om förvaltningsplanen samt artikel 11.2 om ländernas gemensamma fisketillsyn tillämpas på den laxförande sträckningen i vattendraget. Artikel 15 om bekämpning av fisksjukdomar tillämpas på vattendragets hela avrinningsområde. Gränsälvsträckningen, den laxförande sträckningen och avrinningsområdet har märkts ut på kartan som utgör bilaga 1 till avtalet.

Artikel 3. Sidovattendrag, den nedre norska delen av vattendraget och sjöområden i Finnmark fylke. I artikeln förpliktar sig parterna till att införa nationella bestämmelser och föreskrifter för de laxförande sträckningarna i sidovattendragen till Tana älvs vattendrag och i den nedre norska delen av vattendraget för att säkerställa skydd och hållbart nyttjande av fiskbestånden. Bestämmelsen är viktig eftersom förvaltningen av laxbeståndet i Tana älvs vattendrag kräver ett helhetsbetonat arbete för att målen ska kunna uppnås. Fiskebestämmelserna för den norska sträckningen mellan älvmyningen till Tana älvs vattendrag och gränsälvsträckningen kan inte vara lindrigare än gällande bestämmelser för gränsälvsträckningen. Utgångspunkten för den fiskereglering som faller under nationell befogenhet är den förvaltningsplan som avses i artikel 4 och fiskereglerna för gränsälvsträckningen i den nedre norska delen av älven.

Bestämmelsen har ändrats beträffande sidovattendragen för att motsvara utgångspunkten för avtalet som är målinriktad förvaltning av enskilda laxbestånd. När det gäller sidovattendragen ska de nationella bestämmelserna och reglerna beakta skydd och hållbart nyttjande av laxbestånden, men de kan avvika från fiskebestämmelserna för Tana älvs huvudfåra om laxbeståndens tillstånd tillåter eller om ett laxbestånds tillstånd på goda grunder kräver stramare regleringsåtgärder än vad som har varit möjligt i Tana älvs huvudfåra. Utifrån uppgifterna om laxbestånden verkar det troligt att man tvingas förlänga fiskebegränsningarna i huvudfåran med flera år på grund av att laxbestånden i vattendragets övre lopp är svaga, även om det i biflödena nedströms samtidigt skulle vara möjligt att fiska hållbart med lindrigare fångstbegränsningar.

Innan nationella bestämmelser utfärdas bör den andra partens behöriga myndighet ges tillfälle att yttra sig om de planerade regleringsåtgärderna. I Norge ansvarar Klima- og miljødepartementet för fiskeregleringen i älvens nedre lopp och Tana älvs sidovattendrag och genomförandeuppgifterna sköts av Tanavassdragets Fiskeförvaltning, som är en lokal fiskeförvaltningsorganisation. I Finland genomförs fiskeregleringen i sidovattendragen med stöd av lagen om fiske antingen genom förvaltningsbeslut av NTM-centralen i Lappland eller genom förordningar utfärdade av statsrådet eller jord- och skogsbruksministeriet. Fisketrycket på laxbestånden i sidovattendragen försökte stävjas genom en begränsning i 10 § 2 mom. i lagen om fiske, enligt vilken den rätt som boende i Enontekis, Enare och Utsjoki kommuner har att avgiftsfritt få tillstånd av Forststyrelsen att fiska på vattenområden som tillhör staten inte gäller de områden i Tana älvs vattendrag där lax och öring stiger. Det ansågs inte möjligt att ordna hållbart fiske av vandringsfiskar så att kommuninvånare skulle ha helt obegränsad fiskerätt för vandringsfiskbestånden i fråga. Det föreslås att en bestämmelse om fångstanmälningskyldighet ska tas in i ikraftträdandelagen för hela den laxförande sträckningen av finska sidan av Tana

älvs vattendrag, så att förpliktelserna i artikeln kan uppfyllas med reglering som grundar sig på kunskap. Även i Norge tillämpas en obligatorisk fångstanmälningsskyldighet på alla laxälvar.

Enligt artikel 3.2 ska förslag till ändring av regleringen av laxfisket i havsområdet i Finnmark skickas på remiss till Finlands behöriga myndighet innan beslut fattas. Fiske vid Norges kust som är inriktat på Tanas laxbestånd påverkar de regleringsåtgärder som behövs för fisket i Tana älv och därför kan Finlands möjligheter att påverka bestämmelserna om havsfisket ses som ett led i den övergripande förvaltningen av Tanas laxbestånd.

2 kap. **Reglering av fisket**

Artikel 4. Förvaltningsplan. Artikel 4.1 fastställer att parterna tillsammans ska utarbeta en förvaltningsplan för laxbestånden i Tana älv för att säkerställa biologisk mångfald och ett hållbart nyttjande av bestånden. Bakgrunden till bestämmelsen är den internationella utvecklingen av sätten att förvalta laxbestånd, och de rekommendationer och riktlinjer om hållbar förvaltning av laxbestånd som Nordatlantiska laxorganisationen NASCO gett utgående från dem och enligt vilka beståndsspecifika förvaltningsmål (management target) bör definieras. Dessa har lett till att uppsättning av förvaltningsmålen har blivit internationell praxis. Det avser den nivå som eftersträvas för beståndet och som kan bidra till att uppnå målet att överskrida gränsvärdet för skyddet en viss del av åren samt fastställa en hållbar nivå på fisket samt andra mål som satts upp för förvaltningen.

Enligt 4.2 ska planen vara flexibel, kunskapsbaserad och inriktad på de enskilda laxbestånden. Det är viktigt att den är inriktad på enskilda laxbestånd för att fisket i Tana älvs huvudfåra ska kunna dimensioneras rätt. Planen ska utgöra utgångspunkten när anpassningar görs i bestämmelserna i den bifogade fiskestadgan så att det är möjligt att bedöma om anpassningarna behövs i förhållande till laxbeståndens uppskattade tillstånd i planen. Innehavare av fiskerätt ska medverka i utarbetandet av planen.

Artikel 4.3 fastställer kraven avseende planens innehåll. Planen ska innehålla information om tillståndet för fiskbestånden och deras livsmiljö. Därtill ska planen ställa upp förvaltningsmål för de enskilda laxbestånden samt förslag till förvaltningsåtgärder för fiskbestånden. Om laxbestånd är på en nivå som ligger under förvaltningsmålet ska enligt 4.4 planer för att återuppliva dessa bestånd samt förslag på tillräckliga återupplivningsåtgärder inkluderas i förvaltningsplanen. Avsikten med detta är att styra framtagningen av planen så att den kan nyttjas för att effektivt svara på centrala frågor beträffande förvaltningen av laxbeståndet.

Enligt artikel 4.5 utvärderas och justeras planen vid behov. Om utvecklingen av laxbeståndens tillstånd avviker väsentligt från förväntningarna i förvaltningsplanen, ska parterna ändra planen tillsammans. Båda parterna kan ta initiativ till ändringar. Bestämmelsen ingår i strävan efter ett fiskeavtal som är flexibelt och beaktar laxbeståndens tillstånd.

Artikel 5. Gemensam fiskestadga. Av artikeln framgår att närmare bestämmelser om fisket i gränsälvssträckningen i Tana älv finns i fiskestadgan som utgör bilaga 2 till avtalet och som är en integrerad del av avtalet. Bestämmelserna i fiskestadgan har således samma juridiska ställning som bestämmelserna i själva avtalet, och därför är utgångspunkten att de endast kan ändras genom en överenskommelse mellan parterna i enlighet med artikel 17.3 i avtalet. Regeringarna eller de myndigheter de har utsett kan dock enligt de förutsättningar som föreskrivs i artikel 6 och 7 komma överens om bestämmelser som avviker från fiskestadgan.

I 5.2 fastställs ikraftträdandet, giltighetstiden, när giltighetstiden löper ut samt tidsfristen för att begära ändring av fiskestadgan som är bilaga till avtalet. Fiskestadgan gäller i fem år från

avtalets ikraftträdande. Fiskestadgan gäller därefter i perioder om sju år. Sju år ansågs vara en motiverad giltighetstid, eftersom en laxgeneration lever cirka sju år och effekterna av regleringen ska kunna utvärderas under flera års tid så att eventuella ändringsbehov kan bedömas. Fiskestadgans giltighet upphör dock efter giltighetsperioden om den ena parten innan giltighetsperioden löper föreslår ändringar i den. Förslag på ändring av fiskestadgan ska läggas fram senast två år innan fiskestadgan upphör att gälla.

Artikel 5.3 fastställer förfarandet för ikraftträdande av de på förhand avtalade regleringsåtgärder som ingår i kapitel 7 i fiskestadgan. De träder i kraft i enlighet med den nationella lagstiftningen när de förutsättningar som anges i fiskestadgan uppfylls. Utvärderingen av om förutsättningarna för användning av de på förhand överenskomna åtgärderna är uppfyllda görs årligen i samband med den utvärdering som avses i artikel 7.2 i avtalet, och slutsatsen av utvärderingen införs i protokollet enligt artikel 7.4. Enligt 2 § i ikraftträdandelagen för avtalet är det jord- och skogsbruksministeriet som undertecknar protokollet för Finlands del. Därefter behandlas det undertecknade protokollet av statsrådet som utfärdar en förordning om protokollets ikraftträdande.

Artikel 6. *Möjlighet att avvika från fiskestadgan.* Enskilda bestämmelser i fiskestadgan ska vid behov kunna anpassas flexibelt och dynamiskt, om fiskbeståndens tillstånd så kräver eller tillåter (flexibilitetsprincipen). Artikelns innehåller närmare förutsättningar för att få utfärda avvikande bestämmelser. Med bestämmelser som avviker från fiskestadgan avses bestämmelser som är både strängare och lindrigare än fiskestadgan.

Enligt 6.1 kan regeringarna eller de myndigheter som de utsett om det är nödvändigt för att säkerställa fiskbeståndens livskraftighet, för att skydda eller återuppliva fiskbestånd som har försvagats eller riskerar att försvagas, eller om fiskbeståndens tillstånd medger det, inom ramen för vardera partens nationella lagstiftning, enas om bestämmelser som avviker från fiskestadgan för att uppnå det syfte som avses i avtalet.

Bestämmelserna måste vara sådana att de inte leder till ökat fiske i strid med fiskestadgan och avtalet. Bestämmelserna ska sträva efter att främja målsättningen med avtalet, det vill säga hållbart nyttjande och förvaltning av fiskbestånden. Omvänt får avvikande bestämmelser som utfärdas med stöd av artikelns inte äventyra målsättningen med avtalet.

Enligt 6.2 kan bestämmelser om att avvika från fiskestadgan gälla förbud eller begränsning av fiske med vissa fångstredskap eller fiskemetoder. Bestämmelserna om att avvika från stadgan kan även gälla regionala fiskeförbud samt bestämmelserna i fiskestadgan om fiskesäsongen och tillåtna tidpunkter för fiske. Fiskesäsongens början eller slut kan följaktligen tidigareläggas eller senareläggas. Även de fisketider som är tillåtna för olika fiskeredskap kan anpassas. Även begränsningarna som avser fångstmängder kan frångås i mindre omfattning. Om det i framtiden tas upp bestämmelser om fångstkvoter i fiskestadgan, kan de också anpassas vid behov. Det går även att avvika från antalet tillstånd för fiske från strand och tillstånd för från båt som avtalats i fiskestadgan samt indelningen av fiskezoner som gäller deras regionala giltighet. Därtill kan avvikande bestämmelser gälla förbud mot att ta fisk av ett bestämt kön eller en viss storleksklass, fångstredskapens utformning eller andra regleringsåtgärder som kan jämföras med de ovan nämnda och som är knutna till införandet av fiskestadgan.

Enligt 6.3 kan bestämmelser om att avvika från fiskestadgan begränsas till att gälla en del av avtalsområdet, särskilt angivna perioder av fiskesäsongen eller en viss fiskemetod. Bestämmelserna ska vara tidsbegränsade och kan inte gälla i mer än tre fiskesäsonger åt gången. Det är meningen att detta ska klargöra om bestämmelser som avviker från stadgan kan riktas in på lämpligt sätt på den del av fisket där problem med att uppfylla målet i avtalet har uppdagats.

Artikel 7. *Utvärdering av effekterna av fiskestadgan samt förfaranden för bestämmelser om avvikande från den.* I artikeln bestäms om utvärderingen av effekterna av fiskestadgan och av eventuella avvikelser som har gjorts från den. Effekterna utvärderas av den gemensamma övervaknings- och forskningsgrupp som avses i artikel 12.2 i avtalet och behöriga myndigheter. Innehavarna av fiskerätt involveras i utvärderingen. Utvärderingen görs årligen och utifrån bästa tillgängliga kunskap om laxbeståndens tillstånd och utvecklingstendenser. I definitionen av förvaltningsmålen ingår mekanismer som beaktar den årliga variationen i laxbeståndens utveckling.

I 7.2–7.4 definieras de förhandlingar mellan myndigheterna som ska föras före bestämmelser utfärdas. Förhandlingarna ska inledas i tid så att bestämmelserna kan utfärdas i god tid innan fiskesäsongen börjar. Enligt 7.2 utvärderas behovet av att avtala bestämmelser om att avvika från fiskestadgan enligt artikel 6 årligen. Denna utvärdering genomförs av regeringarna eller av myndigheter som dessa utsett. Enligt 7.3 ska utvärderingen av behovet av bestämmelser om att avvika från fiskestadgan göras vid en sådan tidpunkt att forskare och relevanta lokala intressentgrupper kan medverka, och så att nationella bestämmelser kan träda i kraft senast den 1 april det år bestämmelserna ska gälla från. När tidsfristen fastställts har man beaktat att det måste reserveras några månader för att analysera uppgifterna om laxbestånden efter fiskesäsongen. Exempelvis analys av fjällprover, behandling av video- och ekolodmaterial och säkerställande av kvaliteten på de preliminära resultaten från fiskesäsongen samt behandling av fångstuppegifterna kräver tid, vilket innebär att det inte är möjligt att rapportera om laxbeståndets tillstånd förrän i början av följande år. Därtill behövs tid för att höra intressentgrupper och för att utvärdera engagemanget från innehavarna av fiskerätt och andra lokala intressentgrupper. Enligt 7.4 ska bestämmelser om att avvika från fiskestadgan göras upp i ett särskilt protokoll.

3 kap. **Organisering av fisket**

Artikel 8. *Fiskevårdsavgift.* Enligt artikeln tillämpas på skyldigheten att betala fiskevårdsavgift vid fiske på gränsävssträckningen lagstiftningen i det land i vilket sådant fisketillstånd som avses i artikel 10 löses. I Finland fastställs skyldigheten att betala fiskevårdsavgift i 79 § i lagen om fiske. Personer under 18 år och 64 år fyllda personer är befriade från fiskevårdsavgiften.

Artikel 9. *Indelning av gränsävssträckningen i fiskezoner.* Enligt artikeln fastställer parterna gemensamma fiskezoner för att organisera fisketurism som arrangeras som fiske från båt. Zonernas huvuddrag har definierats i 5 § i fiskestadgan i enlighet med de största delägarlagens gränser på finska sidan. Det största tillåtna antalet fisketillstånd och prisen på fisketillstånden kan variera från zon till zon och under säsongen. Enligt 9.2 kan vardera parten upprätta fiskezoner för att organisera fisketurism som arrangeras som fiske från strand efter att ha hört den andra parten. I praktiken är även strandfiskezonerna definierade i fiskestadgan, så bestämmelsen torde möjliggöra noggrannare nationella indelningar inom zonfördelningen vid behov. Syftet med bestämmelsen är att ge möjligheter att styra fisket i älvmrådet samt möjligheter till mer flexibel prissättning av fisketillstånd än i nuläget.

Artikel 10. *Fisketillstånd.* Enligt artikel 10.1 ska det maximala antalet fisketillstånd som säljs för fisketurism anges i fiskestadgan. Antalet ska fördelas lika mellan parterna. Motsvarande bestämmelse finns inte i fiskeavtalet från 1989, utan det har varit möjligt att sälja fisketillstånd enligt efterfrågan. Merparten (cirka 95 procent) av fisketillstånden har sålts i Finland. Intäkterna från fisketillstånden har dock fördelats mellan länderna. Kvoteringen av turistfisketillstånd var ett av Norges viktigaste mål med det nya avtalet, eftersom de finländska turisternas fiskedygn har ökat i älvmrådet de senaste tjugo åren så att de lokala norska fiskarna har upp-

levt att mängden fiskare har försämrat deras möjligheter att fiska betydligt. Motsvarande synpunkter framfördes också från Finland under förhandlingarna.

Artikel 10.2 är en bestämmelse som förpliktar fiskare så att den som vill fiska på gränsälvsträckningen ska lösa fisketillstånd innan fisket inleds. Parterna ansvarar för att organisera försäljningen av fisketillstånd i enlighet med sin egen lagstiftning. I Finland skulle ordnandet av försäljningen av fisketillstånd regleras i avtalets ikraftträdandelag.

Enligt 10.3 ska tillstånd för fiske från strand köpas i den stat där fisket ska ske. Tillstånd för fiske från båt kan lösas i båda länderna och ger rätt att fiska i den angivna fiskezonen i båda ländernas områden. Enligt 10.4 fastställs priset på fisketillstånd i enlighet med den nationella lagstiftningen. Den andra parten ska höras innan priset fastställs. Andra villkor för fisketillstånd fastställs i fiskestadgan.

Enligt huvudregeln i 10.5 ingår beslut om användningen av intäkterna från fisketillstånden i den nationella beslutanderätten. Eftersom syftet med avtalet förutsätter en regelbunden övervakning av fiskbestånden, forskning samt en trovärdig fisketillsyn, ska intäkterna i enlighet med artikeln åtminstone allokeras till dessa åtgärder. Användningen av intäkterna av fisketillstånden i Finland regleras genom avtalets ikraftträdandelag.

Artikel 11. Fisketillsyn. Artikeln innehåller bestämmelser om tillsynen över att fiskestadgan efterföljs. Parterna ska utse ett tillräckligt antal fiskeövervakare och se till att en tillräcklig tillsyn ordnas. De fisketillsynsmyndigheter och fiskeövervakare som enligt parternas nationella lagstiftning är behöriga ska sköta tillsynen. I Finland övervakas fisket enligt 99 § i lagen om fiske av fiskerimyndigheterna (de närings-, trafik- och miljöcentraler som sköter fiskeriärenden och jord- och skogsbruksministeriet), polisen, gränsbevakningsväsendet, de tjänstemän vid Forststyrelsen som har i uppdrag att sköta fiskeriärenden, fiskeövervakare godkända enligt 103 § och med fullmakt enligt 107 § i lagen om fiske, tullen samt Forststyrelsens jakt- och fiskövervakare i statliga vattenområden som är i Forststyrelsens besittning. Syftet är att fastställa vilka instanser som deltar i fisketillsynen så att de olika instanserna lättare och på ett mer ändamålsenligt sätt kan delta i genomförandet av fisketillsynen och dela på tillsynsansvaret i större utsträckning än nu.

Artikel 11.2 ger gemensamma finsk-norska patruller möjlighet att utföra tillsyn tillsammans. Vid gemensam tillsyn har den andra partens övervakare bara observatörsstatus. Enligt 11.3 kan parterna avtala en gemensam plan för fisketillsyn. Tanken är att öka fisketillsynens planlighet och transparens med hjälp av en gemensam plan och gemensamma tillsynspatruller.

I 11.4 förpliktas de behöriga myndigheterna att vid behov utbyta information sinsemellan. Tanken är att övervakarna omedelbart ska meddela den andra partens tillsynsmyndighet om de upptäcker eller får kännedom om att fiske som strider mot fiskestadgan försiggår på den andra statens område.

4 kap. **Övervakning, forskning, fångstrapportering och fångststatistik**

Artikel 12. Övervakning och forskning. Enligt artikeln ska parterna samarbeta om övervakning av och forskning på fiskbestånden i Tana älvs vattendrag. Övervakningen och forskningen ska skapa en grund för utarbetande och utvärdering av förvaltningsplanen enligt artikel 4 och utvärdering av fiskestadgan enligt artikel 7. Ett mer exakt genomförande kan förändra laxbeståndens tillstånd till följd av att forskningsdata och övervakningsmetoder utvecklas. Arbetet genomförs av en gemensam övervaknings- och forskningsgrupp med två representanter för vardera parten. Lokala innehavare av fiskerätt ska involveras i arbetet. Parternas behöriga myndigheter avtalar om gruppens mandat. Länderna har sedan 2010 haft en gemensam forsk-

ningsgrupp som grundar sig på ett samförståndsprotokoll ministerierna emellan. Den har bland annat producerat information för fiskeregleringen i det nya avtalet och bedömt konsekvenserna av de påtänkta begränsningarna. Erfarenheterna av den gemensamma forskningsgruppen har varit goda och det konstaterades således att det finns starka grunder för att gruppen ska få fortsätta för verkställandet av avtalet.

Artikel 13. Fångstregister och fångstanmälan. Artikel 13 innehåller grundläggande bestämmelser om parternas gemensamma elektroniska fångstregister till vilket fiskaren är skyldig att rapportera uppgifter om fiske och fångster i enlighet med bestämmelserna i fiskestadgan. Uppgifterna i registret används till fångststatistik, planering av förvaltningen av fiskeresurser, tillsyn och fiskundersökningar samt forskning på fiskbestånden och fisket. Syftet är att förbättra fångstuppgifternas tillförlitlighet, påskynda insamlingen av fångstuppgifter och minska arbetet med att samla in fångstuppgifter genom att göra rapporteringen obligatorisk.

5 kap. Skydd av fiskbestånd

Artikel 14. Byggande och förorening. Artikel 14 innehåller en allmän bestämmelse om att parterna vid tillämpning av relevant nationell lagstiftning ska sörja för att placeringen och byggandet av anläggningar, byggnader eller konstruktioner eller annan motsvarande verksamhet eller nyttjandet av vattenresurser inte medför skada eller risk för skada på fiskbestånden eller fisket. Artikel 14.2 innehåller också en allmän bestämmelse om parternas skyldighet att genomföra åtgärder som behövs för att övervaka, upprätthålla och om nödvändigt förbättra vattenkvaliteten i vattendraget.

Artikel 15. Biologisk påverkan. Artikel 15 förpliktar parterna att vidta nödvändiga åtgärder för att skydda fiskbestånden mot allvarliga smittsamma fisksjukdomar. Artikel 15 tillämpas på Tana älvs vattendrags hela avrinningsområde i enlighet med artikel 2.2 i avtalet. Syftet är att förhindra att skadliga fisksjukdomar eller fiskparasiter som kunde orsaka kraftig försvagning eller förstöra laxbestånden sprider sig till Tana älvs vattendrag. Det största hotet är att parasiten *Gyrodactylus salaris* ska sprida sig till vattendraget.

Bestämmelsen begränsar den provningsrätt NTM-centralen i Lappland har när beslut om ansökningar om tillstånd för utplantering enligt 74 § i lagen om fiske fattas för Tana älvs vattendrag. Om man trots åtgärder misstänker att en allvarlig, smittsam fisksjukdom förekommer eller konstaterar att en sådan förekommer, ska det enligt 15.2 omedelbart rapporteras till den andra avtalsparten.

Enligt 15.2 ska parterna reducera risken från pågående aktiviteter och förhindra ny riskaktivitet inom vattendragets avrinningsområde och i närliggande land- och sjöområden. Till dessa hör risken för skadeverkningar och sjukdomsöverföring från fiskodling samt påverkan från fisk som rymt eller planterats ut.

Artikel 15.3 förbjuder odling av anadroma laxfiskar samt utplantering av fisk i Tana älvs vattendrag från områden utanför avrinningsområdet. Enligt 15.4 är det även förbjudet att flytta levande fiskar eller gameter (rom och mjölke) från andra vattendrag till Tana älvs vattendrags avrinningsområde. Enligt 15.5 ska introduktion av vattenbruksdjur och deras gameter ske i enlighet med Europeiska unionens regelverk om fiskhälsa.

Enligt 15.6 är det inom vattendragets avrinningsområde i den omedelbara närheten av naturliga vatten inte tillåtet att tömma vatten eller rensa fisk från andra vattendrag. Fiskeredskap och annan utrustning samt båtar och andra transportmedel som har använts i andra vattendrag ska vara torra eller desinficerade innan de får användas i avrinningsområdet. Det ska utarbetas

gemensamma anvisningar för desinfektion och torkning. Parterna ska sörja för att allmänheten informeras om denna skyldighet.

Enligt artikel 15.7 ska parterna omedelbart varna varandra vid misstanke om eller påvisad förekomst av laxparasiten *Gyrodactylus salaris* eller någon annan allvarlig smittsam fisksjukdom inom avrinningsområdet eller i närliggande land- och sjöområden. Parternas behöriga myndigheter kan utarbeta en gemensam plan som klargör rutiner för varningsskyldighet, beredskap för en eventuell spridning av *Gyrodactylus salaris*, metoder för verifiering av fisksjukdomar och åtgärder vid misstanke om eller påvisad förekomst av sådana sjukdomar.

I Finland är livsmedelssäkerhetsverket Evira den behöriga myndighet som kan verkställa de bestämmelser som avses i artikeln. För att skydda fiskbestånden i vattendragsområdena i Tana älv får man med stöd av artikel 78 i lagen om fiske genom förordning av statsrådet utfärda bestämmelser om förbud, villkor, begränsningar och åtgärder som gäller flyttning av levande fiskar, rom samt färdmedel, redskap, fångstredskap och betesfisk som används vid fiske till dessa områden, användning av betesfisk vid fiske som bedrivs inom områdena, rensning i områdenas naturliga vatten av fisk som hämtats utanför områdena, samt utsläppning av fiskavfall i områdenas naturliga vatten och enligt förslaget till ändring av lagen om fiske även desinficering och torkning av fiskeredskap och transportmedel som används vid fiske.

Artikel 16. Åtgärder i särskilda situationer. Artikeln innehåller bestämmelser om parternas förpliktelser i särskilda situationer där fiskbestånden hotas av plötsliga och oförutsedda miljöhot av typen force majeure. Om fiskbestånden hotas av förorening eller andra miljöpåverkningar, ska de behöriga myndigheterna var för sig eller i samarbete vidta åtgärder som anses nödvändiga för att förebygga, begränsa eller förhindra skada.

Enligt 16.2 ska parterna omedelbart begränsa eller stoppa fisket när vattenflödet eller andra särskilda omständigheter, såsom en väsentlig minskning i uppgången av lax, kräver det. Detta avser en riktig undantagssituation och ska inte tillämpas exempelvis när olikheter förekommer i den normala årliga laxstigningen eller i situationer där det är fråga om förutsättningar för att tillämpa de i förväg överenskomna åtgärder som fastställs i kapitel 7 i fiskestadgan. Fisket begränsas eller stoppas endast i den utsträckning och i det område som anses nödvändigt för att säkraställa fiskbestånden. Lokala intressentgrupper och rättighetshavare ska höras i ärendet i den grad tidsmässig hänsyn tillåter det. Myndigheterna utarbetar tillsammans procedurer för genomförandet av bestämmelserna i denna artikel. Vid utvärderingen av nödvändigheten av åtgärder ska försiktighetsprincipen ges stor vikt. Bestämmelsen kan vid behov verkställas genom en förordning av statsrådet med stöd av 52 § i lagen om fiske.

6 kap. Slutbestämmelser

Artikel 17. Samarbete, uppföljning av avtalet och ändringar. Artikeln innehåller bestämmelser om samarbete vid verkställande, uppföljning av tillämpning och ändring av avtalet. Artikeln motsvarar sedvanlig internationell avtalsrättslig praxis. Artikeln förutsätter att myndigheterna samarbetar om alla frågor som gäller fiskbestånden och vattenmiljön i Tana älvs vattendrag. Avtalet och dess bilagor kan ändras genom överenskommelse mellan parterna. Ändringarna träder i kraft på det sätt som anges i artikel 22.

Artikel 18. Tvistlösning. Artikeln innehåller bestämmelser om hur tvister som uppstår om tolkningen eller tillämpningen av avtalet ska lösas. Artikeln motsvarar sedvanlig internationell avtalsrättslig praxis. Det förfarande som beskrivs i artikeln kan exempelvis användas när parterna inte uppnår samförstånd om de bestämmelser om avvikande som avses i artikel 6 och 7 eller om uppfyllande av förutsättningarna för att vidta de på förhand överenskomna åtgärder som fastställs i kapitel 7 i fiskestadgan.

Utgångspunkten är att snabbt avgöra meningsskiljaktigheter i förhandlingar mellan myndigheterna för att uppnå samförstånd. Förhandlingarna ska inledas senast två månader efter det att endera parten har begärt om det genom diplomatiska kontakter. Om man inte inom tre månader kommer fram till en lösning, ska tvisten hänvisas till en ad hoc-gränsälvskommission för Tana älvs vattendrag. Vardera parten ska namnge tre medlemmar och tre ersättare till kommissionen och ska dessutom ställa en sekreterare och nödvändiga sakkunniga till kommissionens förfogande. Kommissionen ska sträva efter att finna en lösning som är acceptabel för bägge parter. Om ärendet inte kan lösas av kommissionen inom fem månader, ska tvisten lösas på diplomatisk väg.

Artikel 19. Uppsägning. Artikeln innehåller bestämmelser om förfarandet vid uppsägning av avtalet och innehållet motsvarar sedvanlig internationell avtalsrättslig praxis. Enligt artikeln kan vardera parten säga upp avtalet genom skriftligt meddelande till den andra parten. Uppsägningen träder i kraft efter tolv månader från slutet av det kalenderår då meddelandet om uppsägning har tagits emot.

Artikel 20. Straffrättsliga påföljder. Enligt artikeln finns bestämmelser om straff, beslag, förverkandepåföljder och andra straffrättsliga påföljder i den nationella lagstiftningen. I Finland innehåller 118 § i lagen om fiske bestämmelser om fiskeförseelser, 28 kap. 10 § i strafflagen bestämmelser om olovlig fångst och 48 a kap. 2 § i strafflagen bestämmelser som fiskebrott.

Artikel 21. Upphävning av gällande avtal. Det nya avtalet ersätter avtalet från 1989. Då detta avtal träder i kraft upphör överenskommelsen av den 1 mars 1989 mellan Republiken Finland och Konungariket Norge angående gemensam fiskeristadga för Tana älvs fiskeområde och den därtill anslutna fiskeristadgan att gälla.

Artikel 22. Ikraftträdande. Artikeln innehåller bestämmelser om avtalets ikraftträdande. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter det att parterna har meddelat varandra på diplomatisk väg att de krav som i enlighet med statsförfattningen ställs för att avtalet ska kunna träda i kraft har uppfyllts. Avtalspråken finska och norska äger lika giltighet.

Bilaga 2 Fiskestadga för Tana älvs vattendrag

Fiskestadgan i anslutning till fiskeavtalet för Tana älv utgör en integrerad del av avtalet mellan Finland och Norge om fiske i Tana älvs vattendrag. Syftet med fiskestadgan är att ge närmare bestämmelser om fisketider, antalet fisketillstånd och fångstmängderna som används för att reglera fisket så att det är lämpligt för de olika fiskbestånden i Tana älv. Utöver det innehåller fiskestadgan tekniska definitioner för fångstredskapens konstruktion, placering och hur de används. Som en ny del av fiskestadgan har även på förhand avtalade åtgärder för de enskilda laxbestånden inkluderats som tillämpas om laxbestånden försvagas och blir svagare än vissa på förhand fastställda gränser.

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde. I paragrafen fastställs att fiskestadgan gäller på den del av Tana älv, Enare älv och Skietshamjokka som utgör riksgräns mellan Finland och Norge. Norge utfärdar sannolikt en nationell fiskestadga för sin egen gränsälvsträckning. I Tana älvs nedre lopp som tillhör Norge kan fiskestadgans bestämmelser inte vara lindrigare än gällande bestämmelser för gränsälvsträckningen. Fiskestadgorna för Tana biflöden bestämmas nationellt och kan variera utifrån laxbeståndens tillstånd i sidovattendragen.

2 §. Fiskargrupper på gränsälvssträckningen. I paragrafen definieras fiskargrupper som avviker från varandra i fråga om fisketider, möjligheter att använda fångstredskap och typer av fisketillstånd. I Finland är fiskare indelade i fyra olika grupper. Liksom i det nuvarande avtalet delas fiskarna in i fast bosatta i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag och fast bosatta någon annanstans. Det är meningen att fast boende till stor del liksom i nuläget ska definieras snävare än i lagen om hemkommun (201/1994). Enligt nuvarande praxis förutsätter det att fiskarna faktiskt är bosatta i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag. Det är meningen att en närmare definition ska fastställas i 9 § i ikraftträdandelagen för fiskeavtalet för Tana älv.

Beträffande fiskerätten hänvisar man till definitionerna i 4 § i lagen om fiske (379/2015). När avtalets fiskestadga tillämpas avser innehavare av fiskerätt delägarlag och ägare av delägarfastigheter. Det föreslås att en ny punkt ska läggas till i 4 § 1 mom. 10 punkten i lagen om fiske för att det inte ska råda osäkerhet i frågan. Definitionerna av fiskargrupperna är separata för finska och norska fiskare eftersom lagstiftningen om grupperna är annorlunda i bägge länderna. En praktisk skillnad är att Finland har definierat fiskare som innehar fiskerätt men som inte bor i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag som en egen grupp.

Till den första gruppen hör innehavare av fiskerätt som är fast bosatta i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag. Motsvarande grupp nämns även i den nuvarande fiskestadgan för Tana älv, och inga ändringar föreslås.

Till den andra gruppen hör innehavare av fiskerätt som är fast bosatta någon annanstans än i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag. I den här gruppen slår man samman de innehavare av fiskerätt som definieras i 3 § punkt D i den nuvarande fiskestadgan för Tana älv, som har fått sin fiskerätt som direkt arv från innehavare av fiskerätt som tillhör den första gruppen, samt innehavare av fisketillstånd som har skaffat fiskerätt på andra sätt.

Den tredje gruppen består av personer som är fast bosatta i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag och inte innehar fiskerätt. Definitionen av denna grupp är densamma som i den nuvarande fiskestadgan.

Den fjärde gruppen utgörs av andra personer som inte innehar fiskerätt i det område där fiskestadgan för Tana älv gäller eller som inte är fast bosatta i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag.

I Norge bygger definitionen av fiskargrupperna på definitionerna i 4 § i Norges Tanalag.

2 kap. Fiskevårdsavgifter och fisketillstånd

3 §. Fiskevårdsavgift. Eftersom de fisketillstånd som är avsedda för fisketurism i fortsättningen fördelas jämnt mellan Finland och Norge och medborgare från båda länderna kan lösa dem i vardera landet. På skyldigheten att betala fiskevårdsavgift tillämpas lagstiftningen i det land i vilket fisketillstånd löses.

4 §. Kategorier av fisketillstånd. Paragrafen om kategorier av fisketillstånd innehåller bestämmelser om fisketillståndens innehåll utgående från indelningen i fiskargrupper som definierats i 2 §.

Allmänt fisketillstånd för lokala fiskare berättigar till att fiska med alla fiskemetoder som är tillåtna enligt fiskestadgan, med de begränsningar som anges på andra ställen i fiskestadgan. Tillståndet gäller för en fiskesäsong. Rätt att köpa tillståndet har i Finland de innehavare av fiskerätt som avses i 2 § 1 mom. 1 punkten och i Norge de innehavare av fiskerätt som avses i 2 § 2 mom. 1 punkten. Tillståndstypen motsvarar det tillstånd som definieras i 3 § punkt A i

den nuvarande fiskestadgan och ändrar inte situationen för de innehavare av fiskerätt som har rätt till detta tillstånd.

Spöfisketillstånd för lokala fiskare berättigar till att fiska med spö och konstgjort bete från strand och båt med de begränsningar som anges på andra ställen i fiskestadgan. Tillståndet gäller för en fiskesäsong. Rätt att köpa tillståndet har i Finland de fiskare som avses i 2 § 1 mom. 3 punkten och som är bosatta i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag och inte innehar fiskerätt.

Tillstånd för fiske från båt berättigar till att fiska med spö och konstgjort bete från båt med de villkor och begränsningar som anges på andra ställen i fiskestadgan. Tillståndet gäller ett dygn i taget och det har fastställts en kvot för det totala antalet tillstånd. En del av tillstånden kan reserveras för de innehavare av fisketillstånd som avses i 2 § 1 mom. 2 punkten, men i övrigt gäller inga gränser för lösningen av tillstånd. Antalet tillstånd och fördelningen av dem mellan olika områden fastställs i 5 §.

Tillstånd för fiske från strand berättigar till att fiska med spö och konstgjort bete från strand med de villkor och begränsningar som anges på andra ställen i fiskestadgan. Tillståndet gäller ett dygn i taget och det har fastställts en kvot för det totala antalet tillstånd, varav en del kan reserveras för så kallade utsocknes innehavare av fiskerätt.

Det obligatoriska fisketillstånd som krävs i gränsälvsområdet bygger på artikel 10 i fiskeavtalet som förpliktar fiskare så att den som vill fiska på gränsälvssträckningen ska lösa fisketillstånd innan fisket inleds. Enligt avtalsbestämmelserna ansvarar parterna, det vill säga de avtalslutande staterna, för att ordna försäljningen av tillstånd. Detta innebär att innehavare av fiskerätt, det vill säga bland annat delägarlagen på det gemensamma vattenområdet och deras delägarfastigheter, inte förfogar över den försäljning av fisketillstånd som i princip hör till fiskerätten. Följaktligen kan inte heller 12 § i lagen om fiske tillämpas på gränsälvssträckningen. Den fastställer att en delägare av ett gemensamt vattenområde har rätt att utan de övriga delägarnas samtycke ge något annat tillstånd att nyttja deras fiskerätt. Däremot skulle det även fortsättningsvis vara möjligt att hyra fiskerätt.

5 §. Fördelning av fisketillstånd mellan olika zoner. I paragrafen fastställs antalet tillstånd för fiske från båt och tillstånd för fiske från strand och fördelningen av tillstånden mellan olika fiskezoner och olika veckor. Under förhandlingarna om fiskeavtalet har det maximala antalet tillstånd för fiske från båt och strand fastställts till 11 000. Till skillnad från tidigare praxis fördelas tillstånden jämnt mellan Finland och Norge. Tidigare delade länderna intäkterna från försäljningen av tillstånden jämnt.

Denna minskning av det totala antalet tillstånd är i samma storleksklass som den målsatta reduktionen på 30 procent för det övriga fisket. Antalet tillstånd har skurits ner kraftigast i början av fiskesäsongen, eftersom målet är att minska fisketrycket på de stora moderfiskar som vandrar upp i älven tidigt och som är värdefulla för återupplivningen av laxbestånden. Tillstånden har dessutom till skillnad från tidigare praxis fördelats enligt fiskezoner samt veckovis inom fiskesäsongen som definieras på annat ställe i fiskestadgan. Fördelningen av tillståndskvoten enligt tillståndszoner har beaktats i fördelningen av fisketurismen veckovis och områdesvis åren 2010–2014. Därtill har en minskning i antalet tillstånd beaktats med betoning på början av fiskesäsongen. Istället för de dagliga tillståndskvoter som i stor utsträckning används för laxälvar har tillståndskvoterna fastställts veckovis, vilket gör försäljningen flexiblere.

De fiskezoner som nämns i paragrafen följer huvudsakligen gränserna för de fyra största gemensamma vattenområdena i Utsjoki (Nuorgam delägarlag, Veahčaknjárga delägarlag, Ut-

sjoki kyrkby delägarlag samt Outakoski delägarlag och området därifrån uppströms). Enligt 2 mom. är det meningen att fiskezonerna ska märkas ut i terrängen.

Enligt 3 mom. kan en kvot på högst en tredjedel av de tillstånd för fiske från båt och tillstånd för fiske från strand som säljs i Finland reserveras för sådana i 2 § 1 mom. 2 punkten avsedda innehavare av fiskerätt som är fast bosatta någon annanstans än i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag. Kvoten ska fördelas jämnt mellan tillstånd för fiske från strand och tillstånd för fiske från båt. Det är meningen att den exakta kvoten, priset på tillståndet och fördelningen till de innehavare av fiskerätt som hör till gruppen ska regleras närmare i den ikraftträdandelag för fiskeavtalet som ingår i förslaget. Planen är att det för rätten att lösa tillstånd ska fastställas ett krav på innehav av fiskerätt av en viss storlek. Det är fråga om ett tillstånd som säljs till innehavare av fiskerätt som inte kan säljas vidare eller överföras till en annan person.

Det ansågs nödvändigt att reservera en egen kvot för utsocknes innehavare av fiskerätt så att de fiskebegränsningar som ingår i avtalet inte skulle bli orimliga för innehavargrupperna i fråga. Nationellt kan priset på de tillstånd som hör till kvoten sänkas betydligt jämfört med nuläget. För tillstånden inom kvoten i fråga förhandlades bättre villkor fram jämfört med tillståndsvillkoren för dem som fiskar utan fiskerätt. I praktiken finns det dock vissa svagheter i hur tillståndskvoten fungerar i det att efterfrågan på kvoterade fisketillstånd kan överskrida antalet tillgängliga tillstånd under den mest eftertraktade fiskesäsongen.

3 kap. **Fångstredskap, fiskesäsong och fisketider**

6 §. Tillåtna fångstredskap. I paragrafen definieras de fångstredskap som är tillåtna inom det område där fiskestadgan gäller. Tillåtna fångstredskap för fiske av lax, havsöring och havsröding är mockpata och mjärdpata, stående nät, drivgarn, spö och konstgjort bete. Jämfört med den tidigare fiskestadgan togs användningen av not inte upp i den regleringslösning som togs upp i samband med förhandlingarna för att förbättra laxbeståndens tillstånd, och det är inte längre tillåtet att fiska lax med not. Användningen av not kan också vara väldigt effektivt vid vattenförhållandena under torra år.

Tillåtna fångstredskap för fiske av andra fiskarter är stående nät, spö och konstgjort bete, katsa, lakkrok vid fiske på is och not i insjöar i Enare älv ovanför Matinköngäs.

Andra redskap och fiskemetoder är förbjudna. Förbudet har preciserats separat för utter för att undvika otydligheter.

I fråga om tillåtna fångstredskap delas fiskarna in i två grupper och alla fångstredskap som räknas upp i 1 och 2 mom. får endast användas av de innehavare av allmänt fisketillstånd för lokala fiskare som avses i 4.1 §. Övriga fiskare får enbart använda spö och konstgjort bete.

Fiskebegränsningar av olika omfattning på basis av stadigvarande boningsort behövs för att skydda laxbestånden och för att beakta skyddet av samernas kultur. Av de tillåtna fiskeredskap som anges i 6 § i fiskestadgan hör mockpata och mjärdpata, stående nät och drivgarn till den samiska laxfiskekultur som är typisk för älvdalarna vid Tana älv. Genom att reservera dessa traditionella fångstredskap för innehavare av fiskerätt som bor i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag har man velat skydda den fiskekultur som hör samman med den lokala, samiska fiskekulturen. En begränsning som grundar sig på boningsort har ansetts vara det bästa sättet att genomföra detta skydd av kulturen.

Ett möjligt alternativ till att begränsa användningen av traditionella fångstredskap som presenterades inom den finska delegationen var att begränsningen skulle basera sig på definitionen av same i 3 § sametingslagen, men det ansågs inte möjligt. Definitionen av same har ingen di-

rekt rättsverkan för en samisk person i annan lagstiftning än i sametingslagen och den samiska språklagen. Det skulle vara problematiskt att göra en sådan gränsdragning, eftersom en person förutom att uppfylla de övriga förutsättningarna i 3 § i sametingslagen för att bli upptagen i sametingets vallängd alltid måste ha skriftligen anmält till valnämnden att de vill tas upp i vallängden. Vallängden är sekretessbelagd och uppgifter från den får enbart lämnas ut till den som behöver dem för att reda ut sin rösträtt. Vallängden och handlingar i anslutning till upp-rättandet av den får inte lämnas ut för kopiering eller fotografering, inte heller får kopior av dem ges ut (25 och 25 a § i sametingslagen).

Motsvarande indelning fanns även i den tidigare fiskestadgan med den skillnaden att fiskare som är bosatta utanför älvdalarna vid Torne älvs vattendrag och som har fått fiskerätt i direkt arv från en fiskare bosatt i älvdalarna enbart får använda spö och konstgjort bete. I ett större perspektiv är i allmänhet enbart spöfiske tillåtet vid älvfiske av atlantlax.

7 §. Allmän veckofredning. I paragrafen definieras den allmänna veckofredningen, då allt fiske av lax, havsöring och havsröding är helt förbjudet. Utöver det har fisketiderna definierats närmare för olika fångstredskap i senare paragrafer i fiskestadgan. Den allmänna veckofredningen förbjuder fiske under ett dygn från söndag kväll till måndag kväll. Tidpunkterna för när fredningen börjar har angetts både finsk och norsk tid så att fredningen inleds samtidigt i båda länderna. Under den här tiden är fiske av andra fiskarter tillåtet i insjöar som hör till Tana älv eller andra gränsälvar när fisket sker mer än 200 meter från älvens utlopp eller inlopp. De fångstredskap som är tillåtna för andra fiskarter har definierats i 6 § 2 mom.

8 §. Spöfiskesäsong. I paragrafen om spöfiskesäsongen fastställs datumen när spöfiskesäsongen inleds och avslutas. Spöfiskesäsongen är längre för personer som är fast bosatta i älvdalarna vid Tana älv och som har rätt till det i 4 § 1 och 2 punkten avsedda allmänna fisketillståndet för lokala fiskare eller spöfisketillståndet för lokala fiskare. Deras spöfiskesäsong inleds den 1 juni och pågår till den 20 augusti. Med en längre fiskesäsong har man velat trygga en mer omfattande möjlighet för på orten bosatta fiskare att fiska med spö än när fisketurismen är som livligast.

Spöfiskesäsongen för fiskare bosatta i älvdalarna vid Tana älv har förkortats jämfört med den gällande stadgan med elva dagar i början av fiskesäsongen och med 21 dagar i slutet av fiskesäsongen, eftersom spöfiske nu har varit tillåtet för denna grupp av fiskare från den 20 maj till den 31 augusti. Syftet med att förkorta fiskesäsongen har varit att skydda laxbestånden och att rikta in åtgärderna för mindre fiskedödlighet på de laxbestånd som är försvagade och dessutom minska fångsten av individer som är viktigast för laxbeståndens fortplantning, det vill säga flera havsår gamla moderfiskar och moderfiskar som återvänder för att leka. Utifrån omfattande övervakningsdata vet man att dessa fiskar vandrar upp för att leka i Tana älvs huvudfåra i början av fiskesäsongen.

På samma sätt är förkortningen av fiskesäsongens slut avsedd att skydda laxen. Därigenom försöker man minska fiske av laxar som redan etablerat sig på sina lekplatser, vilket även gäller ovan nämnda laxar. Dessutom är det känt att en betydande del av laxarna i slutet av fiskesäsongen redan håller på att förbereda sig för lek fysiologiskt, och deras värde som livsmedel är inte särskilt bra.

I det andra momentet fastställs fisketiden för tillstånd för fiske från båt och tillstånd för fiske från strand, som är tillgängliga för alla fiskare. Fisketiden börjar den 10 juni och slutar den 10 augusti. Fisketiden har fastställts för att minska fiskedödligheten för laxar som vandrar upp i älven i början av fiskesäsongen och för laxar som redan etablerat sig i lekreviren och är mindre lämpliga som matfisk. Fisketiden för fisketurister har gjorts kortare än tillstånden för

ortsbor. Genom förfarandet vill man trygga lokala fiskares möjlighet att fiska i Tana älv. Början och slutet av fiskesäsongen är inte speciellt livliga laxfisketider.

Det tredje momentet gäller fiskare enligt 2 § 1 mom. 2 punkten som innehar fiskerätt till Tana älv, men inte bor i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag. Fiskesäsongen för innehavare som bor utanför området i fråga inleds samtidigt som för andra innehavare av fiskerätt i början av juni, då de har möjlighet att lösa personliga tillstånd för tiden mellan den 10 juni och den 10 augusti. En förlängning av fisketiden behövs för att förbättra den ställning som innehavare som bor utanför älvdalarna vid Tana älvs vattendrag har. Fisketiden inleds samtidigt som för andra innehavare men avslutas tio dagar tidigare. Fisketrycket ökar inte märkbart på grund av förlängningen, eftersom tillstånden i början av fiskesäsongen enligt 5 § i fiskestadgan ska lösas från kvoterna för den första och den sista veckan. Eftersom i synnerhet spöfisket i augusti är inriktat på laxar som redan etablerat sig på lekplatserna, har Norges förhandlingsdelegation inte ansett det motiverat att förlänga fiskeperioden för innehavare bosatta utanför älvdalarna vid Tana älv till den 20 augusti.

9 §. Tillstånd för fiske från båt och tillstånd för fiske från strand. Paragrafen innehåller närmare definitioner av innehållet i de tillstånd som alla fiskare kan lösa. Enligt första momentet är tillstånd för fiske från båt och tillstånd för fiske från strand personliga. Det här innebär att tillstånden inte kan säljas vidare eller överföras till en annan person.

I andra momentet definieras närmare villkor för tillstånd för fiske från strand, det vill säga hur, var och när det kan användas. Tillstånd för fiske från strand berättigar till att använda bara ett spö. Genom bestämmelsen försöker man förhindra överdimensionerat spöfiske och att en dålig fiskekultur utvecklas, såsom att flera spön gillras upp för fiske samtidigt.

Tillståndet gäller bara i den stat där det har köpts och i de fiskezoner som anges i 5 §, som i praktiken följer gränserna för de större delägarlagen i Utsjoki. I det avseendet ändras den nya stadgan jämfört med den nuvarande, där tillstånd som berättigar till fiske från stranden har varit giltiga på hela gränsälvsträckningen i båda länderna. Syftet med ändringen, som främst genomförts efter krav från Norge, har varit att fördela antalet fiskare jämnare i hela älvområdet. Den zonvisa fördelningen av tillstånden följer dock hur fisketillstånd är fördelade över olika zoner, med beaktande av de kvantitativa minskningar som gjorts för att skydda laxen.

Ett fiskedygn med tillstånd för fiske från strand är 17 timmar. Fisketiden inleds kl. 23 och avslutas följande dag kl. 16. Fiskedygnet inleds samtidigt i båda länderna, så i fiskestadgan uppges även de norska klockslagen. Begränsningen av fisket under fem timmar på kvällen har fastställts för att trygga fiskemöjligheterna för innehavare av fiskerätt och lokala fiskare och för att fördela bördan av fiskeregleringen på olika fiskargrupper. Begränsningen av tiden för tillstånd för fiske från strand lades till i fiskestadgan efter krav från i synnerhet de finska delägarlagen. Det främsta syftet med begränsningen är följaktligen inte att minska laxdödligheten, utan att påverka hur olika fiskargrupper får tillträde till älven. Av den anledningen finns det i slutet av 2 mom. en bestämmelse om att innehavare som är bosatta utanför älvdalarna vid Tana älv kan fiska i ett helt dygn med de tillstånd för fiske från strand som lösts från den kvot som reserverats för dem.

Det tredje momentet gäller tillstånd för fiske från båt. Vad detta beträffar har det bestämts att tillståndet berättigar till att använda maximalt tre spön, som vart och ett får ha ett konstgjort bete eller en fluga. Syftet med att begränsa antalet spön är att förhindra överdimensionerat spöfiske och att en dålig fiskekultur utvecklas där en stor del spön också stör andra fiskares fiske i det på flera ställen smala älvområdet. Det är dessutom en vanlig regel för flera norska laxälvar att antalet spön är begränsade till två eller tre per båt vid laxrodd. Liksom vid tillstånd för fiske från strand är giltighetstiden för tillstånd för fiske från båt begränsat till den fiskezon

där tillståndet har köpts. Tillståndet för fiske från båt gäller dock i båda staterna, så det är möjligt att fiska över hela älvens bredd.

Fiskedygnet i fråga om tillstånd för fiske från båt börjar kl. 19 och slutar följande dag kl. 19. Även i det här fallet börjar och slutar fiskedygnet samtidigt i båda staterna. Mellan kl. 19 och 07 följande dygn ska det i båten finnas en roddare som är fast bosatt i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag, i stadgan kallad lokal roddare. Användningen av en lokal roddare finns även i den nuvarande fiskestadgan. Tiden som krävs för användningen av en lokal roddare har förlängts till tolv timmar, när den just nu är sju timmar. Syftet med bestämmelsen är att underlätta möjligheterna för innehavare av fiskerätt och lokalinvånare att ta sig ut och fiska.

Användningstiden för en lokal roddare är bestämd till kvällen och natten, så fisketiden för främst lokala fiskare skulle infalla utanför normal arbetstid. Av samma anledning ville man inte att den tid för fiske från båt som är fri för alla fiskare skulle inledas mitt i natten, eftersom det skulle ha varit svårt och dyrt för turistföretag att ordna. Liksom för tillstånd för fiske från strand kan innehavare av fiskerätt som bor utanför älvdalarna vid Tana älvs vattendrag fiska utan begränsningen som gäller användningen av en lokal roddare. Genom bestämmelsen har man försökt förbättra den ställning denna grupp av innehavare av fiskerätt har i relation till andra fiskargrupper som omfattas av fiskestadgan för Tana älvs vattendrag.

Av säkerhetsskäl bestäms det vidare i 4 mom. att en lokal roddare alltid ska finnas i båten i Alaköngäs-området mellan Boratbokcá och Bildanguoika eftersom förhållandena är farliga på grund av stark ström. Motsvarande säkerhetsrelaterade bestämmelse finns även i den nuvarande fiskestadgan.

För spöfisket har antalet turistfisketillstånd minskats med en tredjedel, vilket ligger i linje med målsättningarna för det övriga fisket, att minska fiskedödligheten med cirka 30 procent. Utöver det finns det andra begränsningar av fisketurismen, såsom bestämmelsen om användningen av en lokal roddare samt den kvällspaus som fastställts för tillstånd för fiske från strand. Dessa bestämmelser har delvis fastställts för att säkerställa att lokala fiskares har tillträde till vattendragen och delvis för att man har försökt fördela bördan av begränsade fisketider, som är nödvändig för att skydda laxbestånden, så att den även omfattar spöfisket. Som helhet ökar de dessutom effekten av de enbart kvantitativa begränsningarna för att minska fiskedödligheten orsakad av spöfiske.

10 §. *Tillåtna beten vid fiske med tillstånd för fiske från båt eller tillstånd för fiske från strand.* I paragrafen preciseras definitionen av vilka beten eller flugor som får användas med tillstånd för fiske från båt eller tillstånd för fiske från strand. Det har inte skett några ändringar i definitionerna jämfört med nuläget. Tillstånd för fiske från båt berättigar till fiske med drag eller fluga. Med drag avses drag utrustade med krokar; förutom drag även spinnare, jigggar och wobblers.

Tillstånd för fiske från strand berättigar till fiske med fluga utan flöte eller kastvikt, vilket i praktiken innebär flugfiske med de redskap som är avsedda för det, där reven fungerar som tyngd för kastet och begränsar användningen av bland annat flöten med fluga. Fiske från strand med andra beten än de som fastställs i 4 § 1 mom. 7 punkten i lagen om fiske har enligt tidigare praxis varit möjligt i Alaköngäs, Yläköngäs och Matinköngäs enligt i terrängen uppsatta skyltar samt i Enare älv uppströms från Matinköngäs och i Skietshamjokka/Kietsimäjoki i sin helhet. Man har velat bevara begränsningen eftersom den gör det möjligt att begränsa konflikter mellan fiskare som utövar olika typer av fiske (och styra fisket till fiskemetoder som använder färre antal krokar). För barn under 16 år som har löst fisketillstånd görs ett undantag i användningen av flugfiskeredskap som kräver kastkunskaper och de kan fiska med fluga och flöte i hela det område de löst tillstånd för.

11 §. Allmänna bestämmelser om bete och krokredskap vid spöfiske. I paragrafen förbjuds användningen av räkor, fisk eller mask som bete i allt spöfiske. Räkor och mask har ansetts för effektivt bete vid laxfiske och är förbjudet av den anledningen. Bakgrunden till förbudet mot betesfisk är även bekämpningen av parasiten *Gyrodactylus salaris*. Med stöd av artikel 15 i fiskeavtalet är det förbjudet att föra över fisk från ett annat vattendrag. Genom förbudet effektivteras denna begränsning och man vill dessutom förhindra situationer där betesfisk från andra vattendrag förs in på grund av okunskap. Enligt 3 mom. är det dock vid fiske med lakkrok tillåtet att använda död betesfisk från Tana älvs vattendrag. Möjligheten att använda lakkrok begränsas i 6 § till att gälla enbart innehavare av fiskerätt som bor i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag och vinterfiske.

12 §. Förbjudna områden för spöfiske. I paragrafens första moment begränsas spöfiske i närheten av pator som placerats ut för fiske. Fiske är förbjudet innanför patornas ledarmar och på ett område som ligger närmare än 50 meter nedanför patan eller närmare än 10 meter från dess sida. I 2 mom. förbjuds fiske närmare än 10 meter från stående nät. Syftet med bestämmelserna är att förhindra skador på fångstredskap och att fiskar rymmer från fångstredskapen. Skyddsavstånden har bedömts utifrån erfarenhet från motsvarande fiske och samtidigt har man försökt fastställa avstånden så att de inte onödigt förhindrar fiske i den smala älvfåran.

I det tredje momentet förbjuds fiske från broar. Fiske på broar kan leda till farliga situationer för andra fiskare och för dem som använder bron. I det fjärde momentet begränsas spöfisket i närheten av biälvarnas mynningar, där laxen stiger. Förbudet skyddar de fiskar som söker sig till biälvarna. Dessa kan ibland stanna i närheten innan de vandrar upp i biälven eller röra sig i närheten av mynningen. Fiske är i regel förbjudet på 200 meters avstånd från biälvens mynning. I Akujoki, Levajoki och Laksjoki sträcker sig fredningen 300 meter från biälvens mynning. Syftet med ett större förbudsområde är att förbättra skyddet av laxbeståndet. Avståndet till älvmynningen räknas från den närmaste biälvens strand eller den närmaste älvfårans strand, om det finns flera älvfåror vid biälvens utlopp.

13 §. Fisketid för drivgarn. I paragrafen fastställs den tillåtna fisketiden med drivgarn. Det tillåtna fiskesäsongen börjar den 1 juni och varar fram till den 15 juni. Under fiskesäsongen är fiske tillåtet två dygn i veckan och fiskedygnet börjar klockan 19. Fisketiden börjar samtidigt i båda länderna och starttiden anges även norsk tid. Fiskesäsongen förkortas betydligt jämfört med idag. I den nuvarande fiskestadgan är drivgarn tillåtna från början av dagen den 20 maj till den 15 juli i slutet av dagen under tre dygn från måndag till torsdag.

Förkortningen av fisketiden är nödvändig för att återuppliva laxbestånden. Drivgarn används vid en tidpunkt då fisket utarmar laxstammarna i de övre delarna av Tana älvs vattendrag, som har mycket svag status, samt flera havsår gamla laxhonor och laxar som återvänder för att leka och som kommer från både dessa och andra laxstammar vattendraget. Förkortningen av fisketiden med drivgarn har utifrån noggranna fångstuppgifter som samlats in tidigare år bedömts vara ett effektivt sätt att förbättra statusen för de laxbestånd som understiger målen för lekbestånden.

Mätt i antal fiskedagar är en avsevärd förkortning av den nuvarande fisketiden även nödvändig av den anledningen att väder- och vattenförhållandena i början av den fiskesäsong som gäller nu oftast inte är särskilt gynnsamma för drivgarnsfiske och att fångsten har varit liten i början av den nuvarande fiskesäsongen. Man har ansett att det är bäst att förlägga den tillåtna drivgarnstiden i slutet av den nuvarande fiskesäsongen så att det fortfarande är möjligt att använda drivgarn inom den tiden i hela älvområdet och så att användningen av traditionella fångstredskap kan fortsätta oavbrutet i slutet av drivgarnsperioden med stående nät eller pata.

14 §. Fisketid för stående nät. Det tillåtna perioden för fiske med stående nät börjar den 1 juni och fortsätter fram till den 31 juli. Fiskesäsongen inleds samtidigt som drivgarnsfisket, så att fiskare som har rätt att använda fångstredskap har möjlighet att välja mellan olika fångstmetoder. Utöver huvudregeln för fiskesäsongen fortsätter fiskesäsongen för fiske med stående nät i Enare älv fram till den 12 augusti för dem som har fiskat där 2013–2015 och för de fiskare som bor vid älvstranden. Fortsättningen på fiskesäsongen i Enare älv har betraktats som nödvändig, eftersom laxen stiger upp senare i detta område än i huvudfåran i Tana och fiskeförhållandena även i övrigt är svårare tidigare än så.

Fisketiden per vecka har delats in i tre olika perioder. Fiske med stående nät är tillåtet i två dygn från den 1 juni till den 15 juli och under tre dygn i veckan från den 16 juli till den 31 juli. I Enare älv är den tillåtna fisketiden två dygn per vecka mellan den 1 och den 12 augusti. Fiskesäsongen startar samtidigt i båda länderna klockan 19 finsk tid.

Jämfört med de tillåtna fisketiderna i den nuvarande fiskestadgan förkortas den tillåtna tiden för användning av nät betydligt, då användning av stående nät är numera tillåten från början av dagen den 20 maj till slutet av dagen den 31 augusti. Även den tillåtna tiden per vecka förkortas, då användning av stående nät just nu är tillåtet tre dagar i veckan under fiskesäsongen. I praktiken har användningen av stående nät i större omfattning först börjat efter att perioden för drivgarnsfiske har löpt ut. Det har å andra sidan lett till att fiskeförhållandena för stående nät har varit mycket svåra i början av fiskesäsongen, på grund av den stora vattenföringen orsakad av vårfloden och det höga vattenståndet. I slutet av fiskesäsongen har fiskemöjligheten inte utnyttjats i större utsträckning fram till slutet av augusti, på grund av att en del av fångsten i augusti är lax som förbereder sig för lek och är av sämre kvalitet som livsmedel. Dessutom har man oftast fiskat tillräckliga mängder lax redan tidigare.

Förkortningen av fisketiden är nödvändig och motiverad för att förbättra laxbeståndens status och effektivera skyddet. Stående nät är endast tillåtna under två fiskedygn i veckan i början av fiskesäsongen, då fisket drabbar laxbestånden i de övre delarna av Tana älvs vattendrag, som har en mycket svag status, samt flera havsår gamla laxhonor och laxar som återvänder för att leka, även från andra laxbestånd i Tana älvs vattendrag. Man har dock velat bevara möjligheten att använda stående nät under hela den fiskesäsong då traditionella fångstredskap är tillåtna, även om drivgarnsfiske är den viktigaste fångstmetoden fram till mitten av juni. I slutet av fiskesäsongen har fisketiden förkortats, då en betydande del av fångsten utgörs av individer som förbereder sig för lek och därför har en sämre kvalitet på köttet, och i det avseendet betraktas det inte heller som etiskt försvarbart med en omfattande fångst. När nätterna blir längre i augusti kan näten i högre utsträckning än i början av perioden även fånga in individer som valt sin lekplats och försvarar den, och som inte märker nätet i mörkret.

Eftersom det i början och slutet av den nuvarande fiskesäsongen finns flera veckor av fisketid som av praktiska skäl inte utnyttjas, eller då det endast är möjligt att få en liten fångst, medför förändringen kalkylmässigt en stor minskning av antalet tillåtna fiskedagar. Att dra ner på fisketiden är även nödvändigt inom fisket med stående nät, så att målet att reducera fiskedödigheten med ca 30 procent, som satts upp för att återuppliva laxbestånden, är möjligt att uppnå.

15 §. Fisketid för pata. Det tillåtna perioden för fiske med pata börjar den 1 juni och fortsätter fram till den 31 juli. Fiskesäsongen inleds samtidigt som drivgarnsfisket, så att fiskare som har rätt att använda fångstredskap har möjlighet att välja mellan olika fångstmetoder. Fisketiden per vecka har delats in i två olika perioder. Fiske med pata är tillåtet i två dygn från den 1 till den 15 juni och i tre dygn i veckan från den 16 till den 31 juni. Fiskesäsongen startar samtidigt i båda länderna klockan 19 finsk tid.

Jämfört med de tillåtna fisketiderna i den nuvarande fiskestadgan förkortas den tillåtna tiden för användning av pata betydligt, då pator idag är tillåtna från början av dagen den 20 maj till slutet av dagen den 31 augusti. Även den tillåtna tiden per vecka förkortas, då fiske med pata just nu är tillåtet tre dagar i veckan under hela fiskesäsongen. I praktiken har fisket med pata i stor omfattning först börjat efter att perioden för drivgarnsfiske har löpt ut. Det har å andra sidan lett till att fiskeförhållandena för stående nät har varit mycket svåra i början av fiskesäsongen, på grund av den stora vattenföringen orsakad av vårfloden och det höga vattenståndet. I slutet av fiskesäsongen har fångstmängderna stegvis minskat i takt med att laxens lekvandring har minskat. I slutet av den tillåtna fiskesäsongen utgör dessutom en del av fångsten lax som förbereder sig för lek och som är av sämre kvalitet som livsmedel, och fångstmöjligheterna har inte utnyttjats i någon stor utsträckning fram till slutet av augusti. Dessutom har man oftast fiskat tillräckliga mängder lax redan tidigare.

Förkortningen av fisketiden för fiske med pata är nödvändig av samma skyddsrelaterade skäl som förkortningen av fisketiden för övrigt nätfiske som förklaras ovan. Fiske med pata är endast tillåtet i två fiskedygn i veckan i början av fiskesäsongen, då fisket drabbar laxbestånden i de övre delarna av Tana älvs vattendrag, som har en mycket svag status, samt flera havsår gamla laxhonor och laxar som återvänder för att leka, även från andra laxbestånd i Tana älvs vattendrag. Man har dock velat bevara möjligheten att använda pata under hela den fiskesäsong då traditionella fångstredskap är tillåtna, även om drivgarnsfiske är den viktigaste fångstmetoden fram till mitten av juni.

I slutet av fiskesäsongen har fisketiden förkortats, då en betydande del av fångsten utgör individer som förbereder sig för lek och därför har en sämre kvalitet på köttet, och i det avseendet betraktas det inte heller som etiskt försvarbart med en omfattande fångst. Fiske med pata skiljer sig från de övriga typerna av fiske genom att det krävs mycket arbete för att bygga en pata och genom att förändringar i vattenståndet i stor utsträckning kan påverka hur bra det går att fiska. Patafiske är kanske även den mest traditionella metoden för laxfiske av alla metoder som används i Tana älvs vattendrag, även om det även här har skett en teknisk utveckling i de använda materialen. På grund av att metoden är så arbetsintensiv har fångstperioden för fiske med pata inte förkortats, utan ligger kvar på nuvarande tre dygn från den 16 juni till slutet av juli.

16 §. Antalsbegränsning för fångstredskap av garn. I paragrafen begränsas antalet fångstredskap som tillåts vid fiske. Fiskerättsinnehavare får endast använda ett drivgarn, ett stående nät eller en pata på samma gång. För närvarande tillåter den gällande fiskestadgan användning av ett drivgarn eller två stående nät eller en pata på samma gång. Att endast tillåta ett stående nät eller en pata på samma gång är ett sätt att uppnå målet att reducera fiskedödligheten hos laxen med ca 30 procent. Denna metod valdes eftersom den är enkel att genomföra och övervaka. Dessutom har man erfarenhet av hur bestämmelsen fungerar i den nedre delen av Tana, som tillhör Norge, från 2013.

I paragrafen fastställs dessutom att man i Norge räknar ett fångstredskap per fiskerättsinnehavare och i Finland per fastighet som innehar fiskerätt till denna typ av fiske. Det har varit nödvändigt att fastställa detta för varje land för sig, eftersom fiskerätten har definierats på olika sätt i ländernas nationella fiskelagstiftning. I Finland är fiskerätten i huvudsak kopplad till ägande av en fastighet. Om en fastighet har flera ägare som har rätt att fiska med de fångstredskap som tillhör fastigheten beslutar ägarna sinsemellan om vem som använder fiskerätten. När det gäller fiskeförmåner enligt särskilda grunder har vissa fångstplatser definierats för användning av fångstredskap, och dessa fångstredskap får inte användas någon annanstans än på de fångstplatser som fastställts i lantmäteriförrätningarna.

17 §. Fisketid för andra arter. I Tana älvs vattendrag fiskas det förutom lax, havsöring och havsröding även andra arter med nät. De tillåtna fångstredskapen för fiske av dessa arter anges i 6 § 2 momentet. Fiske av andra arter med nät är tillåtet från den 20 maj till den 10 augusti. Fiskesäsongen fortsätter dessutom i Enare älv och Kietsimäjoki fram till den 20 augusti. Fångsten av övrig fisk utgörs främst av öring och harr samt i mindre mängd av sik, gädda och lake.

18 §. Fiske från båt. Enligt paragrafen är det förbjudet att fiska från båt med motorn igång och från båt som är förankrad i ström. Förbudet omfattar även att lägga ut fiskeredskap, som exempelvis rev och bete vid spöfiske. I fiskestadgan från 1991 var endast fiske med denna typ av båt förbjudet. Bestämmelsen har stramats åt och preciserats för att ta bort otydliga situationer, då man uppenbarligen har brutit mot regeln för att lägga ut beten på bra fiskeplatser medan motorn varit igång. Mer allmänt är syftet med förbudet att förhindra att bra fångstplatser reserveras för fiske genom att båtar förankras i närheten.

19 §. Olagligt förfarande. Enligt paragrafen är all verksamhet som inte har något annat syfte än att skrämma fisken eller hindra fiskens fria gång förbjuden. Med paragrafen vill man förhindra att fisken skräms genom att föremål placeras i vattnet eller ovanför vattnet eller att det byggs hinder i vattnet som hindrar fisken från att vandra fritt. I paragrafen förbjuds även övrig verksamhet med samma syfte.

4 kap. **Tekniska bestämmelser om fiskeredskap**

20 §. Utmärkning av fångstredskap. Bestämmelserna om utmärkning av fångstredskap med hjälp av risknippen som går över vattenytan, som föreskrivs som märken i den nuvarande fiskestadgan, har ersatts med bestämmelser som motsvarar kraven i 7 § 1 mom. 2 punkten i Finlands förordning om fiske. Enligt paragrafen ska fångstredskapen märkas på ett sätt som gör att de tydligt kan urskiljas bland annat som rör sig i vattenområdet, det vill säga med ett flöte som når minst 15 centimeter ovanför vattenytan eller med en flagga vars kortaste sida är minst 15 centimeter och som är fäst vid en flaggstång som har en höjd av minst 40 centimeter ovanför vattenytan.

Man ska även ange namn på och kontaktuppgifter till den som satt ut fångstredskapet. Utöver det ska man ange den fastighet som fiskerätten innehåser av, eftersom fiskerätten i området fastställs enligt fastighet. För att underlätta tillsynen har man på samma sätt som tidigare fastställt att uppgifterna om den som satt ut fångstredskapet ska fästas på ett synligt flöte längst ut på fångstredskapet eller i en pata på den yttersta pålen eller bocken.

21 §. Knutavstånd och garnkvalitet. Minsta tillåtna knutavstånd har fastställts för fiske av lax, havsöring och havsröding. Det minsta tillåtna knutavståndet är 58 millimeter, och mätmetoden i den nuvarande fiskestadgan, från en knuts mittpunkt till följande knuts mittpunkt, har behållits. Syftet med regleringen av knutavståndet är att förhindra att unga fiskar samt andra arter än de som är föremål för fisket fastnar i fångstredskapen.

I paragrafens andra moment förbjuds användning av genomskinliga material såsom monofil vid nätfiske av lax, havsöring och havsröding. Med bestämmelsen strävar man bl.a. efter att göra en tydlig skillnad mellan fångstredskap som används för fiske av lax, havsöring och havsröding och nätfångstredskap som används för fiske av andra fiskar.

Det är förbjudet att använda metalltråd, metallvajer eller liknande material som inte traditionellt har ingått bland de fångstredskap som används för laxfiske i Tana älvs vattendrag, på samma sätt som i den nuvarande fiskestadgan.

22 §. Pata. I paragrafens första och andra moment ges närmare bestämmelser om pators konstruktion och om vilka delar av patan som inte får användas för att fånga fisk utan enbart för att leda fiskarna in i patans fångstdel. I andra momentet fastställs maskstorlekarna för nätduk, som är ett av alternativen som får användas i dessa delar av patan. Maskstorlekarna fastställs så att de maskstorlekar som man lättast fångar lax med utesluts. I tredje momentet definieras kroknät eller mjärde som den del av patan i vilken fisk fångas. Det får som mest finnas tre fiskfångande delar i patan. När det gäller kroknät har man även fastställt maximilängden för enskilda kroknät och mätmetoden. I paragrafen har man dessutom fastställt längden på och placeringen av hjälpledarmarna.

Patakonstruktioner åskådliggörs med bilder i anslutning till paragrafen, av vilka det framgår vilka som är de tillåtna kombinationerna för placeringen av de fiskfångande delarna i patan. Dessutom har man fastställt den högsta tillåtna totallängden för patan. Syftet med bestämmelsen är att förhindra att man gör pator för stora så att fångsten blir exceptionellt stor.

23 §. Stående nät avsett för fångst av lax, havsöring och havsröding. Konstruktionen på nät avsedda för fångst av lax, havsöring och havsröding behöver fastställas mer noggrant, eftersom det har förekommit försök att ändra nätens fångsteffekt så att den liknar kroknät som används i pator eller vid kusten genom att lägga till extra störar eller vikter i näten. Av den anledningen har man i paragrafen fastställt att nätet ska placeras rakt mot fångsten och att nätet endast får fästas med stolpar eller andra fästordningar, exempelvis vikter, i nätets ändar. Det anges särskilt att nät inte får sättas ut i form av en krok. I det avseendet är innehållet i paragrafen detsamma som i den nuvarande fiskestadgan. Fästmetoden för nätet preciseras dessutom, för att det inte ska vara möjligt att använda flera vikter som fästordningar eller en konstruktion med flera stänger, som skulle göra det möjligt att placera näten i områden där omständigheterna annars gör det omöjligt.

I andra momentet i paragrafen fastställs det att ett nät eller flera sammanfogade nät får vara högst 30 meter långa. Syftet är att förhindra överdimensionerat fiske av lax, havsöring och havsröding. Denna regel har inte ändrats jämfört med fiskestadgan från 1991. I tredje momentet i paragrafen förbjuds konstgjort strömskydd och ledarm när man fiskar med laxnät. Om man använder strömskydd eller ledarm bildas ett lugnvatten efter redskapet, där fisken stannar upp och därmed är lätt att fånga.

24 §. Drivgarn. I paragrafen fastställs att drivgarn är ett rakt nät utan kil. Nätets längd begränsas till högst 45 meter och avståndet mellan två drivgarn till minst 200 meter. Drivning får bedrivas i ett sammanhang på en sträcka av högst 500 meter. Syftet med bestämmelsen är att förhindra ett överdimensionerat fiske av lax, havsöring och havsröding och behålla samma intensitet för fisket med drivgarn som idag, så att åtgärder för återupplivning av laxbestånden kan vidtas.

25 §. Nätredskap för fiske av andra fiskarter. Man har strävat efter att definiera näten som används för fiske av andra fiskarter än lax, havsöring och havsröding så att sannolikheten att ovan nämnda arter fångas som bifångst är liten. Av den anledningen är det endast tillåtet att använda bottennät som är högst två meter djupt. Maskorna i nätet ska vara gjorda med en lina och tillverkade av monofil tråd på högst 0,17 millimeter. Med nät tillverkade på detta sätt kan huvudparten av laxen, havsöringen och havsrödingen komma igenom utan att fångas. Styrkan på linan som används i nätet har minskats jämfört med den nuvarande fiskestadgan, eftersom materialen som används i näten numera är starkare. Även vid fiske av andra fiskar är det förbjudet att använda konstgjort strömskydd och ledarm för att locka fiskarna i närheten av fångstredskapen.

I tredje momentet fastställs maskstorleken på garn för fångst av andra fiskar så att den passar för exempelvis sik- eller harrfångst, men inte så bra för lax, havsöring och havsröding. Konstruktionen för not som används för fångst av andra fiskar har fastställts på samma sätt som för fångstredskapen i pator och laxfiske, med undantag av maskstorlek.

26 §. Djupådra och avstånd mellan fångstredskap. I paragrafen regleras placeringen av fångstredskapen och avstånden mellan dem. Ingen del av ett fångstredskap får sättas ut över djupådran. Bestämmelsen gäller även djupådran i ett bilopp till älven. Vidare måste den yttersta delen av fångstredskapet vara på minst tio meters avstånd från den motsatta stranden. Definitionen av den motsatta stranden har preciserats så att man med tio meters avstånd även menar öar, holmar och klippor som ligger i älvfåran och som har egna lopp mellan sig. Definitionen är nödvändig eftersom det kan finnas flera fåror i älven, i synnerhet vid vattendragens källområden eller i närheten av biälvarnas mynningar. Minimivstånd mellan pator och stående nät har angivits, som beräknas utifrån de delar av fångstredskapen som är närmast varandra.

27 §. Förbjudna områden för fiske med nät. I paragrafen förbjuds fiske med nät i biälvarnas mynningar på 200 meters avstånd från biälvens mynning nedströms. Avståndet till älvmyningen räknas från den närmaste biälvens strand eller den närmaste älvfårans strand, om det finns flera älvfåror vid biälvens utlopp. Å andra sidan innebär bestämmelsen att begränsningen omfattar alla fåror i biälven.

I andra momentet fastställs områden som omfattas av begränsningar, där fiske med stående nät endast är tillåtet för dem som har fiskat i området de senaste åren, men där nya fiskare förbjuds att börja fiska under giltighetstiden för den tidsbegränsade fiskestadga som nu införs. Syftet är att förhindra en ökning av fisketrycket för laxen i Ylä- och Alaköngäs, där det har konstaterats att stigningen av lax har stannat av under en tid på grund av ett kraftigt strömdrag. Om laxarnas vandring stannar av blir de i regel kvar nedanför forsställena där de utsätts för fiske under en längre tid än om vandringen hade fortsatt rakt uppströms. Av den anledningen är fångsten riklig i dessa områden och kan öka ytterligare i takt med att fisketrycket minskar tack vare återupplivningsplanen och mängden lax som vandrar upp ökar jämfört med om bestämmelsen inte hade införts. Efter att laxbestånden har återhämtat sig är det möjligt att utvärdera bestämmelsen på nytt.

28 §. Upptagning av fångstredskap. I paragrafen fastställs det att fångstredskap ska tas upp på land genast efter att fiskesäsongen för redskapet är avslutad. Utrustning som används för att märka och sätta ut redskap ska tas upp på land inom två veckor. Med detta avses alla konstruktioner som är tillåtna enligt bestämmelsen, som bockar pålar och ris samt flöten eller störrar som används för att fästa näten. Syftet med regeln är att förhindra olagligt fiske och ge tillräckligt med tid för att avlägsna övrig utrustning i anslutning till fisket.

5 kap. Bestämmelser om fångsten

29 §. Minimimått och återutsättning av fisk. Minimimåttet för lax, havsöring och havsröding som får fångas har fastställts till 30 centimeter. Eftersom fiskestadgan gäller ett älvområde dit fisken vandrar upp för lek har minimimåttet kunnat hållas relativt lågt. Det är inte motiverat att sätta ett högre minimimått, då det inte skulle göra någon nytta för återupplivningen av bestånden i älvområdet. De minsta individerna som vandrar upp i älven är "tiddi" som ätit upp sig i bara ett havsår, och som man inte har sett minska i mängd till skillnad från de stora fiskarna på över två havsår. En höjning av minimimåttet skulle tvärtom öka fisketrycket på dessa stora moderfiskar som är värdefulla för skyddet av laxbestånden.

När det gäller öringen kan det vara biologiskt motiverat att öka minimimåttet, men man har ansett att det blir tydligare att hålla det på samma nivå som för lax. Metoden för att fastställa

minimimåttet är i övrigt densamma som den som används i 2 § i förordningen om fiske (1360/2015), men stjärtfenan pressas inte samman.

Det är förbjudet att fånga fiskar som är mindre än minimimåttet och dessa fiskar ska släppas tillbaka i vattnet. Det är även förbjudet att fånga fiskar som övervintrat i älven efter leken. De laxar som återvänder till havet efter lekvandringen utgör en viktig del av lekbeståndet i de små biälvarna i Tana älvs vattendrag och dessutom är de övervintrade fiskarna i dåligt skick och av dålig kvalitet som matfisk, vilket gör ett fångstförbud nödvändigt. Utöver övervintrade fiskar och fiskar som är mindre än minimimåttet måste även andra fiskar släppas tillbaka i vattnet om de har fångats utanför den tillåtna fisketiden eller med ett förbjudet fiskeredskap eller en förbjuden fiskemetod. Det innebär att de fiskar som fångats måste släppas tillbaka i vattnet oberoende av om de är döda eller inte. Bestämmelsen överensstämmer med 58 § i Finlands fiskelag. Bestämmelsen ändras jämfört med den nuvarande fiskestadgan, för i nuläget ska döda fiskar lämnas över till en fiskeövervakare eller länsmannen för att säljas. Detta ansågs inte längre nödvändigt, eftersom det i praktiken skulle kräva strängare regleringar och vara svårt att tillämpa i praktiken.

30 §. Fångstanmälan till registret. Enligt paragrafen är alla som fiskar i fiskestadgans tillämpningsområde skyldiga att rapportera fångsten. Fångstanmälningar ska vara tillräckligt detaljerade och bygga på fiskarens anteckningar. Man kan föra fångstdagbok på papper eller elektroniskt. Fiskaren ska skicka in uppgifterna till Tana älvs fångstregister, som är elektroniskt. För varje fångad lax, havsröring, havsröring, puckellax och regnbåge anges fångstområde (zon), fiskedatum, kön, vikt och längd samt fångstredskap. Dessutom ska man ange antalet frisläppta fiskar. Uppgifterna som ska anges har begränsats, så de ger viktig information till hjälp för övervakningen av laxbestånden i Tana. Med hjälp av anmälningsplikten har man för avsikt att harmonisera förfarandena för insamling av fångstuppgifter mellan staterna. Eftersom det är fråga om särskilt värdefulla laxbestånd är det motiverat att införa en reglering i form av anmälningsplikt.

6 kap. Skydd mot biologisk påverkan

31 §. Främmande arter. I paragrafen fastställs att främmande arter som fångats inte får släppas tillbaka i vattendraget, utan ska avlivas. Syftet är att förhindra de främmande arternas spridning och minska de skador de orsakar, som exempelvis konkurrens om samma lekområden och andra resurser som Tana älvs ursprungliga fångstarter. Puckellax (*Oncorhynchus gorboscha*) påträffas regelbundet i Tana älv och lek har observerats bland arten. Inga yngel har emellertid observerats i undersökningarna. Ingen regnbåge har påträffats i Tana älv, men arten används i viss utsträckning inom vattenbruk och kan på det sättet även ha kommit ut i Tana älv. Kravet på att avliva främmande arter som fångats gäller även andra eventuellt förekommande främmande arter. Det finns ingen motsvarande bestämmelse i den gällande fiskestadgan.

32 §. Användning av betesfisk och rensning av fisk: Enligt paragrafen är det förbjudet att ta med betesfisk från andra vattendragsområden till Tana älvs vattendrag. Betesfisk får inte heller användas vid spöfiske och kastfiske i avrinningsområdet för Tana älvs vattendrag. Syftet med bestämmelsen är att förhindra att främmande arter eller fiskbestånd, eller sjukdomar eller parasiter som sprids via dem, sprids i Tana älvs vattendrag. Bestämmelsen är nödvändig i synnerhet därför att den minskar möjligheten för spridning av parasiten *Gyrodactylus salaris* i Tana älvs vattendrag.

Det är även förbjudet att rensa eller på annat sätt rengöra fisk som fiskats i andra vattendrag i omedelbar närhet av naturvatten inom vattendragets avrinningsområde. Syftet med bestämmelsen är att förhindra att fisk som rensas hanteras så att det medför en risk för spridning av

parasiten *Gyrodactylus salaris* och andra fisksjukdomar i Tana älvs vattendrag. Bestämmelsen förhindrar inte att fångad fisk hanteras i kök eller andra utrymmen där det inte finns någon risk att spillvatten kommer ut direkt i vattendraget.

33 §. Torkning och desinficering av fiskeredskap och båtar. Syftet med bestämmelsen är att förhindra spridning av parasiten *Gyrodactylus salaris* och andra fisksjukdomar i Tana älvs vattendrag. Till skillnad från laxbestånden i Östersjön dödar parasiten yngel av Atlantlax och kan äventyra Tanalaxens hela existens. Man tror inte att det går att få bort parasiten från Tana älvs vattendrag om den sprids dit.

Gyrodactylus salaris är en parasit som ofta påträffas bland laxbestånden i älvarna som mynnar ut i Östersjön, exempelvis i Torne älv, vilket ökar spridningsrisken. Utöver desinficering förhindrar en grundlig torkning att parasiten sprids. Bestämmelsen gäller hela avrinningsområdet, för parasiten *Gyrodactylus salaris* kan även spridas till vattendraget via andra fiskarter. Båda staterna kan på nationell nivå fastställa mer detaljerade bestämmelser om desinficering, exempelvis i takt med att informationen om hur man bekämpar parasiten preciseras och ändras.

7 kap. Åtgärder om vilka överenskommit på förhand

34 §. Förutsättningar för genomförande av åtgärder om vilka överenskommit på förhand. Syftet med paragrafen är att inrätta en beredskap inför eventuella situationer där laxbestånden försvagas betydligt eller återhämtningen blir betydligt sämre än den förväntade utvecklingen. I sådana situationer måste man kunna agera snabbt, för att kunna påverka laxbeståndens status. I artikel 6 och 7 i det nya fiskeavtalet fastställs hur man kan avvika från fiskebestämmelserna i fiskestadgan om statusen för fiskbestånden kräver det eller om statusen för fiskbestånden medger avvikelser. Om statusen för fiskbestånden försämras kan det ta flera år att bedriva förhandlingar och formulera avvikande bestämmelser innan man finner lösningar. Av den anledningen ska man enligt NASCO:s rekommendationer vidta på förhand överenskomna åtgärder som ska ingå i fiskebestämmelserna för laxbestånden. De är åtgärder för att minska fiskedödligheten som man redan har förhandlat fram.

Fastställandet av förvaltningsmål bygger på internationell praxis där man dimensionerar fisket utifrån övervakningsdata om fiskbestånden med målet att uppnå MSY. För lax gäller mål som sätts upp med utgångspunkt i lekbeståndet. Detta förfarande används bland annat i EU:s gemensamma fiskepolitik och i NASCO:s rekommendationer samt i Finlands och Sveriges laxstrategier, som gäller laxen i Östersjön. Målen följs upp under en viss period (i regel 3–4 år), så att man kan ta hänsyn till de naturliga årliga variationerna i laxbestånden. I samband med beredningsarbetet för fiskeavtalet i Tana har förvaltningsmålet för laxbestånden i Tana älv fastställts i en rapport 2015 från den finsk-norska forskningsgruppen för laxen i Tana (s. 46). ”Fiskbeståndet måste ha uppnått lekbeståndsmålet med över 75 procents genomsnittlig sannolikhet under de senaste fyra åren.”

I första momentet i paragrafen fastställs metoder för att minska fisket. Åtgärderna vidtas genom att minska fångsttiderna med en dag i veckan. Minskningen införs enligt förekomstområden och vandringstidpunkt för varje enskild laxstam, enligt fångstredskap, veckovis och regionalt. Avsikten är att begränsningarna ska gälla så att övrigt fiske begränsas i så liten utsträckning som möjligt. Villkor för att de på förhand överenskomna åtgärderna ska vidtas har fastställts för laxbestånd som uppnått hållbarhetsmålen och för laxbestånd som befinner sig i en återupplivningsfas. Enligt bedömningen av nuläget uppnår endast laxbestånden i Utsjoki och Valjohka i Norge hållbarhetsmålen. Förutsättningarna utvärderas utifrån den observerade fiskedödligheten bland olika laxbestånd. Fiskedödligheten för laxbestånden i Tana älvs huvudfåra varierar numera mellan 30 och 60 procent. Fiskedödligheten bör sänkas genom att fisket

regleras till en nivå som innebär att förvaltningsmålen för olika laxbestånd enligt artikel 4 i förvaltningsplanen kan uppnås.

I andra momentet fastställs vilka förändringar i procenttalen som beskriver fiskedödligheten som leder till att på förhand överenskomna åtgärder inleds. Om dödligheten uttryckt i procent understiger målvärdet med 5 eller 10 procent införs de inskränkningar av fisket som presenteras i 35 §. Om det fastställda målet i förvaltningsplanen exempelvis är att få ner fiskedödligheten till 45 procent, tillämpas de på förhand överenskomna åtgärderna ifall fiskedödligheten i laxbeståndet hamnar på 50 eller 55 procent.

Enligt tredje momentet leder en större ökning av fiskedödligheten än 20 procent till att tillbörliga åtgärder för minskning av fisket enligt vad situationen kräver vidtas enligt artikel 6 och 7, som införts för en sådan situation. Samma artiklar i avtalet kan vid behov tillämpas även i andra situationer som inte ingår i de på förhand överenskomna åtgärderna.

Fjärde momentet handlar om tillämpning av lindrigare fiskebestämmelser. Det sker enligt artikel 6 och 7 i avtalet. Inga på förhand överenskomna åtgärder har definierats för lindring av fiskebestämmelserna. Av den nuvarande situationen att döma kommer det sannolikt att ta flera år att återuppliva laxbestånden, och inga möjligheter att lätta på fiskebestämmelserna är i sikte varken i Tana älvs huvudfåra eller i Enare älv under den första perioden då fiskestadgan är i kraft. Man uppskattar att statusen för laxbestånden i Tana älv först kommer att förbättras i de biälvar som mynnar ut i nedre eller mellersta delen av Tana älvs huvudfåra, där laxbestånden inte är lika långt ifrån förvaltningsmålen som i vattendragets källområde. Om så sker kan man lätta på fiskebestämmelserna i dessa biälvar först. Denna möjlighet har beaktats i artikel 3 i det nya avtalet, genom att det inte längre råder något förbud mot att införa lindrigare bestämmelser för biälvarna än för huvudfåran, om laxbeståndens status tillåter det.

I femte momentet anges att nödvändigheten att tillämpa på förhand överenskomna åtgärder ska utvärderas enligt artikel 7 i fiskeavtalet i samband med den årliga utvärderingen av fiskestadgan i övrigt. Nödvändigheten att vidta åtgärder utvärderas med hjälp av övervaknings- och forskningsdata. Variationerna i den biologiska datan minskas genom att förvaltningsmålen utvärderas enligt beräknade medelvärden från observationer under fyra års tid. Det ska finnas uppgifter om fiskedödligheten baserat på flera olika metoder för utvärdering av bestånden. Man har inte för avsikt att införa ändringar enbart utifrån fångstdata.

35 §. Åtgärder om vilka överenskommits på förhand. Åtgärderna som tillämpas ifall förutsättningarna i 34 § uppfylls presenteras i tabellform. De bygger på ett förslag från ländernas gemensamma forskargrupp, och med utgångspunkt i det har åtgärderna delvis lindrats när det gäller traditionellt fiske och man har gjort en åtskillnad mellan turistfiskare och lokala fiskare när det gäller spöfiske. Baserat på fångstuppegifter som specificerats veckovis har begränsningarna fastställts till en period då laxbeståndet i fråga utgör en betydande del av fångsten för det fiskeredskap som begränsningen gäller. Begränsningar har införts separat för olika laxbestånd. Med detta förfarande har man försökt se till att införa så lite ytterligare begränsningar för det övriga fisket som möjligt. Eftersom fisket i Tana älvs huvudfåra utgör blandat fiske ur flera olika bestånd är det motiverat att införa ytterligare begränsningar för det fisket. Dessutom måste man i de nationella fiskestadgorna för biälvarna ta hänsyn till den försämrade statusen för laxbestånden.

Tillämpningsområdet för de på förhand överenskomna åtgärderna har begränsats så att det inte begränsar fisket uppströms med hänsyn till det aktuella laxbeståndets vandringsområde. Begränsningar avseende ytterligare en fredad dag i veckan har presenterats i form av start- och slutdatum för begränsningstiden, eftersom fångsttiderna är bundna till veckodagar och veckodagarna infaller på olika datum olika år. Lindrigare ytterligare endagsbegränsningar på minst

5 procent införs för spöfiske samt i Karasjok och Iesjok även för drivgarnsfiske. Att begränsningarna omfattar spöfisket i första hand är motiverat då en minskning på en dags fisketid av sex dagar i veckan är en lindrigare åtgärd relativt sett än att minska en fisketid på två eller tre dagar i veckan med en dag. Kraftigare begränsningar på minst 10 procent i form av en extra fredad dag införs förutom för spöfiske även för traditionella fångstredskap. På förhand överenskomna åtgärder har sammanställts för gränsälvsområdet i Tana älvs huvudfåra och dessutom har Norge enligt avtalet skyldighet att införa motsvarande begränsningar i de nedre delarna av älven som hör till Norge. Vidare har på förhand överenskomna åtgärder fastställts för Enare älv. Dessa skiljer sig från åtgärderna i Tana älvs huvudfåra, eftersom syftet med dem är att öka skyddet av laxbeståndet i det område där de vandrande laxarna stannar kvar i samma område fram till slutet av fiskesäsongen. I Tana älvs huvudfåra gäller begränsningarna lax som vandrar genom den under vissa tider på sommaren.

8 kap. Övriga bestämmelser

36 §. Båtregister. Enligt paragrafen är fiske från båt tillåtet endast med en fiskebåt som är registrerad i båtregistret för Tana älv och som har nationalitetsbeteckning och nummer. Syftet med bestämmelsen är att reglera antalet båtar som används för fiske i älvmråden där det finns begränsat med fiskeplatser som föredras av fiskare samt att minska risken för att parasiten *Gyrodactylus salaris* sprids till området. En eventuellt riskscenario avseende parasiten är att den skulle kunna överföras från en fiskebåt som använts i Torne älv som har hanterat fångst bestående av Östersjölox. I den gällande fiskestadgan finns det inga bestämmelser om registrering av fiskebåtar, utan registreringen har reglerats av en separat bestämmelse om registrering av båtar från länsstyrelsen i Lapplands län och fylkesmannen i Finnmark. Denna praxis är inte längre möjlig enligt grundlagen, utan båtregister måste regleras i lag.

I paragrafen anges ramarna för reglerna rörande registrering av båtar, vilka bestäms närmare på nationell nivå. Maximalt antal fiskebåtar som får registreras har fastställts för olika fiskargrupper. Enligt gällande praxis kan lokalbor som är bosatta i Tana älvdal registrera högst tre båtar. Det maximala antalet på tre båtar beror på att innehavare av fiskerätt som har rätt att använda traditionella fiskeredskap behöver två båtar exempelvis för att bygga och underhålla pator. En pata eller ett annat fångstredskap kan ligga långt ifrån en plats som används för spöfiske, varför det har ansetts motiverat att tillåta båt även för spöfiske. Enligt gällande praxis kan lokala turistföretag registrera högst femton båtar och övriga lokala fiskare en båt.

Till skillnad från den nuvarande praxisen kan även fiskerättsinnehavare utanför Tana älvdal registrera högst en båt, vilket härrör från målet att ge ägare som bor utanför området en bättre ställning. Lagförslaget om ikraftträdande och tillämpning av avtalet enligt propositionen innehåller närmare bestämmelser om villkoren för registrering av båtar, bl.a. preciseringar i fråga om hur omfattande fiskerätt eller företagsverksamhet som krävs. Registerbeteckningen för fiskebåtar kommer även i fortsättningen att sammankopplas med det riksomfattande båtregistret som upprätthålls av Trafiksäkerhetsverket Trafik. Registreringsskyltarna för båtarna gäller för en specifik båt och får inte överföras från en båt till en annan.

Just nu finns det cirka 1 200 registrerade båtar som står i cirka 580 personers namn. Över hälften av ägarna har endast registrerat en båt (cirka 320 ägare) och 200 ägare har 2–3 båtar. Bland turistföretagarna har 46 ägare registrerat båtar.

37 §. Närmare fastställande av områdesavgränsningar och fiskeplatser. I paragrafen fastställs älvfårans bredd i huvudfåran och bifåror samt djupådrans sträckning i bifåror. Bestämelsen har införts för situationer då det är nödvändigt att ge förtydligande bestämmelser om fångstredskapens placering enligt bestämmelserna i 26 §. Djupfåran i Tana älvs huvudfåra har

fastställts vid rågången mellan Norge och Finland som kontrolleras med jämna mellanrum, och den behöver därför inte fastställas på nytt för avtalet.

I paragrafens andra moment uppräknas vilka preciseringar i fråga om fiskeplatser som de behöriga myndigheterna kan fastställa. Det handlar främst om en informativ hänvisning till gällande nationell lagstiftning. Preciseringar av teknisk karaktär som gäller exempelvis lagliga platser för pata kan vara nödvändiga för att organisera fisket i en situation där en plats för pata blir olämplig för sitt syfte på grund av förändringar i älvbotten eller av annan motsvarande anledning.

38 §. Dispens för åtgärder som syftar till skydd eller utveckling av fiskbestånd. I paragrafen regleras villkoren på vilka man i enskilda fall kan bevilja dispens från bestämmelserna i fiskestadgan när det gäller fångst av moderfisk och sättfisk för vetenskaplig forskning, praktiska prov och fiskodlingsåtgärder. Dispensen ska vara motiverad med tanke på främjandet av skydd eller hållbart nyttjande av fiskbestånden samt vara förenlig med det i artikel 1 angivna syftet med avtalet.

I paragrafens andra moment fastställs vilken myndighet som beviljar dispens samt hur den andra parten och fiskerättsinnehavaren ska informeras. Tillståndet beviljas av myndigheten i det land där verksamheten utövas. 3 § i propositionen om ikraftträdandelag innehåller bestämmelser om vilken myndighet som är behörig att fatta beslut om dispens då de villkor som fastställs i paragrafen uppfylls.

2 Motivering av lagförslagen

2.1 Lag om sättande i kraft och tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet med Norge om fisket i Tana älvs vattendrag

Enligt 95 § i grundlagen sätts de bestämmelser i fördrag och andra internationella förpliktelser som hör till området för lagstiftningen i kraft genom lag. Propositionen innehåller ett förslag på en blandad ikraftträdandelag.

1 §. Ikraftträdande. Enligt bestämmelsen gäller de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet mellan republiken Finlands regering och kungariket Norges regering om fiske i Tana älvs vattendrag som ingicks den 30 september 2016 som lag sådana Finland har förbundit sig till dem. I avsnittet om behovet av riksdagens samtycke nedan redogörs det för vilka bestämmelser som hör till området för lagstiftningen.

2 §. Avtal om avvikelser från bestämmelserna i fiskestadgan. I bestämmelsen ges jord- och skogsbruksministeriet befogenheter att enligt artikel 6 och 7 ingå överenskommelse med Norges regering eller av denna förordnad myndighet om att avvika från bestämmelserna i fiskestadgan samt underteckna ett protokoll om att förutsättningar för de på förhand överenskomna åtgärderna i fiskestadgan enligt artikel 5 föreligger. Den internationella förpliktelsen baserad på delegerade befogenheter att ingå överenskommelse sätts i kraft i enlighet med 95 § i grundlagen, genom en förordning utfärdad av statsrådet. Området för bestämmelser som avviker från fiskestadgan förklaras närmare i motiveringen av artiklarna i fråga samt i motiveringen av behandlingsordningen.

3 §. Myndighet som beviljar dispens. I paragrafen fastställs vilken myndighet som har befogenhet att bevilja dispens enligt 38 § i fiskestadgan. Dispens från bestämmelserna i fiskestadgan beviljas av NTM-centralen i Lappland.

4 §. *Myndighet som svarar för bekämpning av fisksjukdomar.* Enligt bestämmelsen är Livsmedelssäkerhetsverket, det vill säga Evira, den behöriga myndigheten i Finland enligt artikel 15.7 i avtalet.

5 §. *Ländernas gemensamma övervaknings- och forskningsgrupp.* Paragrafen innehåller bestämmelser om utnämning av representanter till ländernas gemensamma övervaknings- och forskningsgrupp enligt artikel 12.2 i avtalet. Enligt avtalet kan Finland utse två representanter till gruppen. Enligt den föreslagna 5 § utser jord- och skogsbruksministeriet två representanter för Finland. Dessutom är det jord- och skogsbruksministeriet som kommer överens om övervaknings- och forskningsgruppens uppdrag tillsammans med den behöriga myndigheten i Norge.

I nuläget har man ingått ett samförståndsavtal med Norge om forskningssamarbetet rörande laxbestånden i Tana älv, vilket samtidigt har fungerat som den nuvarande forskningsgruppens uppdrag. Uppdraget har omfattat att övervaka och rapportera om laxbeståndens status, utveckla av uppföljningsverksamheten, sammanföra lokal, traditionell kunskap med forskningsresultaten samt att samla in information från lokala aktörer och samarbeta med dem för att förmedla resultaten vidare till allmänheten. Det naturligaste sättet att fastställa att lokala innehavare av fiskerätt deltar i forskningsgruppens arbete i fortsättningen skulle vara att precisera arbetsgruppens uppdrag så att samarbetet omfattar innehavare av fiskerätt. Inom uppdraget kunde man exempelvis utse en sakkunnig till forskningsgruppen som skulle fungera som kontaktperson på orten i förmedlingen av traditionell kunskap och vetenskaplig information.

6 §. *Utarbetande och fastställande av en förvaltningsplan.* Paragrafen innehåller bestämmelser om Finlands beredningsansvar för ländernas gemensamma förvaltningsplan enligt artikel 4 samt om myndigheten för övervakning av och forskning på fiskbestånden i Tana älvs vattendrag enligt artikel 12, vilket i Finland är Naturresursinstitutet.

Enligt artikel 4.2 ska innehavare av fiskerätt medverka i utarbetandet av planen. I 2 mom. bestäms om Naturresursinstitutets skyldighet att bereda planen i samarbete med fiskeområdet i gränsälvsträckningen. Institutet ska även samarbeta med den regionala fiskemyndigheten, det vill säga NTM-centralen i Lappland. Enligt 23 § i lagen om fiske är fiskeområdena offentligtgrättsliga föreningar, som har som syfte att utveckla fiskerieringen i regionen samt främja medlemmarnas samverkan när det gäller ett hållbart nyttjande av fiskeresurserna och anordnande av skötsel. Medlemmarna i fiskeområdet är fiskerättsinnehavarna och nationella fiskeorganisationer. I samernas hembygdsområde har även sametinget rätt till en representant på fiskeområdets stämma. Eftersom fiskeområdena inleder sin verksamhet först i början av 2019 omfattar samarbetskravet i paragrafen innan dess de fiskeområden som är verksamma i området nu, enligt den upphävda lagen. Detta skulle bestämmas separat i övergångsbestämmelsen.

Enligt 3 mom. i paragrafen ska förvaltningsplanen som nämns i artikel 4 godkännas av jord- och skogsbruksministeriet. I praktiken ingår ett formellt godkännande av planen för Finlands del i detta. Dessutom innebär det att ministeriet tar hand om koordineringen av beredningen i planens beredningsskede tillsammans med Norge samt eventuella olösta frågor i syfte att nå samförstånd med Norge. Förvaltningsplanen har indirekta rättsverkningar, för förvaltningsplanen ska även vara utgångspunkten för regleringen av fisket utanför gränsälvsträckningen, i området för laxstigning i Tana älvs vattendrag. Ländernas gemensamma förvaltningsplan för Tana älvs vattendrag ska enligt 34 § i lagen om fiske vara en riksomfattande förvaltningsplan, som ska tas i beaktande vid upprättandet av användnings- och förvaltningsplaner. Dessutom ska förvaltningsmålen för laxbestånden fastställas i ländernas gemensamma förvaltningsplan. I 34 § i fiskestadgan anges på förhand överenskomna åtgärder som vidtas om man konstaterar vissa avvikelser i laxbeståndens status jämfört med förvaltningsmålen. Jord- och skogsbruks-

ministeriet beslutar också om förslag av ändring av förvaltningsplanen ska lämnas till den norska parten vid behov.

På grund av de indirekta rättsverkningarna av förvaltningsplanen betraktas det som nödvändigt att planen bekräftas av jord- och skogsbruksministeriet för Finlands del. Det hör till god förvaltningssed att innan planen bekräftas bland annat höra fiskerättsinnehavare och andra parter som påverkas av planen om förslaget till plan. Dessutom bör man observera att det enligt 9 § i sametingslagen (974/1995) råder förhandlingsplikt med sametinget om alla vittsyftande och viktiga åtgärder, som på ett direkt och särskilt sätt kan inverka på samernas ställning som ett urfolk och som innebär en ändring i lagstiftningen eller förvaltningen angående näringar som hör till samisk kultur i samernas hembygdsområde.

7 §. Registerförare för fångstregistret, skyldighet att rapportera fångstuppgifter samt mottagningskvittering. I 1 momentet i paragrafen fastställs den registeransvarige för fångstregistret enligt artikel 13, som är Naturresursinstitutet. Dessutom föreslås det att Naturresursinstitutet ska ansvara för administrationen av registret i form av nödvändigt underhåll och utvecklande av datasystemet i samarbete med den behöriga registerföraren i Norge. Enligt nuvarande praxis är det möjligt att anmäla fångstuppgifter på en blankett hos en del av de ställen där tillstånd säljs, där de införs i ett fångstregister som finns i anslutning till systemet för försäljning av tillstånd. Dessutom kan man via internet anmäla fångstuppgifter till ett särskilt system för fångstuppgifter. I utvärderingen av fångsten används båda informationskällorna kompletterat med en fiskeenkät. Målsättningen med fångstrapporteringskyldigheten är att göra fångstanmälningarna så täckande att användningen av fiskeenkäter för att övervaka fångsterna kan slopas.

I paragrafens 2 moment regleras fångstrapporteringskyldigheten så att den gäller hela den finska delen av laxuppstigningsområdet i Tana älvs vattendrag, vars gränser har angetts på kartan i bilaga 1 till avtalet. Att utvidga fångstrapporteringskyldigheten till dessa bivattendrag i Tana är nödvändigt för att laxbeståndens status och utveckling ska kunna följas upp och utvärderas på ett tillförlitligt sätt i hela laxstigningsområdet och för att man ska kunna upprätta nödvändiga regleringar rörande bivattendragen som bygger på kunskap, på det sätt som krävs enligt artikel 2 i fiskeavtalet för Tana älv. När det gäller bivattendragen är det viktigt att få in fångstuppgifterna, då fisketillstånden som erbjuds i olika bivattendrag varierar. Förutom bättre information medför fångstrapporteringskyldigheten att man sparar in betydligt på kostnaderna för uppföljning och på tiden man lägger på fångstberäkningar, som i den rådande situationen kräver stora resurser just när det gäller bivattendragen.

I paragrafens 3 mom. regleras skyldigheten för den registeransvarige för fångstregistret att ge fiskare information om hur fångstanmälan ifylls. Informationen kan ges elektroniskt eller anges direkt i systemet för försäljning av fisketillstånd. Att göra en fångstanmälan är obligatoriskt enligt artikel 13.2 i avtalet samt enligt 30 § i fiskestadgan. Denna skyldighet ska uppfyllas innan man kan lösa ett nytt fisketillstånd. Av den anledningen innehåller paragrafen bestämmelser om anmälningsskyldiga fiskares skyldighet att på begäran visa upp ett bevis på att fångstanmälan fyllts i samband med försäljningen av tillståndet, om inte uppgifterna om fångstanmälan överförs till försäljningssystemet automatiskt.

Det föreslås att försummelse av fångstanmälningarna ska sanktioneras som fiskeförseelse i enlighet med 118 § i lagen om fiske.

8 §. Ordnandet av försäljningen av fisketillstånd. Enligt artikel 10 i avtalet ska alla som fiskar på gränsälvsträckningen lösa fisketillstånd innan fisket inleds. Varje land ansvarar på sitt håll för att ordna försäljning av tillstånd. Enligt 1 mom. i paragrafen är den myndighet som är ansvarig för ordnandet av försäljning av tillstånd i Finland precis som nu NTM-centralen i Lapp-

land. Dessutom skulle man i momentet reglera att den instans som är ansvarig för ordnandet av försäljningen av fisketillstånd från 2019 är ett fiskeområde enligt 23 § i lagen om fiske.

I och med att statsförvaltningens resurser minskar anser man att det är ändamålsenligt att överföra offentliga förvaltningsuppgifter på bland annat den indirekta statsförvaltningen. I Tana älvadal är statens myndighetsnätverk glest. Under beredningen av avtalet har fiskerättsinnehavare i området och parter som representerar kommunerna ansett att det är eftersträvansvärt att uppgifterna i anslutning till avtalets ikraftträdande ska skötas på lokal nivå, av fiskerättsinnehavarna. Fiskeområdena enligt den nya lagen om fiske kan anses som en naturlig instans för att ordna försäljning av tillstånd, för i deras uppgifter ingår allmänt att främja och förvalta de gemensamma fisketillståndsområdena när andelslagen har delegerat denna uppgift till dem. Fiskeområdena består av fiskerättsinnehavare och nationella fiskeorganisationer. Ågarna av vattenområdet är i majoritet som röstberättigade medlemmar.

Eftersom fiskeområdena som bara är i etableringsfasen påbörjar sin verksamhet först under 2019, kan uppgiften inte överföras på dem tidigare än så. Beslut om indelningen av fiskeområden fattas av NTM-centralerna under 2016. Även i övrigt betraktas det som motiverat med tanke på att man övergår till det nya avtalet på så kort varsel att införa ett arrangemang där en myndighet har hand om ordnandet av den praktiska försäljningen av tillstånd i början.

I 2 mom. i paragrafen skulle man reglera rätten för den instans som har ansvar för att ordna försäljning av tillstånd att avtala med en privat serviceproducent eller med delägarlaget i det samfälliga vattenområdet som fiskerättsinnehavare om att utföra uppdraget att sälja så kallade turistfisketillstånd. Serviceproducenten skulle exempelvis kunna vara ett företag som arbetar med fisketurism. Avtalet skulle emellertid inte kunna gälla fisketillstånd som ingår i en kvot enligt 5 § 4 mom. i fiskestadgan, för när det gäller dem krävs det en utvärdering av förutsättningarna för att få tillstånd som regleras enligt lag för att sälja eller inte sälja tillstånd och det är därmed en offentligrättslig, administrativ verksamhet. Ett nekande beslut rörande försäljning av tillstånd ska vara motiverat enligt förvaltningslagen och den sökande ska ha rätt att överklaga det.

I 3 mom. i paragrafen regleras förutsättningarna som en serviceproducent som bedriver försäljning av tillstånd ska uppfylla. Serviceproducenten måste vara tillförlitlig och sakkunnig och ha den tekniska, ekonomiska och operativa beredskap som krävs för att utföra uppdraget. Den som ansvarar för ordnandet av tillståndsförsäljningen ska ingå ett skriftligt avtal med serviceidkaren om uppgiftens innehåll, redovisningen av tillståndsavgifter och annat som behövs för skötseln av uppgiften samt om en skälig avgift som tas ut för utförandet av uppgiften och som betalas av tillståndsköparen och kan utgöra högst fem procent av tillståndets pris. Som det är nu har försäljare av tillstånd fått tillåtelse att ta ut en ersättning på 2–2,5 euro av priset, vilket kan betraktas som en skälig ersättning även i fortsättningen. Den procentuella ersättningen som betalas för tillståndet varierar; priset på olika typer av tillstånd har uppgått till mellan 5 och 40 euro.

Den som ansvarar för ordnandet av tillståndsförsäljningen ska överföra inkomsterna av de tillstånd den sålt och de tillstånd som sålts för dess räkning till jord- och skogsbruksministeriets konto vid en tidpunkt som anges genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Överföringsmetoden och -tidpunkten måste fastställas så att man kan följa upp kontoöverföringarna tillräckligt noggrant och vid behov ingripa i missförhållanden. Av samma anledning övervakar NTM-centralen i Lappland ordnandet av försäljningen av fisketillstånd från och med den 1 januari 2019, då uppdraget att sälja tillstånd övergår på fiskeområdet. Med stöd i 32 § i lagen om fiske ingår även den allmänna övervakningen av fiskeområdena i närings-, trafik- och miljöcentralen i Lapplands uppdrag.

Den som har ansvar för försäljning av tillstånd och den som utför uppdraget för dennes räkning är skyldiga att ordna tillträde för fiskaren till det elektroniska fångstregistret för uppfyllandet av fångstrapporteringsskyldigheten. Bestämmelsen är nödvändig för att fångstrapporteringsskyldigheten ska kunna uppfyllas på ett ändamålsenligt sätt genom att fiskarna kan anmäla fångsten i samband med att de löser ut tillstånden.

9 §. Fast bosättning i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag. I paragrafen skulle man reglera de för fiskestadgans ikraftträdande väsentliga grunderna för att en person ska anses fast bosatt i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag enligt vad som avses i avtalet. Enligt bestämmelsen i paragrafen ska en person anses vara fast bosatt i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag enligt det som avses i 2 och 4 § i fiskestadgan när personens hemkommun enligt 2 § i lagen om hemkommun (201/1994) är Utsjoki eller Enare och när personen de facto har bott minst sju månader i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag under året som föregår fiskesäsongen. Definitionen skulle motsvara den etablerade tolkningspraxisen i tillämpningen av avtalet (HDF:2009:40, HDF:s beslut 15.3.2011, liggarnummer 675) med den skillnaden att det numera krävs minst sex månader faktiskt boende.

Både i den gällande fiskestadgan och i fiskestadgan som nu föreslås träda i kraft tilldelas fast bosatta i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag särskilda fiskemöjligheter, som avviker från den övriga befolkningens. Skillnaderna handlar bland annat om priset på fisketillstånd, möjligheterna att registrera en båt och tillåtna fiskemetoder. Fast bosättning enligt 1 kap. 2 § i den gällande fiskestadgan har inte särskilt definierats. Inte heller i det avtal som nu föreslås har man preciserat kriterierna för fast bosättning.

I definitionen av fast bosättning måste man ta hänsyn till syftet med avtalet, det vill säga skydd och försök till återupplivning av laxbestånden samt ett fiske som bygger på lokala kulturtraditioner. Därför kan man inte enbart behålla fastställandet av hemkommun efter angivelse i befolkningsdatasystemet enligt 2 § 2 mom. i lagen om hemkommun, som i huvudsak bygger på personens egen bedömning av vilken kommun han eller hon på grund av familjeförhållanden, försörjning eller andra motsvarande omständigheter själv anser vara hans eller hennes hemkommun och som han eller hon utifrån ovan nämnda omständigheter har en fast anknytning till. Bestämmelsen i fråga gäller en situation då en person har flera bostäder eller inte har någon bostad alls. Om fast bostad endast bedömdes utifrån hemkommun enligt lagen om hemkommun skulle fisketrycket och fiskedyggen i Tana troligtvis öka betydligt, vilket inte vore i linje med målen för fördraget. Med bättre fiskemöjligheter knutna till bostadsort strävar man efter att utöver att trygga laxbestånden även bevara den lokala traditionella fiskekulturen. Därför är det nödvändigt att kräva en mer permanent form av boende än enbart boende under semestrar eller under sommaren för att boendet ska betraktas som en fast bostad.

Bedömningen av fast bosättning bör göras i samband med försäljning av tillstånd och båtregistrering. Försäljaren av tillstånd har befogenhet att avgöra ärendet och skyldighet enligt förvaltningslagen att se till att ett ärende utreds tillräckligt och på behörigt sätt genom att skaffa nödvändiga uppgifter och utredningar för att avgöra ärendet. Försäljaren av tillstånd ska komma med ett skriftligt, motiverat beslut i ärendet. Det innebär att en person som vill köpa ett allmänt tillstånd för ortsbör eller ett tillstånd för spöfiske för ortsbör eller registrera en fiskebåt på begäran måste kunna lägga fram en nödvändig redogörelse över att definitionen av fast bosättning har uppfyllts.

10 §. Prissättning av fisketillstånd. I paragrafen regleras prissättningen av de fisketillstånd som avses i 4 § i fiskestadgan. Utgångspunkten är att priset på ett obligatoriskt fisketillstånd inte får vara orimligt högt för dem som är fiskerättsinnehavare. Fiskerättsinnehavare har mångsidiga fiskemöjligheter. För beslut om beviljande av ägartillstånd och lokala spöfisketillstånd ska man utreda om villkoren för beviljande av den aktuella tillståndstypen uppfylls.

RP 239/2016 rd

Dessutom krävs det resurser för uppföljning av fångstuppgifter för säsongstillstånd samt fångstens effekter, så i prissättningen ska man även beakta kostnadsmotsvarighet. I prissättningen av dessa tillstånd ska man även ta hänsyn till tillståndets temporala täckning. Priset på lokala spöfisketillstånd ska vara högre än priset för fiskerättsinnehavare, men betydligt lägre än turistfisketillstånd.

När det gäller ägartillstånd och lokala spöfisketillstånd har man bestämt att ta ut följande avgifter för fisketillstånden enligt 4 § i fiskestadgan, med följande förhållande mellan priset på olika tillstånd. För under 18-åriga personers fiske har det ansetts nödvändigt att sänka priset för spöfisketillståndet för lokala fiskare. Ett lägre pris behövs också för att säkerställa att unga fiskare lättare kan komma med i fisket i Tana älv. Åldersgränsen 18 år följer samma praxis som till exempel den ålder som tillämpas i fråga om skyldigheten att betala fiskevårdsavgift.

1) allmänt fisketillstånd för lokala fiskare 40 euro/fiskesäsong, vilket ger ett pris på 0,50 euro per dag under fiskesäsongen.

2) spöfisketillstånd för lokala fiskare 150 euro/fiskesäsong, vilket ger ett pris på 1,85 euro per dag under fiskesäsongen. Spöfisketillstånd för lokala fiskare under 18 år skulle vara 40 euro/fiskesäsong.

3) för innehavare av fiskerätt 10 euro/fiskedygn för tillstånd för fiske från båt och 5 euro/fiskedygn för tillstånd för fiske från strand som hör till kvoten enligt 5 § 4 mom. i fiskestadgan, dock högst sammanlagt 150 euro per fiskesäsong.

Prissättningsgrunderna för de så kallade turistfisketillstånden, det vill säga båtfiske- och strandfisketillstånd, skulle vara annorlunda. Tillstånden är tillgängliga för alla och priset på dem bör kunna sättas så att det är konkurrenskraftigt i förhållande till motsvarande fiskeställen på andra håll samtidigt som det även främjar den lokala näringsverksamheten. Efterfrågan på tillstånden är även beroende av område och tidpunkt. Det har man delvis tagit hänsyn till i de regionala kvoterna och veckokvoterna för försäljning av tillstånd i fiskeavtalet. Därtill bör man notera att fiskemöjligheterna är mer begränsade i övre delen av Enare älv och Kietsimäjoki, där även enligt nuvarande praxis ett förmånligare tillstånd har använts. Den tidigare friare prissättningen på tillstånden bör emellertid vara möjlig i framtiden. Av den anledningen har man i slutändan fastställt ett prisintervall för båt- och strandfisketillstånden, där prissättningen sker enligt marknadsvillkor och med hänsyn till efterfrågan på tillstånden. Priserna på tillstånden bekräftas genom förordning utfärdad av jord- och skogsbruksministeriet inom ramen för detta intervall. Den som ansvarar för försäljningen av tillstånden ska komma med ett förslag på prissättningen för nästa fiskesäsong. Förslaget bör komma ut i så god tid att det kan träda i kraft senast den första april, då de avvikande bestämmelserna enligt artikel 7 i fiskeavtalet träder i kraft.

11 §. Grunder för användningen av fisketillståndsintäkter. I paragrafen bestäms om grunderna för användningen av intäkterna från fisketillstånden. Enligt förslaget ska de medel man får in från fisketillstånden för det första användas för betalning av ersättningar till ägare till ett vattenområde i gränsvävsområdet för användning som baserar sig på utnyttjande av tillstånden. Dessutom ska medlen användas för kostnader för övervakning av fisket samt övervakning av och forskning på fiskbestånden samt underhåll och utveckling av fångstregistret. Tillståndsintäkterna ska även kunna användas för att betala kostnaderna för att ordna försäljning av tillstånden.

Intäkterna från tillstånden överförs till jord- och skogsbruksministeriets konto, och jord- och skogsbruksministeriet gör en fördelning av medlen till användningsändamålen enligt första

momentet. Ersättningarna som betalas till ägarna av vattenområdena i gränsälvsområdet fördelas fortsättningsvis av den instans som har ansvar för att ordna försäljning av tillstånd.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska den som har ansvar för att ordna försäljning av tillstånd ansvara för att fördela intäkterna från fisketillstånden, vilket år 2018 är NTM-centralen i Lappland och från år 2019 det behöriga fiskeområdet. För att sköta uppgifterna med tillståndsförsäljningen och fiskeövervakningen och ordna möjlighet att desinficera fiskeredskap i enlighet med fiskeavtalet har det numera reserverats ett anslag för NTM-centralen i Lappland från jord- och skogsbruksministeriets moment 30.40.22 Främjande av naturresurs- och bioekonomi. För att sköta uppgifterna krävs det att ett separat anslag även i fortsättningen reserveras för detta. När intäkterna från försäljningen av tillstånd fördelas mellan olika användningsändamål kan man om det behövs beakta behov av tilläggsutredningar eller utveckling som uppstått utöver den permanenta uppföljningen av fiskbestånden, till exempel i samband med uppföljning med ekolod i Tana älvs huvudfåra. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan det föreskrivas närmare om grunderna för beviljande av tillståndsinträdesmedel för sådana ersättningar och kostnader som avses i 1 mom.

12 §. Särskild fisketillståndskvot. Enligt 5 § 4 mom. kan man i Finland högst reservera en kvot på en tredjedel av de strand- och båtfisketillstånd som säljs i Finland till fiskerättsinnehavare som inte är fast bosatta i älvdalarna vid Tana älv. I den föreslagna paragrafen anges det att storleken på den aktuella fisketillståndskvoten ska bekräftas genom förordning utfärdad av jord- och skogsbruksministeriet. Bekräftelsen ska kunna göras per fiskezon eller för hela gränsälvsområdet. I bekräftelsen av kvotens storlek ska man ta hänsyn till så kallade utsocknes fiskerättsinnehavares andel av fiskerätten i området. Andelen kan variera beroende på fiskezon.

Möjligheten att lösa fisketillstånd som ingår i kvoten ska fördelas mellan fiskerättsinnehavarna i tillståndszonen i förhållande till de fastighetsspecifika ägarandelarna. Det har ansetts nödvändigt att sätta en nedre gräns för ägandet, så att spekulation med mycket små ägareheter inte vore möjligt. I vattenrättsliga byar finns generellt de ursprungliga mantalen och hur de fördelas på de avstyckade lägenheterna i handlingarna. I nya förrättningar som förklarats nedlagda efter den 1 januari 1997 fördelas dock inte längre något mantal, utan mantalet fördelas vid behov genom en separat uträkning i förhållande till arealerna mellan avstyckade lägenheter och stamlägenheter. Som nedre gräns vore det lämpligt att fastställa ägande motsvarande ett andelstal på 0,5 i Outakoskis, Kyrkobyns, Veahčaknjárgas eller Nuorgams delägarlag i Utsjoki kommun, vilket i andra delägarlag vid Tana älvs vattendrag motsvarar andelstalet 0,00005 samt för fastigheter som avskilts från stamfastigheten med ett enskilt vattenområde mantalstalet 0,00005. Det minsta ägandet som ger rätt till tillstånd ska enligt förslaget ge rätt till ett dygnstillstånd. Enligt beräkning finns det cirka hundra fastigheter i området för vilka denna tröskel inte överskrids, det vill säga cirka 10 procent av de uppskattade fastigheterna som åtminstone delvis ägs av personer som är bosatta utanför älvdalarna vid Tana älv.

Den överskjutande delen av de tillstånd som bekräftats ska ingå i kvoten skulle fördelas i förhållande till ägarandelar genom att använda tröskelvärdet kopplat till andelstalet, vilket när det uppfylls skulle innebära en utökning av rätten att lösa tillstånd. Tröskelvärdet skulle fastställas årligen av den instans som ansvarar för försäljningen av tillstånden. Baserat på förhandsuppgifter skulle det nya tröskelvärdet som ger rätt till tillstånd ligga på 10–12. Exempelvis i Outakoskis delägarlag med tröskelvärdet 11 och med ett andelstal på fastigheten på 35, skulle antalet tillstånd som kan lösas in bli $1 + 35/11 = 3,181818182$, (i heltal avrundat nedåt = 3) det vill säga sammanlagt $1+3=4$ tillstånd.

För att lösa in tillstånd som ingår i kvoten måste en fastighetsägare som innehar fiskerätt som är fast bosatt utanför Tanas avrinningsområde styrka en tillräckligt stor ägarandel eller omfattning på ägande av vattenområde. Lägenhetens mantal framgår av fastighetsförrättningen om

upprättandet av hushållet. Om lägenheten ägs gemensamt eller om ägaren är en juridisk person, är den som ansöker om tillstånd skyldig att visa att han eller hon har rätt till tillstånd för lägenheten i fråga. För fisketillstånden i fråga skulle det inte vara möjligt att tillämpa ett förfarande enligt 12 § i lagen om fiske där en delägare har rätt att ge något annat tillstånd att utnyttja sin fiskerätt.

Fördelningen av tillstånden och förfarandet för beviljande av dem kan regleras närmare genom förordning utfärdad av jord- och skogsbruksministeriet. I förordningen kan man exempelvis precisera tidsfrister för när det är möjligt att reservera fisketillstånd avsedda för fiskesäsongen samt förfarandena för att reservera fisketillstånd under fiskesäsongen, då tillstånd enligt 5 § i fiskestadgan redan är köpta för användning till fisketurism och av andra ägare samt återlämnande av oinlösta tillstånd enligt 5 § i fiskestadgan.

13 §. Lokal övervakningsgrupp för avtalet. I paragrafen bestäms om tillsättningen av en lokal övervakningsgrupp för Tana älvs fiskeavtal och dess uppgifter. Enligt första momentet i paragrafen ska den lokala övervakningsgruppen tillsättas av NTM-centralen i Lappland.

Enligt artikel 7.1 i avtalet ska ländernas gemensamma övervaknings- och forskningsgrupp samt myndigheterna utvärdera fiskestadgans effekter. I artikeln krävs det att fiskerättsinnehavarna tas med i utvärderingen. Den lokala övervakningsgruppens centrala uppgift är också att utvärdera avtalet och i synnerhet fiskestadgans effekter på fisket, näringarna i området och förutsättningarna för den samiska fiskekulturen.

De avvikande bestämmelserna enligt artikel 6 och 7 i avtalet förhandlar jord- och skogsbruksministeriet om med Norge. Ministeriet bör dra nytta av den lokala övervakningsgruppen i kartläggningen av centrala intressegruppers syn i behovsbedömningen av de avvikande bestämmelserna. Den lokala övervakningsgruppen ska även på eget initiativ kunna komma med förslag och initiativ till jord- och skogsbruksministeriet rörande organiseringen av fisket och förvaltningen av fiskebestånden. Den lokala övervakningsgruppen har en central roll i att dels förmedla lokalt traditionellt kunnande till övervaknings- och forskningsgruppen enligt artikel 12 i avtalet och dels sprida vetenskapliga forskningsresultat om laxbestånden till sina egna intressegrupper.

Enligt andra momentet i paragrafen skulle övervakningsgruppen tillsättas för fem år i taget och bestå av representanter för fiskerättsinnehavare, företagare inom fisketurism, kommunerna i området, fiskehushållningsorganisationer, förvaltningen, fiskeområdet och sametinget. Eftersom fiskerättsinnehavarna även kan ha sinsemellan motstridiga intressen när det gäller tillämpningen av avtalet och dess effekter bör det finnas tillräcklig representation från instanser som representerar olika fiskerättsinnehavare i gruppen. Det innebär att den lokala övervakningsgruppen bör ha representanter från bland annat de största delägarlagen i gränsålsområdet, från Forststyrelsen samt från sammanslutningar som representerar fastighetsägare som bor utanför älvdalarna vid Tana älv.

14 §. Båtregistret för Tana älv. Enligt 36 § i fiskestadgan regleras fiskebåtar nationellt. Enligt andra momentet i samma paragraf är fiske från båt tillåtet endast med en fiskebåt som är registrerad i båtregistret för Tana älv och som har nationalitetsbeteckning och nummer. I den föreslagna paragrafen införs en bestämmelse om att farkostregistret enligt 1 § i lagen om farkostregistret (434/2014), som Trafiksäkerhetsverket Trafik har hand om, ska fungera som båtregister i Tana älvs vattendrag i Finland. Denna lag ska tillämpas på registreringen av fiskebåtar i Tana med vissa undantag som regleras separat.

Med stöd av 8 § i den nuvarande fiskestadgan har länsstyrelsen i Lapplands län och fylkesmannen i Finnmark gemensamt bekräftat de mer detaljerade bestämmelserna för registrering

av båtar. När det föreslås att det nuvarande fiskeavtalet ska upphävas och ersättas med det nya avtalet upphävs även de myndighetsnormer som stöds av avtalet. Kraven för registrering av en båt gäller båtens ägare och indirekt även fiskerättsinnehavarens grundläggande rättigheter och skyldigheter, och därför bör de regleras enligt lag. Eftersom fiskebåtarna i Tana för närvarande registreras i farkostregistret på det sätt som den aktuella lagen kräver, anses det ändamålsenligt att inte ställa krav på registrering av båtar i två separata register under avtalsperioden för det nya avtalet.

15 §. Registrering av båtar. I 1 mom. i paragrafen bestäms om båtägares skyldighet att registrera båtar innan de får användas för fiske på gränsälvsträckningen. Därtill skulle momentet innehålla en bestämmelse om att det är förbjudet att använda båtar registrerade i båtregistret för Tana älvs vattendrag utanför Tana älvs vattendrag.

I mom. 2–4 bestäms om förutsättningarna för att en person ska ha rätt att registrera en fiskebåt för användning för fiske på gränsälvsträckningen i Tana älv. Som utgångspunkt är rätten att registrera en fiskebåt begränsad till dem som bor på orten och dem som har fiskerätt där. Det är motiverat att begränsa registreringsrätten, för användning av fiskebåtar avsedda för älvförhållanden är en viktig del av de traditionella fångstmetoderna och den särskilda fiskekultur som är utmärkande för Tana älv. Överföring av båtar som används för fiske på andra vatten till Tana älvs vattendrag skulle öka risken för spridning av parasiten *Gyrodactylus salaris*, vilket gör att man inte kan tillåta att båtar från andra håll används för fiske i Tana. Av samma anledning har det även ansetts nödvändigt att förbjuda användningen av båtar upptecknade i båtregistret för Tana älvs vattendrag utanför Tana älvs avrinningsområde. Även om den här typen av verksamhet är ovanlig i nuläget, skulle användningen av en fiskebåt både i Tana älv och exempelvis Torne älv innebära en stor risk för att laxparasiten sprider sig. Spöfiske från båt kräver också att man känner till rutinerna för köande och startplatser för fisket.

Enligt 2 mom. i paragrafen får en fiskerättsinnehavare som är fast bosatt i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag registrera tre båtar. Om en person eller ett företag som innehas av en person idkar fisketurismverksamhet, har personen eller företaget rätt att registrera femton båtar.

Enligt 3 mom. i paragrafen har en fiskerättsinnehavare som är fast bosatt någon annanstans än i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag, som äger en fastighet i gränsälvområdet som motsvarar ett andelstal på minst 0,5 i Outakoskis, Kyrkobyns, Veahčaknjárgas eller Nuorgams delägarlag i Utsjoki kommun, vilket i andra delägarlag vid Tana älvs vattendrag motsvarar andelstalet 0,00005 samt för stamlägenheter som avskilts från fastigheten med ett enskilt vattenområde mantalstalet 0,00005, rätt att registrera en båt per fastighet. Enligt 4 mom. i paragrafen har en person som är fast bosatt i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag rätt att registrera en båt.

Enligt 5 mom. i paragrafen begränsas antalet båtar som får registreras per hushåll så att antalet båtar som registreras i de personers namn som ingår i hushållet inte tillsammans överstiger de kvantitativa begränsningarna enligt 2–4 mom. Båtar får inte registreras en persons namn om personen är under 15 år.

Enligt 6 mom. fungerar den instans som ordnar försäljning av fisketillstånd som den avtalsregistrerare som avses i 28 § 1 mom. i lagen om farkostregistret och sköter de uppgifter som avses i 28 § 2 mom. i lagen om farkostregistret samt utför för Trafiksäkerhetsverkets registreringsbeslut en bedömning av huruvida villkoren för registreringsrätten är uppfyllda. Bestämelsen motsvarar den nuvarande praxisen med den skillnaden att fiskeområdet fungerar som avtalsregistrerare från och med 2019. Det mest effektiva och naturliga sättet att genomföra utvärderingen av registreringskraven är att det görs av den instans som har hand om försäljningen av tillstånd, så att man undviker dubbelarbete, för omständigheterna kring kraven på fast bostad och ägartillstånd ska utredas i samband med försäljningen i vilket fall som helst. Båta-

gare är skyldiga att lämna uppgifter om omständigheter som påverkar registreringsrätten för båten.

16 §. Registerbeteckning och registreringsskylt. I paragrafen bestäms om den registerbeteckning som identifierar båten som båtägaren får i samband med registreringen. Ägaren är skyldig att montera den på båten. Det får inte överlåtas till någon annan, och om den förstörs eller försvinner ska det omedelbart anmälas till Trafiksäkerhetsverket. Det är förbjudet att flytta och använda registerbeteckningen någon annanstans än på den registrerade båten.

I andra momentet i paragrafen ges Trafiksäkerhetsverket rätt att utfärda närmare föreskrifter om registerbeteckningens tekniska egenskaper och hur den märks ut. Befullmäktigandet är i praktiken detsamma till sitt innehåll som 12 § 1 mom. i lagen om farkostregistret. Bestämmelserna kan betraktas som bestämmelser av teknisk art som har med registreringsverksamheten att göra, som inte medför att någon betydande prövningsrätt används och för vilka den normativa behörigheten enligt 80 § 2 mom. i grundlagen kan ges till myndigheten.

17 §. Avregistrering av en båt. Enligt paragrafen ska båtar avregistreras senast inom tre månader efter det att båtägaren inte längre uppfyller villkoren för registreringsrätten för båten, båten har tagits ur bruk eller förstörts eller båtägaren skriftligen har bett om avregistrering.

Enligt andra momentet i paragrafen är ägaren skyldig att återlämna registerbeteckningen för en avregistrerad båt till Trafiksäkerhetsverket inom två månader efter delgivningen av beslutet om avregistrering. Syftet med bestämmelsen är att förhindra missbruk genom att säkerställa att borttagna registerbeteckningar inte används på någon farkost samt underlätta och förtydliga övervakningen av bestämmelserna i fiskestadgan. Bestämmelsen är nödvändig för att kunna följa de bestämmelser som Finland är skyldiga att införa enligt 36 § i fiskestadgan.

18 §. Ikraftträdande. Lagen och sådana andra bestämmelser i avtalet än de som hör till området för lagstiftningen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av statsrådet samtidigt som avtalet träder i kraft.

När det nya avtalet träder i kraft upphör fiskeavtalet från år 1989 att gälla. Det föreslås att en bestämmelse ska införas i 18 § 2 mom. i lagen, som enligt punkt 1 och 2 upphäver lagen om godkännande av vissa bestämmelser i överenskommelsen med Norge angående gemensam fiskeristadga för Tana älvs fiskeområde och den därtill anslutna fiskeristadgan (1197/1989) samt lagen om ersättande av förluster på grund av vissa bestämmelser i överenskommelsen angående fiskeristadgan för Tana älv och i den därtill anslutna fiskeristadgan (501/1991). Eftersom fiskeersättningslagen enligt 1 § endast tillämpas på förluster på grund av begränsningar i avtalen från år 1989 och 1972 ska lagen upphävas.

Det nya avtalet och den tillhörande fiskestadgans uppbyggnad och principerna för regleringen av fisket ändras i förhållande till tidigare fiskeavtal. Enligt nuvarande internationell praxis strävar man efter en hållbar beskattning av laxbestånden vid fiske, och följer upp dem utifrån förvaltningsmålen som härleds från lekbeståndsmålen. Fiskemöjligheterna fastställs i enlighet med statusen för laxbestånden i Tana älv. Om statusen för laxbestånden förbättras så att de uppfyller hållbarhetskriterierna kan fiskemöjligheterna utökas och på motsvarande sätt kan de minskas om statusen för laxbestånden kräver det. De förfaranden för en flexibel förvaltning av laxbestånden som ingår i fiskeavtalet samt det samarbete som parterna bedrivit i att följa upp laxbeståndens status gör det möjligt att koncentrera fiskebestämmelserna till bestämmelser som är väsentliga och nödvändiga för förvaltningen av laxbestånden. Beträffande det nuvarande fiskeavtalet har dess uppbyggnad inte möjliggjort reglering av fisket annat än i mycket begränsad utsträckning när det gäller turistfiske, vilket har bidragit till en försämrad status för

vissa av laxbestånden i Tana älvs vattendrag, då fiskebestämmelserna har visat sig vara otillräckliga för ett hållbart nyttjande av laxbestånden.

Eftersom målet med det nya avtalet är ett hållbart nyttjande av laxbestånden så att vattendragets laxproduktionskapacitet utnyttjas och fiskbeståndens mångfald tryggas, vilket även är ett hållbart nyttjande av naturresursen som är fördelaktigt för fiskerättsinnehavarna, finns det ingen anledning att införa en reglering av ersättningskyldighet till fiskerättsinnehavarna för olägenheter orsakade av fiskebegränsningarna.

Enligt tredje momentet i paragrafen tillämpas dock den upphävda lagen på ersättningar som gäller förrättningar som Lantmäteriverket har förordnat om vid ikraftträdandet av denna lag. Genom bestämmelsen skulle man säkerställa att alla eventuella ersättningskrav enligt fiskeersättningslagen för Tana älv som ska upphävas blir behandlade och att upphävandet av lagen inte orsakar rättsförluster.

Enligt 4 mom. i paragrafen skulle med stöd av det upphävda avtalet en registrering av en fiskebåt i fiskebåtsregistret för Tana älv förbli i kraft, om inte något annat följer av 17 § i denna lag.

Enligt femte momentet i paragrafen deltar de i 68 § i den upphävda lagen om fiske avsedda fiskeområdena i beredningen av ländernas gemensamma förvaltningsplan som Naturresurstitutet ansvarar för för Finlands del fram till utgången av 2018, tills fiskeområdena enligt den nya lagen om fiske inleder sin verksamhet under 2019.

2.2 Lag om ändring av lagen om fiske

4 §. Definitioner. Det föreslås att man i 1 mom. 10 punkten ska lägga till en ny underpunkt, f, enligt vilken man i tillämpningen av fiskestadgan i avtalet mellan Finland och Norge om fisket i Tana älvs vattendrag (FördrS /) med fiskerättsinnehavare utöver punkt a–e avser en ägare av en delägarfastighet som hör till ett delägarlag för ett samfällt vattenområde. Tillägget är nödvändigt, då man i 2 § i fiskestadgan delar in de parter som har rätt att köpa fisketillstånd genom att hänvisa till en definitionsbestämmelse i fiskestadgan i vilken enskilda delägarfastigheter som är medlemmar i ett delägarlag inte nämns.

När det gäller gemensamt ägda vattenområden administreras fisket som huvudregel av delägarlaget enligt lagen om samfälligheter, även om enskilda delägare enligt 12 § i lagen om fiske har rätt att utan de övriga delägarnas samtycke ge något annat tillstånd att nyttja deras fiskerätt. 41 § i lagen om fiske innehåller bestämmelser om ordnande av fisket, vilket innehavaren av fiskerätt svarar för. Av den anledningen är det inte ändamålsenligt att införa en bestämmelse om enskilda delägarfastigheter i delägarlaget som fiskerättsinnehavare i den övriga tillämpningen av lagen om fiske. Eftersom det till delägarfastigheten ändå hör fiskerätt enligt andelen och fastighetens ägare måste kunna köpa nödvändigt fisketillstånd även för att fiska i gränsälven, är det nödvändigt med ett tillägg för att förtydliga bestämmelsen och förhindra eventuella rättsförluster. Det föreslås samtidigt att 10 punkten underpunkt b i den finskspråkiga versionen preciseras så att det uttryckligen är fråga om ett sådant vattenområde som inte hör till ett delägarlag.

Dessutom föreslås det att man ska ändra punkt 22 b i paragrafen så att man nämner det nya fiskeavtalets officiella namn och numret på fördragsserien. Det föreslås att underpunkt b i den finskspråkiga versionen korrigeras så att man där hänvisar till avtalets officiella namn.

78 §. Skydd av fiskbestånd i vissa vattendrag i övre Lappland. Det föreslås att en ny femte punkt ska läggas till i paragrafen, enligt vilken man genom förordning utfärdad av statsrådet

kan införa förbud, villkor, begränsningar och åtgärder rörande desinficering och torkning av fiskeredskap och fiskebåtar i syfte att skydda fiskbestånden i vattendragsområdena Tana älv, Neijdenälven, Patsvik älv, Tuloma älv och Uutuanjoki (Munkälven). Tillägget är nödvändigt för att kunna verkställa artikel 15.5 i avtalet samt 33 § i fiskestadgan.

118 §. Fiskeförseelse. I paragrafen föreslås att man i förteckningen över straffbara gärningar som utgör fiskeförseelse under punkt 9 lägger till inplantering av en fiskart eller fiskstam som är emot fiskestadgan samt under punkt 13 lägger till försummelse av anmälningsskyldigheten till fångstregistret enligt fiskestadgan. I lagen om fiske finns det ingen allmän skyldighet att anmäla fångster av fritidsfiske till fångstregistret, men det nya fiskeavtalet och den tillhörande fiskestadgan innehåller en bestämmelse om anmälningsskyldighet. I 7 § i ikraftträdandelagen föreslås det att anmälningsskyldigheten ska utvidgas till bivattendragen i Tana, det vill säga till laxens hela uppvaeringsområde.

3 Ikraftträdande

Det nya fiskeavtalet för Tana träder enligt artikel 22 i kraft den första dagen i den andra månaden efter det att parterna har meddelat varandra på diplomatisk väg att de krav som i enlighet med statsförfattningen ställs för att avtalet ska kunna träda i kraft har uppfyllts. Ett villkor som Norge ställde för att kunna nå samförstånd i förhandlingarna var att avtalet skulle träda i kraft innan fiskesäsongen 2017 börjar. I praktiken innebär det att lagförslaget måste stadfästas senast i februari-mars 2017. Även Norge bör genomföra den nationella behandlingen enligt samma tidtabell. Det föreslås att lagförslagen i propositionen ska träda i kraft samtidigt med avtalet, vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av statsrådet. Det behöver föreskrivas att även det lagförslag som gäller en ändring av fiskelagen ska träda i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet, eftersom de föreslagna ändringarna i sak hänförs till ikraftträdandelagen för fiskeavtalet för Tana älv.

4 Behov av riksdagens samtycke samt behandlingsordning

4.1 Behov av riksdagens samtycke

Enligt 94 § moment 1 i grundlagen godkänner riksdagen fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller annars har avsevärd betydelse, eller som enligt grundlagen av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande. Bestämmelser som kräver riksdagens godkännande av andra skäl är bland annat internationella förpliktelser som binder riksdagens budgetmakt (GrUU 45/2000 rd).

Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis anses en bestämmelse höra till området för lagstiftningen om bestämmelsen gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, om bestämmelsen i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, om frågan om bestämmelsen gäller enligt grundlagen ska regleras genom lag eller om bestämmelsen gäller en fråga om vilken det finns gällande bestämmelser i lag eller det enligt rådande uppfattning i Finland ska föreskrivas genom lag om frågan. En bestämmelse i en internationell förpliktelse hör till området för lagstiftningen enligt dessa tolkningsgrunder oavsett om bestämmelsen strider mot eller stämmer överens med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11/2000 rd, 12/2000 rd och 38/2001 rd).

I artikel 1 i avtalet fastställs syftet med avtalet. Bestämmelser som indirekt påverkar tolkningen och tillämpningen av bestämmelser som hör till området för den materiella lagstiftningen hör själva till området för lagstiftningen (GrUU 6/2001 rd och 24/2001 rd). I artikel 6 som gäller avtalet kopplas möjligheten att anpassa bestämmelserna i fiskestadgan delvis till att an-

passningen är nödvändig för att uppnå syftet med avtalet. Artikel 1 i avtalet hör därmed till området för lagstiftningen.

I artikel 2 i avtalet och i 1 § i fiskestadgan fastställs det geografiska tillämpningsområdet för avtalet och fiskestadgan, vilket påverkar tillämpningen av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Bestämmelserna i artikel 2 i avtalet och i 1 § i fiskestadgan hör därför själva till området för lagstiftningen (GrUU 6/2001 rd).

I artikel 3 i avtalet fastställs det att parterna ska införa nationella bestämmelser och föreskrifter för sidovattendragen till Tana älvs vattendrag för att säkerställa skydd och hållbart nyttjande av fiskbestånden. Denna skyldighet gäller begränsning av fiskerätten och därmed av individens grundläggande rättigheter och skyldigheter, vilket innebär att bestämmelsen hör till området för lagstiftningen. De begränsningar som avses i bestämmelsen kan fastställas med stöd av lagen om fiske.

Enligt artikel 4 i avtalet ska parterna utarbeta en gemensam förvaltningsplan för laxbestånden i Tana älv, som regleringen avseende laxbestånden i Tana älvs vattendrag ska vara baserad på och i vilken bland annat förvaltningsmålen för laxbestånden fastställs. Förvaltningsmålen som fastställs i planen har en direkt koppling till villkoren för tillämpning av de på förhand överenskomna fiskebegränsningar som fastställs i 7 kap. i fiskestadgan. Artikel 4 i avtalet hör därmed till området för lagstiftningen.

Artikel 5 i avtalet handlar om den gemensamma fiskestadgan i anslutning till avtalet, dess giltighetstid, tidsfristen för ändringsförslag samt om utvärdering och sättande i kraft av villkoren för införande av på de förhand överenskomna regleringsåtgärder som ingår i fiskestadgan. Bestämmelsen påverkar tillämpningsområdet för de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen och hör därför till området för lagstiftningen.

Artikel 6 och 7 i avtalet innehåller ett bemyndigande för regeringarna eller för myndigheter som dessa förordnat att under vissa förutsättningar komma överens om bestämmelser avseende fisketider och -metoder, fångstredskap, fiskeområden och -zoner, antalet tillstånd samt fångster som avviker från bestämmelserna i fiskestadgan. Bemyndigandet behandlas närmare i avsnittet om behandlingsordningen. Artiklarna handlar om delegering av befogenheter att ingå överenskommelse och hör därmed till området för lagstiftningen.

Artikel 8 i avtalet handlar om fiskevårdsavgiften som regleras i 79 § i lagen om fiske. Bestämmelsen hör till området för lagstiftningen.

Artikel 9 i avtalet handlar om indelning av gränsvätsområdet i fiskezoner för organisering av fisketurismen. Fiskezonerna fastställs i fiskestadgan och avgränsar de gemensamt överenskomna geografiska tillämpningsområdena för fisketillstånden. Den geografiska dimensionen av ett fisketillstånd påverkar individens grundläggande rättigheter och skyldigheter. Bestämmelsen hör därmed till området för lagstiftningen.

I artikel 10 i avtalet handlar om kravet på fisketillstånd för fiske i gränsvätsområdet. Enligt artikeln ska antalet tillstånd som finns tillgängliga för fisketurism anges i fiskestadgan och fördelas lika mellan länderna. Punkterna 2 och 3 innehåller bestämmelser som är direkt förpliktande för fiskaren om att tillstånd ska lösas innan fisket inleds samt om tillståndets giltighetsområde. Enligt punkterna 4 och 5 fastställs priserna på tillstånden och användningen av tillståndsintäkterna i enlighet med den nationella lagstiftningen. Bestämmelserna gäller individens grundläggande rättigheter och skyldigheter och hör därmed till området för lagstiftningen.

Artikel 11 i avtalet handlar om fisketillsyn. Tillsynen innefattar utövning av offentlig makt, vilket ska grunda sig på lag. I Finland regleras fisketillsynen i 99–117 § i lagen om fiske. Bestämmelsen hör till området för lagstiftningen.

I artikel 12 i avtalet fastställs samarbetet mellan länderna i fråga om övervakning av och forskning på fiskbestånden. Målet med samarbetet är att skapa en grund för utarbetande och utvärdering av förvaltningsplanen. Punkt 2 innehåller bestämmelser om den gemensamma forskningsgruppen och om att lokala innehavare av fiskerätt ska involveras i arbetet. Uppgifterna utgör sådan förvaltningsverksamhet som regleras enligt lag (lagen om Naturresursinstitutet 561/2014). Artikel 13 i avtalet innehåller bestämmelser om ett gemensamt fångstregister och om användningen av uppgifterna i registret samt om fiskarens skyldighet att anmäla de uppgifter som anges närmare i fiskestadgan till registret. I 6 § i ikraftträdandelagen för avtalet har ansvaret att ta fram förvaltningsplanen, att övervaka och forska på fiskbestånden samt att föra det gemensamma fångstregistret ålagts Naturresursinstitutet. För att utföra uppdraget behöver institutet anslag från statliga medel, vilket innebär att bestämmelsen binder riksdagens budgetmakt. Bestämmelsen om skyldighet att anmäla fångster berör individens grundläggande skyldigheter. Bestämmelserna i artikel 12 och 13 hör därmed till området för lagstiftningen.

Artikel 14 i avtalet innehåller bestämmelser av informativ art om att man vid tillämpning av lagstiftningen om vattenbyggnad ska sträva efter att minimera skadorna på fisket och fiskbestånden. I Finland berör bestämmelsen bland annat tillämpningen av vattenlagen och miljöskyddslagen. Bestämmelsen hör till området för lagstiftningen.

Artikel 15 i avtalet innehåller bestämmelser om åtgärder och myndigheternas skyldigheter när det gäller att bekämpa hot mot fiskbestånden i form av fisksjukdomar och främmande arter. Enligt artikeln förbjuds odling av anadroma laxfiskar i Tana älvs vattendrags avrinningsområde, förflyttning av levande fisk, utsläpp av fisk från andra vatten och rensning av fisk som fiskats någon annanstans i Tana älvs vattendrags avrinningsområde, och det ställs krav på desinficering och torkning av fiskeredskap. Förebyggande av fisksjukdomar och tillståndsplikten för utplantering av fiskstammar regleras i lagen om fiske och i lagen om djursjukdomar (441/2013). Bestämmelserna innefattar skyldigheter för både myndigheter och enskilda, och grunderna i dessa måste regleras enligt lag. Bestämmelsen hör till området för lagstiftningen.

Artikel 16 i avtalet innehåller bestämmelser rörande de behöriga myndigheternas skyldigheter i exceptionella situationer som hotar fiskbestånden. Bestämmelserna handlar om utövande av offentlig makt, och grunderna i dessa måste regleras enligt lag. Bestämmelserna hör till området för lagstiftningen.

Artikel 18 i avtalet innehåller bestämmelser om förfarandena i en situation då parterna är oeniga om tolkningen eller tillämpningen av avtalet. Om det i ett avtal med bestämmelser som hör till området för lagstiftningen finns bestämmelser om tvistlösning och därmed sammanhängande förfaranden för tolkning eller tillämpning av avtalet som är obligatoriska eller bindande för parterna, kan tvistlösningen påverka hur en bestämmelse som reglerats på lagnivå ska tillämpas i Finland. I det fallet hör bestämmelsen om tvistlösning till området för lagstiftningen (GrUU 31/2001 rd). Artikeln innehåller en bestämmelse om en ad hoc-kommitté som kan fatta avgöranden som är bindande för parterna. Bestämmelsen hör därmed till området för lagstiftningen.

Artikel 21 i avtalet innehåller en bestämmelse om upphävning av det gällande fiskeavtalet när det nya avtalet träder i kraft. Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande för uppsägning av internationella förpliktelser som hör till riksdagens behörighet. Grundlagsutskottet har ansett att det även krävs riksdagens godkännande för uppsägning av en förpliktelse som riksdagen har godkänt redan innan den nya grundlagen trädde i kraft (GrUU

10/1998 rd). Den nya gränsälvöverenskommelsen ersätter enligt artikel 21 överenskommelsen mellan Finland och Norge angående en gemensam fiskeristadga för Tana älvs fiskeområde som ingicks den 1 mars 1989, och den därtill anslutna fiskestadgan. Avtalet har satts i kraft genom lag, och därmed krävs riksdagens godkännande för att häva den. Bestämmelsen hör därmed till området för lagstiftningen.

Den gemensamma fiskestadgan i anslutning till avtalet utgör enligt artikel 5 en integrerad del av avtalet. Behovet av riksdagens godkännande ska därför utvärderas på samma sätt när det gäller bestämmelserna i fiskestadgan som bestämmelserna i själva avtalet.

I 1 § i fiskestadgan fastställs dess tillämpningsområde. Eftersom tillämpningsområdet påverkar tillämpningsområdet för de övriga bestämmelserna i avtalet som hör till området för lagstiftningen hör 1 § i fiskestadgan till området för lagstiftningen.

I 2 § i fiskestadgan fastställs vilka parter som är berättigade till att köpa de fisketillstånd som krävs i gränsälvområdet enligt avtalet. I paragrafen delas de in enligt bosättningsort och innehav av fiskerätt. Indelningen påverkar vilken typ av tillstånd en person har rätt att köpa. I 4 § i fiskestadgan fastställs vad olika fisketillstånd ger rätt till på en allmän nivå samt vilka parter som har rätt att köpa tillstånden. Bestämmelserna i 2 och 4 § i fiskestadgan påverkar vilka fiskebegränsningar som tillämpas på en person. I bestämmelserna begränsas fiskerätten som omfattas av egendomsskyddet, och de påverkar individens grundläggande rättigheter och skyldigheter. Bestämmelserna hör till området för lagstiftningen.

I 3 § i fiskestadgan fastställs vilken lagstiftning som tillämpas i fråga om skyldigheten att betala fiskevårdsavgift. I Finland regleras fiskevårdsavgiften i 79 § i lagen om fiske. Bestämmelsen hör till området för lagstiftningen.

I 5 § i fiskestadgan fastställs det maximala antalet tillstånd som får användas för fisketurism och tillstånden fördelas mellan olika zoner över olika tidsperioder. Zonerna som tillstånden är giltiga i har märkts ut i kartbilaga 1 i fiskestadgan. Dessutom fastställs det i paragrafen att Finland får reservera högst en tredjedel av tillstånden för fiskerättsinnehavare som är fast bosatt någon annanstans än i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag. Bestämmelserna påverkar individens grundläggande rättigheter och skyldigheter, och därför hör bestämmelserna till området för lagstiftningen.

I 3 kap. 6–19 § i fiskestadgan ges bestämmelser om tillåtna fångster, fiskesäsonger, fredningsperioder, villkor för vissa fisketillstånd, förbjudna fiskemetoder och spöfiskeområden, maximalt antal fångstredskap av garn samt användning av båtar. Bestämmelserna begränsar delvis fiskerätten, som omfattas av egendomsskyddet i grundlagen, med undantag av den allmänna fiskerätten som kan likställas med allemansrätten. Bestämmelserna gällande turistfisketillstånd berör individens rättigheter och skyldigheter. Dessutom förhindrar de fiskerättsinnehavare från att administrera fisketillstånd som de normalt själv skulle överlåta och villkoren för dem. Bestämmelserna härrör från 17 § 3 mom., där samernas rättigheter som urfolk att bevara och utveckla sin egen kultur fastställs. Fisket anses tillhöra den samiska kulturen. Bestämmelserna gäller utövande av rättigheter som är tryggade enligt grundlagen och hör därmed till området för lagstiftningen.

4 kap. (20–28 §) i fiskestadgan innehåller tekniska bestämmelser om fiskeredskap. De gäller i sig användning av egendom, men kan knappast betraktas som egentliga begränsningar för användning av egendom. I fiskelagstiftningen införs motsvarande bestämmelser genom förordning av antingen statsrådet eller ministeriet. 27 § i fiskestadgan innehåller ett förbud mot fiske med nät i vissa områden. I 20, 26 och 28 § finns bestämmelser rörande utmärkning, utsättning och upptagning av fångstredskap. Utsättning och utmärkning av fångstredskap regleras i 48 § i

RP 239/2016 rd

lagen om fiske samt närmare i 7–10 § i statsrådets förordning om fiske (1360/2015). Bestämmelserna i kapitlet hör alltså endast delvis till området för lagstiftningen.

I 29 och 30 § i fiskestadgan finns det bestämmelser om minimimått på fiskar och frisläppningsskyldighet, och skyldigheten att rapportera fångster definieras närmare. 31–33 § i fiskestadgan innehåller bestämmelser om bekämpning av fisksjukdomar. Bestämmelserna handlar om grunderna för individens skyldigheter, som enligt 80 § i grundlagen ska regleras i lag. Bestämmelserna hör till området för lagstiftningen.

34 och 35 § i fiskestadgan innehåller bestämmelser om på förhand överenskomna åtgärder riktade mot laxbestånden, enligt vilka fisketiderna ska förkortas om vissa villkor uppfylls. I 36 § i fiskestadgan begränsas användningen av båt vid fiske i Tana. Bestämmelserna begränsar utövandet av fiskerätten och hör till området för lagstiftningen.

I 37 och 38 § i fiskestadgan fastställs de behöriga myndigheternas möjligheter att definiera vissa områdesgränser och fiskeplatser samt bevilja undantagstillstånd från bestämmelserna i fiskestadgan. Dessa bestämmelser handlar om utövande av offentlig makt, vilket ska grunda sig på lag. Bestämmelserna hör till området för lagstiftningen.

4.2 Behandlingsordningen

Enligt 94 § 2 mom. och 95 § 2 mom. i grundlagen ska beslut om godkännande av en internationell förpliktelse eller om uppsägning av en sådan fattas och lagförslag om att sätta en internationell förpliktelse i kraft godkännas med enkel majoritet. Om förslaget gäller grundlagen ska det dock godkännas med ett beslut fattat med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna.

Delegering av befogenheter att ingå överenskommelse

Artikel 6 och 7 i avtalet innehåller bestämmelser som betraktas som delegering av befogenheter att ingå överenskommelse. Med stöd av bestämmelserna kan regeringar eller av dem förordnade myndigheter i syfte att nå målet i avtalet komma överens om avvikelser från bestämmelserna i fiskestadgan om det är nödvändigt för att säkerställa fiskbeståndens livskraftighet, för att skydda eller återuppliva fiskbestånd som har försvagats eller riskerar att försvagas eller om fiskbeståndens tillstånd medger det. Bestämmelsen ansågs nödvändig för att kunna reagera tillräckligt snabbt och flexibelt på förändringar i fiskbestånden. Det ansågs även viktigt att man har möjligheten att årligen utvärdera i synnerhet bestämmelserna rörande fiske-säsongs och fredningsperioder mot bakgrund av nya uppgifter om fiskbeståndens status. Avvikelseerna från bestämmelserna i fiskestadgan kan vid behov begränsas så att de endast berör en viss del av fiskeområdet, en del av fiskesäsongen eller enskilda fiskemetoder.

Bestämmelsen rörande delegering hör till området för lagstiftningen (GrUU 16/2004 rd, GrUU 17/2004 rd, GrUU 14/2010 rd, GrUU 19/2010 rd, GrUU 14/2014 rd, GrUU 66/2014 rd). Att befogenheter att ingå överenskommelse ges till ministeriet utgör ett undantag till 93 och 94 § i grundlagen som föreskriver att behörigheten att ingå överenskommelser i första hand tillhör republikens presidents eller statsrådets befogenheter och att riksdagen deltar i godkännandet av förpliktelseerna.

I grundlagen finns det inga bestämmelser rörande överföring av befogenheter att ingå överenskommelser, men i motiveringen av grundlagen och enligt grundlagsutskottets praxis har det ansetts att sådana befogenheter i begränsad utsträckning kan överföras på andra myndigheter enligt lag. I dessa fall har man satt upp vissa villkor för att befogenheter att ingå överenskommelse ska kunna inrättas: fullmakten får inte vara obegränsad avseende varken mottagare eller innehåll, och den ska definiera vilka myndigheter eller andra instanser som man kan

ingå överenskommelse med. Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen kan man dessutom inte genom en vanlig lag inrätta befogenheter att ingå överenskommelse i frågor som det krävs riksdagens godkännande för att besluta om.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om gränsälvöverenskommelsen mellan Finland och Sverige som innehåller liknande bestämmelser om delegering (GrUU 14/2010 rd) konstaterat följande: ”Men befogenheterna att ingå överenskommelse är trots allt begränsade genom att de är bundna till fiskestadgans syfte och beståndssituationen. Den befogenhet att ingå överenskommelse som getts ministeriet kan då i första hand gälla tekniska anpassningar och kompletteringar av bestämmelserna. I ett sammanhang som detta, där det också finns särskilda skäl för att flexibelt anpassa bestämmelserna i överenskommelsen efter den årliga beståndsvariationen, påverkar befogenhetsöverlåtelsen inte behandlingsordningen för överenskommelsen. Utskottet påpekar att kravet i 94 § 1 mom. att internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftning ska godkännas av riksdagen i sig begränsar jord- och skogsbruksutskottet befogenheter att ingå överenskommelse. Ministeriet kan således inte komma överens om t.ex. sådana ändringar i fiskestadgan som gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter. I praktiken betyder detta att en överenskommelse enligt 16 § i fiskestadgan inte kan innehålla för individen helt nya eller avsevärt strängare begränsningar av fiskerätten än vad fiskestadgan föreskriver.”

Vidare har grundlagsutskottet i sin tolkningspraxis (GrUU 19/2010 rd) ansett att förfarandet kring behörighetens inverkan på suveräniteten på grund av konstitutionens konsekvens måste omprövas genom att fästa större vikt vid den materiella betydelsen för den behörighet som överförs och inte enbart vid om en bestämmelse hör till området för lagstiftningen. Gränsdragningen mellan de avtalsbestämmelser som hör till området för lagstiftningen och bestämmelser på lägre nivå är i praktiken inte alltid entydig: enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis är det inte helt uteslutet att en överenskommelse som ingås på grundval av delegering åtminstone i viss mån kan innehålla bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller som åtminstone tangerar dem (GrUU 14/2014 rd; GrUU 66/2014 rd).

Enligt grundlagsutskottets utlåtandep Praxis är bestämmelserna om delegering i artikel 6 och 7 i avtalet och delegeringen gäller tekniska anpassningar av bestämmelserna i fiskestadgan. Ett avtal baserat på delegering kan därmed inte innehålla helt nya eller avsevärt strängare begränsningar av fiskerätten än vad fiskestadgan föreskriver. En flexibel anpassning av avtalet är motiverad med tanke på de årliga variationerna i fiskbestånden. Befogenheten att avvika genom delegering kan i praktiken innebära att man utfärdar sådana fiskebestämmelser som man i Finland enligt lagen om fiske skulle utfärda i en förordning av statsrådet. Det handlar i så fall om en anpassning av bestämmelserna i fiskestadgan som gör att den bättre motsvarar de ändrade förhållandena. I 2 § i förslaget på ikraftträdandelag för avtalet föreslås för tydlighetens skull att det ska fastställas vilken myndighet som gör de anpassningar av fiskestadgan som anges i artikel 6 i avtalet tillsammans med de norska myndigheterna. Enligt propositionen är denna myndighet jord- och skogsbruksministeriet.

I bestämmelserna i artikel 6 och 7 handlar det om delegering av behörighet att ingå avtal. Bestämmelserna i 38 § i fiskestadgan innehåller däremot befogenheter att bevilja undantagstillstånd i enskilda fall för fångst som ska användas för vetenskaplig forskning eller fiskodlingsåtgärder. Till denna del ska befogenheterna inte behandlas som delegering av befogenheter att ingå överenskommelse vad behandlingsordningen beträffar.

Suveränitet

Artikel 11 i avtalet innehåller bestämmelser om gemensam övervakning av fisket i gränsälvområdet utförd av finsk-norska tillsynspatruller. Norska myndigheter får emellertid inte själv-

ständigt utöva offentlig makt i Finland med stöd av artikel 11, utan vid gemensamma tillsyn i Finland har de norska övervakarna observatörsstatus. Det kan alltså inte anses att bestämmelsen står i strid med bestämmelserna om statens suveränitet i grundlagen.

Fiskebegränsningarna mot bakgrund av ansvaret för miljön, egendomsskyddet, likabehandling, näringsfrihet och samernas status som urfolk

Bestämmelserna i fiskestadgan, som utgör en integrerad del av avtalet, inskränker utövandet av fiskerätt som omfattas av egendomsskyddet enligt 15 § 1 mom. i grundlagen, skyddet av samekulturen som fastställs i 17 § 3 mom. i grundlagen samt näringsfriheten som tryggas enligt 18 § i grundlagen. Syftet med avtalet och de begränsningar av fisket som fiskestadgan innefattar är att trygga ett hållbart nyttjande och en hållbar förvaltning av laxbestånden samt beståndens mångfald. För detta syfte bör man eftersträva ett regelverk som bygger på bästa tillgängliga kunskaper och en systematisk förvaltning, så att målen för förvaltningen av laxbestånden uppnås och bibehålls på lång sikt. Detta syfte är nära sammankopplat med bestämmelsen om ansvar för miljön i 20 § i grundlagen, enligt vilken var och en bär ansvar för naturen och dess mångfald. Bestämmelserna i fiskestadgan har formulerats med målet att sammanjämka alla ovan nämnda intressen.

Vars och ens egendom är tryggad med stöd av bestämmelsen om egendomsskydd 15 § 1 mom. i grundlagen. Grundlagsutskottet har i flera omgångar dryftat egendomsskyddet i anslutning till fiskerätten och begränsningar därav (se t.ex. GrUU 44/2016 rd, GrUU 58/2014 rd, GrUU 8/2012 rd, GrUU 20/2010 rd, GrUU 14/2010 rd, GrUU 8/1996). Fiskerätten i anslutning till ägande av vattenområden är en förmån med förmögenhetsvärde som omfattas av egendomsskyddet i grundlagen, som ger en principiell befogenhet att förfoga över, använda och utnyttja egendomen samt bestämma över den. I fiskerätten ingår rätten att nyttja fiskbeståndet i vattenområdet ekonomiskt och rätten att organisera användningen och förvaltningen av vattenområdet. Den fisk som är föremål för nyttjandet är i juridisk mening herrelöst gods fram till dess att man skaffar äganderätt till den genom förvärv som motsvarar inmutning.

Fiskerätten som tryggas av bestämmelsen om egendomsskydd har delvis genom grundlagsutskottets medverkan belagts med olika väletablerade begränsningar, exempelvis begränsningar av själva fisket samt förbud och skyldigheter att godkänna rätten för andra än ägaren att fiska i vattenområdet. I synnerhet i sin bedömning av de begränsningar av vattenägarens rättigheter som följer av den allmänna fiskerätten har grundlagsutskottet tagit hänsyn till att fiskbeståndet som rör sig fritt i vattendraget i konstitutionellt hänseende är objekt som har ett förmögenhetsvärde och kontinuerligt förnyas och att den rätt att fiska inom ett vattenområde som uppstår på grund av ägandet är en synnerligen egenartad form av ägande (GrUU 8/2012 rd, s. 3/I och GrUU 8/1996 rd, s. 3/I).

I sin bedömning av regeringens proposition rörande den nuvarande lagen om fiske ansåg grundlagsutskottet att man i samband med bemyndigandet att utfärda förordning rörande regleringen av fiskebegränsningarna skulle ta in ett allmänt äventyrandeförbud eller en skyldighet att vårda eller skydda (GrUU 58/2014 rd s. 7). Enligt grundlagsutskottet skulle det i överensstämmelse med miljöansvarsbestämmelsen i 20 § i grundlagen understryka att det allmänna inte enbart är bemyndigat utan också skyldigt att bära ansvar för naturen och dess mångfald. I enlighet med grundlagsutskottets utlåtande lade riksdagen till ett nytt första moment i 52 § i lagen om fiske, enligt vilket ”Statsrådet och jord- och skogsbruksministeriet ska för bevarande av naturens mångfald för sin del sörja för ett hållbart nyttjande och hållbar vård av fiskeresurserna.” Fiskerätten är alltså inte på något sätt helt obegränsad, utan gäller enligt 5 § i lagen om fiske så som den utformar sig via systemet i lagen om fiske.

Ansvar för naturen och dess mångfald, miljön och kulturarvet ligger enligt 20 § 1 mom. i grundlagen hos var och en. Det ansvar som avses i bestämmelsen ligger enligt det ovan beskrivna både på den offentliga makten och på privata aktörer. Enligt grundlagsutskottets utlåtandepraxis inrättar inte bestämmelsen några individuellt konstaterbara förpliktelser och utgör inte en särskild grund för att inrikta toleransförpliktelser speciellt på ägarna. Å andra sidan kan bestämmelsen om egendomsskydd och bestämmelsen om miljöansvar som delar av samma regelverk av grundläggande rättigheter inverka på tolkningen av varandra i ett sammanhang där målet bland annat är att främja en hållbar balans mellan människan och naturen i lagstiftningsväg (GrUU 44/2010 rd, GrUU 20/2010).

Fiskebegränsningarna har även en koppling till näringsfriheten som tryggas i 18 § 1 mom. Begränsningarna ska betraktas som en begränsning av användningen av egendom också ur synvinkeln att grundlagsutskottet har ansett att hävdvunna rättigheter och som tillkommer kommuninvånare som inte äger mark och som får en betydande del av sin försörjning av naturnäringar, närmast samer, är en förmån med förmögenhetsvärde som omfattas av egendomsskyddet (GrUU 7/1978 rd, GrUU 5/1981 rd och GrUU 30/1993 rd). Dessutom har samerna en rätt som urfolk att utveckla sitt eget språk och sin egen kultur som tryggas i 17 § 3 mom. Enligt förarbetet till reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna omfattar bestämmelsen även traditionella näringar som ingår i samernas kultur som exempelvis fiske.

Fiskebegränsningarna i avtalet måste bedömas utifrån de generella villkoren för att få begränsa de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUB 24/1994, GrUU 8/1996 rd): begränsningarna ska grunda sig på reglering på lagnivå, de ska vara exakt och tillräckligt noggrant definierade, motiveringen av begränsningarna ska vara godtagbar med hänsyn till systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna och nödvändiga på grund av ett vägande samhälleligt behov, lagen får inte medföra begränsningar av kärnan i de grundläggande fri- och rättigheterna, begränsningarna ska vara nödvändiga för att nå målet och till sin omfattning stå i rätt proportion till den rättsliga nyttighet som skyddar de grundläggande fri- och rättigheterna och vikten av det samhälleliga intresse som ligger bakom begränsningarna, vid begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna måste man se till att ha en tillräckligt hög nivå på rättsskyddet samt följa människorättsförpliktelserna.

Avtalet och den därtill anslutna fiskestadgan begränsar innehållet i fiskerätten för det första genom att man enligt artikel 10.2 i avtalet kräver att alla som fiskar i gränsälvsområdet ska lösa ett särskilt fisketillstånd, som regleras närmare i fiskestadgan (2 och 4 §). I fiskerätten ingår rätten att bestämma om dess användning, om att sälja tillstånd med stöd av den egna fiskerätten samt om antalet tillstånd och villkoren för dessa, och denna bestämmanderätt är också begränsad i bestämmelserna i fråga. Det fisketillstånd som krävs i gränsälvsområdet bygger enligt förslaget alltså på ett statsfördrag, inte på fisketillstånd som beviljas av ägaren av ett vattenområde. Innehavare av fiskerätt kan dock fortfarande exempelvis hyra ut sin fiskerätt. Bestämmelserna om fisketillstånd är exakt och noggrant definierade. Det behövs ett särskilt fisketillståndssystem, för att organisera fisket i gränsälven på ett hållbart och reglerat sätt, i första hand enligt samma villkor på båda sidorna om älven och för att kunna övervaka fisket. Det finns, med hänsyn till systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna, därmed en godtagbar motivering till och ett vägande samhälleligt behov av att skapa ett tillståndssystem med begränsningar av fiskerätten. Enligt 11 § i den föreslagna ikraftträdandelagen ska de medel man får in från försäljning av tillstånd bland annat användas till att betala ersättningar till fiskerättsinnehavare.

Det finns fem fisketillståndstyper i Finland enligt avtalet. De mest omfattande fiskemöjligheterna har man enligt förslaget med det så kallade fisketillståndet för ortsbor, avsett för fast bosatta i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag, och som gäller för en fiskesäsong i taget. Fiskare som bor på annat håll kan lösa båt- och strandfisketillstånd som gäller i ett dygn, som det finns

ett begränsat antal av och som fördelas mellan länderna. Högst en tredjedel av båt- och strandfisketillstånden kan reserveras av fiskerättsinnehavare bosatta utanför Tana älvdal och de tillstånd som löses från denna tillståndskvot har bättre villkor än tillstånden för dem som inte innehar fiskerätt.

6 § i fiskestadgan innehåller bestämmelser om tillåtna fångstredskap, i 10–12 § om närmare begränsningar av fångstredskap och områden för spöfiske, i 7 § om en allmän veckofredning, i 8, 13–15 och 17 § om tillåtna fisketider och 4 kap. om tekniska bestämmelser rörande fångstredskap. Begränsningarna i fiskestadgan har planerats med utgångspunkt i så noggranna och tillförlitliga forskningsrön som möjligt, så att de har den effekt på återupplivningen av de svaga laxbestånden som krävs.

Den svaga statusen för laxbestånden i Tana är en konsekvens av ett för kraftigt fiske. I övrigt är effekterna av mänsklig verksamhet på vattendragen mycket små. Sedan början av 2000-talet har laxfångsterna i Tana minskat jämfört med den tidigare nivån och utifrån övervakningsdata har laxbestånden i vissa biälvar mycket svag status. Enligt observationer har antalet stora laxar minskat stadigt från år till år. För att uppnå den reducering av fiskedödligheten med 30 procent som behövs för att återuppliva bestånden krävs det emellertid en kraftigare minskning av fisketiden, det vill säga de tillåtna fiskedagarna. I början och slutet av den nuvarande fiskesäsongen finns det dagar då fisket inte är effektivt. Av den anledningen är minskningen av fisketiderna beräknade i antal kalenderdagar betydligt större än den minskning som överenskommit med avseende på fiskedödligheten. Fiskesäsongen förblir dock sammanhängande.

Fångstbegränsningarna i fiskestadgan är exakt definierade. Bakom begränsningarna ligger obestriddligen ett vägande samhällslig behov, det vill säga att återuppliva och skydda laxbestånden samt att uppnå en hållbar grund för utnyttjandet av dem. Regleringsåtgärderna för fisket har definierats så att de så effektivt som möjligt bidrar till att återuppliva bestånden, utifrån tillförlitliga och precisa forskningsrön från en lång tidsperiod. Fiskestadgan, som är en väsentlig del av avtalet, och dess begränsningar gäller under en viss tid åt gången och begränsningarna kan enligt artikel 6 och 7 i avtalet anpassas så att de blir mindre strikta om fiskbeståndens status tillåter det. Den utsatta tiden för begränsningarna kan anses mildra de olägenheter som de rätt kraftiga fiskebegränsningarna medför för dem som innehar fiskerätt.

Fiskebegränsningarna drabbar innehavare av fiskerätt på olika sätt beroende på var de bor. Rätten till fisketillstånd för Ortsbor som bygger på fast bosättningsort innebär i praktiken att endast fiskerättsinnehavare som löser ett allmänt fisketillstånd för Ortsbor har möjlighet att använda alla de fångstmetoder som är tillåtna enligt Tana älvs fiskestadga, det vill säga även effektiva, traditionella nätfångstredskap. Dessutom kan enligt fiskestadgan de som är fast bosatta på orten och som innehar fiskerätt lösa tillstånd för spöfiske för hela säsongen.

Som utgångspunkt bör fiskebegränsningarna fördelas jämnt mellan fiskerättsinnehavarna på det sätt som krävs enligt 6 § i grundlagen oberoende av bosättningsort, som var och en kan välja fritt. Bestämmelsen om jämlikhet hindrar dock inte i sig att olika grupper behandlas på olika sätt eller att de får en annorlunda ställning i lagstiftningen i samma situation, om man kan presentera godtagbara skäl till det med hänsyn till systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna. Grundlagsutskottet har anfört krav på att särbehandlingen inte får vara godtycklig och att skillnaderna inte får bli orimliga i förhållande till bestämmelserna om likabehandling i grundlagen (GrUU 11/2012, GrUU 37/2010, GrUB 11/2009). Tana älvdal hör till samernas hembygdsområde och majoriteten av invånarna vid älven är samer. Räknat i ägarandelar har de fast bosatta i Tana älvdal 35 procent av fiskerätten baserad på ägande av vattenområden. Utöver det har odelade lägenheter i flera ägares besittning 30 procent av fiskerätten, och av dessa innehas en stor del av ägare som är bosatta i Tana älvdal. Personer som bor nå-

gon annanstans har 25 procent av andelarna. Staten och olika sammanslutningar har resterande 10 procent.

Att begränsningarna gäller i olika omfattning för olika fiskerättsinnehavare beroende på bosättningsort kan betraktas som godtagbart med hänsyn till systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna, för det första därför att det i första hand skulle krävas ett temporärt totalförbud av traditionella fångstredskap i hela gränsälvsområdet för att till fullo kunna tillgodose miljöansvaret. Å det andra talar skyddet av samernas kulturarv för att fångstmetoder som är en väsentlig del av kulturen åtminstone ska kunna användas i viss utsträckning så att kunskaperna om och färdigheterna i anslutning till de traditionella metoderna inte försvinner. Även om cirka en tredjedel av alla utsocknes innehavare av fiskerätt har fått sin rätt i direkt arv från människor som bor på orten, och därmed sannolikt har samiskt ursprung, kan inte begränsningar införas på basis av samedefinitionen enligt sametingslagen, då definitionen i fråga endast är kopplad till genomförandet av valen till sametinget. Den övriga lagstiftningen innehåller inte heller några subjektiva rättigheter kopplade till samiskhet. Röstlängden är inte en förteckning över vilka som är samer i Finland eller över hur många samer det finns i Finland, utan är en sekretessbelagd förteckning som visar hur många personer som sökt sig som röstberättigade i val till sametinget. Fast bosättningsort kan i det här fallet anses utgöra ett godtagbart skäl till att begränsningarna av fångstmetoderna är lindrigare för personer som är bosatta på orten, för vilka fisket i Tana älv är en integrerad del av det normala livet och för vilka fiske för husbehov eller fisketurism är en viktig inkomstkälla.

Omvänt kan man konstatera att man i avtalet strävar efter att skydda samekulturen så att ingen traditionell fångstmetod förutom not förbjuds helt, utan kan användas i begränsad omfattning. Dessa fångstmetoder är relativt effektiva och är i regel förbjudna i älvar med vandringsfisk. Eftersom fisketrycket måste minskas betydligt begränsas rätten att använda traditionella fångstredskap enligt principen om bosättningsort endast på orter där majoriteten är samer. Samekulturen skyddas också genom det att den utsatta tiden för återupplivande a laxbestånden är lång, cirka två laxgenerationer, det vill säga drygt tio år, och återupplivandet sker på ett sätt som gör det möjligt att använda traditionella fångstredskap. Målet att lyfta laxbeståndens status till en hållbar nivå främjar dessutom samekulturens kontinuitet i framtiden.

Omfattande fiskemöjligheter är viktiga för samernas rätt att enligt 17 § 3 mom. i grundlagen bevara traditionella näringar som ingår i deras kultur. Möjligheten för boende i Tana älvdal att lösa ett förmånligt fisketillstånd i gränsälven omfattas även av en sorts förtroendeskydd när det gäller beständigheten för denna möjlighet. I Norge regleras denna rätt i den nationella Tanalagen, varför Norge ville hålla fast vid denna tillståndstyp även i det avtal som förhandlas fram nu. I Finland bygger praxisen på ett statsfördrag. På den finska sidan löses cirka 350 tillstånd av denna typ per år. Av ovan nämnda skäl finns det ett behov av att även i fortsättningen reglera rätten för invånarna i området att skaffa ett förmånligt spöfisketillstånd i området.

I inledningen av utkastet till avtalet informerar norska och finska staten om samernas rättigheter som urfolk och om naturresursernas betydelse för samerna som urfolk, hänvisar till artikel 27 i FN:s internationella konvention om medborgerliga och politiska rättigheter och FN:s förklaring om ursprungsfolkens rättigheter. I utkastet finns flera bestämmelser om nyttjande av traditionella kunskaper, hänsyn till den lokala fiskekulturen, lokalbornas deltagande i upprättandet av förvaltningsplanen och uppföljning av effekterna av fiskebestämmelserna. I 13 § i propositionen till ikraftträdandelag för avtalet föreslås att en lokal övervakningsgrupp tillsätts och att gruppens centrala uppgift ska vara att samordna åsikterna bland innehavare av fiskerätt och övriga intressentgrupper i området samt fungera som förmedlare av traditionella kunskaper och synpunkter i förhållande till förvaltningsmyndigheter och forskningsinstitut. Gruppen ska även utvärdera effekterna av fiskebegränsningarna i avtalet.

När det gäller utsocknes fiskerättsinnehavare ledde bestämmelserna i fiskestadgan i den nuvarande överenskommelsen enligt grundlagsutskottets ställningstagande (GrUU 13/1989 rd s. 6) till att ägandet blev irrelevant, för priset de betalar för fiskekortet är hundra gånger så högt som för dem som bor på orten, endast spöfiske och kastfiske är tillåtna fiskemetoder och dessutom är det förbjudet för dem att använda egen båt. För utsocknes fiskerättsinnehavare gäller numera i praktiken samma begränsningar som för vem som helst som bor utanför älv dalen som inte har fiskerätt. Man har dock försökt att förbättra denna fiskargrups ställning i avtalet genom att inte röra kärnan i egendomsskyddet för deras fiskerätt. Enligt det nya avtalet har de möjlighet att lösa fisketillstånd från en särskild kvot. 12 § i förslaget på ikraftträdandelag innehåller närmare bestämmelser om användningen av denna tillståndskvot och 10 § om prissättningen. Med stöd av dessa tillstånd börjar fiskesäsongen samtidigt som för lokalborna, även om den upphör samtidigt som för fisketuristerna. Tillstånd beviljade ur kvoten ger rätt att fiska hela dygnet, till skillnad från vanliga tillstånd för fiske från strand. Dessutom omfattas de inte av tvånget att använda en lokal roddare vid fiske från båt med undantag av Alaköngäsområdet, där det av säkerhetsskäl krävs en lokal roddare. Enligt det nya avtalet har också utsocknes fiskerättsinnehavare möjlighet att registrera en egen fiskebåt. Även i prissättningen av tillstånden sätts det ett förmånligt pris på tillståndet för ägare jämfört med de tillstånd för båt- och strandfiske som löses av turister eller spöfisketillståndet för dem som bor på orten. Den faktiska betydelsen av ändringen av denna fiskargrups ställning innehåller dock i praktiken osäkerhetsfaktorer i viss utsträckning, eftersom det finns en farhåga att de kvoterade tillstånden inte ska räcka till åt alla dem som kommer för att fiska under den mest eftertraktade tiden på säsongen.

Utifrån befintliga forskningsrön om laxbestånden i Tana är fiskebegränsningarna i Tana fiskeavtal nödvändiga för att förbättra laxbeståndens status. Begränsningarna har bestämts noggrant utifrån befintliga forskningsrön så att de kan bidra till att uppnå den nödvändiga minskningen av fiskedödligheten på 30 procent och därmed lyfta bestånden till en hållbar nivå över en period på cirka tio år. Grunden till de föreslagna fiskebegränsningarna är i sista hand 20 § 1 mom. i grundlagen, enligt vilken ansvaret för naturen och dess mångfald, miljön och kulturarvet ligger hos var och en. I bestämmelserna ingår såväl åtgärder för att förhindra miljöförstöring och miljöpåverkan som aktiva åtgärder för att främja miljön. Därmed uttrycker bestämmelsen människornas allmänna ansvar för att anta en helhetslinje för den ekonomiska och samhällsliga verksamheten, som tryggar bevarandet av den biotiska och abiotiska naturens mångfald (se RP 309/1993 rd, s. 66/II).

Eftersom ansvaret för miljön enligt 20 § ligger hos var och en och bestämmelsen enligt 15 § 1 mom. inte medför något krav på att ersätta ägaren för alla typer av användningsbegränsningar har det inte ansetts motiverat att ta med någon bestämmelse om ersättning för eventuella förluster orsakade av fiskebegränsningarna. Ingen ersättning ges heller utanför avtalsområdet för fiskebegränsningar med stöd av lagen om fiske som bygger på fiskbeståndens status, då ett särskilt ersättningsystem skulle försätta olika fiskerättsinnehavare i olika ställning.

Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan en offentlig förvaltningsuppgift endast överföras på andra än myndigheter genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock endast ges till myndigheter. Grundlagsutskottet har behandlat anförtroendet av förvaltningsuppgifter åt andra än myndigheter i flera utlåtanden (GrUU 20/2002 rd, GrUU 40/2002 rd, GrUU 42/2005 rd, GrUU 46/2005 rd, GrUU 47/2005 rd och GrUU 55/2005 rd, GrUU 10/2006 rd, GrUU 65/2010 rd, GrUU 27/2012, GrUU 6/2013, GrUU 23/2013). Utskottet har i sina utlåtanden betonat att förutsättningen för att de grundläggande rättigheterna,

rättssäkerheten och god förvaltning ska tryggas är att bestämmelserna om befogenheterna är exakta, att bestämmelserna är allmänt noggranna och i övrigt ändamålsenliga.

I lagförslaget rörande avtalets ikraftträdande föreslås det att uppgifter i anslutning till verkställandet av avtalet ska regleras så att de innehålls av fiskeområdena enligt 23 § i lagen om fiske. Enligt 8 § i ikraftträdandelagen ska det behöriga fiskeområdet ansvara för ordnande av försäljning av fisketillstånd från och med 2019. Under de två första åren av lagens tillämpning ska NTM-centralen i Lappland ansvara för ordnandet av försäljningen enligt nuvarande praxis, då gränserna för fiskeområdena enligt lagen om fiske precis håller på att fastställas och fiskeområdena enligt 129 § 2 mom. i lagen inleder sin verksamhet först i början av 2019.

Det är ändamålsenligt att ge fiskeområdena ansvaret för att organisera försäljningen av tillstånd. Fiskeområdena är till sin rättsliga karaktär offentligrättsliga föreningar och deras medlemmar är enligt 23 § i lagen om fiske innehavare av fiskerätt och nationella fiskeorganisationer. Fiskeområdet har som syfte att utveckla fiskenäringen i regionen samt främja medlemmarnas samverkan när det gäller ett hållbart nyttjande av fiskeresurserna och att ordna förvaltningen av dem. Fiskeområdena har till uppgift att även i övrigt främja bildandet av gemensamma fisketillståndsområden för fritidsfiskets och det kommersiella fiskets behov. Området vid gränsen till Norge är ett glesbefolkat område, och därför finns det få myndigheter där. Under beredningen av avtalet föreslog representanter för delägarlagen att en lokalförvaltning skulle etableras i Tana för verkställandet av fiskeavtalet. Ramarna för fiskeområdenas verksamhet dras upp i lagen om fiske och de ska följa de allmänna förvaltningslagarna när de hanterar offentliga förvaltningsuppgifter.

Enligt 8 § 2 mom. i den föreslagna ikraftträdandelagen kan ett fiskeområde komma överens med en privat serviceproducent eller med delägarlaget i ett samfällt vattenområde om att ha hand om försäljningen av båt- och strandfisketillstånd. Avtalet kan inte omfatta försäljning av tillstånd ur kvoten för utsocknes ägare. När det gäller försäljningen av så kallade turistfisketillstånden måste man komma överens med bland annat fisketuristföretagen i området, så att försäljningsnätverket blir tillräckligt heltäckande. Mottagande av betalningar är i praktiken en teknisk uppgift, som det inte krävs prövningsbefogenhet eller beslutsfattande för att utföra.

Trots att uppgiften är av teknisk art ska fiskeområdet enligt 8 § 3 mom. i lagförslaget komma överens med den privata serviceproducenten om uppgiftens innehåll, inbetalning av tillståndsintäkter och andra nödvändiga aspekter för att uppgiften ska kunna hanteras på rätt sätt samt om skälig betalning för utförandet av uppdraget. Dessutom ska momentet inkludera allmänna krav på serviceproducenten i fråga om tillförlitlighet och kunskap, samt bland annat om tekniska, ekonomiska och operativa färdigheter som är nödvändiga för uppdraget. Med hänsyn till uppgiftens tekniska art och med beaktande av förslaget på reglering rörande serviceproducenten i lagförslaget kan det anses att överföringen av uppgiften uppfyller kravet på ändamålsenlighet enligt grundlagen samt tryggar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten och övriga krav på god förvaltning.

Avtalet om fiske mellan Finland och Norge om fiske i Tana älvs vattendrag kan inte anses innehålla bestämmelser som skulle gälla grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. och det lagförslag som ingår i propositionen gäller inte grundlagen på det som avses i 95 § 2 mom. Avtalet omfattar inga bestämmelser som gäller grundlagen eller ändring av rikets territorium eller med hänsyn till Finlands suveränitet betydande överföring av behörighet till en internationell organisation eller institution eller Europeiska unionen. Avtalet kan därmed enligt regeringens uppfattning godkännas med majoritet och förslaget på tillhörande ikraftträdandelag kan godkännas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det dock önskvärt att be om ett utlåtande från grundlagsutskottets i ärendet.

RP 239/2016 rd

Utifrån det ovan nämnda och enligt 94 § i grundlagen föreslås det att riksdagen godkänner avtalet mellan Finland och Norge om fiske i Tana älvs vattendrag som ingicks den 30 september 2016.

Utifrån det ovan nämnda och eftersom avtalet om fiske mellan Finland och Norge innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs riksdagen samtidigt följande lagförslag:

1.

Lag

om sättande i kraft och tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet med Norge om fisket i Tana älvs vattendrag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Ikraftträdande

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Helsingfors den 30 september 2016 mellan Republiken Finlands regering och Konungariket Norges regering ingångna avtalet om fisket i Tana älvs vattendrag gäller som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Avtal om avvikelser från bestämmelserna i fiskestadgan

Jord- och skogsbruksministeriet gör med Norges regering eller den myndighet som utsetts av Norges regering upp ett i artiklarna 6 och 7 avsett avtal om avvikelser från bestämmelserna i fiskestadgan samt ett protokoll om uppfyllande av förutsättningarna enligt fiskestadgan för de på förhand överenskomna regleringsåtgärder som avses i artikel 5.

Genom avtal får avvikelser göras från de bestämmelser i fiskestadgan som gäller

- 1) förbud mot eller begränsningar i fisket med vissa fångstredskap eller fiskemetoder,
- 2) förbud mot eller begränsningar i fisket vid vissa tidpunkter eller i vissa områden,
- 3) begränsningar i antalet fiskeredskap som används,
- 4) fångstkvoter,
- 5) antal fisketillstånd,
- 6) indelning av gränsälvssträckningen i fiskezoner,
- 7) förbud mot att fånga fisk av ett visst kön eller i en viss storleksklass,
- 8) fångstredskapens utformning, eller
- 9) andra regleringsåtgärder som är jämförbara med dem i 1–8 punkten och som är knutna till införandet av fiskestadgan.

3 §

Myndighet som beviljar dispens

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland är den behöriga myndighet som avses i 38 § i den till avtalet hörande fiskestadgan.

4 §

Myndighet som svarar för bekämpning av fisksjukdomar

Livsmedelssäkerhetsverket är den behöriga myndighet som avses i artikel 15.7 i avtalet.

5 §

Ländernas gemensamma övervaknings- och forskningsgrupp

Jord- och skogsbruksministeriet avtalar med Norges behöriga myndighet om mandatet för den övervaknings- och forskningsgrupp som avses i artikel 12.2 i avtalet och utser representanter till gruppen.

6 §

Utarbetande och fastställande av en förvaltningsplan

Naturresursinstitutet svarar för Finlands del för beredningen av den förvaltningsplan som avses i artikel 4 i avtalet samt för sådan övervakning av och forskning om fiskbestånden i Tana älvs vattendrag som avses i artikel 12.

Naturresursinstitutet ska bereda planen i samarbete med Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland samt med det i området behöriga fiskeriområdet enligt 23 § i lagen om fiske (379/2015).

Förvaltningsplanen fastställs av jord- och skogsbruksministeriet. Beslut om initiativ enligt artikel 4.5 till den andra parten om ändringar i förvaltningsplanen fattas av jord- och skogsbruksministeriet.

7 §

Registerförare för fångstregistret, skyldighet att rapportera fångstuppgifter samt mottagningskvittering

Naturresursinstitutet är behörig registerförare för det elektroniska fångstregister som avses i artikel 13 i avtalet och det tillståndsförsäljningsregister som hänför sig till det. Institutet svarar för driften och utvecklingen av det informationssystem som är nödvändigt för att administrera registret i samarbete med den som svarar för försäljningen av fisketillstånd.

Skyldigheten att rapportera uppgifter om fångst enligt 30 § i fiskestadgan ska också iaktas inom den laxförande del av Tana älvs vattendrag som avses i artikel 2.2 i avtalet.

Naturresursinstitutet ska ge fiskaren en kvittering över att de rapporterade fångstuppgifterna mottagits, vilken fiskaren på uppmaning ska visa upp i samband med tillståndsförsäljningen. Mottagningskvitteringen kan ges i elektronisk form eller registreras i tillståndsförsäljningssystemet.

8 §

Ordnandet av försäljningen av fisketillstånd

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland svarar för ordnandet av försäljningen av fisketillstånd enligt artikel 10 i avtalet. Från och med den 1 januari 2019 svarar det i området behöriga fiskeriområdet för ordnandet av försäljningen av fisketillstånd.

Den som svarar för ordnandet av tillståndsförsäljningen kan avtala med en privat serviceproducent eller med ett sådant delägarlag för ett samfällt vattenområde som är innehavare av fiskerätt (*serviceproducent*) om skötseln av försäljningen av tillstånd för fiske från båt och till-

RP 239/2016 rd

stånd för fiske från strand enligt 4 § 3 och 4 punkten i fiskestadgan. Avtalet kan inte omfatta fisketillstånd som hör till en sådan kvot som avses i 5 § 4 mom. i fiskestadgan.

En serviceproducent ska vara tillförlitlig och sakkunnig. Serviceproducenten ska ha sådan teknisk, ekonomisk och operativ beredskap som krävs för skötseln av uppgiften. Den som svarar för ordnandet av tillståndsförsäljningen ska ingå ett skriftligt avtal med serviceproducenten om uppgiftens innehåll, redovisningen av tillståndsavgifter och annat som behövs för skötseln av uppgiften samt om en skälig avgift som tas ut för utförandet av uppgiften och som betalas av tillståndsköparen och kan utgöra högst fem procent av tillståndets pris.

Den som svarar för ordnandet av tillståndsförsäljningen ska betala in intäkterna från försäljningen av fisketillstånd på jord- och skogsbruksministeriets konto vid en tidpunkt som anges genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Den som svarar för tillståndsförsäljningen samt varje serviceproducent är skyldig att ordna åtkomst för fiskaren till det elektroniska fångstregistret för uppfyllande av skyldigheten att rapportera fångst.

9 §

Fast bosättning i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag

En person anses vara fast bosatt i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag på det sätt som avses i 2 § 1 mom. 1 punkten i fiskestadgan, om personens hemkommun enligt 2 § i lagen om hemkommun (201/1994) den sista dagen av det kalenderår som föregick fiskesäsongen var Utsjoki eller Enare, och personen under det år som föregick fiskesäsongen de facto har bott minst sju månader i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag.

10 §

Prissättningen av fisketillstånd

För fisketillstånd som avses i 4 § i fiskestadgan tas följande avgifter ut:

- 1) allmänt fisketillstånd för lokala fiskare 40 euro/fiskesäsong,
- 2) spöfisketillstånd för lokala fiskare 150 euro/fiskesäsong, för personer under 18 år dock 40 euro/fiskesäsong,
- 3) för innehavare av fiskerätt 10 euro/fiskedygn för sådant tillstånd för fiske från båt och 5 euro/fiskedygn för sådant tillstånd för fiske från strand som hör till tillståndskvoten enligt 5 § 4 mom. i fiskestadgan, dock högst sammanlagt 150 euro per fiskesäsong.

Priset för fisketillstånd enligt 4 § 3 och 4 punkten i fiskestadgan baserar sig på gängse pris, där marknadsläget för fisketillstånd av motsvarande slag beaktas när priset bestäms. Priset får bestämmas så att det varierar beroende på tillståndszonen, tillståndstypen och tidpunkten. Priset bestäms genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet inom ramen för följande variationsintervall:

- 1) tillstånd för fiske från båt 40–150 euro/fiskedygn,
- 2) tillstånd för fiske från strand 25–150 euro/fiskedygn, och
- 3) fiske från båt och från strand i Enare älv ovanför Matinköngäs och i Kietsimäjoki 10–150 euro/fiskedygn.

11 §

Grunder för användningen av fisketillståndsintäkter

De medel som flyter in från de fisketillstånd som avses i 4 § i fiskestadgan ska användas för

RP 239/2016 rd

1) ersättningar som betalas till ägare till ett vattenområde i gränsälvsområdet för användning som baserar sig på utnyttjande av tillstånden,

2) kostnader för fiskeövervakning och ordnandet av tillståndsförsäljningen, samt

3) kostnader för övervakning av och forskning om fiskebestånden samt drift och utveckling av fångstregistret.

Jord- och skogsbruksministeriet fastställer fördelningen av de tillståndsintäkter som influtit föregående år mellan de användningsändamål som anges i 1 mom. Den som svarar för ordnandet av tillståndsförsäljningen i enlighet med 8 § fördelar tillståndsintäkterna från det föregående året som ersättningar enligt 1 mom. 1 punkten till ägarna av vattenområden inom gränsälvsområdet. Om det belopp som en ägare av ett vattenområde skulle få vid fördelningen är högst 50 euro, delas medlen inte ut till ägaren, utan stannar hos fiskeriområdet. Ersättningarna anses inte vara sådana statsunderstöd som avses i statsunderstödslagen (688/2001). På preskription av ersättningsfordringar tillämpas 85 § i lagen om fiske.

Närmare bestämmelser om grunderna för användningen av de medel som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

12 §

Särskild fisketillståndskvot

Omfattningen av den fisketillståndskvot som avses i 5 § 4 mom. i fiskestadgan fastställs genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. När kvotens omfattning fastställs ska hänsyn tas till den andel av fiskerättigheterna som hör till sådana innehavare av fiskerätt som är fast bosatta någon annanstans än i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag.

En innehavare av fiskerätt inom tillståndszonen som är fast bosatt någon annanstans än i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag och vars andelstal av det gemensamma vattenområde som ligger inom gränsälvsområdet är 0,5 eller som äger ett motsvarande privat vattenområde har per fastighet rätt att köpa ett tillståndsdygnet av tillståndskvoten. Ägande som överskrider en sådan ägarandel eller ett sådant ägande av ett vattenområde berättigar till köp av tillståndsdygnet i förhållande till ägandets omfattning. Den som svarar för tillståndsförsäljningen ska utifrån en delägarförteckning fastställa en koefficient enligt vilken rätten till tillstånd bestäms.

En innehavare av fiskerätt som är fast bosatt någon annanstans än i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag ska vid köp av tillstånd visa omfattningen sin ägarandel eller av sitt ägande av ett vattenområde.

Närmare bestämmelser om fördelningen av tillstånden och förfarandet för beviljandet av dem får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

13 §

Lokal övervakningsgrupp för avtalet

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland tillsätter en lokal övervakningsgrupp med uppgift att utvärdera effekterna av avtalet. Den lokala övervakningsgruppen kan lägga fram förslag och ta initiativ om ordnandet av fisket och förvaltningen av fiskebestånden samt samordna områdets synpunkter. Den lokala övervakningsgruppen ska dessutom förmedla lokal traditionell kunskap till den övervaknings- och forskningsgrupp som avses i artikel 12 i avtalet samt vetenskapliga forskningsresultat om laxbestånden till intressentgrupper.

Den lokala övervakningsgruppen tillsätts för fem år i sänder och består av representanter för innehavarna av fiskerätt, fisketurismföretag, kommunerna inom området, fiskerihushållningsorganisationerna, förvaltningen, fiskeriområdet och sametinget.

RP 239/2016 rd

14 §

Båtregistret för Tana älv

Det båtregister för Tana älv som avses i 36 § i fiskestadgan är farkostregistret enligt 1 § i lagen om farkostregistret (424/2014).

På registreringen av fiskebåtar i Tana älv tillämpas lagen om farkostregistret med de undantag som föreskrivs nedan i 15–17 §.

15 §

Registrering av båtar

Innan en båt får användas för fiske på gränsälvssträckningen ska båtens ägare registrera den. En båt som registrerats i båtregistret för Tana älv och som identifierats med en registerbeteckning enligt 16 § får inte användas utanför Tana älvs vattendrag.

En innehavare av fiskerätt som är fast bosatt i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag har rätt att registrera tre båtar. Om en person eller ett företag som innehas av en person idkar fisketurismverksamhet, har personen eller företaget rätt att registrera femton båtar.

Innehavare av fiskerätt som är fast bosatta någon annanstans än i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag har rätt att registrera en båt per fastighet, förutsatt att fastighetens andelstal av ett gemensamt vattenområde inom gränsälvsområdet är 0,5 eller till fastigheten hör ett privat vattenområde av motsvarande storlek.

En person som är fast bosatt i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag har rätt att registrera en båt.

Antalet båtar som registrerats i de personers namn som hör till samma hushåll får sammanlagt inte överskrida de högsta antal som nämns ovan. Den person i vars namn en båt registreras får inte vara under 15 år.

Den som i enlighet med 8 § ansvarar för ordnandet av försäljningen av fisketillstånd fungerar som avtalsregistrerare enligt 28 § 1 mom. i lagen om farkostregistret och sköter de uppgifter som avses i 28 § 2 mom. i lagen om farkostregistret samt utför för Trafiksäkerhetsverkets registreringsbeslut en bedömning av huruvida villkoren för registreringsrätten är uppfyllda. Båtägaren ska redogöra för de omständigheter som gäller registreringsrätten för båten.

16 §

Registerbeteckning och registreringsskylt

I samband med registreringen får båtägaren en registerbeteckning och en registreringsskylt som identifierar båten och som båtägaren är skyldig att fästa på båten. Registreringsskylten får inte överlåtas till någon annan och om den förstörs eller försvinner ska detta genast meddelas till Trafiksäkerhetsverket. Det är förbjudet att flytta och använda registreringsskylten någon annanstans än på den registrerade båten.

Trafiksäkerhetsverket får meddela närmare föreskrifter om registreringsskyltens tekniska egenskaper och om hur registerbeteckningen märks ut på den.

17 §

Avregistrering av en båt

En båt ska avregistreras inom tre månader från det att båtägaren inte längre uppfyller villkoren för registreringsrätten för båten, båten har tagits ur bruk eller förstörts, eller om båtägaren skriftligen har bett om avregistrering.

RP 239/2016 rd

Ägaren är skyldig att returnera registreringsskylten för en avregistrerad båt till den avtalsregistrerare som avses i 15 § 6 mom. inom en månad från det att ägaren fick del av beslutet om avregistrering.

18 §

Ikraftträdande

Om sättande i kraft av de övriga bestämmelserna i avtalet och om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

Genom denna lag upphävs

1) lagen om godkännande av vissa bestämmelser i överenskommelsen med Norge angående gemensam fiskeristadga för Tana älvs fiskeområde och den därtill anslutna fiskeristadgan (1197/1989), och

2) lagen om ersättande av förluster på grund av vissa bestämmelser i överenskommelsen angående fiskeristadgan för Tana älv och i den därtill anslutna fiskeristadgan (501/1991).

Den lag som nämns i 2 mom. 2 punkten ska dock tillämpas på ersättningar som hänför sig till förrättningar som Lantmäteriverket har förordnat om före ikraftträdandet av denna lag.

Registreringen av en fiskebåt som registrerats i fiskebåtsregistret för Tana älv med stöd av den lag som nämns i 2 mom. 1 punkten förblir i kraft, om inte något annat följer av 17 § i denna lag.

Vad som i 6 § 2 mom. föreskrivs om samarbetskyldighet med det behöriga fiskeriområdet vid beredningen av en förvaltningsplan gäller till och med den 31 december 2018 det i 68 § i den upphävda lagen om fiske (286/1982) avsedda fiskeområdet i området.

2.

Lag

om ändring av lagen om fiske

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fiske (379/2015) 4 § 10 och 22 punkten, 78 § samt 118 § 1 mom. som följer:

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

-
- 10) *innehavare av fiskerätt*
- a) delägarlaget för ett samfällt vattenområde,
 - b) ägaren av ett sådant vattenområde som inte hör till ett delägarlag,
 - c) ägaren av en fastighet, om det till fastigheten hör sådana fiskeförmåner enligt särskilda grunder som avses i 21 punkten,
 - d) en fysisk eller juridisk person som förfogar över fiskerätt utgående från fiskeservitut eller någon annan rättslig grund,
 - e) en fysisk eller juridisk person som förfogar över fiskerätt utgående från ett arrendeavtal som kan överföras utan att ägaren hörs, eller
 - f) vid tillämpningen av fiskestadgan i avtalet mellan Finland och Norge om fisket i Tana älvs vattendrag (FördrS /), utöver vad som anges i underpunkterna a–e, en delägarfastighet som hör till ett delägarlag för ett samfällt vattenområde.

-
- 22) *fiskestadga*
- a) gränsälvsöverenskommelsen mellan Finland och Sverige (FördrS 91/2010) och den därtill hörande fiskestadgan,
 - b) avtalet mellan Finland och Norge om fisket i Tana älvs vattendrag (FördrS /) och den därtill hörande fiskestadgan, samt
 - c) överenskommelsen mellan Republiken Finland och Konungariket Norge angående fisket inom Neijdenälvens fiskeområde (FördrS 17 och 18/1978) och den därtill anslutna fiskeristadgan.

78 §

Skydd av fiskbestånd i vissa vattendrag i övre Lappland

För att skydda fiskbestånden i vattendragsområden i Tana älv, Näätämöjoki, Paatsjoki, Tuulomajoki och Uutuanjoki får det genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om förbud, villkor, begränsningar och åtgärder som gäller

- 1) flyttning av levande fiskar, rom samt färdmedel, redskap, fångstredskap och betesfisk som används vid fiske till dessa områden,
- 2) användning av betesfisk vid fiske som bedrivs inom områdena,
- 3) rensning i områdenas naturliga vatten av fisk som hämtats utanför områdena,
- 4) utsläppning av fiskavfall i områdenas naturliga vatten, samt
- 5) desinfektion och torkning av fiskeredskap och färdmedel som används vid fiske.

118 §

Fiskeförseelse

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet

1) använder en fiske- eller fångstmetod eller ett fiskeredskap som förbjuds i 46 eller 49 § eller har förbjudits med stöd av dem eller förbjuds i en fiskestadga, eller håller ett förbjudet fiskeredskap i ett färdmedel som används vid fiske eller i övrigt så att det är lätt åtkomligt för fångst,

2) fiskar inom ett område där fiske är förbjudet eller begränsat enligt 7, 52–54, 59, 65–68, 70 eller 71 § eller har förbjudits eller begränsats med stöd av dem eller är förbjudet eller begränsat enligt en fiskestadga,

3) fiskar under en tid då fiske med stöd av 52 eller 53 § har förbjudits eller under sådan fredningstid som har föreskrivits med stöd av 55 § eller i en fiskestadga, eller under denna tid håller ett för fångst av fisk lämpat redskap utsatt i vatten,

4) fiskar i strid med en begränsning som meddelats i syfte att genomföra ett avtal som avses i 60 §,

5) i strid med 56 § eller en fiskestadga fångar fisk som är mindre än minimimåttet eller större än maximimåttet eller behåller fångad fisk i strid med ett förbud som föreskrivits eller meddelats med stöd av 52 eller 53 § eller föreskrivs i en fiskestadga,

6) åsidosätter skyldigheten enligt 58 § att släppa tillbaka fisk i vattnet eller motsvarande skyldighet enligt en fiskestadga,

7) fiskar utan att ha betalat fiskevårdsavgift enligt 79 § eller fiskar utan att medföra bevis över betald fiskevårdsavgift och inte visar upp beviset för polisen inom sju dygn,

8) utan ett sådant tillstånd som avses i 77 § 2 mom. eller i strid med tillståndsvillkoren för in andra än i Finland i vilt tillstånd förekommande fiskarter eller fiskbestånd eller könsceller av sådana,

9) utplanterar en fiskart eller ett fiskbestånd i ett vattenområde i strid med vad som föreskrivs i 73 eller 74 § eller med stöd av 75 § eller i strid med en fiskestadga,

10) åsidosätter den skyldighet att märka ut fångstredskap som föreskrivs i 48 § eller i en fiskestadga, eller håller ett fångstredskapsmärke i vattnet i strid med 48 §,

11) bryter mot det förbud mot första försäljning som föreskrivs i 91 § eller det förbud mot försäljning av fredad fisk som föreskrivs i 55 §,

12) förvarar kräftor eller använder redskap för kräftfångst i strid med 51 §,

13) åsidosätter den skyldighet att göra anmälan om bifångst som föreskrivs i 62 § eller den skyldighet att rapportera fångstsuppgifter som föreskrivs i en fiskestadga eller i 7 § i lagen om sättande i kraft och tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet med Norge om fisket i Tana älvs vattendrag (/),

RP 239/2016 rd

14) bryter mot förbud, villkor eller begränsningar enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av 78 §, eller

15) bryter mot ett i en fiskestadga föreskrivet förbud att använda båt eller motor, ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *fiskeförseelse* dömas till böter.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 10 november 2016

Statsministerns ställföreträdare, utrikesminister

Timo Soini

Jordbruks- och miljöminister Kimmo Tiilikainen

Fördragstext

**AVTAL MELLAN FINLAND OCH
NORGE OM FISKET I TANA ÄLVS
VATTENDRAG**

**AVTALE MELLOM FINLAND OG
NORGE OM FISKET I TANAVASSDRA-
GET**

Republiken Finlands regering och Konungariket Norges regering, nedan parterna, som

Republikken Finlands regjering og Kongeriket Norges regjering, heretter partene, som

önskar ersätta Överenskommelsen mellan Republiken Finland och Konungariket Norge angående gemensam fiskeristadga för Tana älvs fiskeområde av den 1 mars 1989 och den tillhörande fiskeristadgan med ett nytt avtal,

ønsker å erstatte Overenskomst mellom Republikken Finland og Kongeriket Norge om felles forskrifter om fisket i Tanaelvas fiskeområde av 1. mars 1989 samt tilhørende forskrifter med en ny avtale

framhäver sitt ansvar i förhållande till internationella konventioner och behovet av att skydda och säkerställa fiskbestånden i Tana älvs vattendrag genom en ändamålsenlig reglering av fisket som baserar sig på försiktighetsprincipen,

understreker sitt ansvar i henhold til internasjonale konvensjoner og behovet for å verne og sikre fiskebestandene i Tanavassdraget gjennom formålstjenlig regulering av fisket basert på føre-var-prinsippet,

erkänner betydelsen av naturens mångfald och av ett hållbart nyttjande av naturresurserna,

erkjenner betydningen av naturmangfoldet og av bærekraftig utnyttelse av naturressursene,

erkänner samernas rättigheter som urfolk och lokalbefolkningens rättigheter, och den betydelse naturresurserna har för samerna som urfolk i bevarandet av deras kultur, samt rättigheterna hos andra innehavare av fiskerätt,

erkjenner samenes urfolksrettigheter og lokalbefolkningens rettigheter, og betydningen naturressursene har for samene som urfolk i bevaring av deres kultur, samt andre fiskerettshaveres rettigheter,

framhäver betydelsen av informationsutbyte och samarbete i användningen och förvaltningen av gemensamma naturresurser, och omfattande möjligheter för lokala innehavare av fiskerätt och andra lokala aktörer att påverka denna förvaltning,

understreker betydningen av informasjonsutveksling og samarbeid om bruk og forvaltning av felles naturressurser, og bred medvirkning fra lokale fiskerettshavere og andre lokale interesser i denne forvaltningen,

beaktar artikel 66 i Förenta nationernas havsrättskonvention av den 10 december 1982, konventionen om biologisk mångfald av den 22 maj 1992 och konventionen om

viser til artikkel 66 i De forente nasjoners havrettskonvensjon av 10. desember 1982, konvensjonen om biologisk mangfold av 22. mai 1992 og konvensjonen av 2. mars 1982

RP 239/2016 rd

bevarande av Nordatlantens laxbestand av den 2 mars 1982 och de riktlinjer för förvaltning av laxfiske som antagits med stöd av den, artikel 27 i internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter av den 16 december 1966 samt Förenta nationernas deklaration om ursprungsfolkens rättigheter av den 13 september 2007,

til vern av laks i det nordlige Atlanterhav og de retningslinjene for forvaltning av laksefiske som er vedtatt i henhold til denne konvensjonen, konvensjonen om sivile og politiske rettigheter av 16. desember 1966 artikkel 27, samt til De forente nasjoners urfolkserklæring av 13. september 2007,

har kommit överens om följande:

har inngått følgende avtale:

I kap.

Kapittel 1

Syfte och tillämpningsområde

Formål og virkeområde

Artikel 1

Artikkel 1

Syfte

Formål

1. Avtalets syfte är att bidra till att fiskbestånden i Tana älvs vattendrag förvaltas på ett i ekologiskt, ekonomiskt och socialt hänseende hållbart sätt baserat på bästa tillgängliga kunskap, inklusive traditionell kunskap, så att vattendragets kapacitet för laxproduktion nyttjas och mångfalden i fiskbeståndet säkerställs.

1. Avtalens formål er å bidra til at fiskebestandene i Tanavassdraget forvaltes på en økologisk, økonomisk og sosialt bærekraftig måte basert på beste tilgjengelige kunnskap, inkludert tradisjonell kunnskap, slik at vassdragets kapasitet for lakseproduksjon utnyttes og mangfoldet i fiskebestandene sikres.

2. Vid skydd, förvaltning och nyttjande av fiskbestånden ska hänsyn tas till alla berörda fiskeintressen, och särskilt till fiske som baserar sig på lokala kulturtraditioner.

2. Ved vern, forvaltning og bruk av fiskebestandene skal det tas hensyn til alle berørte fiskeinteresser, og særlig til fiske basert på lokale kulturtradisjoner.

3. Förvaltningsplanen är utgångspunkten för regleringen av laxfisket. Planen ska bygga på den bästa tillgängliga kunskapen om fiskbeståndens storlek, sammansättning och förväntade utveckling, samt på tillämpandet av försiktighetsprincipen.

3. Forvaltningsplanen vil være utgangspunkt for reguleringer i fisket etter laks. Planen skal bygge på den beste tilgjengelige kunnskap om fiskebestandenes størrelse, sammensetning og forventet utvikling, samt på anvendelse av føre-var-prinsippet.

4. Regleringen ska genomföras så att förvaltningsmålen för de enskilda laxbestånden uppnås och upprätthålls på lång sikt i enlighet med förvaltningsplanen.

4. Reguleringene skal gjennomføres slik at forvaltningsmålene for de enkelte laksebestandene oppnås og opprettholdes over tid i samsvar med forvaltningsplanen.

Artikel 2

Geografiskt tillämpningsområde

1. Avtalet och den fiskestadga som utgör bilaga 2 till det tillämpas på riksgränssträckningen mellan Finland och Norge i Tana älv, Enare älv och Kietsimäjoki älv (*gränsälvssträckningen*).

2. Avtalets artiklar 3.1, 4 och 11.2 tillämpas på den laxförande delen av vattendraget. Artikel 15 tillämpas i vattendragets hela avrinningsområde.

3. De tillämpningsområden som avses i 1 och 2 punkten är utmärkta på kartorna i bilaga 1.

Artikel 3

Sidovattendrag, den nedre norska delen av vattendraget och sjöområden i Finnmark fylke

1. Parterna förpliktar sig till att införa nationella bestämmelser och föreskrifter för de laxförande sträckningarna i sidovattendragen till Tana älvs vattendrag och i den nedre norska delen av vattendraget för att säkerställa skydd och hållbart nyttjande av fiskbestånden. Fiskebestämmelserna för den norska sträckningen mellan älvmynningen till Tana älvs vattendrag och gränsälvssträckningen kan inte vara lindrigare än gällande bestämmelser för gränsälvssträckningen. Vid utarbetandet av nationella bestämmelser och föreskrifter kan förvaltningsplanen i artikel 4 tas som utgångspunkt. Innan bestämmelserna fastställs ska den andra partens behöriga myndighet ges tillfälle att yttra sig.

2. Förslag till ändring av regleringen av havslaxfisket i Finnmark ska skickas på re-

Artikkel 2

Geografisk virkeområde

1. Avtalen og Vedlegg 2 om fiskeregler gjelder på riksgrensestrekningene mellom Finland og Norge i Tanaelva, Anárjohka og Skiehččanjohka (*grenseelvstrekningene*).

2. Avtalens artikkel 3 punkt 1 og artikkel 4, samt artikkel 11 punkt 2 gjelder på vassdragets lakseførende strekning. Artikkel 15 gjelder i hele vassdragets nedbørfelt.

3. Områdene som er omtalt under artikkelens punkt 1 og 2 er avmerket på kartene i Vedlegg 1.

Artikkel 3

Sidevassdrag, nedre norske del av vassdraget og sjøområder i Finnmark fylke

1. Partene forplikter seg til å innføre nasjonale forskrifter og regler for de lakseførende strekningene i Tanavassdragets sidevassdrag og i nedre norske del, for å sikre bevaring og bærekraftig utnyttelse av fiskebestandene. Fiskereguleringene på den norske strekningen mellom Tanavassdragets munning og grenselvstrekningen kan ikke være mindre restriktive enn gjeldende reguleringer på grenselvstrekningen. Ved utarbeiding av nasjonale forskrifter og regler må det tas utgangspunkt i forvaltningsplanen som er omtalt i artikkel 4. Før regler fastsettes, skal den andre parts ansvarlige myndighet gis anledning til å uttale seg.

2. Forslag til endringer i reguleringene av sjølaksefisket i Finnmark skal sendes ansvar-

RP 239/2016 rd

miss till Finlands behöriga myndighet innan beslut fattas.

lig myndighet i Finland til uttalelse før vedtak treffes.

2 kap.

Reglering av fisket

Artikel 4

Förvaltningsplan

1. Parterna ska tillsammans utarbeta en förvaltningsplan för laxbestånden i Tana älv för att säkerställa biologisk mångfald och ett hållbart nyttjande av bestånden.

2. Planen ska vara flexibel, kunskapsbaserad och inriktad på de enskilda laxbestånden och utgöra utgångspunkten för utarbetandet av eventuella överenskomna bestämmelser om att avvika från den gemensamma fiskestadgan. Innehavare av fiskerätt ska medverka i utarbetandet av planen.

3. Planen ska innehålla

- i) information om tillståndet hos fiskbestånden och deras livsmiljö,
- ii) information om fisket,
- iii) förvaltningsmål för de enskilda laxbestånden,
- iv) förslag till förvaltningsåtgärder för fiskbestånden,
- v) förslag till nödvändiga åtgärder för att återuppliva de bestånd som inte når upp till förvaltningsmålen.

4. Om ett eller flera laxbestånd är på en nivå som ligger under förvaltningsmålet, ska planer för att återuppliva dessa bestånd inkluderas i förvaltningsplanen.

5. Planen utvärderas och justeras vid behov. Om utvecklingen i laxbeståndens tillstånd avviker väsentligt från förväntningarna i förvaltningsplanen, ska parterna tillsammans ändra planen. Bägge parter kan ta ini-

Kapittel 2

Reguleringer i fisket

Artikkel 4

Forvaltningsplan

1. Partene skal i fellesskap utarbeide en forvaltningsplan for laksebestandene i Tanaelva for å sikre biologisk mangfold og bærekraftig utnytting av bestandene.

2. Planen skal være fleksibel, kunnskapsbasert og rettet inn mot de enkelte laksebestandene, og vil være utgangspunkt for utarbeidelse av eventuelle avtalte bestemmelser om å fravike felles fiskeregler. Fiskerettshavere skal medvirke i utarbeidelse av planen.

3. Planen skal inneholde:

- i) informasjon om tilstanden til fiskebestandene og deres livsmiljø;
- ii) informasjon om fisket;
- iii) forvaltningsmål for de enkelte laksebestandene;
- iv) forslag til forvaltningstiltak for fiskebestandene;
- v) forslag til nødvendige gjenoppbyggingstiltak for de bestandene som ikke oppnår forvaltningsmålene.

4. Dersom en eller flere laksebestander er på et nivå som ligger under forvaltningsmålet, skal planer for gjenoppbygging av disse bestandene inkluderes i forvaltningsplanen.

5. Planen evalueres og justeres ved behov. Dersom utviklingen i laksebestandenes tilstand avviker vesentlig fra forventningene i forvaltningsplanen, skal partene i fellesskap endre planen. Hver av partene kan ta initiativ

tiativ till ändringar.

til endringer.

Artikel 5

Gemensam fiskestadga

1. Parterna ska ha en gemensam fiskestadga för gränsälvssträckningen. Fiskestadgan utgör bilaga 2 till avtalet och den är en integrerad del av avtalet.

2. Fiskestadgan gäller i fem år från avtalets ikraftträdande. Fiskestadgan gäller därefter i perioder om sju år, utom när endera parten tidigare föreslår ändringar i den. Begäran om ändring av fiskestadgan ska läggas fram senast två år innan fiskestadgan upphör att gälla.

3. Fiskestadgan ska innehålla på förhand överenskomna regleringsåtgärder som träder i kraft i enlighet med den nationella lagstiftningen när de förutsättningar som anges i fiskestadgan uppfylls. Utvärderingen av om förutsättningarna för användning av de på förhand överenskomna åtgärderna är uppfyllda görs årligen i samband med den utvärdering som avses i artikel 7.2. Utvärderingen införs i protokollet enligt artikel 7.4.

Artikel 6

Möjlighet att avvika från fiskestadgan

1. Om det är nödvändigt för att säkerställa fiskbeståndens livskraftighet, för att skydda eller återuppliva fiskbestånd som har försvagats eller riskerar att försvagas eller om fiskbeståndens tillstånd medger det, kan regeringarna eller de myndigheter som de utsett, inom ramen för vardera partens nationella lagstiftning, enas om bestämmelser som avviker från fiskestadgan för att uppnå det syfte som avses i artikel 1 i detta avtal.

Artikkel 5

Felles fiskeregler

1. Partene skal ha felles regler om fisket på grenseelvestrekningen. Fiskereglene er vedlagt avtalen som Vedlegg 2, og er en integrert del av avtalen.

2. Fiskereglene gjelder i fem år fra avtalens ikrafttredelse. Fiskereglene gjelder deretter i perioder på sju år, med mindre en av partene tidligere anmoder om endringer. Anmodning om endring av fiskereglene skal legges fram senest to år før utløpet av fiskereglenes gyldighetsperiode.

3. Fiskereglene skal inkludere forhåndsavtalte reguleringstiltak som trer i kraft i samsvar med nasjonal lovgivning når forutsetninger definert i fiskereglene er oppfylt. Vurderingen av om forutsetningene for anvendelse av forhåndsavtalte tiltak er tilstede, gjøres årlig i forbindelse med vurderingen omtalt under artikkel 7 punkt 2. Vurderingen føres inn i protokollen omtalt under artikkel 7 punkt 4.

Artikkel 6

Adgang til å fravike fiskereglene

1. Dersom det er nødvendig for å sikre fiskebestandenes levedyktighet, for å verne eller gjenoppbygge fiskebestander som er svekket eller står i fare for å bli svekket, eller dersom fiskebestandenes tilstand tillater det, kan regjeringene eller de av disse utpekte myndigheter, innen rammene av hver parts nasjonale lovgivning, avtale bestemmelser som fraviker fiskereglene, for å oppnå formålet i artikkel 1 i denne avtale.

RP 239/2016 rd

2. Bestämmelser om att avvika från fiskestadgan kan gälla

1) förbud mot eller begränsningar i fisket med vissa fångstredskap eller fiskemetoder,

2) förbud mot eller begränsningar i fisket vid vissa tidpunkter eller i vissa områden,

3) begränsningar i antalet fiskeredskap som används,

4) fångstkvoter,

5) antal fisketillstånd,

6) indelning av gränsälvsträckningen i fiskezoner,

7) förbud mot att fånga fisk av ett visst kön eller i en viss storleksklass,

8) fångstredskapens utformning, eller

9) andra regleringsåtgärder som är jämförbara med dem i 1–8 punkten och som är knutna till införandet av fiskestadgan.

3. Bestämmelserna om att avvika från fiskestadgan kan begränsas till att gälla en del av avtalsområdet, särskilt angivna perioder av fiskesäsongen eller en viss fiskemetod. Bestämmelserna ska vara tidsbegränsade och kan inte gälla i mer än tre fiskesäsonger åt gången.

2. Bestämmelser om å fravike fiskereglene kan gjelde:

1) forbud mot eller begrensninger i fisket med visse fangstredskaper eller fiskemetoder;

2) forbud mot eller begrensninger i fisket på visse tidspunkter eller i visse områder;

3) begrensninger i antall fiskeredskaper som brukes;

4) kvoter for fangst;

5) antall fiskekort;

6) inndeling av grenseelvestrekningen i fiskesoner;

7) forbud mot å ta fisk av et bestemt kjønn eller i en viss størrelsesklasse;

8) fangstredskapenes utforming; eller

9) andre reguleringstiltak som er sammenlignbare med punktene 1–8 ovenfor og knyttet til implementering av fiskereglene.

3. Bestämmelser om å fravike fiskereglene kan begrenses til å gjelde for en del av avtalsområdet, for angitt fiskesesonger eller for den enkelte fiskemetode. Bestemmelsene skal være tidsbegrenset og kan ikke gjelde for mer enn tre fiskesesonger om gangen.

Artikel 7

Utvärdering av effekterna av fiskestadgan samt forfaranden för bestämmelser om avvikande från den

1. Effekterna av fiskestadgan och eventuella bestämmelser om avvikande från den ska årligen utvärderas av en gemensam övervaknings- och forskningsgrupp och behöriga myndigheter utifrån den bästa tillgängliga informationen om laxbeståndens tillstånd och utvecklingstendenser. Innehavarna av fiskerätt involveras i utvärderingen.

2. Regeringarna eller de myndigheter som de utsett utvärderar varje år behovet av att avtala om bestämmelser om att avvika från fiskestadgan i enlighet med artikel 6.

3. Utvärderingen av behovet av bestämmelser om att avvika från fiskestadgan ska göras vid en sådan tidpunkt att forskare och relevanta lokala intressentgrupper kan medverka, och så att nationella bestämmelser kan träda i kraft senast den 1 april det år bestämmelserna ska gälla från.

4. Avtal mellan regeringarna eller de myndigheter som de utsett om bestämmelser om att avvika från fiskestadgan ska göras upp i ett särskilt protokoll.

3 kap.

Organisering av fisket

Artikel 8

Fiskevårdsavgifter

På skyldigheten att betala fiskevårdsavgift vid fiske på gränsälvsträckningen tillämpas lagstiftningen i det land i vilket sådant fisketillstånd som avses i artikel 10 löses.

Artikkel 7

Evaluering av effektene av fiskereglene og prosedyrer for bestemmelser om fravik

1. Effekten av fiskereglene og eventuelle bestemmelser om fravik skal vurderes årlig av en felles overvåkings- og forskningsgruppe og ansvarlige myndigheter på grunnlag av den beste tilgjengelige kunnskapen om laksebestandenes tilstand og utviklingstendenser. Fiskerettshaverne trekkes inn i vurderingene.

2. Regjeringene eller de av regjeringene utpekte myndigheter vurderer hvert år behovet for å avtale bestemmelser om å fravike fiskereglene i henhold til artikkel 6.

3. Vurderingen av behovet for bestemmelser om å fravike fiskereglene skal gjøres på et slikt tidspunkt at forskere og relevante lokale interessegrupper kan medvirke, og slik at nasjonale regler kan tre i kraft senest 1. april det år bestemmelsene skal gjelde fra.

4. Avtale mellom regjeringene eller av regjeringene utpekte myndigheter om bestemmelser om å fravike fiskereglene skal nedfelles i en særskilt protokoll.

Kapittel 3

Organisering av fisket

Artikkel 8

Fiskeravgift

Plikten til å betale fiskeravgift ved fiske på grenseelvstrækningen følger lovgivningen i det landet fiskekort etter artikkel 10 blir løst i.

Artikel 9

Indelning av gränsälvsträckningen i fiskezoner

1. Det ska fastställas gemensamma fiskezoner för att organisera fisketurism som arrangeras som fiske från båt. Det största tillåtna antalet fisketillstånd och prisen på fisketillstånd kan variera från zon till zon och under fiskesäsongen.

2. Vardera parten kan upprätta fiskezoner för att organisera fisketurism som arrangeras som fiske från strand efter att ha hört den andra parten.

Artikel 10

Fisketillstånd

1. Det maximala antalet fisketillstånd för fisketurism anges i fiskestadgan. Antalet ska fördelas lika mellan parterna.

2. Den som vill fiska på gränsälvsträckningen ska lösa fisketillstånd innan fisket inleds. Parterna ansvarar för att organisera försäljningen av fisketillstånd.

3. Tillstånd för fiske från strand köps i den stat där fisket ska ske. Tillstånd för fiske från båt berättigar till fiske inom angiven zon i bägge parters områden.

4. Vardera parten fastställer priset på fisketillstånd i enlighet med den nationella lagstiftningen efter att ha hört den andra parten. Andra villkor för fisketillstånd fastställs i fiskestadgan.

Artikkel 9

Inndeling av grenseelvtrekningen i fiskezoner

1. Det skal fastsettes felles fiskesoner for å organisere tilreisendes fiske fra båt. Det største tillatte antall fiskekort og prisen på fiskekort kan variere fra sone til sone og innen sesongen.

2. Hver part kan opprette fiskesoner og organisere tilreisende sitt fiske fra strand etter samråd med den annen part.

Artikkel 10

Fiskekort

1. Maksimalt antall fiskekort for tilreisende fiskere skal fastsettes i fiskereglene. Antallet fordeles likt mellom partene.

2. Den som vil fiske på grenseelvtrekningen skal løse fiskekort før fisket begynner. Partene er ansvarlige for tilrettelegging for salg av fiskekort.

3. For fiske fra strand må kort løses i den stat hvor fisket skal foregå. Kort for fiske fra båt gir adgang til fiske i angitt sone i begge partenes områder.

4. Hver part fastsetter kortprisene i samsvar med nasjonal lovgivning etter å ha hørt den andre parten. Andre betingelser fastsettes i fiskereglene.

RP 239/2016 rd

5. Vardera parten beslutar om användningen av intäkterna av försäljningen av fisketillstånd. Tillsyn, övervakning och fiskforskning ska prioriteras.

Artikel 11

Fisketillsyn

1. Parterna ska sörja för tillräcklig fisketillsyn. De fisketillsynsmyndigheter och fiskeövervakare som enligt parternas nationella lagstiftning är behöriga ska utöva tillsyn över att fiskestadgan iakttas.

2. Fisket får dessutom övervakas av gemensamma finsk-norska tillsynspatruller. Vid sådan tillsyn har den andra partens övervakare observatörsstatus.

3. Parterna kan avtala om en gemensam plan för fisketillsyn.

4. Om endera parten har anledning att misstänka att det föregår eller har föregått fiske på den andra partens område i strid med gällande bestämmelser, ska fisketillsynsmyndigheten eller fiskeövervakaren underätta den andra partens behöriga myndigheter omedelbart.

4 kap.

Övervakning, forskning, fångstrapportering och fångststatistik

Artikel 12

Övervakning och forskning

1. Parterna ska samarbeta om övervakning av och forskning på fiskbestånden i Tana älvs vattendrag. Målet är särskilt att skapa en

5. Bruken av inntektene av fiskekortsalget bestemmes av hver part. Oppsyn, overvåking, fiskeundersøkelser og forskning skal prioriteres.

Artikkel 11

Fiskeoppsyn

1. Partene skal sørge for tilstrekkelig oppsyn med fisket. De myndigheter og oppsynsbetjenter som i henhold til partenes nasjonale lovgivning er ansvarlige for fiskeoppsyn, skal ha oppsyn med at forskriftene om fisket overholdes.

2. I tillegg kan det gjennomføres oppsyn ved felles finsk-norske oppsynspatruljer. Ved slikt oppsyn har den andre parts oppsynsbetjenter observatørstatus.

3. Partene kan avtale en felles plan for fiskeoppsyn.

4. Dersom en av partene har grunn til mistanke om at det foregår eller har foregått fiske på den andre parts område i strid med gjeldende forskrifter, skal de ansvarlige for fiskeoppsynet underrette den andre parts ansvarlige myndigheter umiddelbart.

Kapittel 4

Overvåking, forskning, fångstrapportering og fångststatistikk

Artikkel 12

Overvåking og forskning

1. Partene skal samarbeide om overvåking av og forskning på fiskebestandene i Tanavassdraget, særlig som grunnlag for utar-

RP 239/2016 rd

grund for utarbetande og utværdering av forvaltningsplanen enligt artikel 4 og utværdering av fiskestadgan enligt artikel 7.

2. Arbetet gjennomføres av en gemensam övervaknings- og forskningsgruppe med två representanter for vardera parten. Lokala innehavere av fiskerett ska involveras i arbetet. Parternas behöriga myndigheter avtalar om gruppens mandat.

Artikel 13

Fångstregister og fångstanmälan

1. Parterna ska ha ett gemensamt elektronisk fångstregister till vilket fiskaren är skyldig att rapportera oppgifter om fiske og fångster i enlighet med bestämmelserna i fiskestadgan.

2. Oppgifterna i registret används till fångststatistik, planering av forvaltningen av fiskeresurser, tillsyn og fiskundersökningar samt forskning på fiskbestandene og fisket.

5 kap.

Skydd av fiskbestand

Artikel 14

Byggande og fororening

1. Parterna ska vid tillämpning av relevant nationell lagstiftning sørja for att plasseringen og byggandet av anleggninger, byggnader eller konstruksjoner eller annen motsvarande verksamhet eller nyttjandet av vattenressurser inte medfører skade eller risiko for skade på fiskbestandene eller fisket.

beidelse og evaluering av forvaltningsplanen etter artikkel 4 og vurdering av fiskereglene etter artikkel 7.

2. Arbetet gjennomføres av en felles övervaknings- og forskningsgruppe med to representanter for hver part. Lokale fiskerettshavere skal involveres i arbeidet. Parternes ansvarlige myndigheter avtalar gruppens mandat.

Artikkel 13

Fangstregistering og fangstrapportering

1. Partene skal ha et felles elektronisk fangstregister. Fiskeren plikter å rapportere opplysninger om fiskeinnsats og fangster til registeret i samsvar med bestemmelsene i fiskereglene.

2. Opplysninger lagret i registeret benyttes til fangststatistikker, planlegging av forvaltningstiltak, oppsyn og fiskeundersøkelser, samt forskning på fiskebestandene og fiskeutøvelsen.

Kapittel 5

Beskyttelse av fiskebestandene

Artikkel 14

Inngrep og forurensning

1. Partene skal i henhold til relevant lovgivning påse at plassering og bygging av anlegg, bygninger eller konstruksjoner, eller annen tilsvarende virksomhet eller utnyttelse av vannressursene ikke medfører skade eller risiko for skade på fiskebestandene eller fiskeutøvelsen.

RP 239/2016 rd

2. Parterna ska var för sig och i samarbete vidta åtgärder för att övervaka, upprätthålla och om nödvändigt förbättra vattenkvaliteten i vattendraget.

Artikel 15

Biologisk påverkan

1. Parterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att skydda fiskbestånden mot smittsamma fisksjukdomar och införandet av främmande arter eller bestånd.

2. Parterna ska reducera risken från pågående aktiviteter och förhindra ny riskaktivitet inom vattendragets avrinningsområde och i närliggande land- och sjöområden. Till dessa hör risken för skadeverkningar och sjukdomsoverföring från fiskodling samt påverkan från fisk som rymt eller planterats ut.

3. I avrinningsområdet för Tana älvs vattendrag får fiskuppfödning och fiskodling av anadroma laxfiskar inte ske. I avrinningsområdet för Tana älvs vattendrag får det inte sättas ut fisk från områden utanför avrinningsområdet.

4. Levande fisk eller gameter (rom och mjölke) får inte flyttas från andra vattendrag till avrinningsområdet för Tana älvs vattendrag.

5. Införandet av vattenbruksdjur och deras gameter ska ske i enlighet med Europeiska unionens regelverk om fiskhälsa.

6. Inom vattendragets avrinningsområde är det i den omedelbara närheten av naturliga vatten inte tillåtet att tömma vatten eller rensa fisk från andra vattendrag. Fiskeredskap och annan utrustning samt båtar och andra transportmedel som har använts i andra

2. Partene skal hver for seg og i samarbeid iverksette tiltak for å overvåke, opprettholde og om nødvendig forbedre vannkvaliteten i vassdraget.

Artikkel 15

Biologisk påvirkning

1. Partene skal iverksette nødvendige tiltak for å beskytte fiskebestandene mot smittsomme fisesykdommer og introduksjon av fremmede arter eller bestander.

2. Partene skal redusere risikoen fra pågående aktiviteter og forhindre ny risikoaktivitet innenfor vassdragets nedbørfelt og i nærliggende land- og sjøområder, herunder risiko for skadevirkninger og sykdomsoverføring fra fiskeoppdrett samt påvirkning fra rømt eller utsatt fisk.

3. Fiskeoppdrett og kultivering av anadrome laksefisk skal ikke finne sted i Tanavassdragets nedbørfelt. Det skal ikke settes ut fisk i Tanavassdragets nedbørfelt fra områder utenfor nedbørfeltet.

4. Det skal ikke flyttes levende fisk eller gameter (melke og rogn) fra andre vassdrag til Tanavassdragets nedbørfelt.

5. Introduksjon av akvakulturdyr og deres gameter skal skje i henhold til den europeiske unions regelverk om fiskehelse.

6. Innenfor vassdragets nedbørfelt er det i umiddelbar nærhet av naturlige vann ikke tillatt å tømme vann eller rensa fisk fra annet vassdrag. Fiskeredskap og annet fiskeutstyr, samt båter og andre transportmidler som har vært benyttet i annet vassdrag skal være tørt

vattendrag ska vara torra eller desinficerade innan de får användas i avrinningsområdet. Det ska utarbetas gemensamma anvisningar för desinfektion och torkning. Parterna ska sörja för att allmänheten informeras om denna skyldighet.

7. Parterna ska omedelbart varna varandra vid misstanke om eller påvisad förekomst av laxparasiten *Gyrodactylus salaris* eller någon annan allvarlig smittsam fisksjukdom inom avrinningsområdet eller i närliggande land- och sjöområden. Parternas behöriga myndigheter kan utarbeta en gemensam plan som klargör rutiner för varningsskyldighet, beredskap för en eventuell spridning av *Gyrodactylus salaris*, metoder för verifiering av fisksjukdomar och åtgärder vid misstanke om eller påvisad förekomst av sådana sjukdomar.

Artikel 16

Åtgärder i särskilda situationer

1. Om fiskbestånden hotas av förorening eller andra miljöpåverkningar, ska de behöriga myndigheterna var för sig eller i samarbete vidta åtgärder som avses nödvändiga för att förebygga, begränsa eller förhindra skada.

2. Parterna ska omedelbart begränsa eller stoppa fisket när vattenflödet eller andra särskilda omständigheter, såsom en väsentlig minskning i uppgången av lax, kräver det. Fisket begränsas eller stoppas endast i den utsträckning och i det område som anses nödvändigt för att säkerställa fiskbestånden. Lokala intressentgrupper och rättighetshavare ska höras i ärendet i den grad tidsmässig hänsyn tillåter det.

3. Parternas behöriga myndigheter ska tillsammans utarbeta procedurer för genomförandet av bestämmelserna i denna artikel. Vid utvärderingen av nödvändigheten av åtgärder

eller desinfiserat før det kan benyttes i nedbørfeltet. Det skal utarbeides felles veiledning for desinfeksjon og tørking. Partene skal sørge for informasjon til publikum om disse reglene.

7. Partene skal straks varsle hverandre ved misstanke om eller påvisning av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* eller annen alvorlig smittsom fiske sykdom innen nedbørfeltet eller i nærliggende land- og sjøområder. Partenes ansvarlige myndigheter kan utarbeide en felles plan som klargjør rutiner for varslingsplikt, beredskap for en eventuell spredning av *Gyrodactylus salaris*, metoder for verifisering av fiske sykdommer og tiltak ved misstanke eller påvisning av slike sykdommer.

Artikkel 16

Tiltak i særskilte situasjoner

1. Dersom fiskebestandene er truet av forurensning eller andre miljöpåverkninger, skal de ansvarlige myndigheter hver for seg eller i samarbeid iverksette tiltak som anses nødvendig for å forebygge, begrense eller hindre skade.

2. Partene skal med øyeblikkelig virkning begrense eller stanse fisket når vannføringen eller andre særlige forhold, herunder kritisk svikt i oppgangen av laks, tilsier det. Stans eller begrenning av fisket kan bare benyttes som tiltak i den utstrekning og for et slikt område som anses nødvendig for å sikre fiskebestanden. Lokale interessegrupper og rettighetshavere skal høres i den grad tidsmessige hensyn tillater det.

3. Praktiseringen av denne artikkelen skal skje i henhold til prosedyrer fastlagt av partenes ansvarlige myndigheter i fellesskap. Ved vurderingen av nødvendigheten av tiltak

gärder ska försiktighetsprincippet ges stor vekt skal føre var-prinsippet tillegges stor vekt

6 kap.

Kapittel 6

Slutbestämmelser

Avsluttende bestemmelser

Artikel 17

Artikkel 17

Samarbete, oppfølging av avtalet og endringer

Samarbeid, oppfølging av avtalen og endringer

1. Parternas behøriga myndigheter ska samarbeta om alla frågor som gäller fiskbestånden och vattenmiljön i Tana älvs vattendrag.

1. Partenes ansvarlige myndigheter skal samarbeide om alle spørsmål som berører fiskebestandene og vannmiljøet i Tanavassdraget.

2. Parterna ska vid behov mötas för att utvärdera avtalets tillämpning. Möte ska hållas senast två månader efter det att endera parten har begärt det.

2. Partene skal møtes ved behov for å evaluere anvendelsen av avtalen. Møter skal arrangeres senest innen to måneder etter at en av partene har bedt om dette.

3. Detta avtal med bilagor kan ändras genom överenskommelse mellan parterna. Ändringarna träder i kraft på det sätt som anges i artikel 22.

3. Denne avtale med vedlegg kan endres ved overenskomst mellom partene. Endringer trer i kraft som fastsatt i artikkel 22.

Artikel 18

Artikkel 18

Twistløsning

Twisteløsning

1. Tvister som uppstår om tolkningen eller tillämpningen av detta avtal ska lösas i samförstånd och så snart som möjligt genom förhandling mellan de behøriga myndigheterna.

1. Tvister som oppstår om tolkningen eller anvendelse av denne avtalen skal løses i minnelighet og så snart som mulig gjennom forhandling mellom ansvarlige myndigheter.

2. Förhandlingarna ska inledas senast två månader efter det att endera parten har begärt om det genom diplomatiska kontakter.

2. Forhandlingene skal innledes senest to måneder etter at den ene parten har anmodet om det gjennom diplomatiske kanaler.

3. Om man inte inom tre månader kommer fram till en lösning, ska tvisten hänvisas till en *ad hoc* gränsälvskommision för Tana älvs vattendrag. Vardera parten ska namnge tre medlemmar och tre ersättare till kommissionen. Bägge parter ska dessutom ställa en sekreterare och nödvändiga sakkunniga till kommissionens förfogande. Kommissionen ska sträva efter att finna en lösning som är acceptabel för bägge parter.

4. Om ärendet inte kan lösas av kommissionen inom fem månader, ska tvisten lösas på diplomatisk väg.

Artikel 19

Uppsägning

Vardera parten kan säga upp avtalet genom skriftligt meddelande till den andra parten. Uppsägningen träder i kraft efter tolv månader från slutet av det kalenderår då meddelandet om uppsägning har tagits emot.

Artikel 20

Straffrättsliga påföljder

Bestämmelser om straff, beslag, förverkandepåföljder och andra straffrättsliga påföljder finns i den nationella lagstiftningen.

Artikel 21

Upphävning av gällande avtal

Då detta avtal träder i kraft upphör överenskommelsen av den 1 mars 1989 mellan Republiken Finland och Konungariket Norge angående gemensam fiskeristadga för Tana älvs fiskeområde och den därtill anslutna fiskeristadgan att gälla.

3. Dersom man ikke i løpet av tre måneder kommer frem til en løsning, skal tvisten henvises til en *ad hoc* grenseelvkommisjon for Tanavassdraget. Hver part oppnevner tre medlemmer og tre varamedlemmer til kommisjonen. Begge partene stiller i tillegg en sekretær og nødvendige sakkynndige til rådighet for kommisjonen. Kommisjonen skal søke å finne en løsning som er akseptabel for begge parter.

4. Dersom saken ikke kan løses av kommisjonen i løpet av fem måneder, skal tvisten løses gjennom diplomatiske kanaler.

Artikkel 19

Oppsigelse

Denne avtalen kan sies opp av hver part ved skriftlig meddelelse til den andre parten. Oppsigelsen av avtalen trer i kraft etter tolv måneder fra slutten av det kalenderåret meddelelse om oppsigelse er mottatt.

Artikkel 20

Straffereaksjoner

For straff, beslag, inndragning og andre strafferettslige følger, gjelder nasjonal lovgivning.

Artikkel 21

Opphevelse av någjeldende overenskomst

Ved ikrafttredelse av denne avtalen oppheves Overenskomsten mellom Republiken Finland og Kongeriket Norge om felles forskrifter om fisket i Tanaelvas fiskeområde av 1. mars 1989 med tilhørende forskrifter om fisket.

RP 239/2016 rd

Artikel 22

Ikraftträdande

Detta avtal träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter det att parterna har meddelat varandra på diplomatisk väg att de krav som i enlighet med statsförfattningen ställs för att avtalet ska kunna träda i kraft har uppfyllts.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta avtal.

Som skedde i Helsingfors den 30 september 2016 i två exemplar på finska och norska. Båda texterna är lika giltiga.

För Republiken Finlands regering:

Jaana Husu-Kallio

För Konungariket Norges regering:

Åge B. Grutle

Bilaga 1.
Karta över avtalets geografiska tillämpningsområde

Bilaga 2.
Fiskestadga för Tana älvs vattendrag

Artikkel 22

Ikrafttreden

Denne avtalen trer i kraft den første dagen i den andre måneden etter at partene har meddelt hverandre gjennom diplomatiske kanaler at kravene som i henhold til statsforfatningen stilles for at avtalen kan tre i kraft er oppfylt.

Til bekreftelse av foranstående har de underteegnende, som er gitt behørig fullmakt til dette, undertegnet denne avtalen.

Utferdiget i to eksemplarer i Helsingfors den 30. september 2016 på finsk og norsk. Begge tekster har lik gyldighet.

For Republikken Finlands regering:

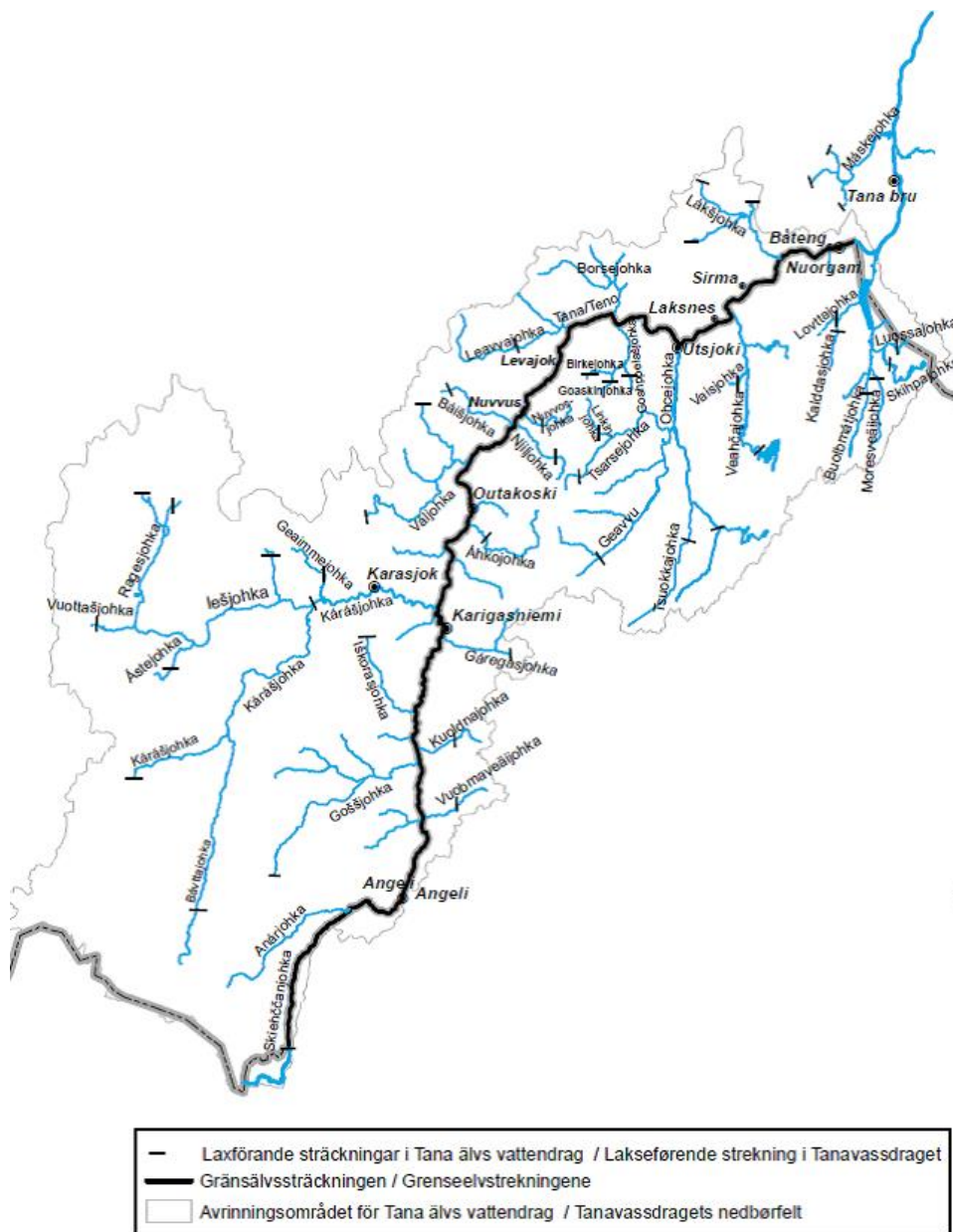
Jaana Husu-Kallio

For Kongeriket Norges regering:

Åge B. Grutle

Vedlegg 1.
Kart over avtalens geografiske virkeområde

Vedlegg 2.
Fiskeregler for Tanavassdraget

Valuma-aluearaja © SYKE
 Joet ja järvet © Maanmittauslaitos lupa nro 7/MML/16
 Joet, Norja © NVE

BILAGA 2

Fiskestadga för Tana älvs vattendrag

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna fiskestadga utgör en integrerad del av avtalet mellan Finland och Norge om fiske i Tana älvs vattendrag.

Bestämmelserna i fiskestadgan tillämpas på den gränsälvssträckning som avses i artikel 2.1 i avtalet. Bestämmelserna om skydd mot biologisk påverkan i 6 kap. tillämpas i hela avrinningsområdet för Tana älvs vattendrag.

2 §

Fiskargrupper på gränsälvssträckningen

I Finland delas personer som är berättigade till att köpa fisketillstånd in i följande grupper:

- 1) sådana innehavare av fiskerätt som avses i 4 § 1 mom. 10 punkten i lagen om fiske (379/2015) och som är fast bosatta i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag,
- 2) sådana innehavare av fiskerätt som avses i 4 § 1 mom. 10 punkten i lagen om fiske och som är fast bosatta någon annanstans än i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag,
- 3) personer som är fast bosatta i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag,
- 4) personer som är fast bosatta någon annanstans än i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag och som inte är sådana innehavare av fiskerätt som avses i 4 § 1 mom. 10 punkten i lagen om fiske.

I Norge delas personer som är berättigade till att köpa fisketillstånd in i följande grupper:

- 1) sådana innehavare av fiskerätt som avses i 4 § i lagen om fiskerätten i Tana älvs vattendrag (*Tanalagen*) och som har rätt att fiska med alla fångstredskap,
- 2) sådana innehavare av fiskerätt som avses i 5 § i lagen om fiskerätten i Tana älvs vattendrag och som har rätt att fiska med spö och handlina,
- 3) personer som är fast bosatta någon annanstans än i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag och som inte är sådana innehavare av fiskerätt som avses i lagen om fiskerätten i Tana älvs vattendrag.

2 kap.

Fiskevårdsavgifter och fisketillstånd

3 §

Fiskevårdsavgift

Skyldigheten att betala fiskevårdsavgift vid fiske på gränsälvssträckningen följer av lagstiftningen i det land i vilket fisketillstånd löses.

RP 239/2016 rd

4 §

Kategorier av fisketillstånd

De i artikel 10 i avtalet avsedda fisketillstånden för fiske på gränsälvsträckningen indelas i följande kategorier:

1) *allmänt fisketillstånd för lokala fiskare* berättigar till att fiska med alla fiskemetoder som är tillåtna enligt denna stadga, med de begränsningar som anges nedan och i den omfattning som fiskerätten nationellt anger; rätt att köpa ett allmänt fisketillstånd för lokala fiskare har i Finland de innehavare av fiskerätt som avses i 2 § 1 mom. 1 punkten och i Norge de innehavare av fiskerätt som avses i 2 § 2 mom. 1 punkten; det allmänna fisketillståndet för lokala fiskare gäller för en fiskesäsong,

2) *spöfisketillstånd för lokala fiskare* berättigar till att fiska med spö och konstgjort bete från strand och båt med de begränsningar som anges nedan; rätt att köpa ett spöfisketillstånd för lokala fiskare har i Finland de personer som avses i 2 § 1 mom. 3 punkten och i Norge de innehavare av fiskerätt som avses i 2 § 2 mom. 2 punkten; spöfisketillståndet för lokala fiskare gäller för en fiskesäsong,

3) *tillstånd för fiske från båt* berättigar till att fiska med spö och konstgjort bete från båt med de villkor och begränsningar som anges nedan,

4) *tillstånd för fiske från strand* berättigar till att fiska med spö och konstgjort bete från strand med de villkor och begränsningar som anges nedan.

5 §

Fördelning av fisketillstånd mellan olika zoner

Det maximala antalet tillstånd för fiske från båt per fiskesäsong är 11 000 fiskedygn, som fördelas lika mellan Finland och Norge. Antalet tillstånd för fiske från båt fördelas enligt följande mellan fiskezonerna i gränsälvsträckningen:

Period	Nuorgam	Vetsikko	Utsjoki	Outakoski och Enare älv	Sammanlagt
10.6.–16.6.	47	125	136	78	386
17.6.–23.6.	33	220	244	141	638
24.6.–30.6.	103	427	468	347	1 345
1.7.–7.7.	170	651	699	492	2 012
8.7.–14.7.	152	532	587	353	1 624
15.7.–21.7.	127	470	406	316	1 319
22.7.–28.7.	141	499	351	220	1 211
29.7.–4.8.	119	561	365	263	1 308
5.8.–10.8.	88	505	320	244	1 157
Sammanlagt	980	3 990	3 576	2 454	11 000

RP 239/2016 rd

Det maximala antalet tillstånd för fiske från strand per fiskesäsong är 11 000 fiskedygn, som fördelas lika mellan Finland och Norge. Antalet tillstånd för fiske från strand fördelas enligt följande mellan fiskezonerna i gränssävssträckningen:

Period	Nuorgam	Vetsikko	Utsjoki	Outakoski huvudfåran	Enare älv	Sammanlagt
10.6.–16.6.	379	81	96	149	21	726
17.6.–23.6.	468	104	149	307	23	1 051
24.6.–30.6.	608	158	253	623	56	1 698
1.7.–7.7.	577	255	259	698	63	1 852
8.7.–14.7.	426	182	204	689	86	1 587
15.7.–21.7.	377	175	177	564	90	1 383
22.7.–28.7.	350	123	129	401	116	1 119
29.7.–4.8.	246	79	111	375	121	932
5.8.–10.8.	96	71	81	308	96	652
Sammanlagt	3 527	1 228	1 459	4 114	672	11 000

Gränserna för fiskezonerna framgår av kartbilaga 1 till fiskestadgan. Zonerna ska också märkas ut i terrängen.

En kvot på högst en tredjedel av de dygnstillstånd som säljs i Finland kan reserveras för sådana i 2 § 1 mom. 2 punkten avsedda innehavare av fiskerätt som är fast bosatta någon annanstans än i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag. Kvoten ska fördelas jämnt mellan tillstånd för fiske från strand och tillstånd för fiske från båt.

3 kap.

Fångstredskap, fiskesäsong och fisketider

6 §

Tillåtna fångstredskap

Tillåtna fångstredskap för fiske av lax, havsöring och havsröding är

- 1) mockpata (joddu) och mjärdpata (meardi),
- 2) stående nät,
- 3) drivgarn,
- 4) spö och konstgjort bete.

Tillåtna fångstredskap för fiske av andra fiskarter än de som nämns i 1 mom. är

- 1) stående nät,
- 2) spö och konstgjort bete,
- 3) katsa,
- 4) lakkrok vid fiske på isen,
- 5) not i insjöar i Enare älv ovanför Matinköngäs.

Andra redskap och fiskemetoder än de som nämns i 1 och 2 mom., inklusive utter, är förbjudna.

De som har ett i 4 § 1 punkten avsett allmänt fisketillstånd för lokala fiskare får använda de redskap som avses i 1 och 2 mom. Övriga fiskare får endast använda spö och konstgjort bete.

RP 239/2016 rd

7 §

Allmän veckofredning

Under fiskesäsongen är allt fiske förbjudet från söndag kl. 19 (18) till måndag kl. 19 (18), med undantag för fiske i insjöar av andra fiskarter än lax, havsöring och havsröding när fisket sker mer än 200 meter från älvens utlopp eller inlopp.

8 §

Spöfiskesäsong

För personer som är fast bosatta i älvdalarna vid Tana älv är det med sådana i 4 § 1 och 2 punkten avsedda fisketillstånd tillåtet att fiska med spö och konstgjort bete (*spöfiske*) från den 1 juni till 20 augusti.

För personer med sådana i 4 § 3 och 4 punkten avsedda fisketillstånd är spöfiske tillåtet från den 10 juni till 10 augusti.

För i 2 § 1 mom. 2 punkten avsedda personer med ett fisketillstånd som hör till den kvot som avses i 5 § 4 mom. är spöfiske tillåtet från den 1 juni till 10 augusti. Fisketillstånd för att fiska under perioden 1–9 juni kan lösas från kvoten reserverad för den första perioden enligt tabellen i 5 §.

9 §

Tillstånd för fiske från båt och tillstånd för fiske från strand

Tillstånd för fiske från båt och tillstånd för fiske från strand är personliga.

Tillstånd för fiske från strand berättigar till att använda ett spö. Tillståndet gäller i en särskilt angiven fiskezon i den stat där tillståndet är köpt. Tillståndet gäller i ett fiskedygn, som börjar kl. 23 (22) och slutar följande dag kl. 16 (15).

Sådana tillstånd för fiske från strand som hör till den i 5 § 4 mom. avsedda kvoten för de personer som avses i 2 § 1 mom. 2 punkten gäller i ett fiskedygn, som börjar kl. 23 (22) och slutar följande dag kl. 23 (22).

Tillstånd för fiske från båt berättigar till att använda maximalt tre spön samtidigt i en båt, vart och ett av dem med ett konstgjort bete eller en fluga. Tillståndet gäller i en särskilt angiven fiskezon i bägge stater. Tillståndet gäller i ett fiskedygn, som börjar kl. 19 (18) och slutar följande dag kl. 19 (18).

Vid fiske från båt mellan kl. 19 (18) och 07 (06) ska det i båten finnas en roddare som är fast bosatt i älvdalarna vid Tana älvs vattendrag (*lokal roddare*). De som har löst ett sådant tillstånd för fiske från båt som med stöd av 5 § 4 mom. kvoterats för de personer som avses i 2 § 1 mom. 2 punkten är undantagna denna regel. I Alaköngäs-området mellan Boratbokcá och Bildanguoika ska det alltid finnas en lokal roddare i båten.

10 §

Tillåtna beten vid fiske med tillstånd för fiske från båt eller tillstånd för fiske från strand

Tillstånd för fiske från båt berättigar till fiske med ett konstgjort bete eller en fluga.

Tillstånd för fiske från strand berättigar till fiske med fluga utan flöte eller kastvikt. I följande områden får man också fiska med drag och fluga med flöte eller kastvikt.

1) i Alaköngäs, Yläköngäs och Matinköngäs enligt i terrängen uppsatta skyltar,

2) i Enare älv uppströms från Matinköngäs och i Kietsimäjoki i dess helhet.

Barn upp till 16 år med tillstånd för fiske från strand får fiska med fluga med flöte.

RP 239/2016 rd

11 §

Allmänna bestämmelser om bete och krokredskap vid spöfiske

Det är förbjudet att använda räkor, fisk eller mask som bete.

Det är förbjudet att använda krokredskap på ett sådant sätt och under sådana förhållanden att fisken kan krokas utanför munnen. Det är dock tillåtet att använda skaftförsedd huggkrok, fiskyxa och håv som hjälpmedel för att lyfta en fisk som har fastnat i redskap upp i båten eller på land.

Lakkrok får endast användas vid isfiske av lake. Med avvikelse från det som föreskrivs i 1 mom. är det vid fiske med lakkrok tillåtet att använda död betesfisk från Tana älvs vattendrag.

12 §

Förbjudna områden för spöfiske

Spöfiske är förbjudet

- 1) innanför patornas ledarmar och på ett område som ligger närmare än 50 meter nedanför patan eller närmare än 10 meter från dess sida,
- 2) närmare än 10 meter från stående nät,
- 3) från bro,
- 4) från båt och från strand närmare än 200 meter från närmaste älvstrand i en laxförande biälvs mynning, med undantag för Akujoki, Laksjoki och Levajoki där gränsen är 300 meter.

13 §

Fisketid för drivgarn

Fiske med drivgarn är tillåtet från den 1 till 15 juni. Under fiskesäsongen är fiske med drivgarn tillåtet från måndag kl. 19 (18) till onsdag kl. 19 (18).

14 §

Fisketid för stående nät

Fiske med stående nät är tillåtet från den 1 juni till 31 juli. I Enare älv varar fiskesäsongen till den 12 augusti för dem som är bosatta längs älven och som har fiskat där under fiskesäsongerna 2013–2015.

Under fiskesäsongen mellan den 1 juni och 15 juli samt mellan den 1 och 12 augusti är fiske med stående nät tillåtet från måndag kl. 19 (18) till onsdag kl. 19 (18).

Under fiskesäsongen mellan den 16 och 31 juli är fiske med stående nät tillåtet från måndag kl. 19 (18) till torsdag kl. 19 (18).

15 §

Fisketid för pata

Fiske med pata är tillåtet från den 1 juni till 31 juli. Från den 1 till 15 juni är fiske tillåtet från måndag kl. 19 (18) till onsdag kl. 19 (18). Från den 16 juni till 31 juli är fiske tillåtet från måndag kl. 19 (18) till torsdag kl. 19 (18).

RP 239/2016 rd

När fiske inte är tillåtet ska nätgarnen i tvärpata (doares), ledarm (cuollo) och hjälpledarm (vuojahat) vara upplyfta ovanför vattenytan eller på land. Alla andra knutna delar av fångstredskap, inklusive kroknät (joddu) och mjärdar (meardi) i patan, ska förvaras på land.

16 §

Antalsbegränsning för fångstredskap av garn

Vid fiske av lax, havsöring och havsröding med drivgarn, stående nät eller pata får man endast använda ett redskap åt gången per innehavare av fiskerätt i Norge och per fastighet med rätt till sådant fiske i Finland.

17 §

Fisketid för andra arter

Fiske med nät av andra fiskarter än lax, havsöring och havsröding är tillåtet från den 20 maj till 10 juni. I Enare älv och Kietsimäjoki är fiske tillåtet från den 20 maj till 20 augusti.

18 §

Fiske från båt

Det är förbjudet att fiska, inklusive att lägga ut redskap från båt med motorn igång och från båt som är förankrad i ström.

19 §

Olagligt förfarande

All verksamhet som inte har något annat syfte än att skrämma fisken eller hindra fiskens fria gång är förbjuden.

4 kap.

Tekniska bestämmelser om fiskeredskap

20 §

Utmärkning av fångstredskap

Stående nät och pator som har satts ut för fångst ska märkas ut så att de lätt kan observeras av dem som färdas på vattnet. Fångstredskapen ska förses med ett flöte som når minst 15 centimeter ovanför vattenytan eller med en flagga vars kortaste sida är minst 15 centimeter och som är fäst vid en flaggstång som har en höjd av minst 40 centimeter ovanför vattenytan.

Redskapen ska förses med namnet på och kontaktuppgifter till den som satt ut fångstredskapet samt namnet på den fastighet som fiskerätten hänför sig till. På stående nät fästs märket på ett lätt synligt flöte i ändan av redskapet. På en pata fästs märket på en skylt eller ett flöte på tvärpatans (doaris) yttersta stolpe eller bock.

21 §

Knutavstånd och garnkvalitet

Vid fångst av lax, havsöring och havsröding är det minsta tillåtna knutavståndet i stående nät, drivgarn och kroknät i pator 58 millimeter mätt från en knuts mittpunkt till följande knuts mittpunkt när fångstredskapet är vått.

I nät som avses i 1 mom. får endast användas garn tillverkat av hampa, bomull, nylonbindgarn eller spunnet nylon (nylon, perlon, terylen). Genomskinligt material, såsom entrådigt nylongarn, får inte användas.

Det är förbjudet att använda metalltråd, metallvajer eller liknande material i fångstredskap.

22 §

Pata

En pata ska ha en tvärpata (doares), en behövlig ledarm (čuollo) och en hjälpledarm (vuojahat) av en sådan konstruktion att dessa delar av fångstredskapet inte fångar fisk. Avståndet mellan träbockar och stolpar i tvärpata och hjälpledarm får vara högst 3 meter.

I en tvärpata, ledarm och hjälpledarm får dessutom användas endast ris, nätduk eller grindar av ris eller nätduk. Om nätduk används i ledarmen, ska knutavståndet i nätet vara antingen högst 40 millimeter eller minst 150 millimeter. Det är förbjudet att använda nät av ett genomskinligt material, såsom entrådigt nylongarn.

Den del av patan i vilken fisk fångas ska vara kroknät (joddu) eller mjärde (meardi). I samma pata får högst tre kroknät och/eller mjärdar användas. Kroknätet ska sättas som en skarp kil, vilken får vara högst 25 meter lång. Kroknätets längd mäts längs den längsta sidan.

I anslutning till kroknätet får användas en högst 15 meter lång hjälpledarm och en ledarm enligt figur 1. Hjälpledarmen och ledarmen har som uppgift att styra laxen in i det fångande kroknätet.

Kroknät nr 1 ska vara fäst vid den yttersta kilstolpen enligt figur 1.

Kroknät nr 2 och 3 ska vara fästa vid

A) - ändan av kroknätet (figur 2, kroknät nr 3)

B) - hjälpledarmen (figur 2, kroknät nr 2)

C) - ledarmen (figur 1, kroknät nr 2), eller

D) - tvärpatan (figur 1, kroknät nr 3).

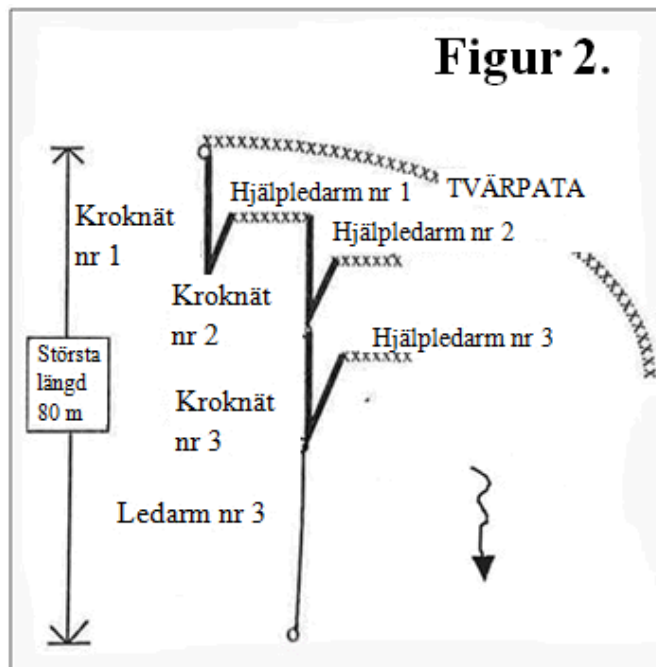
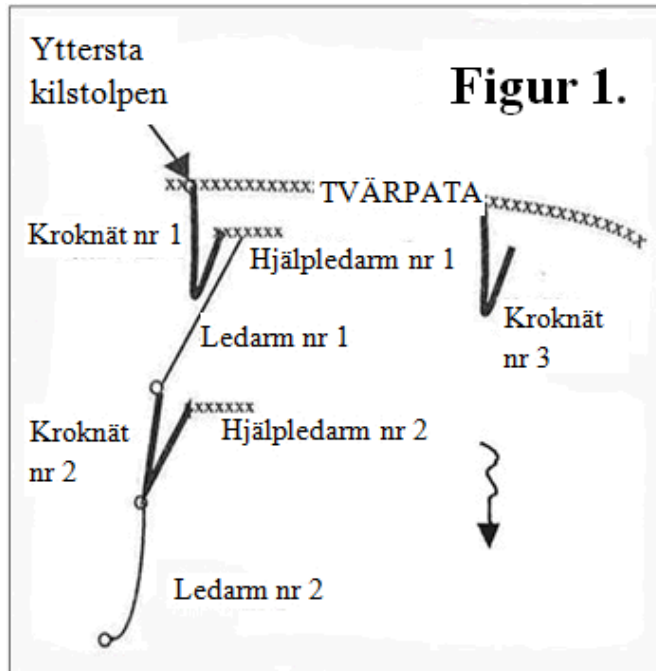
Ledarmen ska vara fäst nedanför varje kroknät/mjärde vid

A) - kroknätet (figur 1, ledarm nr 2), eller

B) - hjälpledarmen (figur 1, ledarm nr 1).

Om flera parallella kroknät är fästade vid tvärpatan, får ledarm användas endast vid det yttersta kroknätet (figur 1, kroknät nr 1 och 3).

Den sammanlagda längden av kroknät och ledarm får vara högst 80 meter mätt från den yttersta kilstolpen nedströms (figur 2).

23 §

Stående nät för fiske av lax, havsöring och havsröding

Stående nät avsett för fångst av lax, havsöring eller havsröding är ett enkelt rakt nät med flöte i vardera ändan. Nätet får inte fästas med stolpar eller andra fästanordningar vid andra ställen av nätet än dess ändar. Fästanordningen får endast bestå av ett sänke eller en enskild stång. Stående nät får inte sättas ut i form av en krok.

Stående nät avsett för fångst av lax, havsöring eller havsröding får vara högst 30 meter långt. Två eller flera nät får inte kopplas samman, om deras sammanlagda längd skulle överstiga 30 meter.

Vid fiske med stående nät får konstgjort strömskydd eller ledarm inte användas.

24 §

Drivgarn

Drivgarn är ett enkelt rakt nät utan kil. Ett drivgarn får vara högst 45 meter långt. Vid drivgarnsfiske ska avståndet mellan två drivgarn vara minst 200 meter.

Drivning får i ett sammanhang ske på en sträcka av högst 500 meter. Vid drivgarnsfiske får endast en båt användas.

25 §

Nätredskap för fiske av andra fiskarter

Stående nät för fiske av andra arter än lax, havsöring och havsröding får vara högst 2 meter djupa bottennät som består av enkel nätduk utan påse (grimm) tillverkad av entrådigt nylon (monofil) med en maximal tjocklek på 0,17 millimeter.

Vid fiske med stående nät får konstgjort strömskydd eller ledarm inte användas.

Knutavståndet i stående nät och not ska vara minst 29 millimeter och högst 35 millimeter mätt från en knuts mittpunkt till följande knuts mittpunkt när fångstredskapet är vått. I en not får endast användas garn tillverkat av hampa, bomull, nylonbindgarn eller spunnet nylon.

Not får inte användas närmare än 200 meter från älvens utlopp, inlopp, fors eller strömdrag.

26 §

Djupådra och avstånd mellan fångstredskap

Ingen del av en pata eller ett stående nät får sättas ut över djupådrans mittlinje, varken i huvudloppet eller i ett bilopp. Den yttersta delen av ett fångstredskap får inte på någon punkt sträcka sig närmare den motsatta stranden än 10 meter. Med motsatt strand avses också öar, holmar och klippor som har egna lopp mellan sig.

En pata får inte till någon del ligga närmare än 120 meter från en annan pata.

Stående nät och en pata eller två stående nät får inte till någon del ligga närmare än 60 meter från varandra.

RP 239/2016 rd

27 §

Förbjudna områden för fiske med nät

Vid en laxförande biälv får det inte i djupådran i huvudälven på den sida biälven rinner ut sättas ut stående nät, drivgarn eller pator nedanför biälven närmare än 200 meter från gränsen mellan biälven och huvudälven.

Inom de områden i Alaköngäs och Yläköngäs som är utmärkta på kartbilaga 2 är fiske med nät och pator tillåtet endast för fiskare som har fiskat i dessa områden under fiskesäsongerna 2013–2015.

28 §

Upptagning av fångstredskap

Fångstredskap ska tas upp på land genast efter att fiskesäsongen för redskapet är avslutad. Utrustning som används för att märka och sätta ut redskap ska tas upp på land inom två veckor från det att fiskesäsongen har avslutats.

5 kap.

Bestämmelser om fångsten

29 §

Minimimått och återutsättning av fisk

Lax, havsöring och havsröding som är mindre än 30 centimeter ska släppas tillbaka i vattnet. Fiskens längd mäts från spetsen av överkäken till stjärtfenans yttersta spets. Det är förbjudet att fånga fisk som övervintrat och fisk som inte uppfyller minimimåttet. Fisk ska alltid släppas tillbaka i vattnet om den fångats

- 1) utanför tillåten fisketid,
- 2) med förbjudet fiskeredskap eller förbjuden fiskemetod.

30 §

Fångstanmälan till registret

Fiskare är skyldiga att föra fiskedagbok (elektronisk eller på papper) och att till det elektroniska fångstregistret för Tana älv rapportera följande upplysningar om varje fångad lax, havsöring, havsröding, puckellax och regnbåge:

- 1) zon inom vilken fisket har skett,
- 2) datum för fisket,
- 3) kön, längd och vikt,
- 4) antal fiskar som släppts tillbaka,
- 5) fiskeredskap (spö/konstgjort bete, drivgarn, stående nät, pata).

Vid återutsättning behöver inte fiskens kön, längd och vikt rapporteras.

Den som har fiskat utan att få någon fångst ska rapportera upplysningarna i 1 mom. 1, 2 och 5 punkten.

Fångstanmälan ska göras senast första måndagen efter fisket.

Fiskare ska rapportera alla sina fångster av lax, havsöring och havsröding innan de kan köpa ett nytt fisketillstånd.

RP 239/2016 rd

Fångst av andra fiskarter kan rapporteras tillsammans med fångsten av lax, havsöring och havsröding eller efter att fiskesäsongen avslutats. Rapporteringen för dessa arter ska omfatta totalvikten för varje art.

6 kap.

Skydd mot biologisk påverkan

31 §

Främmande arter

Puckellax, regnbåge och eventuella andra främmande arter som fångas ska avlivas omedelbart.

32 §

Användning av betesfisk och rensning av fisk

Det är förbjudet att ta med betesfisk från andra vattendragsområden till Tana älvs vattendrag.

Det är förbjudet att använda betesfisk vid spöfiske i avrinningsområdet för Tana älvs vattendrag.

Inom vattendragets avrinningsområde är det i den omedelbara närheten av naturliga vatten inte tillåtet att rensa fisk från andra vattendrag.

33 §

Torkning och desinficering av fiskeredskap och båtar

Fiskeredskap och annan utrustning samt båtar och andra transportmedel som har använts i andra vattendrag ska vara torra eller desinficerade innan de får användas i avrinningsområdet.

Båge länder kan utfärda närmare bestämmelser om desinficering av fiskeredskap och båtar.

7 kap.

Åtgärder om vilka överenskommit på förhand

34 §

Förutsättningar för genomförande av åtgärder om vilka överenskommit på förhand

De fisketider per vecka om vilka det föreskrivs i 8, 13, 14 och 15 § i denna fiskestadga förkortas med ett dygn i en del av eller på hela gränsävssträckningen, om det i laxbeståndets tillstånd konstateras följande avvikelser från den förvaltningsplan för laxbestånden i Tana älv som avses i artikel 4 i avtalet:

1) Fiskdödligheten i ett laxbestånd för vilket förvaltningsmålen nåtts är betydligt större än den förväntade nivån för hållbar fiskdödlighet.

2) Fiskdödligheten i ett laxbestånd under återhämtning är betydligt större än den förväntade nivån i återhämtningsplanen för beståndet i fråga.

Åtgärder om vilka överenskommit på förhand genomförs när följande beståndsspecifika tröskelvärden överskrids:

RP 239/2016 rd

1) Den konstaterade fiskdödligheten i ett bestånd är mer än 5 % större än den förväntade nivån.

2) Den konstaterade fiskdödligheten i ett bestånd är mer än 10 % större än den förväntade nivån.

Om fiskdödligheten i ett bestånd är mer än 20 % större än den förväntade nivån, eller om andra omständigheter kräver åtgärder, ska en ytterligare minskning av fisket göras i enlighet med artiklarna 6 och 7 i avtalet.

Det kan införas en mindre restriktiv reglering av fisket om fiskbeståndens tillstånd medger det i enlighet med artiklarna 6 och 7 i avtalet.

Utvärderingen av om förutsättningarna för genomförande av åtgärder om vilka överenskommit på förhand uppfylls ska göras i enlighet med artikel 5.3 och i enlighet med det förfarande som avses i artikel 7 i avtalet.

35 §

Beståndsspecifika åtgärder om vilka överenskommit på förhand

Fiske är inte tillåtet mellan måndag kl. 19 (18) och tisdag kl. 19 (18) under de angivna perioderna.

Laxbeståndet i huvudfåran i Tana älv, förkortad fisketid i huvudfåran på gränsävssträckningen:

	Period med minst 5-procentig avvikelse	Period med minst 10-procentig avvikelse
Tillstånd för fiske från båt och tillstånd för fiske från strand	24.6.–31.7.	24.6.–10.8.
Spöfiske för lokala fiskare	24.6.–14.7.	24.6.–21.7.
Stående nät		24.6.–30.6.
Pata		24.6.–30.6.

Laxbeståndet i Laksjoki, förkortad fisketid i Nuorgam fiskelags område:

	Period med minst 5-procentig avvikelse	Period med minst 10-procentig avvikelse
Tillstånd för fiske från båt och tillstånd för fiske från strand	10.–23.6.	10.–23.6.
Spöfiske för lokala fiskare	10.–16.6.	17.–23.6.
Stående nät		10.–23.6.
Pata		10.–23.6.
Drivgarn		10.–15.6.

RP 239/2016 rd

Laxbeståndet i Vetsikkojoki, förkortad fisketid från Vetsikkojokis mynning norröver på gränsälvsträckningen:

	Period med minst 5-procentig avvikelse	Period med minst 10-procentig avvikelse
Tillstånd för fiske från båt och tillstånd för fiske från strand	17.–30.6.	10.–30.6.
Spöfiske för lokala fiskare	17.–23.6.	10.–23.6.
Stående nät		17.–23.6.
Pata		17.–23.6.
Drivgarn		

Laxbestånden i Utsjoki, förkortad fisketid från Utsjokis mynning norröver på gränsälvsträckningen:

	Period med minst 5-procentig avvikelse	Period med minst 10-procentig avvikelse
Tillstånd för fiske från båt och tillstånd för fiske från strand	17.6.–14.7.	10.6.–21.7.
Spöfiske för lokala fiskare	17.6.–7.7.	10.6.–14.7.
Stående nät		17.–23.6.
Pata		17.–23.6.
Drivgarn		

Laxbeståndet i Valjohka, förkortad fisketid från Valjohkas mynning norröver på gränsälvsträckningen:

	Period med minst 5-procentig avvikelse	Period med minst 10-procentig avvikelse
Tillstånd för fiske från båt och tillstånd för fiske från strand	17.6.–14.7.	17.6.–14.7.
Spöfiske för lokala fiskare	17.6.–7.7.	17.6.–7.7.
Stående nät		10.–23.6.
Pata		10.–23.6.
Drivgarn		10.–15.6.

Laxbestånden i Kaarasjoki och dess biälvar, förkortad fisketid i hela huvudfåran på gränsälvsträckningen:

	Period med minst 5-procentig avvikelse	Period med minst 10-procentig avvikelse
Tillstånd för fiske från båt och tillstånd för fiske från strand	17.–30.6.	10.6.–7.7.
Spöfiske för lokala fiskare	23.–30.6.	10.–30.6.
Stående nät		10.–30.6.
Pata		10.–30.6.
Drivgarn	10.–15.6.	10.–15.6.

RP 239/2016 rd

Laxbestånden i Iesjoki, förkortad fisketid i hela huvudfåran på gränsälvssträckningen:

	Period med minst 5-procentig avvikelse	Period med minst 10-procentig avvikelse
Tillstånd för fiske från båt och tillstånd för fiske från strand	17.–30.6.	10.6.–7.7.
Spöfiske för lokala fiskare	23.–30.6.	10.–30.6.
Stående nät		10.–30.6.
Pata		10.–30.6.
Drivgarn	10.–15.6.	10.–15.6.

Laxbestånden i Enare älv och dess biälvar, förkortad fisketid i hela huvudfåran på gränsälvssträckningen:

	Period med minst 5-procentig avvikelse	Period med minst 10-procentig avvikelse
Tillstånd för fiske från båt och tillstånd för fiske från strand	17.6.–14.7.	17.6.–28.7.
Spöfiske för lokala fiskare	23.6.–14.7.	17.6.–21.7.
Stående nät		24.6.–14.7.
Pata		24.6.–14.7.
Drivgarn		

Laxbestånden i Enare älv och dess biälvar, förkortad fisketid i Enare älv:

	Period med minst 5-procentig avvikelse	Period med minst 10-procentig avvikelse
Tillstånd för fiske från båt och tillstånd för fiske från strand	15.7.–10.8.	8.7.–10.8.
Spöfiske för lokala fiskare	23.7.–10.8.	23.7.–20.8.
Stående nät		24.6.–12.8.
Pata		24.6.–21.7.
Drivgarn		

8 kap.

Övriga bestämmelser

36 §

Båtregister

Bestämmelser om registreringen av båtar finns i den nationella lagstiftningen. Innan bestämmelser utfärdas ska den andra partens behöriga myndighet höras.

Fiske från båt är tillåtet endast med en fiskebåt som är registrerad i båtregistret för Tana älv och som har nationalitetsbeteckning och nummer.

Lokala personer som enligt 2 § har rätt att fiska med nät får registrera högst 3 båtar. Lokala personer som enligt 2 § har rätt att fiska med nät och som bedriver turistnäring får registrera högst 15 båtar. Andra lokala fiskare samt sådana innehavare av fiskerätt som avses i 2 § 1 mom. 2 punkten får registrera högst en båt.

37 §

Närmare fastställande av områdesavgränsningar och fiskeplatser

Parternas behöriga myndigheter fastställer tillsammans älvfårans bredd enligt medelvattenståndet under sommaren i huvudfåran och bifåror samt djupådrans sträckning i bifåror. Djupådran på gränsälvsträckningen framgår av den senaste rågången mellan Norge och Finland.

Den behöriga myndigheten i staten i fråga kan fastställa

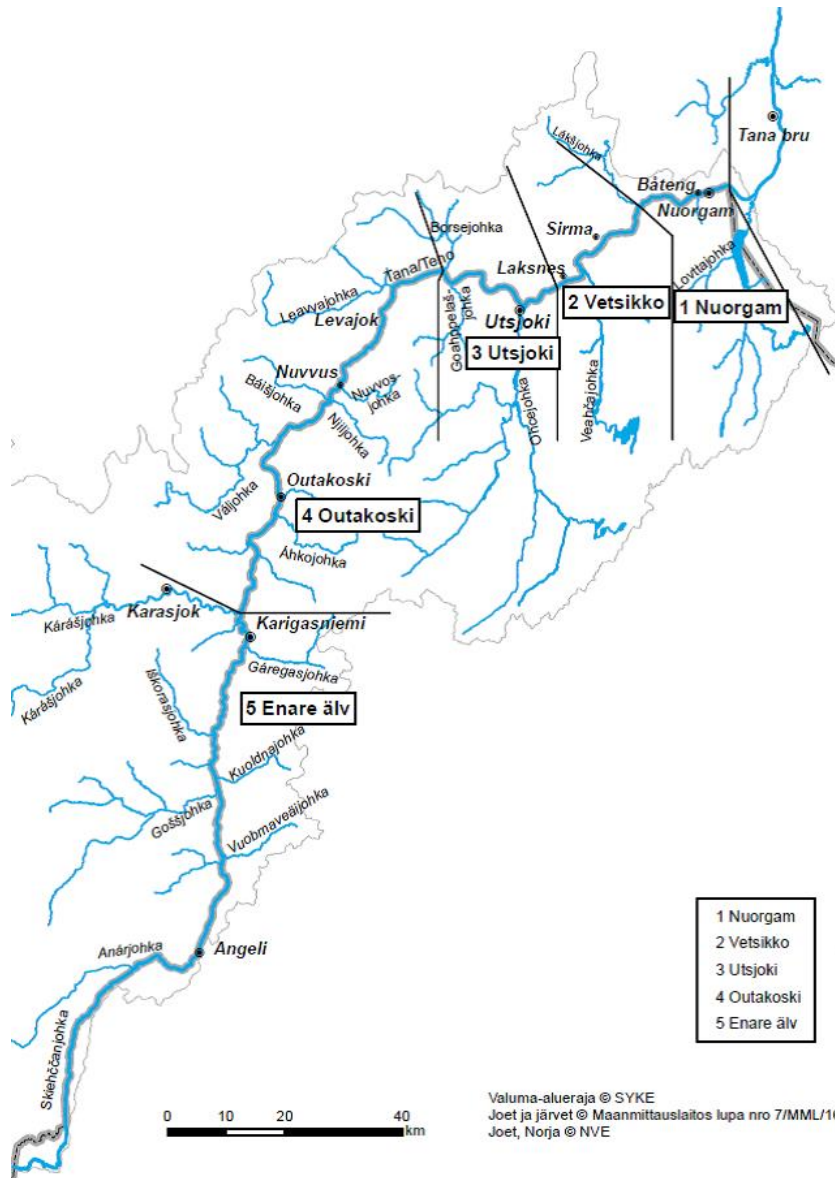
- 1) gränsen mellan älv och insjö,
- 2) gränsen mellan huvudfåra och bifåra,
- 3) en ny plats för en pata, om platsen för patan blir oändamålsenlig på grund av förändringar i älvbotten eller andra orsaker,
- 4) tillåtna notfiskeplatser för fiske av andra fiskarter i insjöar i Enare älv.

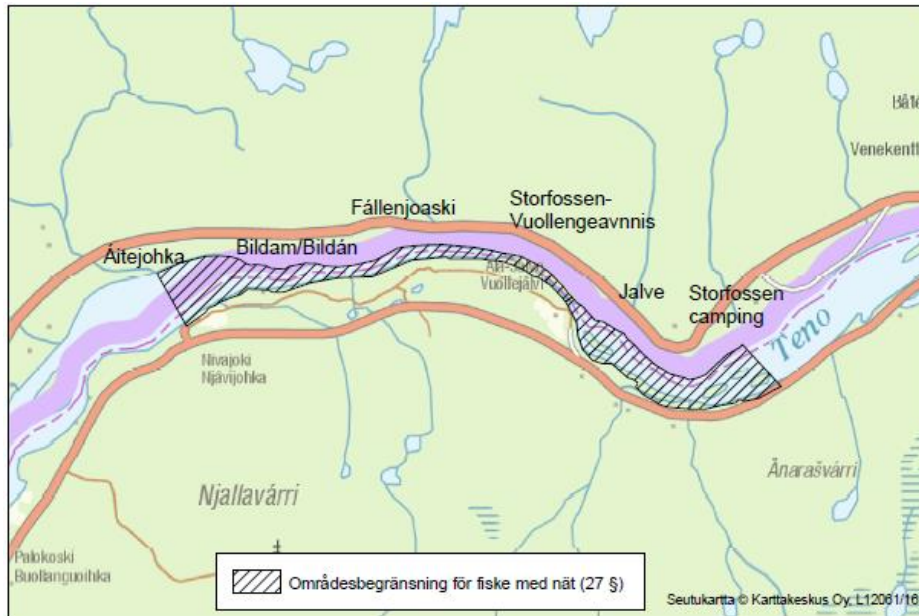
38 §

Dispens för åtgärder som syftar till skydd eller utveckling av fiskbestånd

Den behöriga myndigheten får i enskilda fall bevilja dispens från bestämmelserna i fiskestadgan när det gäller fångst av moderfisk och sättfisk för vetenskaplig forskning, praktiska prov och fiskodlingsåtgärder. Dispensen ska vara motiverad med tanke på främjandet av skydd eller hållbart nyttjande av fiskbestånden samt vara förenlig med det i artikel 1 angivna syftet med avtalet.

Dispensen beviljas av myndigheten i det land där verksamheten utövas. Innan dispensen beviljas ska innehavarna av fiskerätt och den andra partens behöriga myndighet informeras. Den andra partens behöriga myndighet ska informeras om beviljade dispenser.

Fiskeregler for Tanavassdraget

Kapittel 1

Generelle bestemmelser

§ 1

Virkeområde

Fiskereglene er en integrert del av avtalen mellom Finland og Norge om fisket i Tanavassdraget.

Bestemmelsene i fiskereglene gjelder på grenseelvstrekningen jf. avtalens artikkel 2 punkt 1. Kapittel 6 om beskyttelse mot biologisk påvirkning gjelder i hele nedbørfeltet til Tanavassdraget.

§ 2

Grupper av fiskere på grenseelvstrekningen

I Finland deles personer som er berettiget til å kjøpe fiskekort i følgende grupper:

- 1) fiskerettshaver etter lov om fiske (379/2015) § 4, første ledd, punkt 10, som er fast bosatt i Tanavassdragets elvedaler;
- 2) fiskerettshaver etter lov om fiske § 4, første ledd, punkt 10, som ikke er fast bosatt i Tanavassdragets elvedaler;
- 3) person som er fast bosatt i Tanavassdragets elvedaler;
- 4) person som ikke er fiskerettshaver etter lov om fiske § 4, første ledd, punkt 10, og ikke er fast bosatt i Tanavassdragets elvedaler.

I Norge deles personer som er berettiget til å kjøpe fiskekort i følgende grupper:

- 1) fiskerettshavere med rett til å fiske med alle redskaper etter § 4 i lov om fiskeretten i Tanavassdraget (*Tanaloven*);
- 2) fiskerettshavere med rett til å fiske med stang og håndsnøre etter § 5 i lov om fiskeretten i Tanavassdraget;
- 3) person som ikke er fiskerettshaver etter lov om fiskeretten i Tanavassdraget, og ikke er fast bosatt i Tanavassdragets elvedaler.

Kapittel 2

Fiskeravgift og fiskekort

§ 3

Fiskeravgift

Plikten til å betale fiskeravgift ved fiske på grenseelvstrekningen følger lovgivningen i det landet hvor fiskekortet blir løst.

RP 239/2016 rd

§ 4

Kategorier av fiskekort

Fiskekort for fiske på grenseelvtrekningen, jf. avtalens artikkel 10, inndeles i følgende kategorier:

1) *Generelt fiskekort for lokale fiskere* gir rett til å fiske med alle fiskemetoder som er nevnt i disse reglene, med de begrensninger som nevnes senere, og i det omfang som fiskeretten nasjonalt bestemmer. Rett til å kjøpe generelt fiskekort for lokale fiskere har i Finland de personer som er nevnt i § 2, første ledd punkt 1, og i Norge de personer som er nevnt i § 2, andre ledd punkt 1. Generelt fiskekort for lokale fiskere gjelder for en fiskesesong.

2) *Stangfiskekort for lokale fiskere* gir rett til å fiske med stang fra strand og båt med de begrensninger som nevnes senere. Rett til å kjøpe stangfiskekort for lokale fiskere har i Finland de personer som er nevnt i § 2, første ledd punkt 3, og i Norge de personer som er nevnt i § 2, andre ledd punkt 2. Stangfiskekort for lokale fiskere gjelder for en fiskesesong.

3) *Fiskekort for fiske fra båt (båtfiskekort)* gir rett til å fiske med stang og håndsnøre fra båt, med senere nevnte betingelser og begrensninger.

4) *Fiskekort for fiske fra strand (strandfiskekort)* gir rett til å fiske med stang og håndsnøre fra strand, med senere nevnte betingelser og begrensninger.

§ 5

Fordeling av antall fiskekort til ulike soner

Det maksimale antallet båtfiskekort, per fiskesesong er 11 000 fiskedøgn, som fordeles likt mellom Finland og Norge. Antall fiskekort for fiske fra båt fordeles på følgende måte for fiskesoner i grenseelvtrekningen:

Tidsrom	Nuorgam	Veahčajohka	Utsjoki	Outakoski og Anárjohka	Til sammen
10.6.–16.6.	47	125	136	78	386
17.6.–23.6.	33	220	244	141	638
24.6.–30.6.	103	427	468	347	1 345
1.7.–7.7.	170	651	699	492	2 012
8.7.–14.7.	152	532	587	353	1 624
15.7.–21.7.	127	470	406	316	1 319
22.7.–28.7.	141	499	351	220	1 211
29.7.–4.8.	119	561	365	263	1 308
5.8.–10.8.	88	505	320	244	1 157
Totalt	980	3 990	3 576	2 454	11 000

RP 239/2016 rd

Det maksimale antallet strandfiskekort per fiskesesong er 11 000 fiskedøgn, som fordeles likt mellom Finland og Norge. Antall fiskekort for fiske fra strand fordeles på følgende måte mellom strandfiskesonene i grenseelvstrekningen:

Tidsrom	Nuorgam	Veahčajohka	Utsjoki	Outakoski hovedløpet	Anárjohka	Til sammen
10.6.–16.6.	379	81	96	149	21	726
17.6.–23.6.	468	104	149	307	23	1 051
24.6.–30.6.	608	158	253	623	56	1 698
1.7.–7.7.	577	255	259	698	63	1 852
8.7.–14.7.	426	182	204	689	86	1 587
15.7.–21.7.	377	175	177	564	90	1 383
22.7.–28.7.	350	123	129	401	116	1 119
29.7.–4.8.	246	79	111	375	121	932
5.8.–10.8.	96	71	81	308	96	652
Totalt	3 527	1 228	1 459	4 114	672	11 000

Grensene for fiskesonene følger av kartvedlegg 1 til fiskereglene. Sonene skal merkes i terrenget.

En kvote på høyst en tredjedel av døgnfiskekortene som selges i Finland kan reserveres for fiskerettshavere fast bosatt andre steder enn i Tanavassdragets elvedaler som angitt i § 2, første ledd punkt 2. Kvoten skal fordeles likt på stangfiskekort og båtfiskekort.

Kapittel 3

Fiskeredskaper, fiskesesong og fisketider

§ 6

Tillatte fiskeredskaper

Tillatte redskap for fiske av laks, sjøørret og sjørøye er:

- 1) stengsel med krokgarn (joddu) og ruse (meardi)
- 2) settegarn
- 3) drivgarn
- 4) stang og håndsnøre.

Tillatte redskap for fiske av andre fiskearter enn nevnt i første ledd, er:

- 1) settegarn
- 2) stang og håndsnøre
- 3) teine
- 4) lakekrok ved fiske på isen
- 5) kastenot i innsjøer i Anárjohka ovenfor Matinköngäs.

Andre redskaper og fiskemetoder enn de som er nevnt foran i 1 og 2 ledd, herunder oter, er forbudt.

De som har generelt fiskekort, jf. § 4 punkt 1, kan bruke redskap nevnt foran i første og andre ledd. Andre fiskere kan bare bruke stang og håndsnøre.

RP 239/2016 rd

§ 7

Generell ukefredning

I fiskesesongen er alt fiske forbudt fra søndag kl. 18 (19) til mandag kl. 18 (19). Unntatt fra dette er fiske i innsjøer etter andre fiskearter enn laks, sjøørret og sjørøye når fisket foregår mer enn 200 meter fra utløps- eller innløpsos.

§ 8

Fiskesesong for stang og håndsnøre

For personer fast bosatt i Tanadalen, med fiskekort angitt i § 4, punkt 1 og 2, er fiske med stang og håndsnøre (*stangfiske*) tillatt fra 1. juni til 20. august.

For personer med fiskekort angitt i § 4, punkt 3 og 4 er stangfiske tillatt fra 10. juni til 10. august.

For personer nevnt i § 2, første ledd punkt 2, med fiskekort fra kvoten nevnt i § 5 fjerde ledd, er stangfiske tillatt fra 1. juni til 10. august. Fiskekort for å fiske i perioden 1.–9. juni kan løses fra kvoten reservert for den første perioden ifølg tabell under § 5.

§ 9

Båtfiskekort og strandfiskekort

Båtfiskekort og strandfiskekort er personlig.

Strandfiskekort gir rett til å bruke én stang. Fiskekortet gjelder i en nærmere angitt fiskesone i den staten hvor strandfiskekortet er kjøpt. Fiskekortet gjelder i ett fiskedøgn som begynner kl. 22 (23) og slutter dagen etter kl. 15 (16). Strandfiskekort fra kvoten reservert etter § 5, fjerde ledd for personer som er nevnt i § 2, første ledd punkt 2, gjelder for fiskedøgn som begynner kl. 22 (23) og slutter dagen etter kl. 22 (23).

Båtfiskekort gir rett til å bruke maksimalt tre stenger samtidig i en båt, hver av dem med en sluk eller en flue. Kortet gjelder i en nærmere angitt fiskesone i begge statene. Fiskekortet gjelder i ett fiskedøgn som begynner kl. 18 (19) og slutter dagen etter kl. 18 (19).

Ved fiske fra båt mellom kl. 18 (19) og 06 (07) skal det i båten være med en roer som bor fast i Tanadalen (*lokal roer*). De båtfiskekort som er reservert etter § 5, fjerde ledd for personer nevnt i § 2, første ledd punkt 2, er unntatt fra denne regelen. I Storfossen-området mellom Boratbokča og Bildanguoika skal det alltid være en lokal roer i båten.

§ 10

Tillatt agn ved fiske med båtfiskekort og strandfiskekort

Personer med båtfiskekort kan fiske med en sluk eller en flue.

Personer med strandfiskekort kan fiske med flue uten dupp eller søkke. I følgende områder kan de også fiske med sluk og flue med dupp eller søkke:

- 1) i Storfossen, Ailesstrykene og Matinköngäs i henhold til skilt oppsatt i terrenget, samt
- 2) i Anarjohka oppstrøms fra Matinköngäs og Skiehččanjohka.

Barn opp til 16 år med strandfiskekort kan fiske med flue og dupp.

RP 239/2016 rd

§ 11

Generelle bestemmelser om agn og krokredskap ved stangfiske

Det er forbudt å bruke reker, fisk og mark som agn.

Det er forbudt å bruke krokredskaper på en slik måte og under slike forhold at fisken kan krøkes. Det er tillatt å bruke klepp, fiskeøks og håv som hjelpemiddel for å løfte en fisk som har satt seg fast i redskap, opp i båt eller på land.

Lakekrok er kun tillatt ved isfiske etter lake. Som unntak fra regelen i første ledd, er det tillatt å bruke død fisk fra Tanavassdraget som agn ved fiske med lakekrok.

§ 12

Forbudsområder for stangfiske

Stangfiske er forbudt:

- 1) innenfor ledegarn i stengsel og innenfor et område nærmere enn 50 meter nedenfor stengsel eller 10 meter til siden
- 2) nærmere enn 10 meter fra settegarn
- 3) fra bro
- 4) fra båt og fra strand nærmere enn 200 meter fra nærmeste elvebredd i lakseførende sideelvs munning, unntatt ved Akujoki, Laksjohka og Leavvajohka der grensen er 300 meter.

§ 13

Fisketid for drivgarn

Fiske med drivgarn er tillatt i perioden 1. juni til 15. juni, fra mandag kl. 18 (19) til onsdag kl. 18 (19).

§ 14

Fisketid for settegarn

Fiske med settegarn er tillatt i perioden 1. juni til 31. juli. I Anárjohka varer sesongen til 12. august for de som bor langs denne elva og har fisket der i fiskesesongene 2013 til 2015.

I fiskesesongen mellom den 1. juni og 15. juli samt mellom 1. og 12. august er fiske med settegarn tillatt fra mandag kl. 18 (19) til onsdag kl. 18 (19).

I fiskesesongen mellom den 16. og 31. juli er fiske med settegarn tillatt fra mandag kl. 18 (19) til torsdag kl. 18 (19).

§ 15

Fisketid for stengsel

Stengselfiske er tillatt i perioden 1. juni til 31. juli. Fra 1. juni til 15. juni er fisket tillatt fra mandag kl. 18 (19) til onsdag kl. 18 (19). Fra 16. juni til 31. juli er fisket tillatt fra mandag kl. 18 til torsdag kl. 18.

Når det ikke er tillatt å fiske skal garnene i stengslets tverrstengsel (doares), ledestengsel (cuollo) og ledegarn (vuojahat) være heist over vannoverflaten eller bragt på land. Alle andre bundne deler av fangstredskapet, inklusive stengslets krokarn (joddu) og ruse (meardi), skal oppbevares på land.

RP 239/2016 rd

§ 16

Antallsbegrensning for garnredskaper

Ved fiske etter laks, sjørret og sjørøye med drivgarn, settegarn eller stengsel, kan det bare brukes ett redskap om gangen per eiendom med rett til slikt fiske i Finland og per fiskerettshaver i Norge.

§ 17

Fisketid for andre arter

Garnfiske etter andre fiskearter enn laks, sjørret og sjørøye er tillatt fra 20. mai til 10. juni. I Anárjohka og Skiehčeanjohka er fisket tillatt til fra 20. mai til 20. august.

§ 18

Fiske fra båt

Det er forbudt å fiske, inkludert utsetting av redskap, fra båt med motoren i gang, og fra båt som er ankret opp.

§ 19

Ulovlige tiltak

Tiltak som ikke har annen hensikt enn å skremme fisken eller hindre fiskens frie gang er forbudt.

Kapittel 4

Tekniske bestemmelser om fiskeredskap

§ 20

Merking av redskap

Settegarn og stengsler som er satt ut i elva, skal merkes slik at andre som ferdes i vassdraget, lett kan få øye på dem. Fangstredskapene skal merkes med en flottør som stikker minst 15 cm over vannoverflaten eller med et flagg festet på en stang som stikker minst 40 cm over vannoverflaten. Kortsiden av flagget skal være minimum 15 cm lang.

Redskapet skal være merket med fiskerens navn og kontaktinformasjon, samt navnet på den eiendommen som fiskeretten er tilknyttet. På settegarn festes merket på en godt synlig flottør i enden av redskapet. På stengsel settes merket på et skilt eller en flottør festet på den ytterste stolpen eller bukken i tverrstengselet (doaris).

§ 21

Maskevidde og trådtype

Ved fiske på laks, sjøørret eller sjørøye er minste tillatte maskevidde i settegarn, drivgarn og krokarn i stengsel 58 mm, målt fra knutes midtpunkt til knutes midtpunkt når redskapet er vått.

I garn nevnt i første ledd er det bare tillatt å bruke tråd av hamp, bomull, nylonbindetråd eller spunnet nylon (nylon, perlon, terylene). Det er ikke tillatt å bruke gjennomsiktig materiale, som monofilament nylon.

Det er forbudt å bruke metalltråd, wire eller tilsvarende materiale i fangstredskap.

§ 22

Stengsel

Stengsel skal ha tverrstengsel (doaris), eventuelt ledestengsel (čuollu) og ledergarn (vuojahat) av slik konstruksjon at disse deler av redskapet ikke fanger fisk. I tverrstengsel og ledergarn skal det være trebukker eller stolper med avstand på 3 meter eller mindre.

I tverrstengsel, ledestengsel og ledergarn kan det ellers bare brukes ris, garn, eller grunder med ris eller garn. Når det brukes garn i slike ledeanordninger, skal maskevidden være enten maksimalt 40 mm eller minst 150 mm. Det er forbudt å bruke garn av et gjennomsiktig materiale som monofilament nylon.

Den fangstende delen av stengselet skal være krokarn (joddu) eller ruse (meardi). I et og samme stengsel kan man bruke inntil tre krokarn og/eller ruser. Krokarnet skal være formet som en spiss kile som kan være inntil 25 meter langt. Lengden på krokarnet måles på den lengste siden.

Sammen med krokarnet kan det stå et inntil 15 meter langt ledergarn og ett ledestengsel slik figur 1 viser. Funksjonen til ledergarnet og ledestengselet er å lede laksen til fangstdelen.

Krokarn nr. 1 skal være festet i den ytterste posestolpen som vist på figur 1.

Krokarn nr. 2 og 3 skal være festet på følgende måte:

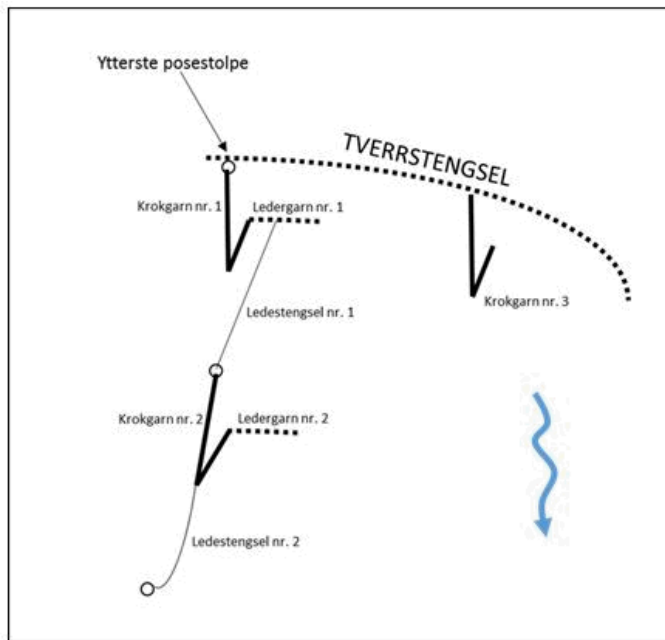
- A) i spissen av krokarnet (se figur 2, krokarn nr. 3)
- B) i ledergarnet (se figur 2, krokarn nr. 2)
- C) i ledestengselet (se figur 1, krokarn nr. 2), eller
- D) i tverrstengselet (se figur 1, krokarn nr. 3).

Ldestengselet skal stå nedenfor hvert krokarn/ruse, og være festet på følgende måte:

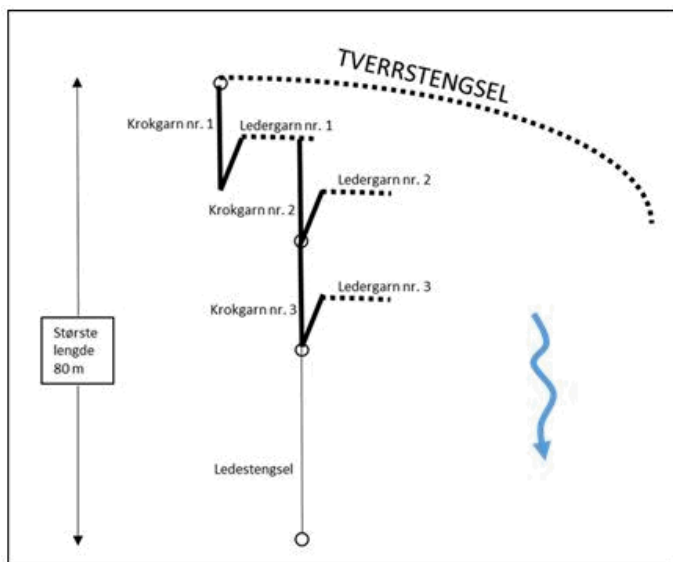
- A) i krokarnet (se figur 1, ledestengsel nr. 2), eller
- B) i ledergarnet (se figur 1, ledestengsel nr. 1)

Dersom det er flere krokarn ved siden av hverandre fra tverrstengselet (se figur 1, krokarn nr. 1 og 3), er det bare tillatt å ha ledestengsel fra det ytterste krokarnet.

Samlet lengde av krokarn og ledestengsel kan være inntil 80 meter, målt nedstrøms fra ytterste posestolpe som vist på figur 2.

Figur 1.

Figur 2.

§ 23

Settegarn for fiske etter laks, sjøørret og sjørøye

Settegarn for fiske etter laks, sjøørret eller sjørøye er et enkelt, rett garn med flottør i begge ender. Garnet skal ikke festes med stolper eller andre festeanordninger på andre steder enn i endene. Festeordningen skal bare bestå av et enkelt søkk eller en enkelt stokk. Det er ikke tillatt å lage krok på settegarn.

Settegarn for fiske etter laks, sjøørret eller sjørøye kan være inntil 30 meter lang. To eller flere garn kan ikke lenkes sammen, hvis de sammen blir lengre enn 30 meter.

Ved fiske med settegarn er det forbudt å bruke kunstig strømbryter eller ledestengsel.

§ 24

Drivgarn

Drivgarn er et enkelt, rett garn uten pose. Drivgarn kan være inntil 45 meter langt. Ved drivgarnsfiske skal avstanden mellom to drivgarn være minst 200 meter.

Drivingen kan foregå inntil 500 meter om gangen. Under drivingen kan det bare brukes én båt.

§ 25

Garnredskaper til fiske etter andre fiskearter

Settegarn til fangst av andre fiskearter enn laks, sjøørret og sjørøye kan være et inntil 2 meter dypt bunngarn, som består av garn med én line, uten pose, laget av monofilamenttråd av inntil 0,17 mm tykkelse.

Ved fiske med settegarn er det ikke lov å bruke kunstig strømbryter eller ledestengel.

Maskevidden i settegarn og kastenot skal være minst 29 mm og høyst 35 mm, målt fra knutes midtpunkt til knutes midtpunkt når redskapet er vått. Det er bare tråd av hamp, bomull, nylonbindetråd eller spunnet nylon som er lov å bruke i kastenoten.

Kastenot må ikke brukes nærmere enn 200 meter fra elvers utløpsos, innløpsos, foss eller stryk.

§ 26

Djupål og avstand mellom redskap

Ingen del av stengsel eller settegarn må stå over djupålen i hovedløpet eller sideløp. Den ytterste delen av redskap skal ikke på noe punkt strekke seg nærmere enn 10 meter fra motsatt elvebredd. Med motsatt bredd menes også øyer, holmer og klipper som har egne løp mellom seg.

Ingen del av stengsler må være nærmere enn 120 meter fra annet stengsel.

Ingen del av settegarn og stengsel eller to settegarn må være nærmere enn 60 meter fra hverandre.

RP 239/2016 rd

§ 27

Forbudsområder for garnfiske

Ved sideelv hvor laks går opp, må det i hovedelv på sideelvas side av djupålen, ikke brukes settegarn, drivgarn eller stengsel nedstrøms fra sideelva nærmere enn 200 meter fra samløpet av sideelv og hovedelv.

I de områdene i Storfossen og Ailestrykene som er avmerket i kartvedlegg 2, er fiske med garn eller stengsel bare tillatt for fiskere som har fisket i disse områdene i fiskesesongene 2013–2015.

§ 28

Opptak av redskap

Fangstredskap skal tas på land straks etter at fiskesesongen for redskapet er avsluttet. Utstyr brukt til å merke og sette opp redskap skal tas på land innen to uker etter avsluttet fiskesesong.

Kapittel 5

Bestemmelser om fangst

§ 29

Minstemål og gjenutsetting

Laks, sjørret og sjørøye som er mindre enn 30 cm skal settes ut igjen.

Lengden på fisk måles fra snutespissen til enden av halefinnen.

Det er forbudt å fange vinterstøing og fisk som er mindre enn minstemålet.

Fisk skal alltid gjenutsettes i vannet, hvis den er fanget:

- 1) utenom lovlig fisketid
- 2) med forbudt redskap eller fiskemåte.

§ 30

Fangstopp-gave til registret

Fisker er pliktig til å føre fangstdagbok (elektronisk eller på papir) og rapportere følgende opplysninger om hver enkelt fanget fisk av laks, sjørret, sjørøye, pukcellaks og regnbueørret til et elektronisk fangstregister for Tanavassdraget:

- 1) område hvor fisket har foregått
- 2) dato for fisket
- 3) kjønn, lengde og vekt
- 4) antall fisk som er gjenutsatt
- 5) fiskeredskap (stang/håndsnøre, drivgarn, settegarn, stengsel).

Ved gjenutsetting er det ikke påkrevd å opplyse om kjønn, lengde og vekt.

Den som har fisket uten å få fisk skal gi opplysninger om punkt 1, 2 og 5.

Fangstopp-gave skal leveres innen første mandag etter at fisket foregikk.

Fisker skal rapportere alle sine fangster av laks, sjørret og sjørøye før nytt fiskekort kan kjøpes.

RP 239/2016 rd

Fangst av andre fiskearter kan rapporteres sammen med fangsten av laks, sjøørret og sjørøye eller etter endt fiskesesong. Rapporteringen for disse artene skal inkludere totalvekt for hver art.

Kapittel 6

Beskyttelse mot biologisk påvirkning

§ 31

Fremmede arter

Pukkellaks, regnbueørret og eventuelle andre fremmede arter som fanges, skal avlives straks.

§ 32

Fisk som agn og rensing av fisk

Det er forbudt å ta med agnfisk fra andre vassdragsområder til Tanavassdraget.
Det er forbudt å bruke fisk som agn ved stangfiske i Tanavassdragets nedbørfelt.
Innenfor vassdragets nedbørfelt er det i umiddelbar nærhet av naturlige vann ikke tillatt å rense fisk fra annet vassdrag.

§ 33

Tøking og desinfisering av fiskeredskap og båter

Fiskeredskap og annet fiskeutstyr, samt båter og andre transportmidler som har vært benyttet i annet vassdrag skal være tørt eller desinfisert før det kan benyttes i nedbørfeltet.
Hvert land kan ha utfyllende regler om desinfisering av fiskeredskap og båter.

Kapittel 7

Forhåndsavtalte tiltak

§ 34

Forutsetninger for anvendelse av forhåndsavtalte tiltak

Ukentlige fisketider i henhold til §§ 8, 13, 14 og 15 reduseres med ett døgn i en del av eller på hele grenseelvestrekningen hvis det blir fastslått følgende avvik i laksebestandenes tilstand sammenliknet med forvaltningsplanen for laksebestandene i Tanavassdraget omtalt i avtalens artikkel 4:

1) Fiskedødelighet i en laksebestand hvor forvaltningsmålene er oppnådd er betydelig høyere enn forutsatt bærekraftig fiskedødelighet.

2) Fiskedødelighet i en laksebestand under gjenoppbygging er betydelig høyere enn forutsatt i gjenoppbyggingsplanen for vedkommende bestand.

Forhåndsavtalte tiltak iverksettes ved overskridelse av følgende bestandsvise terskelverdier:

1) Konstatert fiskedødelighet i en bestand er over 5 % mer enn forutsatt.

2) Konstatert fiskedødelighet i en bestand er over 10 % mer enn forutsatt.

RP 239/2016 rd

Hvis fiskedødeligheten i en bestand er mer enn 20 % over det som er forutsatt, eller hvis andre omstendigheter krever tiltak, skal ytterligere reduksjon i fisket foretas i samsvar med avtalens artikler 6 og 7.

Det kan innføres mindre restriktive reguleringer av fisket hvis fiskebestandenes tilstand tilsier det, jf. avtalens artiklene 6 og 7.

Vurderingen av om forutsetningene for anvendelse av forhåndsavtalte tiltak er tilstede, gjøres slik det følger av avtalens artikkel 5 tredje punkt og i samsvar med prosedyrer fastsatt i avtalens artikkel 7.

§ 35

Forhåndsavtalte tiltak rettet mot de enkelte laksebestandene

Fiske er ikke tillatt mellom mandag klokka 18 (19) og tirsdag klokka 18 (19) i de angitte periodene.

Laksebestanden i hovedløpet Tanaelva; redusert fisketid i hovedløpet på grenseelvestrekningen:

	Periode med minst 5 % avvik	Periode med minst 10 % avvik
Fiske med strandfiskekort og båtfiskekort	24.6.–31.7.	24.6.–10.8.
Stangfiske for lokale fiskere	24.6.–14.7.	24.6.–21.7.
Settegarn		24.6.–30.6.
Stengsel		24.6.–30.6.

Lákšjohkas laksebestand; redusert fisketid i Nuorgam fiskefelleskaps område:

	Periode med minst 5 % avvik	Periode med minst 10 % avvik
Fiske med strandfiskekort og båtfiskekort	10.6.–23.6.	10.6.–23.6.
Stangfiske for lokale fiskere	10.6.–16.6.	17.6.–23.6.
Settegarn		10.6.–23.6.
Stengsel		10.6.–23.6.
Drivgarn		10.6.–15.6.

Veahčajohkas laksebestand; redusert fisketid fra Veahčajohkas munning nordover på grenseelvestrekningen:

	Periode med minst 5 % avvik	Periode med minst 10 % avvik
Fiske med strandfiskekort og båtfiskekort	17.6.–30.6.	10.6.–30.6.
Stangfiske for lokale fiskere	17.6.–23.6.	10.6.–23.6.
Settegarn		17.6.–23.6.
Stengsel		17.6.–23.6.
Drivgarn		

RP 239/2016 rd

Ohcejohkas laksebestander; redusert fisketid anvendes fra Ohcejohkas munning nordover på grenseelvestrekningen:

	Periode med minst 5 % avvik	Periode med minst 10 % avvik
Fiske med strandfiskekort og båtfiskekort	17.6.–14.7.	10.6.–21.7.
Stangfiske for lokale fiskere	17.6.–7.7.	10.6.–14.7.
Settegarn		17.6.–23.6.
Stengsel		17.6.–23.6.
Drivgarn		

Válgjohkas laksebestand; redusert fisketid fra Válgjohkas munning nordover på grenseelvestrekningen:

	Periode med minst 5 % avvik	Periode med minst 10 % avvik
Fiske med strandfiskekort og båtfiskekort	17.6.–14.7.	17.6.–14.7.
Stangfiske for lokale fiskere	17.6.–7.7.	17.6.–7.7.
Settegarn		10.6.–23.6.
Stengsel		10.6.–23.6.
Drivgarn		10.6.–15.6.

Karášjohkas og sideelvers laksebestander; redusert fisketid i hele hovedløpet på grenseelvestrekningen:

	Periode med minst 5 % avvik	Periode med minst 10 % avvik
Fiske med strandfiskekort og båtfiskekort	17.6.–30.6.	10.6.–7.7.
Stangfiske for lokale fiskere	23.–30.6.	10.6.–30.6.
Settegarn		10.6.–30.6.
Stengsel		10.6.–30.6.
Drivgarn	10.6.–15.6.	10.6.–15.6.

Iešjohkas laksebestander; redusert fisketid i hele hovedløpet på grenseelvestrekningen:

	Periode med minst 5 % avvik	Periode med minst 10 % avvik
Fiske med strandfiskekort og båtfiskekort	17.6.–30.6.	10.6.–7.7.
Stangfiske for lokale fiskere	23.6.–30.6.	10.6.–30.6.
Settegarn		10.6.–30.6.
Stengsel		10.6.–30.6.
Drivgarn	10.6.–15.6.	10.6.–15.6.

RP 239/2016 rd

Anárjohkas og dens sideelvers laksebestander; redusert fisketid i hele hovedløpet på grenseelvstrekningen:

	Periode med minst 5 % avvik	Periode med minst 10 % avvik
Fiske med strandfiskekort og båtfiskekort	17.6.–14.7.	17.6.–28.7.
Stangfiske for lokale fiskere	23.6.–14.7.	17.6.–21.7.
Settegarn		24.6.–14.7.
Stengsel		24.6.–14.7.
Drivgarn		

Anárjohkas og dens sideelvers laksebestander; redusert fisketid i Anárjohka:

	Periode med minst 5 % avvik	Periode med minst 10 % avvik
Fiske med strandfiskekort og båtfiskekort	15.7.–10.8.	8.7.–10.8.
Stangfiske for lokale fiskere	23.7.–10.8.	23.7.–20.8.
Settegarn		24.6.–12.8.
Stengsel		24.6.–21.7.
Drivgarn		

Kapittel 8

Andre bestemmelser

§ 36

Båtregister

For registrering av båter i Tanavassdraget gjelder nasjonal lovgivning. Fastsetting av regler skal skje etter samråd med den annen parts ansvarlige myndigheter.

Fiske fra båt er tillatt bare med båt som er registrert i et båtregister for Tanavassdraget, og som har nasjonalitetsskilt og nummer.

Lokale personer med rett til å fiske med garn etter § 2, kan registrere inntil tre båter.

Lokale personer med rett til å fiske med garn etter § 2 som driver turistnæring, kan registrere inntil 15 båter. Andre lokale fiskere, og fiskerettshavere etter § 2 første ledd punkt 2 kan registrere inntil én båt.

§ 37

Nærmere om fastsetting av grenser og fiskesteder

Partenes ansvarlige myndigheter fastsetter i fellesskap elveløpets bredde ved middels sommervannstand i hovedløp og biløp, samt djupål i biløp. Djupålen på grenseelvstrekningen fremgår av den til enhver tid siste grenseoppgang mellom Finland og Norge.

Ansvarlig myndighet i den enkelte stat kan fastsette:

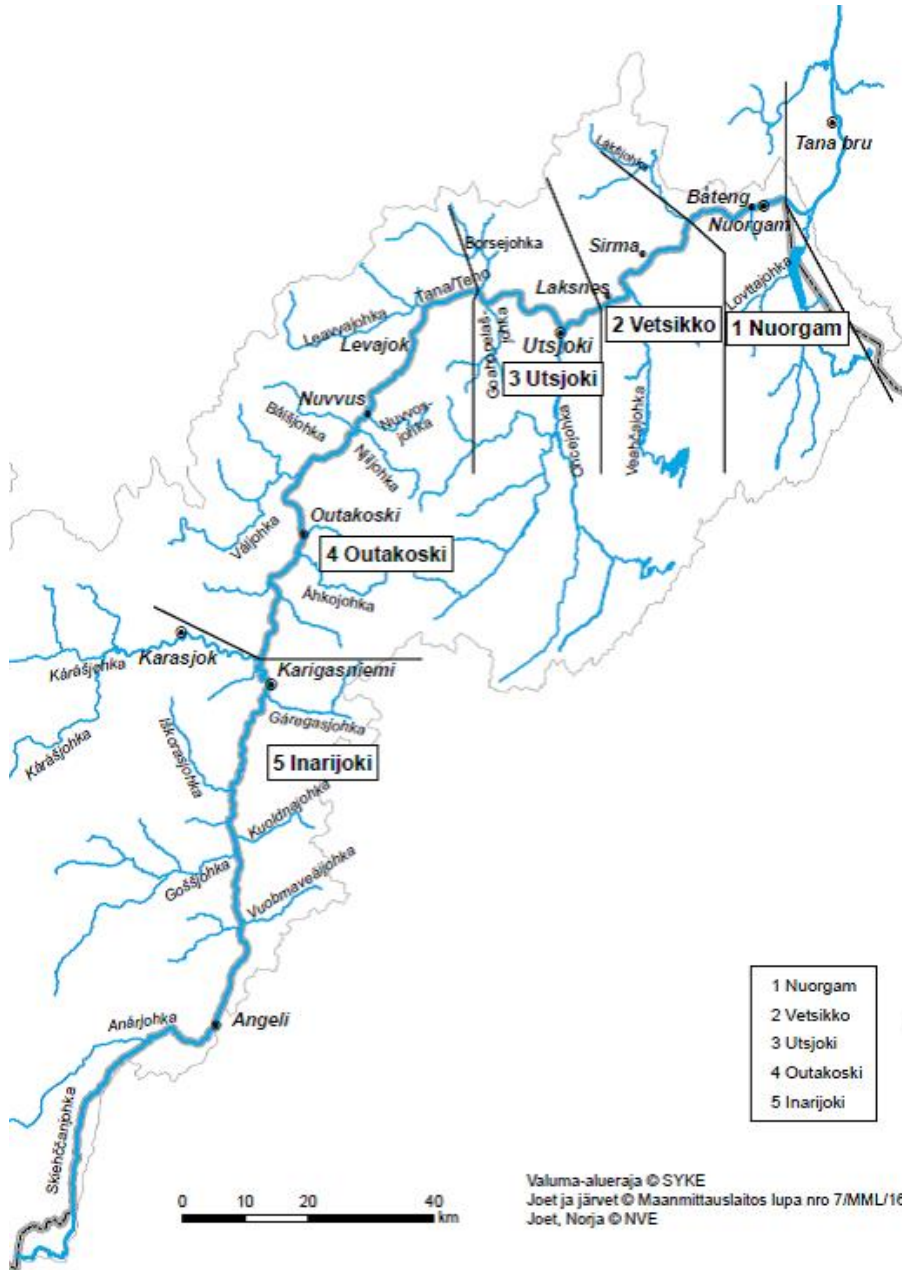
- 1) grense mellom elv og innsjø;
- 2) grense mellom hovedelv og sideelv;
- 3) en ny plass for stengsel i tilfelle stengselsplassen blir uegnet på grunn av endringer i elvebunnen eller annen årsak;
- 4) tillatte kastenotplasser for fiske etter andre fiskearter i innsjøer i Anárjohka.

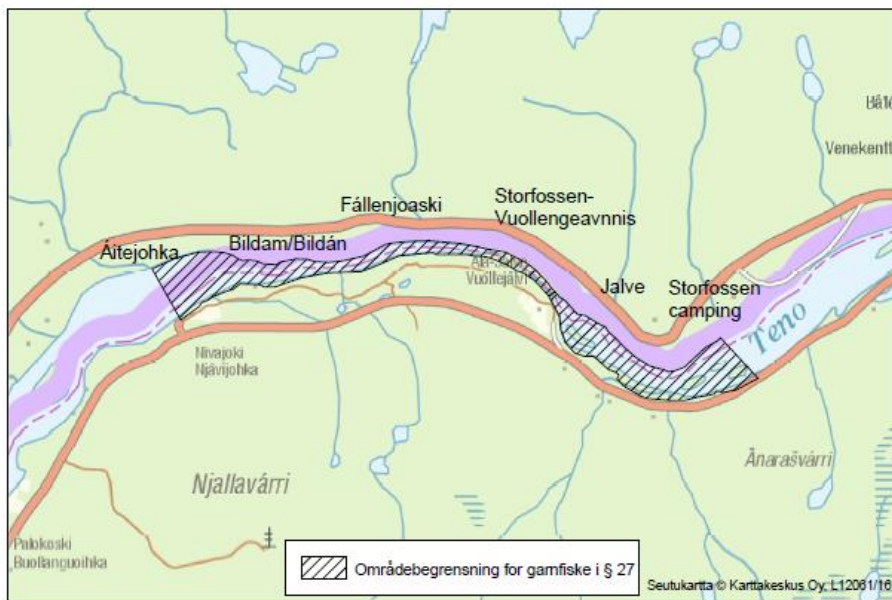
§ 38

Dispensasjon for tiltak som har vern eller utvikling av fiskestammer som formål

Ansvarlig myndighet kan i enkelttilfeller dispensere fra bestemmelsene i fiskereglene når formålet er å fange stamfisk og settefisk til vitenskapelig undersøkelse, praktiske forsøk eller fiskekulturtiltak. Tillatelsen skal være begrunnet med vern av fiskestammer eller fremme av bærekraftig utnyttelse og tiltaket skal være i samsvar med artikkel 1 i avtalen

Tillatelsen gis av myndigheten i det landet der virksomheten utøves. Før tillatelsen gis, skal fiskerettshavere og den andre partens ansvarlige myndigheter varsles. Den andre partens ansvarlige myndighet skal varsles om tillatelser som er gitt.

2.

Lag

om ändring av lagen om fiske

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fiske (379/2015) 4 § 10 och 22 punkten, 78 § samt 118 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 10) *innehavare av fiskerätt*
- a) delägarlaget för ett samfällt vattenområde,
 - b) ägaren av ett sådant vattenområde som inte hör till ett delägarlag,
 - c) ägaren av en fastighet, om det till fastigheten hör sådana fiskeförmåner enligt särskilda grunder som avses i 21 punkten,
 - d) en fysisk eller juridisk person som förfogar över fiskerätt utgående från fiskeservitut eller någon annan rättslig grund, *eller*
 - e) en fysisk eller juridisk person som förfogar över fiskerätt utgående från ett arrendavtal som kan överföras utan att ägaren hörs,

Föreslagen lydelse

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 10) *innehavare av fiskerätt*
- a) delägarlaget för ett samfällt vattenområde,
 - b) ägaren av ett sådant vattenområde som inte hör till ett delägarlag,
 - c) ägaren av en fastighet, om det till fastigheten hör sådana fiskeförmåner enligt särskilda grunder som avses i 21 punkten,
 - d) en fysisk eller juridisk person som förfogar över fiskerätt utgående från fiskeservitut eller någon annan rättslig grund,
 - e) en fysisk eller juridisk person som förfogar över fiskerätt utgående från ett arrendavtal som kan överföras utan att ägaren hörs, *eller*
 - f) *vid tillämpningen av fiskestadgan i avtalet mellan Finland och Norge om fisket i Tana älvs vattendrag (FördrS /), utöver vad som anges i underpunkterna a–e, en delägarfastighet som hör till ett delägarlag för ett samfällt vattenområde.*

RP 239/2016 rd

Gällande lydelse

- 22) fiskestadga
- a) gränsälvsöverenskommelsen mellan Finland och Sverige (FördrS 91/2010) och den därtill hörande fiskestadgan,
- b) överenskommelsen mellan Republiken Finland och Konungariket Norge angående gemensam fiskeristadga för Tana älvs fiskeområde (FördrS 94/1989) och den därtill anslutna fiskeristadgan, samt
- c) överenskommelsen mellan Republiken Finland och Konungariket Norge angående fisket inom Neijdenälvens fiskeområde (FördrS 17—18/1978) och den därtill anslutna fiskeristadgan

78 §

Skydd av fiskbestånd i vissa vattendrag i övre Lappland

För att skydda fiskbestånden i vattendragsområden i Tana älv, Näätämöjoki, Paatsjoki, Tuulomajoki och Uutuanjoki får det genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om förbud, villkor, begränsningar och åtgärder som gäller

- 1) flyttning av levande fiskar, rom samt färdmedel, redskap, fångstredskap och betesfisk som används vid fiske till dessa områden,
- 2) användning av betesfisk vid fiske som bedrivs inom områdena,
- 3) rensning i områdenas naturliga vatten av fisk som hämtats utanför områdena, *samt*
- 4) utsläppning av fiskavfall i områdenas naturliga vatten.

118 §

Fiskeförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

- 1) använder en fiske- eller fångstmetod eller ett fiskeredskap som förbjuds i 46 eller

Föreslagen lydelse

- 22) *fiskestadga*
- a) gränsälvsöverenskommelsen mellan Finland och Sverige (FördrS 91/2010) och den därtill hörande fiskestadgan,
- b) *avtalet mellan Finland och Norge om fisket i Tana älvs vattendrag (FördrS /) och den därtill hörande fiskestadgan, samt*
- c) överenskommelsen mellan Republiken Finland och Konungariket Norge angående fisket inom Neijdenälvens fiskeområde (FördrS 17 och 18/1978) och den därtill anslutna fiskeristadgan.

78 §

Skydd av fiskbestånd i vissa vattendrag i övre Lappland

För att skydda fiskbestånden i vattendragsområden i Tana älv, Näätämöjoki, Paatsjoki, Tuulomajoki och Uutuanjoki får det genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om förbud, villkor, begränsningar och åtgärder som gäller

- 1) flyttning av levande fiskar, rom samt färdmedel, redskap, fångstredskap och betesfisk som används vid fiske till dessa områden,
- 2) användning av betesfisk vid fiske som bedrivs inom områdena,
- 3) rensning i områdenas naturliga vatten av fisk som hämtats utanför områdena,
- 4) utsläppning av fiskavfall i områdenas naturliga vatten, *samt*
- 5) *desinfektion och torkning av fiskeredskap och färdmedel som används vid fiske.*

118 §

Fiskeförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

- 1) använder en fiske- eller fångstmetod eller ett fiskeredskap som förbjuds i 46 eller

Gällande lydelse

49 § eller har förbjudits med stöd av dem eller förbjuds i en fiskestadga, eller håller ett förbjudet fiskeredskap i ett färdmedel som används vid fiske eller i övrigt så att det är lätt åtkomligt för fångst,

2) fiskar inom ett område där fiske är förbjudet eller begränsat enligt 7, 52—54, 59, 65—68, 70 eller 71 § eller har förbjudits eller begränsats med stöd av dem eller är förbjudet eller begränsat enligt en fiskestadga,

3) fiskar under en tid då fiske med stöd av 52 eller 53 § har förbjudits eller under sådan fredningstid som har föreskrivits med stöd av 55 § eller i en fiskestadga, eller under denna tid håller ett för fångst av fisk lämpat redskap utsatt i vatten,

4) fiskar i strid med en begränsning som meddelats i syfte att genomföra ett avtal som avses i 60 §,

5) i strid med 56 § eller en fiskestadga fångar fisk som är mindre än minimimåttet eller större än maximimåttet eller behåller fångad fisk i strid med ett förbud som föreskrivits eller meddelats med stöd av 52 eller 53 § eller föreskrivs i en fiskestadga,

6) åsidosätter skyldigheten enligt 58 § att släppa tillbaka fisk i vattnet eller motsvarande skyldighet enligt en fiskestadga,

7) fiskar utan att ha betalat fiskevårdsavgift enligt 79 § eller fiskar utan att medföra bevis över betald fiskevårdsavgift och inte visar upp beviset för polisen inom sju dygn,

8) utan ett sådant tillstånd som avses i 77 § 2 mom. eller i strid med tillståndsvillkoren för in andra än i Finland i vilt tillstånd förekommande fiskarter eller fiskbestånd eller könsceller av sådana,

9) utplanterar en fiskart eller ett fiskbestånd i ett vattenområde i strid med vad som föreskrivs i 73 eller 74 § eller med stöd av 75 §,

10) åsidosätter den skyldighet att märka ut fångstredskap som föreskrivs i 48 § eller i en fiskestadga, eller håller ett fångstredskapsmärke i vattnet i strid med 48 §,

11) bryter mot det förbud mot första försäljning som föreskrivs i 91 § eller det förbud mot försäljning av fredad fisk som föreskrivs i 55 §,

12) förvarar kräftor eller använder redskap för kräftfångst i strid med 51 §,

13) åsidosätter den skyldighet att göra anmälan om bifångst som föreskrivs i 62 §,

Föreslagen lydelse

49 § eller har förbjudits med stöd av dem eller förbjuds i en fiskestadga, eller håller ett förbjudet fiskeredskap i ett färdmedel som används vid fiske eller i övrigt så att det är lätt åtkomligt för fångst,

2) fiskar inom ett område där fiske är förbjudet eller begränsat enligt 7, 52—54, 59, 65—68, 70 eller 71 § eller har förbjudits eller begränsats med stöd av dem eller är förbjudet eller begränsat enligt en fiskestadga,

3) fiskar under en tid då fiske med stöd av 52 eller 53 § har förbjudits eller under sådan fredningstid som har föreskrivits med stöd av 55 § eller i en fiskestadga, eller under denna tid håller ett för fångst av fisk lämpat redskap utsatt i vatten,

4) fiskar i strid med en begränsning som meddelats i syfte att genomföra ett avtal som avses i 60 §,

5) i strid med 56 § eller en fiskestadga fångar fisk som är mindre än minimimåttet eller större än maximimåttet eller behåller fångad fisk i strid med ett förbud som föreskrivits eller meddelats med stöd av 52 eller 53 § eller föreskrivs i en fiskestadga,

6) åsidosätter skyldigheten enligt 58 § att släppa tillbaka fisk i vattnet eller motsvarande skyldighet enligt en fiskestadga,

7) fiskar utan att ha betalat fiskevårdsavgift enligt 79 § eller fiskar utan att medföra bevis över betald fiskevårdsavgift och inte visar upp beviset för polisen inom sju dygn,

8) utan ett sådant tillstånd som avses i 77 § 2 mom. eller i strid med tillståndsvillkoren för in andra än i Finland i vilt tillstånd förekommande fiskarter eller fiskbestånd eller könsceller av sådana,

9) utplanterar en fiskart eller ett fiskbestånd i ett vattenområde i strid med vad som föreskrivs i 73 eller 74 § eller med stöd av 75 § *eller i strid med en fiskestadga,*

10) åsidosätter den skyldighet att märka ut fångstredskap som föreskrivs i 48 § eller i en fiskestadga, eller håller ett fångstredskapsmärke i vattnet i strid med 48 §,

11) bryter mot det förbud mot första försäljning som föreskrivs i 91 § eller det förbud mot försäljning av fredad fisk som föreskrivs i 55 §,

12) förvarar kräftor eller använder redskap för kräftfångst i strid med 51 §,

13) åsidosätter den skyldighet att göra anmälan om bifångst som föreskrivs i 62 § *eller*

RP 239/2016 rd

Gällande lydelse

14) bryter mot förbud, villkor eller begränsningar enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av 78 §, eller

15) bryter mot ett i en fiskestadga föreskrivet förbud att använda båt eller motor,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *fiskeförseelse* dömas till böter.

Föreslagen lydelse

den skyldighet att rapportera fångstuppegifter som föreskrivs i en fiskestadga eller i 7 § i lagen om sättande i kraft och tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet med Norge om fisket i Tana älvs vattendrag (/),

14) bryter mot förbud, villkor eller begränsningar enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av 78 §, eller

15) bryter mot ett i en fiskestadga föreskrivet förbud att använda båt eller motor,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *fiskeförseelse* dömas till böter.

Denna lag träder i kraft den 20